

Όνομα:
Μπούμπουλης
Χρήστος

Τμήμα:
Πανεπιστήμιο
Πειραιώς: ΠΜΣ
Διεθνών και
Ευρωπαϊκών
Σπουδών

A.M: ΜΘ 13021

**Επιβλέπουσα
καθηγήτρια:**
Μπόση Μαίρη

**Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ
ΣΤΗ ΔΙΑΤΑΡΑΧΗ Ή ΤΗ
ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΤΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ
ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ**

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Κεφάλαιο 1 Εισαγωγή.....	4
Κεφάλαιο 2: Ορισμός της Μετανάστευσης, Διεπιστημονική Προσέγγιση της Μετανάστευσης, Ορισμός της Διεθνούς Ασφάλειας.....	11
2.1 Ορισμός της Μετανάστευσης.....	11
2.2 Ιστορική Προσέγγιση της Μετανάστευσης.....	13
2.3 Θεωρητική Προσέγγιση της Μετανάστευσης.....	15
2.4 Διεθνής Ασφάλεια.....	17
Κεφάλαιο 3 Ευρωπαϊκή Ένωση και Μετανάστευση... ..	21
3.1 Η Εξέταση του Μεταναστευτικού, μέσα από την οπτική γωνία των Ευρωπαϊκών συνθηκών.....	24
3.2 Από το «Τάμπερε» στη «Στοκχόλμη».....	28
3.2.1 Το πρόγραμμα του Τάμπερε.....	28
3.2.2 Το πρόγραμμα της Χάγης.....	30
3.2.3 Το πρόγραμμα της Στοκχόλμης.....	33
3.3 Ο κανονισμός «Δουβλίνο II» και το άσυλο στην Ευρωπαϊκή Ένωση.....	37
3.4 Η Σύμβαση του Σένγκεν για τα ευρωπαϊκά εξωτερικά σύνορα και το φαινόμενο της παράνομης μετανάστευσης.....	42
3.4.1 Η Σύμβαση του Σένγκεν.....	42
3.4.2 Τα «Ευφυή Σύνορα» (Smart Borders).....	46
3.5 Η αντιπαράθεση «Βορρά- Νότου».....	48
3.5.1 Η μετανάστευση και οι αντιδράσεις των Σκανδιναβικών Χωρών (το παράδειγμα της Σουηδίας).....	52
3.6 Οι δέκα προτάσεις του Δημήτρη Αβραμόπουλου για τη μετανάστευση.....	54
3.7 Η αντιμετώπιση των μεταναστών από τους Ευρωπαίους.....	56

Κεφάλαιο 4: Το φαινόμενο της Μετανάστευσης ως ζήτημα ασφαλείας στη Ρωσία.....	58
4.1 Οι μετανάστες στη σημερινή Ρωσία.....	60
4.2 Η «Μεταναστευτική Κρίση» στη Ρωσία. Η περίπτωση των «ακούσιων μεταναστών».....	62
4.3 Η αντιμετώπιση των μεταναστών από το ρωσικό πληθυσμό.....	63
4.4 Η Μεταναστευτική Πολιτική της Ρωσίας.....	65
4.5 Η ρωσική Πολιτική για το Άσυλο.....	69
4.6 Η «Ευρασιατική Ένωση».....	71
Κεφάλαιο 5: Η μετανάστευση στις χώρες του Ευρωπαϊκού Νότου. Η περίπτωση της Ελλάδας.....	74
5.1 Οι επιπτώσεις του «Δουβλίνου II» και του Σένγκεν.....	77
5.2 Η άνοδος του ISIS και ο φόβος εισόδου τρομοκρατών σε ελληνικό έδαφος.....	82
5.3 Η παρουσία των μεταναστών στον ελλαδικό χώρο και η αντιμετώπισή τους από τον ελληνικό πληθυσμό.....	85
5.4 Ελληνική Εθνικιστική Ιδεολογία.....	86
5.5 Η ελληνική μεταναστευτική πολιτική	90
Κεφάλαιο 6: Η μετανάστευση ως μέσο εξάπλωσης της διεθνούς τρομοκρατίας.....	94
6.1 Θεωρητική Προσέγγιση και κατηγοριοποίηση της Τρομοκρατίας.....	97
6.1.1 Θεωρητική Προσέγγιση της τρομοκρατίας.....	97
6.1.2 Κατηγοριοποίηση της τρομοκρατίας.....	99
6.2 Το Ισλαμικό Κράτος (ISIS) και η «χρησιμότητα» της μετανάστευσης για τη διάδοση του «αγώνα» του.....	106
6.3 Η αντιμετώπιση των (μουσουλμάνων κυρίως) μεταναστών στις δυτικές χώρες.....	111
6.4 Αντιμετώπιση της τρομοκρατίας και της στρατολόγησης μεταναστών και ευρωπαίων πολιτών από τρομοκρατικές οργανώσεις.....	114

Κεφάλαιο 7: Μετανάστευση και Οργανωμένο Έγκλημα: Το φαινόμενο του «Human Trafficking».....	119
7.1 Τι είναι το Οργανωμένο Έγκλημα.....	120
7.2 Το φαινόμενο της «διακίνησης και εμπορίας ανθρώπων» (human trafficking).....	123
7.2.1 Τα είδη των ανθρώπων-θυμάτων του λαθρεμπορίου και του human trafficking.....	124
7.2.2 Οι «δίοδοι» του λαθρεμπορίου ανθρώπων.....	126
7.2.3 Η κατηγοριοποίηση των λαθρεμπόρων και οι ρόλοι τους.....	127
7.3 Η Βαλκανική Δίοδος του Λαθρεμπορίου.....	128
Κεφάλαιο 8: Συμπέρασμα.....	131
Βιβλιογραφία.....	135

Κεφάλαιο 1:Εισαγωγή

Η μετανάστευση αποτελεί ένα παγκόσμιο φαινόμενο, το οποίο απασχολεί όλα τα κράτη ,ανά τον κόσμο. Πολλοί άνθρωποι, εξαιτίας διαφόρων συγκυριών (πολιτικών, πολιτισμικών, εθνοτικών, φυλετικών, οικονομικών κλπ), αναζητούν καλύτερες συνθήκες διαβίωσης μακριά από τη χώρα καταγωγής τους.

Σκοπός αυτής της διπλωματικής εργασίας είναι η περιγραφή και η κατανόηση του φαινομένου της μετανάστευσης, ως ζήτημα εθνικής και διεθνούς ασφαλείας, πάντοτε μέσα σε διεθνολογικά πλαίσια.

Στο δεύτερο κεφάλαιο επιχειρείται η θεωρητική απόδοση της μετανάστευσης καθαυτής και της ασφάλειας. Η μετανάστευση ορίζεται ως η μόνιμη ή προσωρινή μετεγκατάσταση ενός ατόμου ή ενός κοινωνικού συνόλου σε μία χώρα , της οποίας δεν έχουν την ιθαγένεια, προκειμένου να εγκατασταθούν εκεί ως μόνιμοι κάτοικοι ή μελλοντικοί πολίτες μιας χώρας και η μετακίνηση ατόμων από το κράτος προέλευσής τους προς ένα άλλο. Επιπλέον, περιγράφονται συνοπτικά διάφορες μορφές μετανάστευσης, χώρα: 1) αναγκαστική, 2) ακούσια, 3) δευτερογενής, 4) πρωτογενής, 5) πλήρης, 6) ατελής, 7) συντηρητική, 8) βραχυπρόθεσμη, 9) μακροπρόθεσμη, 10) προσωρινή , 11) μόνιμη. Στο κεφάλαιο αυτό γίνεται μία σύντομη ιστορική αναδρομή του μεταναστευτικού φαινομένου, όπως επίσης αναλύονται και οι λόγοι, για τους οποίους πολλοί άνθρωποι αναγκάστηκαν να αφήσουν τις πατρογονικές τους εστίες και να μεταναστεύσουν.

Επιπροσθέτως, το μεταναστευτικό ζήτημα έχει προσεγγιστεί και διεπιστημονικά (κοινωνιολογία, ανθρωπολογία, γεωγραφία, οικονομία, στατιστική, διεθνολογία). Πέραν της μετανάστευσης , στο κεφάλαιο αυτό επιχειρείται η θεωρητική απόδοση της διεθνούς ασφαλείας. Αναφορικά με την τελευταία δεν έχει αποδοθεί κάποιος επίσημος ορισμός. Ωστόσο σε πολιτικό-στρατιωτικό επίπεδο θα μπορούσε να ορισθεί, ως η προστασία των συνόρων της ακεραιότητας και των αξιών ενός κράτους από τους κινδύνους του εχθρικού διεθνούς περιβάλλοντος. Τέλος, δεν θα πρέπει να παραλείψουμε πως η μετανάστευση ως ζήτημα ασφαλείας είναι ένα φαινόμενο που παρατηρείται κυρίως μετά την πτώση της Σοβιετικής Ένωσης το 1991, πράγμα που συνεπάγεται το τέλος του Ψυχρού Πολέμου (1945-1991) και κατ επέκταση το τέλος διπολισμού (οι δύο κυρίαρχοι πόλοι τότε ήταν οι ΗΠΑ και η Σοβιετική Ένωση) και τη δημιουργία ενός πολυπολικού συστήματος.

Στο τρίτο κεφάλαιο εξετάζεται το φαινόμενο της μετανάστευσης σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης και Κοινότητας. Η μετανάστευση ξένων υπηκόων σε κράτη-μέλη της Ε.Ε αποτελεί ένα συχνό φαινόμενο (ιδιαίτερα από τη στιγμή που ένα μεγάλο ποσοστό των κρατών που απαρτίζουν την Ευρωπαϊκή Κοινότητα ήταν πρώην

αποικιοκρατικές δυνάμεις και οι ξένοι υπήκοοι προέρχονται από κράτη που ήταν πρώην ευρωπαϊκές αποικίες). Γίνεται επίσης κατανοητό, πώς η Ε.Ε αντιμετώπισε το «μεταναστευτικό», μέσα από τις Ευρωπαϊκές Συνθήκες. Στη Συνθήκη της Ρώμης, δεν έγινε κάποια ιδιαίτερη μνεία για τη μετανάστευση, αλλά έγινε αντιληπτή ως συνέχεια της ελεύθερης κυκλοφορίας των προσώπων και των εργαζόμενων πολιτών της Κοινότητας. Μία πρώτη ενασχόληση με το μεταναστευτικό έγινε το 1992 με τη Συνθήκη του Μάαστριχτ και τη Γάλλο-Γερμανική πρωτοβουλία, για να φθάσουμε στη Συνθήκη του Άμστερνταμ Συμβούλιο, η οποία αποτέλεσε θρίαμβο του υπερεθνικού στοιχείου, όπου το μεταναστευτικό υπάγεται πλέον στον Πρώτο Πυλώνα και στις αντίστοιχες διαδικασίες και μαζί με το Συμβούλιο του Τάμπερε προχώρησε σε καινοτομίες όπως :1) εταιρική σχέση με τις χώρες καταγωγής των ξένων υπηκόων, 2) κοινή ευρωπαϊκή πολιτική ασύλου, δίκαιη μεταχείριση των ξένων υπηκόων και διαχείριση των μεταναστευτικών ρευμάτων. Τέλος η Συνθήκη της Λισαβόνας θέτει ως κύριους στόχους της κοινής μεταναστευτικής πολιτικής που αναπτύσσει η Ε.Ε, την εξασφάλιση της αποτελεσματικής διαχείρισης των μεταναστευτικών ροών, τη δίκαιη μεταχείριση των υπηκόων τρίτων χωρών που διαμένουν νόμιμα στα κράτη-μέλη, καθώς και την πρόβλεψη της παράνομης μετανάστευσης και της εμπορίας ανθρώπων.

Επιπροσθέτως ακολούθησαν τα προγράμματα της Χάγης και της Στοκχόλμης, τα οποία ασχολήθηκαν με ζητήματα ιθαγένειας, καταπολέμηση της τρομοκρατίας, της παράνομης μετανάστευσης, την άσκηση του δικαιώματος της ελεύθερης κυκλοφορίας από τους πολίτες και τα μέλη των οικογενειών την προστασία των δικαιωμάτων των ύποπτων και κατηγορούμενων σε ποινικές διαδικασίες κλπ.

Στο κεφάλαιο αυτό γίνεται επίσης ιδιαίτερη αναφορά στον κανονισμό Δουβλίνο II και η Σύμβαση Σένγκεν. Ο κανονισμός Δουβλίνο II αποσκοπεί στον προσδιορισμό του κράτους μέλους, το οποίο είναι υπεύθυνο για την εξέταση μιας αίτησης ασύλου και για την αποτροπή της κατάχρησης των διαδικασιών ασύλου από υπήκοο τρίτης χώρας. Βασικά κριτήρια, τα οποία ένα κράτος-μέλος λαμβάνει υπόψη του για να χορηγήσει άσυλο στον ξένο υπήκοο, για τον οποίο είναι υπεύθυνο είναι 1) η αρχή της ενότητας των οικογενειών, 2) η έκδοση αδειών διαμονής ή θεωρήσεων, 3) η νόμιμη είσοδος σε κράτος- μέλος, 4) αίτηση στο χώρο διεθνούς διέλευσης αερολιμένα, 5) αναδοχή του αιτήματος ασύλου. Επιπλέον, Σύμβαση Σένγκεν έχει ως απώτερο στόχο τη σταδιακή κατάργηση των ελέγχων στα κοινά σύνορα και η θέσπιση καθεστώτος ελεύθερης κυκλοφορίας όλων των υπηκόων των κρατών, τα οποία την έχουν υπογράψει, των άλλων κρατών μελών της Κοινότητας ή Τρίτων Χωρών. Ακόμη καθορίζει τις προϋποθέσεις εφαρμογής της ελεύθερης κυκλοφορίας. Εκτός από το Δουβλίνο II και το κεκτημένο Σένγκεν η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έθεσε τη νομοθετική πρόταση των ευφών συνόρων, τα οποία έχουν ως στόχο να συμβάλουν στην καταπολέμηση της παράνομης μετανάστευσης και τη διευκόλυνση των συνόρων από τακτικούς ταξιδιώτες που έχουν υποβληθεί σε προκαταρκτικό έλεγχο.

Ιδιαίτερη αναφορά στο δεύτερο κεφάλαιο γίνεται γύρω από την αντιπαράθεση μεταξύ των χωρών του Ευρωπαϊκού Βόρρα και αυτών του Ευρωπαϊκού Νότου. Συγκεκριμένα οι χώρες του Νότου (Ισπανία, Ιταλία, Πορτογαλία, Ελλάδα),

αποτελούν πύλες εισόδου χιλιάδες μετανάστες που εισέρχονται παράνομα στην επικράτειά τους και αν αναλογιστούμε ότι οι χώρες αυτές έχουν πληγεί περισσότερο από τη διεθνή χρηματοπιστωτική κρίση, παρατηρούμε πως δεν μπορούν να συντηρήσουν τους παράνομους μετανάστες με αποτέλεσμα πολλές φορές να παρατηρούνται και ατυχήματα (όπως η ανατροπή της βάρκας και ο θάνατος των μεταναστών στην ιταλική νήσο Λαμπεντούζα). Γι αυτό το λόγο αντιπαρατίθενται με τις χώρες του Ευρωπαϊκού Βορρά. Οι χώρες του νότου ζητούν δικαιότερη κατανομή των μεταναστών και πέρασμα ενός ποσοστού αυτών στις χώρες του Βορρά, πράγμα που ο Βορράς αρνείται. Τέλος , στο δεύτερο κεφάλαιο περιγράφεται και η αντιμετώπιση των μεταναστών από του Ευρωπαίους, ειδικά μετά τη σταδιακή άνοδο του ISIS και τις τρομοκρατικές επιθέσεις, στις οποίες έχει επιδοθεί.

Στο **τέταρτο κεφάλαιο** εξετάζεται το φαινόμενο της μετανάστευσης ως ζήτημα ασφαλείας στη Ρωσία. Όπως ειπώθηκε και στο πρώτο κεφάλαιο η μετανάστευση αποτελεί φαινόμενο μεταψυχροπολεμικό, καθώς λαμβάνει χώρα μετά την πτώση του διπολισμού (1991). Ένα από τα σημαντικότερα φαινόμενα που ακολούθησε, μετά την κατάλυση της Σοβιετικής Ένωσης το 1991 ήταν οι μεγάλης εμβέλειας μεταναστεύσεις και μετακινήσεις πληθυσμών , εντός και εκτός της τέως σοβιετικής επικρατείας. Οι μετανάστες που μεταναστεύουν στη ρωσική επικράτεια μπορεί να είναι ρωσικής καταγωγής, οι οποίοι ζούσαν επί σοβιετικής ένωσης εκτός ρωσικής επικρατείας αλλά και μετανάστες που προέρχονται κυρίως από πρώην σοβιετικές δημοκρατίες (συγκεκριμένα η Σοβιετική Ένωση το 1991 διαλύθηκε σε 15 επιμέρους κράτη. Από αυτά όσα βρίσκονταν κοντά στην Ε.Ε , δηλαδή τα κράτη της Βαλτικής , όπως η Εσθονία, η Λετονία, η Λιθουανία, μπόρεσαν σταδιακά να ορθοποδήσουν κοινωνικά, οικονομικά, πολιτικά. Αντιθέτως τα κράτη που βρίσκονταν πιο κοντά στην Ασία αντιμετώπισαν δυσκολίες , με αποτέλεσμα πολλοί κάτοικοί τους να τα εγκαταλείπουν και να μεταναστεύουν σε άλλα κράτη μεταξύ των οποίων και η Ρωσική Ομοσπονδία). Η Ρωσία αποτελεί το κυριότερο κράτος, στο οποίο μεταναστεύουν οι πολίτες από τις πρώην σοβιετικές δημοκρατίες, διότι κατά τη σοβιετική περίοδο όλες οι επίσημες διεργασίες και συναλλαγές των κομμουνιστικών κομμάτων των σοβιετικών δημοκρατιών πραγματοποιούνταν στη ρωσική γλώσσα.

Στη σημερινή ρωσική ομοσπονδία υπάρχουν τέσσερις κατηγορίες μεταναστών 1) οι εκούσιοι μετανάστες , που μεταναστεύουν για οικονομικούς λόγους, 2) οι μετανάστες, που προέκυψαν από τις βίαιες μετακινήσεις πληθυσμών, 3) οι μετανάστες από τις πρώην σοβιετικές δημοκρατίες, 4) μετανάστες, προερχόμενοι από χώρες του Τρίτου Κόσμου. Επιπλέον το κεφάλαιο αυτό περιγράφει και τις ενέργειες, στις οποίες προέβη η κυβέρνηση Πούτιν για την αντιμετώπιση των ξένων υπηκόων επί ρωσικού εδάφους. Συγκεκριμένα, μέσω νομοσχεδίου το οποίου τέθηκε σε ισχύ τον Ιανουάριο του 2015, η γνώση της ρωσικής γλώσσας και των βάσεων της ρωσικής νομοθεσίας είναι απαραίτητα προσόντα , προκειμένου να γίνει δεκτό το αίτημα χορήγησης θεώρησης εισόδου στη Ρωσία μεταναστών που επιθυμούν να εργαστούν.

Επίσης, το δικαίωμα απόκτησης της ρωσικής υπηκοότητας θα το έχουν όσοι μιλούν άπταιστα ρωσικά και έχουν συγγενείς που κατοικούν στο έδαφος της Πρώην Σοβιετικής Ένωσης.

Δεν θα πρέπει να παραλείψουμε και την αναφορά στο όνομα του Αλεξέι

Ναβάλνι, κυριότερου πολιτικού αντιπάλου του Βλ. Πούτιν , ο οποίος ήταν αντίθετος με την κυβερνητική μεταναστευτική πολιτική, κυρίως σε ό,τι αφορά τους μετανάστες από τα πρώην σοβιετικά μουσουλμανικά κράτη του Βόρειου Καυκάσου, υποστηρίζοντας πως το άνοιγμα των συνόρων από τον Πούτιν οδηγεί στην ισλαμοποίηση, αλλά και σε βίαιες αντιδράσεις απέναντι σε μετανάστες από το ρωσικό πληθυσμό (επιθέσεις εναντίον μεταναστών στη λαχαναγορά του Μπιριούλοβο από ακροδεξιές ομάδες) Επίσης πιέζει για την εγκαθίδρυση ενός καθεστώτος βίζας ανάμεσα στη Ρωσική Ομοσπονδία και στις πρώην σοβιετικές δημοκρατίες.

Επιπροσθέτως, γίνεται αναφορά στη ρωσική πολιτική, γύρω από τη χορήγηση ασύλου. Λαμβάνοντας υπόψη την ένταξη της Ρωσίας (τότε Σοβιετικής Ένωσης) στο διεθνές ανθρωπιστικό σύστημα, (Συνθήκη της Γενεύης 1991) η ρωσική πολιτική για το άσυλο χωρίζεται στη νομοθεσία του 1993 και σε αυτή του 1997 (Στη νομοθεσία αυτή (1993) το κύριο «λανθάνον υποκείμενο» είναι τα μέλη των πρώην σοβιετικών δημοκρατιών που ζητούν άσυλο στη Ρωσία και πρωτεύων στόχος είναι η παροχή προστασίας προς τα μέλη αυτά. Η δεύτερη νομοθεσία για το άσυλο (1997) στοχεύει στη διαχείριση και μείωση του συνολικού αριθμού προσφύγων μαζί με έναν περιορισμό: Το καθεστώς ασύλου θα διαρκεί τρία χρόνια). Στη Ρωσική Ομοσπονδία μια σημαντική πολιτισμική ιδιαιτερότητα στο καθεστώς προστασίας απέναντι στους αιτούντες άσυλο είναι ο προσδιορισμός του κατά πόσο οι άνθρωποι αυτοί ανήκαν στο προηγούμενο καθεστώς της Ε.Σ.Σ.Δ.

Τέλος αναφορικά με το άνοιγμα των συνόρων και τις εξάρσεις ρατσιστικής βίας και ξеноφοβίας εναντίον μεταναστών αποφασίστηκε η δημιουργία της λεγόμενης «Ευρασιατικής Ένωσης», η οποία αποτέλεσε πρωτοβουλία του Προέδρου Πούτιν. Η Ευρασιατική Ένωση αποσκοπούσε στη σύσταση μίας Κοινότητας κρατών, τα οποία επί το πλείστον ήταν τα ίδια που απάρτιζαν τη Σοβιετική Ένωση (Εσθονία, Λετονία, Λιθουανία, το 1/3 της Πολωνίας και μεγάλο κομμάτι της Ανατολικής Ευρώπης) , με τη Ρωσία να έχει ηγετικό και πρωταγωνιστικό ρόλο. Επίσης η Ευρασιατική Ένωσης ενθαρρύνει την ελεύθερη κυκλοφορία των πολιτών των κρατών μελών της , ιδιαίτερα από τη στιγμή που τα σύνορα θα είναι ανοικτά.

Στο πέμπτο κεφάλαιο εξετάζεται η περίπτωση της Ελλάδας ως μίας από τις αντιπροσωπευτικότερες περιπτώσεις χώρας του Ευρωπαϊκού Νότου, η οποία αποτελεί πύλη εισόδου προσφύγων και παράνομων μεταναστών. Η Ελλάδα στη μακράιωνη ιστορία της έχει βιώσει ουκ ολίγες μετακινήσεις πληθυσμών στην επικράτειά της (κάθοδος των Δωριέων, μετακινήσεις πληθυσμών την περίοδο του Βυζαντίου και της Τουρκοκρατίας, επαναπατρισμός στα τέλη της δεκαετίας του 1990 πολλών ελλήνων ομογενών από την Ε.Σ.Σ.Δ). Επίσης και η ίδια η Ελλάδα αποτελεί χώρα αποστολή μεταναστών σε όλον τον κόσμο (οι λόγοι μετανάστευσης των Ελλήνων ήταν κυρίως οικονομικοί, και πολιτικοί).

Ημερομηνία σταθμός για την Ελλάδα αποτελεί το τέλος της δεκαετίας του 1980, όταν και από χώρα αποστολής μεταναστών μετατρέπεται σε χώρα υποδοχής μεταναστών. Σε αυτό βεβαίως συνετέλεσε και η πτώση της Σοβιετικής Ένωσης.

Επιπλέον περιγράφονται οι επιπτώσεις του Δουβλίνου II και του Σένγκεν. Αναφορικά με τις επιπτώσεις του Δουβλίνου II στην Ελλάδα, υποστηρίζεται, πως οι

αιτούντες άσυλο και οι πρόσφυγες μπορεί να υποστούν το μέτρο της κράτησης και να απελαθούν από την Ελλάδα, χωρίς να έχει εξεταστεί το αίτημα τους για άσυλο. Ωστόσο πρέπει πρώτα να προσδιορίσουμε ποιος μπορεί να χαρακτηριστεί ως πρόσφυγας που μπορεί να ζητήσει άσυλο. Συγκεκριμένα, το Μάιο του 2013 λειτουργεί η νέα υπηρεσία ασύλου στην Ελλάδα, η οποία το 2014 επεξεργάστηκε 90.000 αιτήσεις απαντώντας θετικά στο 25%. Επίσης, η Ελλάδα από το 1990 και μετά μαστίζεται από ένα τεράστιο κύμα εισροής παράνομων μεταναστών. Σε αυτό οφείλεται και το καθεστώς ελεύθερης κυκλοφορίας των υπηκόων των κρατών μελών της Ε.Ε και τρίτων χωρών, έτσι όπως αυτό κατοχυρώθηκε από τη Σύμβαση Σένγκεν. Η Σύμβαση Σένγκεν καθορίζει τις προϋποθέσεις εφαρμογής της ελεύθερης κυκλοφορίας. Το άνοιγμα των συνόρων και η ελεύθερη κυκλοφορία έχει ευνοήσει και την παράνομη μετανάστευση και την είσοδο πολλών παράνομων μεταναστών σε ελληνικό έδαφος. Κύριες πύλες εισόδου αποτελούν τα νησιά του βορειοανατολικού αιγαίου, κυρίως αυτά που συνορεύουν με τα τουρκικά παράλια, ο Έβρος και πολλά λιμάνια της χώρας, ένα από τα οποία είναι και το λιμάνι της Πάτρα.

Οι ελληνικές αρχές φοβούνται ότι με την παράνομη μετανάστευση και την είσοδο ξένων υπηκόων στη χώρα θα εισέρχονται επί ελληνικού εδάφους τρομοκράτες. Οι φόβοι αυτοί συνδέονται άμεσα και με την άνοδο του ISIS, προκαλώντας έντονα φαινόμενα ρατσισμού και ξενοφοβίας των ελλήνων προς ξένους υπηκόους (στην περίπτωση αυτή παρατηρείται έξαρση της ελληνικής εθνικιστικής ιδεολογίας, η οποία με το πρόσχημα της προστασίας της κυρίαρχης ελληνικής εθνικής ταυτότητας και ομοιογένειας, στρέφεται κατά μεταναστών).

Τέλος, το κεφάλαιο αυτό αναφέρεται στην ελληνική μεταναστευτική πολιτική, η οποία μέχρι τις αρχές της δεκαετίας του 1990 ήταν προσανατολισμένη σε θέματα διασποράς και αποδήμου ελληνισμού. Ωστόσο μετά την πτώση της Ε.Σ.Σ.Δ και τη διάλυση της Πρώην Γιουγκοσλαβίας ώθησε την Ελλάδα να ασκήσει αυστηρότερους ελέγχους στα σύνορά της. Ακόμη στις ενέργειες της Ελλάδας για αντιμετώπιση της παράνομης μετανάστευσης συμπεριλαμβάνονται και διάφοροι νόμοι (νόμος 1975/91 αναφορικά με την Είσοδο, Έξοδο, παραμονή, εργασία, απέλαση αλλοδαπών, τη διαδικασία αναγνώρισης αλλοδαπών προσφύγων, νόμος 3284/2004, περί κυρώσεως του κώδικα Ελληνικής Ιθαγένειας , νόμος 4521/2014, ο οποίος είναι ο Κώδικας Μετανάστευσης και Κοινωνικής Ένταξης). Στις ενέργειες των ελληνικών κυβερνήσεων για την καταπολέμηση της παράνομης μετανάστευσης περιλαμβάνεται και η επιχείρηση «Ξένιος Ζευς», η οποία είχε ως στόχο: α) την απώθηση των παράνομων μεταναστών στον Έβρο και η σφράγιση των συνόρων, β) την επιστροφή των παράνομων μεταναστών στις χώρες προέλευσής τους, γ) το να ξαναγίνει η Αθήνα μητρόπολη με ευνομία και ποιότητα ζωής, τόσο για τους κατοίκους, όσο και για τους επισκέπτες της.

Στο έκτο κεφάλαιο επιχειρείται η προσέγγιση του «μεταναστευτικού», ως μέσου εξάπλωσης της διεθνούς τρομοκρατίας. Αρχικά γίνεται μία προσπάθεια να αποδοθεί ένας ικανοποιητικός ορισμός περί τρομοκρατίας (καθότι δεν υπάρχει ένας επαρκής ορισμός παρά οι προσωπικές εκτιμήσεις διαφόρων φορέων και κρατικών μηχανισμών). Συγκεκριμένα τον ορισμό της τρομοκρατίας αποδίδουν οι ΗΠΑ (ως μία

τακτική, μία μορφή πολέμου, η οποία αποσκοπεί στην επίτευξη πολιτικών αποτελεσμάτων), το αμερικανικό υπουργείο εξωτερικών (η προ-υπολογισμένη βία, που συνίσταται σε επιθέσεις κατά αμάχων πολιτών ή άλλων στόχων από συνωμοτικές και τρομοκρατικές ομάδες), το FBI (η παράνομη άσκηση βίας, κατά ατόμων ή παρουσίας με σκοπό τη διάβρωση ή τη φθορά μιας κυβέρνησης, αμάχου πληθυσμού ή τμημάτων τους, με στόχο την ανάπτυξη πολιτικών και κοινωνικών σκοπών), το Ηνωμένο Βασίλειο (η χρήση βίας για πολιτικούς σκοπούς και εμπεριέχει τη χρήση βίας και τον εκφοβισμό του πληθυσμού ή τμήματός του) το TREVΙ (η χρήση ή την απειλή χρήσης βίας από συγκεκριμένη ομάδα ανθρώπων για την επίτευξη πολιτικών στόχων) και το NATO (η χρήση βίας, ως αποτέλεσμα υπολογισμού και απόκτησης πολιτικών και ιδεολογικών οφελών κατά ατόμων και παρουσίας).

Ιδιαίτερη αναφορά στο κεφάλαιο αυτό γίνεται και στις διάφορες κατηγορίες της τρομοκρατίας: 1) *τρομοκρατία ως πόλεμος*, 2) *τρομοκρατία ως υποκατάστατο πολεμικών πράξεων* (υπάρχουν τρία σενάρια γύρω από αυτήν την κατηγορία: α) το σενάριο της διεθνούς συνωμοσίας, β) το σενάριο των μαζικών καταστροφών, γ) το σενάριο της αντικατάστασης του πολέμου από την τρομοκρατία), 3) *τρομοκρατία ως ανταρτοπόλεμος* (η άποψη αυτή εκφράζεται για λόγους εντυπωσιασμού της κοινής γνώμης και για εκφοβισμό, διότι η πιθανότητα χρήσης της ατομικής τρομοκρατίας από αντάρτες απαγορεύεται από το Πρωτόκολλο της Γενεύης), 4) *τρομοκρατία ως πολιτική βία* (συνδέεται με την κατάλυση του δημοκρατικού πολιτεύματος από μία στρατιωτική δύναμη), 5) *κρατική τρομοκρατία* (μπορεί να λαμβάνει χώρα σε ένα ολοκληρωτικό κράτος, το οποίο συνεπάγεται: ένας απόλυτος αρχηγός, υποταγή στους νόμους, έλεγχος του ιδιωτικού κεφαλαίου, νομιμότητα μέσω της μαζικής λαϊκής υποστήριξης, ή και χρήση της βίας από το κράτος μέσω του στρατού της αστυνομίας και των μυστικών υπηρεσιών) 6) *αριστερή τρομοκρατία*, 7) *ακροδεξιά τρομοκρατική βία*, 8) *ισλαμικός εξτρεμισμός*, 9) *τρομοκρατία κατά παραγγελία*, 10) *τρομοκρατία του ενός θέματος*, 11) *πυρηνική τρομοκρατία*, 12) *χημική τρομοκρατία* 13) *Βιολογική τρομοκρατία*, 14) *Ηλεκτρονική τρομοκρατία*.

Επιπλέον, γίνεται αναφορά στην ολοένα και μεγαλύτερη δράση του Ισλαμικού Κράτους, αναφορικά με τις επιθέσεις εναντίον δυτικών στόχων, τη στρατολόγηση μουσουλμάνων που διαμένουν σε ολόκληρο τον κόσμο, την είσοδο τζιχαντιστών σε ευρωπαϊκό έδαφος. Οι ηγέτες των κρατών-μελών της Ε.Ε αλλά και των υπόλοιπων χωρών ανά τον κόσμο, εστιάζουν στην τελευταία αυτή παράμετρο, δηλαδή στην είσοδο τζιχαντιστών στην εδαφική τους επικράτεια. Πιστεύουν πως ο μοναδικός τρόπος, για να περάσουν οι τρομοκράτες σε δυτικό έδαφος είναι μόνο μέσω των διαφόρων μεταναστευτικών ρευμάτων. Πιστεύουν, ότι ο τρομοκράτης, υποκρινόμενος τον μετανάστη μπορεί να περάσει σε δυτικό έδαφος απαρατήρητος. Το ενδεχόμενο αυτό δημιουργεί αίσθημα ξеноφοβίας και ανασφάλειας από τις πολιτικές ηγεσίες, οι οποίες το μεταδίδουν και στο λαό, ο οποίος με τη σειρά του επιδίδεται σε ρατσιστικές και ξеноφοβικές ενέργειες. Άμεσοι αποδέκτες των ενεργειών αυτών είναι κυρίως μετανάστες ή και πολίτες δεύτερης και τρίτης γενιάς, κυρίως μουσουλμάνοι στο θρήσκευμα.

Επιπροσθέτως στο κεφάλαιο αυτό, γίνεται μία περιγραφή του ISIS. Το ISIS ως θεμέλιο λίθο το Ισλάμ, το οποίο ανέκαθεν αποτελούσε πηγή του αγώνα τους

ενάντια στους μη μουσουλμάνους και ύψιστος καταλύτης του πολιτικού αναβρασμού. Οι τζιχαντιστές χρησιμοποιούν τη θρησκεία, για να δημιουργήσουν μία «θρησκευτική ταυτότητα», η οποία υπερνικά την εθνική. Στη σημερινή του μορφή, ο ισλαμισμός έχει ως αιχμή του μία αίσθηση διεκδίκησης εκ μέρους των μουσουλμάνων, ένα αίσθημα, που φαίνεται να προσπαθεί να ανατρέψει την ηγεμονία της Δύσης, τόσο στο επίπεδο των πολιτισμικών αξιών, όσο και σε αυτό της οικονομικής, πολιτικής και στρατιωτικής ισχύος. Η δράση του ISIS, αλλά και των όλων σχεδόν των ισλαμικών οργανώσεων πηγάζει από την ιδέα του «ιερού πολέμου» (τζιχάντ). Βασική θέση των Ισλαμιστών είναι, ότι η ισλαμική παράδοση οφείλει να εξαπλωθεί σε ολόκληρη την ανθρωπότητα, η μάχη εναντίον των απίστων με σκοπό τον προσηλυτισμό τους, την υποταγή ή τον αφανισμό τους.

Τέλος, μέσα στις ενέργειες για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας περιλαμβάνεται η ίδρυση του TREVI (αποστολή του είναι ο συντονισμός των πληροφοριών σε θέματα τρομοκρατίας, η συνεργασία των αστυνομικών αρχών και γενικά οτιδήποτε αφορά το διεθνές έγκλημα). Επίσης, στις 18 Φεβρουαρίου 2015 προτάθηκε η θέσπιση ενός ψηφίσματος, σχετικά με τις απειλές του ISIS στη ναυσιπλοΐα και την είσοδο τρομοκρατών στην Ευρώπη, με το πρόσχημα της παράνομης μετανάστευσης.

Στο έβδομο κεφάλαιο, επιχειρείται μία περισσότερο κοινωνιολογική προσέγγιση του φαινομένου της μετανάστευσης, λόγω της σύνδεσής με της με το οργανωμένο έγκλημα και πιο συγκεκριμένα με το φαινόμενο της παράνομης εμπορίας ανθρώπων (human trafficking). Αρχικά, αποδίδεται ένας ορισμός του εγκλήματος. Ως έγκλημα ο E. Durkheim ορίζει κάτι το φυσιολογικά αναμενόμενο σε μία κοινωνία. Για να μπορούν όλα τα μέλη της κοινωνίας να συμμορφώνονται στους κανόνες της και να μην τους παραβαίνουν, θα πρέπει να έχουν ίδια δομή στην προσωπικότητά τους, να έχουν κοινωνικοποιηθεί κατά τον ίδιο τρόπο και να έχουν την ίδια κοινωνική και οικονομική κατάσταση, πράγμα που είναι αδύνατον. Εκτός από τη θεωρητική απόδοση του εγκλήματος, στο κεφάλαιο αυτό επιχειρείται μία θεωρητική απόδοση του human trafficking. Ως human trafficking καλείται η στρατολόγηση, μεταφορά, μεταβίβαση, μέσω εξαναγκασμού, την απαγωγή μέσω της εξασφάλισης συμφωνίας μεταξύ προσώπου, ατόμων, με απώτερο σκοπό την εκμετάλλευση.

Στα θύματα του human trafficking περιλαμβάνονται κυρίως άτομα χαμηλού μορφωτικού και βιοτικού επιπέδου, από χώρες οι οποίες χαρακτηρίζονται από κοινωνικό-πολιτική και οικονομική αστάθεια (πρώην Γιουγκοσλαβία, Καυκάσιες πρώην σοβιετικές δημοκρατίες, Αλβανία). Στα θύματα αυτά δεν πρέπει να παραλείψουμε τις γυναίκες και τα παιδιά, τα οποία μεταφέρονται μακριά από τις οικογένειες τους και τις χώρες καταγωγής τους και μέσω κυκλωμάτων λαθρεμπορίου και σωματεμπορίας, ωθούνται στο οργανωμένο έγκλημα (διακίνηση ναρκωτικών, πορνεία). Μετά την άφιξή τους στη χώρα προορισμού, οι μετανάστες- «εμπόρευμα» τίθεται στην «υπηρεσία» των λαθρεμπόρων τους, οι οποίοι τους εναποθέτουν στη παράνομη αγορά εργασίας, προκειμένου να αποπληρώσουν τα χρέη μεταφοράς τους.

Επιπροσθέτως, γίνεται αναφορά στα είδη των ομάδων του οργανωμένου

εγκλήματος, αλλά, των μελών τους: (1) τοπικός λαθρέμπορος, 2) ταμίας, 3) οδηγός, 4) λαθρέμπορος τοπικής διέλευσης, 5) μεσάζων, 6) διεφθαρμένοι κυβερνητικοί υπάλληλοι.), και στις διόδους του λαθρεμπορίου (1) Οι μετανάστες από την Ασία χρησιμοποιούν τις διαδρομές μέσω Καζακστάν, Κιργιστάν, Ουζμπεκιστάν, Τατζικιστάν και Τουρκμενιστάν, 2) Τα Βαλκάνια αποτελούν επίσης σημαντική δίοδο για το λαθρεμπόριο ανθρώπων από τις ασιατικές χώρες ,3) Η Ισπανία αποτελεί δίοδο για παράνομους μετανάστες , 4) Οι ΗΠΑ δέχονται μεγάλο ποσοστό παράνομων μεταναστών από την Κεντρική και Νότια Αμερική.)

Τέλος, γίνεται αναφορά στη βαλκανική δίοδο λαθρεμπορίου, ίσως το χαρακτηριστικότερο πέρασμα παράνομων μεταναστών με κατεύθυνση τη δυτική Ευρώπη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 : Ορισμός Μετανάστευσης, Ιστορική και Διεπιστημονική Προσέγγιση της Μετανάστευσης, Ορισμός της Διεθνούς Ασφάλειας.

«Ο homo sapiens είναι από τη φύση του μετανάστης και μιγάδας. Ανήκει στο μοναδικό ζωντανό είδος που δεν έπαψε , από την αρχή της ύπαρξής του, να επιμειγνύεται, όπως δεν έπαψε και μετακινείται» .¹

2.1 Ορισμός της Μετανάστευσης

Η μετανάστευση θα μπορούσε να ορισθεί ως η μόνιμη ή προσωρινή μετεγκατάσταση ενός ατόμου ή ενός κοινωνικού συνόλου σε μία χώρα , της οποίας δεν έχουν την ιθαγένεια, προκειμένου να εγκατασταθούν εκεί ως μόνιμοι κάτοικοι ή μελλοντικοί πολίτες μιας χώρας² Επίσης μπορούμε να την ορίσουμε ως τη μετακίνηση ατόμων από το κράτος προέλευσής τους προς ένα άλλο³. Παραδοσιακά, συνεπάγεται τη μετακίνηση ανθρώπων σε χώρες που , σε σχέση με τις δικές τους, είναι σε καλύτερη οικονομική κατάσταση. Αυτό όμως δεν σημαίνει, ότι μόνο οι ανεπτυγμένες οικονομικά χώρες είναι ο προορισμός πολλών μεταναστών. Υπάρχει έντονη μεταναστευτική κίνηση και μεταξύ των αναπτυσσόμενων χωρών. ⁴

¹ Παραδεισιάνος Αδάμ, *Το φαινόμενο της Μετανάστευσης*. Υπουργείο Προστασίας του πολίτη, διαθέσιμο στο [link\(τελευταία ενημέρωση 25/03/2015\), http://www.astynomia.gr/index.php?option=ozo_content&perform=view&id=1852&..](http://www.astynomia.gr/index.php?option=ozo_content&perform=view&id=1852&)

² Στο ίδιο

³ Μαρβάκης Αθ, Παρσανόγλου Δ, Παύλου Μ (2001) *Μετανάστες στην Ελλάδα* (σελ 31) Αθήνα: Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα.

⁴ International Migration: The human face of globalization. OECD Multilingual Summaries, διαθέσιμο στο link (τελευταία ενημέρωση 12/05/2015) <http://www.oecd.org/insights/43568523.pdf>

Ως συνεχής ροή προσώπων , από και προς μία περιοχή, η μετανάστευση είναι μία από τις τρεις βασικές δημογραφικές διαδικασίες. Είναι η διαδικασία εκείνη, που συνεπάγεται τη μηχανική ή τεχνητή ανανέωση ή φθορά του πληθυσμού, σε αντίθεση με άλλες δύο διαδικασίες (γεννητικότητα, θνησιμότητα), που έχουν σχέση με τη φυσική ανανέωση ή φθορά ενός πληθυσμού. Η μετακίνηση-μετανάστευση των ανθρώπων μπορεί να είναι είτε «εξωτερική» (περνώντας τα σύνορα ενός κράτους), είτε «εσωτερική» (μετακίνηση ανθρώπων σε διαφορετικά μέρη, τα οποία όμως βρίσκονται, εντός των εθνικών συνόρων ενός κράτους).⁵

Ανάλογα με τις εκάστοτε συγκυρίες, η μετανάστευση μπορεί να λαμβάνει διαφορετικές μορφές: ⁶

- 1) Αναγκαστική
- 2) Ακούσια
- 3) Πρωτογενής
- 4) Δευτερογενής
- 5) Πλήρης
- 6) Ατελής
- 7) Συντηρητική
- 8) Βραχυπρόθεσμη
- 9) Μακροπρόθεσμη
- 10) Προσωρινή
- 11) Μόνιμη

12) Ηπειρωτική

Βασικοί λόγοι , για τους οποίους οι άνθρωποι αναγκάζονται, εκούσια ή ακούσια να μεταναστεύσουν μπορεί να είναι , είτε η αναζήτηση εργασίας σε περιβάλλον με ευνοϊκότερες συνθήκες και επαγγελματικές ευκαιρίες,⁷ είτε λόγω οικογενειακής επανένωσης, καθότι πολλοί άνθρωποι μεταναστεύουν πολλές φορές , δίχως τις οικογένειές τους. Επιπροσθέτως , υπάρχουν και περιπτώσεις , όπου η εγκατάλειψη μιας χώρας από τους κατοίκους της πραγματοποιείται εξαιτίας πολιτικών, φυλετικών ή και θρησκευτικών πεποιθήσεων. Χαρακτηριστικά τέτοιων περιπτώσεων που δημιούργησαν μεταναστευτικά ρεύματα είναι, η μαζική μετανάστευση πολλών βοσνίων μουσουλμάνων σε χώρες της Ευρώπης και κυρίως της Σκανδιναβίας, προκειμένου να γλιτώσουν τις

⁵ Περισσότερα στο διαθέσιμο link (τελευταία ενημέρωση 12/05/2015) (σελ 43) http://publications.iom.int/bookstore/free/IML_1_EN.pdf

⁶ Παραδεισάνος Αδάμ, *Το φαινόμενο της Μετανάστευσης*. Υπουργείο Προστασίας του πολίτη, διαθέσιμο στο link (τελευταία ενημέρωση 25/03/2015), [http://www.astynomia.gr/index.php?option=ozo_content&perform=view&id=1852&.](http://www.astynomia.gr/index.php?option=ozo_content&perform=view&id=1852&)

⁷ Οι άνθρωποι αναζητούσαν πάντα και θα συνεχίσουν να αναζητούν, νέες και καλύτερες πατρίδες. Επιπλέον, πολλές χώρες θα χρειαστεί να προσελκύουν μετανάστες, καθώς προσπαθούν να ανταπεξέλθουν στη γήρανση του πληθυσμού και επιδιώκουν να καλύψουν τα κενά στο εργατικό δυναμικό τους . Επομένως, οι χώρες που έχουν ήδη ενεργές κοινότητες μεταναστών θα πρέπει να βρουν τρόπους να βελτιώσουν τις επιδόσεις των μεταναστών σε τομείς όπως η εκπαίδευση και η απασχόληση. Πηγή: International Migration: The human face of globalization. OECD Multilingual Summaries, διαθέσιμο στο link (τελευταία ενημέρωση 12/05/2015) <http://www.oecd.org/insights/43568523.pdf>

θηριωδίες και τις σφαγές των σέρβων εθνικιστών/παραστρατιωτικών του Ρ. Κάρατζιτς και του Αρκάν⁸, οι οποίοι είχαν προβεί σε εθνοκαθάρσεις κατά την περίοδο του Πολέμου της Βοσνίας (1992-1995)⁹, και η σφαγή της Ρουάντα¹⁰ (1994), κατά την οποία πολλοί κάτοικοι της χώρας αυτής που ανήκαν στη φυλή Τούτσι, αναγκάστηκαν μεταναστεύσουν, για να γλιτώσουν από τις σφαγές των Χούτου.

Μόλις κάτω από 3% του παγκόσμιου πληθυσμού (περίπου 190 εκατομμύρια), ζει σε διαφορετική χώρα από τη χώρα καταγωγής του. Στη ζώνη του ΟΟΣΑ¹¹ οι μετανάστες υπερβαίνουν το 23% του πληθυσμού στην Ελβετία και την Αυστραλία, ενώ στη Φινλανδία και την Ουγγαρία το ποσοστό των μεταναστών δεν ξεπερνά το 3%.¹²

2.2 Ιστορική Προσέγγιση της Μετανάστευσης

Οι μετακινήσεις ομάδων, ατόμων, πληθυσμών παρατηρούνται σε όλες τις φάσεις της ιστορίας και γενούν συγκρούσεις, στο βαθμό που αντιπαρά τίθενται διαφορετικοί πολιτισμοί, μέσα σε ένα πλέγμα πολιτικών συσχετισμών και εξουσιών που συχνά επιδιώκουν την επιβίωση της κυριαρχίας τους ή την επιβάλλουν με

---

⁸ Ο Ράντοβαν Κάρατζιτς ήταν πρόεδρος της Σερβικής Δημοκρατίας της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης, την περίοδο του λεγόμενου πολέμου της Βοσνίας και μαζί με τον ηγέτη της παραστρατιωτικής οργάνωσης Ζέλινκο Ραζνατοβιτς (Αρκάν) ήταν υπεύθυνοι για το θάνατο πολλών Βόσνιων Μουσουλμάνων. Χαρακτηριστικότερο γεγονός των επιχειρήσεων εθνοκάθαρσης που διεξήγαγαν αποτέλεσε η σφαγή της Σρεμπρενίτσα.

⁹ Πρόκειται εμφύλιες διαμάχες μεταξύ δύο κυρίαρχων εθνοτικών ομάδων της Βοσνίας των Σέρβων και των Βόσνιων Μουσουλμάνων. Περισσότερα στο διαθέσιμο link (τελευταία ενημέρωση 12/05.2015)

<http://tvxs.gr/news/%CF%83%CE%B1%CE%BD-%CF%83%CE%AE%CE%BC%CE%B5%CF%81%CE%B1/%CF%83%CE%B1%CE%BD-%CF%83%CE%AE%CE%BC%CE%B5%CF%81%CE%B1-%CE%BE%CE%B5%CE%BA%CE%B9%CE%BD%CE%AC-%CE%BF-%CF%80%CF%8C%CE%BB%CE%B5%CE%BC%CE%BF%CF%82-%CF%84%CE%B7%CF%82-%CE%B2%CE%BF%CF%83%CE%BD%CE%AF%CE%B1%CF%82>

¹⁰ Είναι ένας εμφύλιος πόλεμος μεταξύ των δύο φυλών της περιοχής, των Χούτου (οι οποίοι αποτελούσαν το 85% του πληθυσμού) και των Τούτσι. Οι δύο φυλές συνυπήρχαν στη Ρουάντα από το 14^ο αιώνα. Όμως αν και πλειοψηφία ήταν οι Χούτου, οι Τούτσι ήταν αυτοί που παραδοσιακά είχαν την εξουσία και όλα αυτά μέχρι το 1963, όταν οι Χούτου ανήλθαν στην εξουσία και ξεκίνησαν έναν αγώνα αποκοπής των Τούτσι από τα πολιτικά τεκταινόμενα της Ρουάντα, υποβιβάζοντάς τους σε πολίτες δεύτερης κατηγορίας και πολλές φορές επιδίιδονταν και σε επιθέσεις εναντίον τους. Μετά τις σφαγές που υπέστησαν οι Τούτσι από τους Χούτου το 1994, πολλοί αναγκάστηκαν να μεταναστεύσουν. Περισσότερα στο διαθέσιμο link (τελευταία ενημέρωση 12/05/2015) http://www.oneman.gr/keimena/diabasma/megala_keimena/h-genoktonia-ths-royanta-kai-h-royanta-shmera.3077317.html

¹¹ Είναι τα αρχικά του «Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης», ο οποίος έχει ως αποστολή την προώθηση πολιτικών, οι οποίες θα βελτιώσουν την οικονομική και κοινωνική ευημερία των ανθρώπων σε όλο τον κόσμο. Πηγή: OECD διαθέσιμο στο Link (τελευταία ενημέρωση 12/05/2015) <http://www.oecd.org/about/>

¹² International Migration: The human face of globalization. OECD Multilingual Summaries, διαθέσιμο στο link (τελευταία ενημέρωση 12/05/2015) <http://www.oecd.org/insights/43568523.pdf>

επιμειξία.¹³

Η μετανάστευση των ανθρώπων είναι ένα φαινόμενο πανάρχαιο που κάθε φορά καθορίζεται από διαφορετικούς παράγοντες. Στα προϊστορικά ακόμη χρόνια, οι διάφορες ανθρώπινες φυλές ήταν αναγκασμένες να μεταναστεύουν από τον ένα στον άλλο τόπο, προσπαθώντας να επιβιώσουν. Από τα κρύα κλίματα πήγαιναν στα ζεστά, από τα ορεινά στα πεδινά. Βλέπουμε λοιπόν, πως ο κύριος λόγος, που δικαιολογούσε τη σταθερή μετανάστευση στο παρελθόν, ήταν η προσπάθεια επιβίωσης. Ο ίδιος λόγος ισχύει σε σημαντικό βαθμό μέχρι σήμερα, που η μετανάστευση εμφανίζεται με καινούριες μορφές. Ενώ στα προϊστορικά χρόνια ήταν γενικό και αναγκαστικό πολλές φορές φαινόμενο, στη σημερινή εποχή αρχίζει να διαφοροποιείται. Πλέον, μεγάλες ομάδες ανθρώπων μεταφέρονται από τον ένα τόπο στον άλλο, μέσα στα πλαίσια κυριάρχησης πάνω σε συνανθρώπους τους και κατάκτησης καινούριων χωρών.

Αυτό ισχύει για τον αποικισμό από τους αρχαίους Έλληνες μεγάλων περιοχών της Μεσογείου (κατά βάση τους Κορίνθιους με τις αποικίες τους στην Κάτω Ιταλία¹⁴), πράγμα που γενικεύεται, κατά τους Αλεξανδρινούς Χρόνους, υποβοηθούμενο από την κατακτητική πολιτική των Ελλήνων βασιλιάδων της εποχής αυτής. Μεγάλη ήταν η μετανάστευση των Ευρωπαίων προς την Αμερική, Αφρική, Ασία, εξαιτίας κυρίως του φυσικού πλούτου, που οι ήπειροι αυτές διέθεταν. Η μετανάστευση άρχισε αυτά τα χρόνια και συνεχίστηκε για αρκετούς αιώνες, παίζοντας καθοριστικό ρόλο στην όλη εξέλιξη της ανθρώπινης κοινωνίας. Ωστόσο οι προαναφερθείσες ήπειροι με την έλευση των ευρωπαίων έχασαν το δικό τους καθαρά εθνολογικό χαρακτήρα.

Μετά τον Πρώτο Παγκόσμιο Πόλεμο, η μετανάστευση παίρνει καινούριες μορφές. Ο πόλεμος έριξε τις περισσότερες χώρες της Ευρώπης σε οικονομική δυσμένεια, τις συνέπειες της οποίας προσπάθησε να αποφύγει σημαντικός αριθμός κατοίκων τους. Κύματα Ευρωπαίων μεταναστεύουν προς τις ΗΠΑ, τον Καναδά και την Αυστραλία. Καινούριο κύμα μετανάστευσης έχουμε και κατά τη διάρκεια, πριν και μετά τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο. Στις τάξεις των μεταναστών ανήκουν κυρίως άτομα που κυνηγήθηκαν, ξεκληρίστηκαν, ξεριζώθηκαν από τους τόπους τους. Χαρακτηριστικό παράδειγμα τέτοιων μετακινήσεων θα μπορούσαμε να πούμε πως αποτελεί η μαζική μετανάστευση των Ελλήνων του Πόντου προς τη Ρωσία, στα πλαίσια των διωγμών και των εθνικών εκκαθαρίσεων από τους Νεότουρκους του

---

¹³ Παραδεισιάνος Αδάμ, *Το φαινόμενο της Μετανάστευσης*. Υπουργείο Προστασίας του πολίτη, διαθέσιμο στο [link\(τελευταία ενημέρωση 25/03/2015\),](http://www.astynomia.gr/index.php?option=ozo_content&perform=view&id=1852&) [http://www.astynomia.gr/index.php?option=ozo_content&perform=view&id=1852&..](http://www.astynomia.gr/index.php?option=ozo_content&perform=view&id=1852&)

¹⁴ Η Κόρινθος αποτέλεσε μία σημαντική εμπορική δύναμη στην αρχαιότητα, έχοντας δημιουργήσει ένα δίκτυο αποικιών, μέσω του οποίου έλεγχε το εμπόριο. Χαρακτηριστικότερες αποικίες της ήταν η Κέρκυρα, η Λευκάδα, το Άκτιο και η Αμβρακία στο Ιόνιο. Επίσης, στην περιοχή της Αδριατικής ίδρυσε την Επίδαμνο και Απολλωνία, οι οποίες βρίσκονται στα παράλια της σημερινής Αλβανίας. Στη Σικελία οι Κορίνθιοι ίδρυσαν τις Συρακούσες, οι οποίες εξελίχθηκαν σε σημαντικό λιμάνι της Ιταλικής Χερσονήσου. Άλλη αποικία των Κορινθίων ήταν η Ποτίδαια στη Χαλκιδική. Πηγή: διαθέσιμο link (τελευταία ενημέρωση 12/05/2015) <http://arcadia.ceid.upatras.gr/pausanias/article.php?id=74>

Κεμάλ Ατατούρκ¹⁵. Υπολογίζεται, ότι μεταξύ των ετών 1890-1918 οι Έλληνες της Ρωσίας υπολογίζονταν σε 700.000. Το 1917 τα σχολεία που ιδρύθηκαν στις περιοχές αυτές στέγαζαν περίπου 50.000 μαθητές και μαθήτριες. Επίσης στις περιοχές αυτές λειτουργούσαν περισσότερα από τριάντα ελληνικά προξενεία και υποπροξενεία. Το γεγονός, ότι η δράση τους προσπαθούσε πάντοτε να βρίσκεται σε σύμπλευση με το Οικουμενικό Πατριαρχείο, παρά με το Πατριαρχείο της Μόσχας αποδεικνύει το πόσο πολύ οι Έλληνες της Ρωσίας τόνιζαν την ελληνοχριστιανική τους ταυτότητα, η οποία θα δοκιμαζόταν στις επόμενες σοβιετικές δεκαετίες.¹⁶

Μετά το 1945 και το τέλος του Πολέμου η Γερμανία, οι ΗΠΑ και ο Καναδάς, άρχισαν να γίνονται παγκόσμιες αγορές εργατικής δύναμης. Γι αυτό το λόγο, άρχισαν να συρρέουν στις χώρες αυτές μεγάλα κύματα μεταναστών από τον «φτωχό ευρωπαϊκό νότο» (Ελλάδα, Τουρκία, Ισπανία). Η δυνατότητα απορρόφησης όλων αυτών των μισθωτών εργατών έγινε, εξαιτίας της τεράστιας οικονομικό-τεχνικής ανάπτυξης της μεταπολεμικής περιόδου, πράγμα που συνεπάγεται την οικονομική ενίσχυση των ΗΠΑ από τον πόλεμο και την ανάκαμψη, έστω και με αμερικανική βοήθεια, της Γερμανίας, η οποία άνοιξε τις πόρτες της στους μετανάστες από όλη την Ευρώπη, εκμεταλλευόμενη τη δυνατότητα αγοράς φθηνότερης εργατικής δύναμης. Μεγάλος αριθμός Ελλήνων, κυρίως από τις βόρειες αγροτικές περιοχές της χώρας, μεταναστεύει στη Γερμανία, προς αναζήτηση εργασίας στις εκεί αγορές.

2.3 Θεωρητική προσέγγιση της μετανάστευσης

Η μετανάστευση αποτελεί ένα κοινωνιολογικό φαινόμενο, το οποίο διαφοροποιείται από κοινωνία σε κοινωνία και από εποχή σε εποχή, κατασκευάζοντας, παράλληλα, τις ιδιαίτερες στάσεις του πληθυσμού, απέναντι στους μετανάστες.

Παρότι κοινωνιολογικό, το φαινόμενο της μετανάστευσης μπορεί να εξηγηθεί και να ερμηνευτεί και μέσω κάποιων άλλων θεωριών. Οι νεοκλασικές θεωρίες¹⁷ εστιάζουν στη σύζευξη αγοράς εργασίας και μετανάστευσης και

---

¹⁵ Ο τουρκικός εθνικισμός υπήρξε ο καταλύτης των εξελίξεων στην ευρύτερη περιοχή της Εγγύς Ανατολής. Ήταν ο κύριος παράγοντας, που εμπόδιζε την πραγματοποίηση μεταρρυθμίσεων και απόδοσης ίσων δικαιωμάτων σε όλους τους πολίτες της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας ανεξαρτήτως θρησκείας και εθνικής καταγωγής. Οι νέες εθνικιστικές απόψεις, τις οποίες στήριζαν κυρίως γερμανοί ρομαντιστές, καθορίζουν ως εθνικό χώρο των τούρκων την περιοχή από το Αιγαίο ως τη θάλασσα της Κίνας. Στην περιοχή αυτή καμία άλλη εθνότητα, πέραν των Τούρκων δεν έχει θέση. Πηγή: διαθέσιμο link (τελευταία ενημέρωση 12/05/2015) <https://kars1918.wordpress.com/2013/07/04/1908-1923-2/>

¹⁶ Αρχείο ΥΠΕΞ, Κ.Υ., 1919 Α/5/VI, 25 «Περίθαλψις των εκ Ρωσίας Ελλήνων και παλιννόστησις αυτών εις Ελλάδα και Πόντον», αρ. πρωτ. 437, Ροστόβ, 28-1-1919. ΦΩΤΙΑΔΗΣ Κ Οι Έλληνες της Ρωσίας.... ό.π., σελ. 118.

¹⁷ Για τη νεοκλασική θεωρία η κοινωνία και πιο συγκεκριμένα η αστική κοινωνία, προκύπτει ως το άθροισμα των μεμονωμένων, προικισμένων από τη φύση ατόμων. με ορισμένους οικονομικούς σκοπο ως «homines economicus». Ο καταναλωτής επιδιώκει και πραγματοποιεί τη μεγιστοποίηση του οφέλους του, μέσω της ορθολογιστικής επιλογής των καταλλήλων ποσοτήτων των αγαθών που καταναλώνει, ο εργάτης, τη μεγιστοποίηση του οφέλους του, μέσω της ορθολογιστικής κατανομής του χρόνου του σε χρόνο εργασίας και ελεύθερο χρόνο και τη μεγιστοποίηση του κέρδους του, μέσω του ορθολογιστικού προσδιορισμού της ποσότητας που θα παράγει και θα προσφέρει. Η ορθολογιστική επιδίωξη αυτών των σκοπών συνίσταται στην πραγματοποίηση τους με τη

αντιμετωπίζουν την τελευταία ως μηχανισμό εξισορρόπησης της ανισότητας στην κατάκτηση οικονομικών ευκαιριών που χαρακτηρίζονται από έντονο οικονομικό ατομισμό. Η τέλεια γνώση και πληροφόρηση των λειτουργιών και των διαδικασιών της αγοράς εργασίας από τα άτομα-μετανάστες είναι απαραίτητες για την ορθολογική ένταξή τους στην κοινωνία και κυρίως στην αγορά της χώρας υποδοχής. *Οι μαρξιστικές και νέο μαρξιστικές θεωρίες*¹⁸ ερμηνεύουν τη μετανάστευση σαν φαινόμενο, άμεσα συνδεδεμένο με τις ευρύτερες κοινωνικές και οικονομικές αλλαγές. Και την αντιμετωπίζουν ως αποτέλεσμα συλλογικής φράσης στις εκάστοτε κοινωνικές και ταξικές δομές. Εστιάζοντας, όμως, στο «μάκρο- επίπεδο», αγνόησαν το «μίκρο- επίπεδο» που συνδέει το δομικό επίπεδο με τις πραγματικές πληθυσμιακές μετακινήσεις. Οι θεωρίες μέσου επιπέδου αποτέλεσαν την προσπάθεια συγκερασμού των δύο παραπάνω θεωρητικών κατευθύνσεων.

Άρα, στο πλαίσιο των δυτικών κοινωνιών, η μετανάστευση αντιμετωπίστηκε αρχικά ως μία φυσιολογική μετακίνηση του πληθυσμού από ένα τμήμα μιας χώρας σε ένα άλλο, προκειμένου τα άτομα αυτά να αναζητήσουν καλύτερη τύχη και νέες ευκαιρίες. Επίσης, αντιμετωπίστηκε ως μία εκδήλωση της ανθρώπινης φύσης, η οποία αναζητά το «νέο» και το «καινούριο». Η φυσιολογική αυτή έκφραση της ανθρώπινης συμπεριφοράς νομιμοποιήθηκε από τις ανάγκες του οικονομικό-κοινωνικού συστήματος, εφόσον η μετακίνηση του πληθυσμού παρείχε τη δυνατότητα για εξεύρεση των αναγκαίων εργατικών χεριών, μειώνοντας το κόστος παραγωγής. (πχ η μαζική μετανάστευση Ελλήνων στη Γερμανία)¹⁹.

Αξίζει να αναφέρουμε, πως το μεταναστευτικό ζήτημα-πρόβλημα έχει προσεγγιστεί από την οπτική γωνία πολλών άλλων επιστημών, όπως η ψυχολογία²⁰, η οικονομία, η ανθρωπολογία²¹, η γεωγραφία, η στατιστική κ.λ.π. Καθεμιά από

χρησιμοποίηση όσο το δυνατόν λιγότερων μέσων. Πηγή: Σταμάτης Γιώργος (1987), *Μερικά χαρακτηριστικά της νεοκλασικής θεωρίας*, Τεύχος 18. Θέσεις. Αναλύσεις, Κριτική, Ζητήματα της Πάλης των Τάξεων, διαθέσιμο στο [link](http://www.theseis.com/index.php?option=com_content&task=view&id=173&Itemid=29) (τελευταία ενημέρωση 12/05/2015)

¹⁸ Χλέτσος Μιχάλης, Κόλλιας Χρήστος, Συρακούλης Κλεάνθης, Παλαιολόγου Σουζάνα, Θαλασσοχώρη Χριστοδούλη, Μπουρδούβαλη Βικτώρια, Πούλιου Αφροδίτη, *Οικονομικές Διαστάσεις της Μετανάστευσης. Επιπτώσεις στον Αγροτικό Τομέα (σελ.11)*. Ινστιτούτο Μεταναστευτικής Πολιτικής. Αθήνα Ιανουάριος 2005.

¹⁹ Παραδεισιάνος Αδάμ, *Το φαινόμενο της Μετανάστευσης*. Υπουργείο Προστασίας του πολίτη, διαθέσιμο στο [link](http://www.astynomia.gr/index.php?option=ozo_content&perform=view&id=1852&) (τελευταία ενημέρωση 30/03/2015), [http://www.astynomia.gr/index.php?option=ozo_content&perform=view&id=1852&..](http://www.astynomia.gr/index.php?option=ozo_content&perform=view&id=1852&)

²⁰ Η συμβολή της ψυχολογίας συνίσταται στη μελέτη της διαδικασίας του «επιπολιτισμού», δηλαδή της επαφής μεταξύ ατόμων και ομάδων, που προέρχονται από διαφορετικά πολιτισμικά περιβάλλοντα. Πηγή: Μπεζεβέγκης Γ. Ηλίας (2008), *Μετανάστες στην Ελλάδα: Επιπολιτισμός και Ψυχοκοινωνική Προσαρμογή*, (σελ 5) Ινστιτούτο Μεταναστευτικής Πολιτικής Αθήνα: Εκδόσεις ΙΜΕΠΟ διαθέσιμο στο [link](http://users.uoa.gr/~vpavlop/index.files/memo/05/23.pdf) (τελευταία ενημέρωση 12/05/2015)

²¹ Η ανθρωπολογία ως επιστήμη εξετάζει το «άλλο» το διαφορετικό. Βασικό εργαλείο της είναι η επιτόπια έρευνα, μέσω της οποίας προσπαθεί να καταγράψει το υπό μελέτη αντικείμενο, τον «άλλο» όχι ως εξωτερικός παρατηρητής αλλά ως μέρος της μελέτης. Μέσω της επιτόπιας έρευνας παρατηρείται το φαινόμενο του «εντρυφισμού στην ετερότητα» Οι ανθρωπολόγοι επιχειρούν να φωτίσουν ορισμένες αθέατες πτυχές της μετανάστευσης, όπως ο λόγος των ίδιων των μεταναστών, η

αυτές τις επιστήμες προσπαθεί να εντοπίσει τα πλεονεκτήματα ή τα μειονεκτήματα που ενδέχεται να υπάρχουν από τα διάφορα μεταναστευτικά ρεύματα στη δομή των κρατών-υποδοχής. Ένα από τα βασικά πολιτικά ζητήματα που έχουν προκύψει σχετίζεται με την αντίσταση που υπάρχει από τις κυβερνήσεις των κρατών να συζητήσουν για τη μετανάστευση σε διεθνές επίπεδο και γι' αυτόν το λόγο δεν υπάρχουν κανόνες συνεργασίας μεταξύ τους. Αυτό, κατά τη γνώμη μας, αποτελεί ένα ενδιαφέρον θέμα μιας και από μόνα τους τα έθνη κράτη δεν δύνανται να ελέγξουν απόλυτα τις μεταναστευτικές ροές, δηλαδή το ποιοι μπαίνουν και εργάζονται μέσα στα σύνορά τους²². Η μετανάστευση μπορεί να εκληφθεί ως απειλή από κυβερνήσεις χωρών που αποστέλλουν μετανάστες αλλά και χωρών που δέχονται μετανάστες. Η απειλή μπορεί να πάρει τη μορφή επιθέσεων από ενόπλους μετανάστες²³ ή να εκληφθεί ως απειλή για την πολιτική σταθερότητα της χώρας υποδοχής. Ωστόσο, κάθε κοινωνία, έχει τους δικούς της κανόνες για τη διαχείριση του μεταναστευτικού. Κατανοούμε λοιπόν, πως η μετανάστευση αποτελεί ζήτημα ασφαλείας. Η ασφάλεια όμως είναι μία κοινωνική κατασκευή ανάλογα με τη χώρα που λαμβάνει χώρα. Δεν μπορούμε επομένως να ισχυριστούμε, ότι η μετανάστευση ως πρόβλημα ασφαλείας είναι ίδια για όλες τις χώρες.²⁴

2.4 Διεθνής Ασφάλεια

Στον αντίποδα της μετανάστευσης- αλλά με άμεση σχέση με αυτήν- είναι η διεθνής ασφάλεια. Αναφορικά με την έννοια της ασφαλείας, είναι δύσκολο να αποδοθεί ένας ξεκάθαρος αντικειμενικός ορισμός.²⁵ Η ασφάλεια καθαυτή μπορεί να ορισθεί (σε στρατιωτικό-πολιτικό επίπεδο) ως η προστασία των συνόρων της ακεραιότητας και των αξιών ενός κράτους, από τους κινδύνους του εχθρικού διεθνούς περιβάλλοντος. Ένα ζήτημα, άπαξ και απειλήσει τη σταθερότητα και την επιβίωση ενός κράτους, ανάγεται σε ζήτημα ασφαλείας²⁶.

Απαραίτητο στοιχείο για την ύπαρξη ασφαλείας είναι η διατήρηση του συστήματος ισορροπίας ισχύος στο άναρχο διεθνές σύστημα, έτσι όπως αυτό έχει

μετανάστευση του νοικοκυριού και όχι η ατομική-ανδρική κατά κύριο λόγο-μετανάστευση, η δεύτερη γενιά (τα παιδιά των μεταναστών), η γυναικεία μετανάστευση, τα προσωπικά και όχι μόνο τα οικονομικά κίνητρα της μετανάστευσης και τη μετανάστευση καθαυτή ως συνέπεια της κοινωνικής και ταξικής αποσύνθεσης στην κοινωνία αποστολής. Πηγή: Αγγελόπουλος Γεώργιος, *Όψεις των ανθρωπολογικών μελετών της μετανάστευσης στην Ελλάδα*. (σελ 6-7) Πανεπιστήμιο Μακεδονία, Τμήμα Βαλκανικών Σλαβικών και Ανατολικών Σπουδών. Ελλάδα-Βαλκάνια: Πολυπολιτισμικότητα και αντί-εθνικιστικός λόγος. Ερευνητικό Πρόγραμμα στα Πλαίσια του Πυθαγόρας II

²² Αφρουξενίδης Αλέξανδρος, Σαρρής Νίκος, Τσακνρίδη Όλγα (2012) *Ένταξη των Μεταναστών: Αντιλήψεις, Πολιτικές Πρακτικές*. Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών.

²³ Πολλές φορές ισλαμιστές μέλη τρομοκρατικών οργανώσεων προσπαθούν να περάσουν τα σύνορα πολλών χωρών κρυμμένοι ανάμεσα στα караβάνια των μεταναστών ή πολλές φορές επικαλούνται προσφυγική ιδιότητα.

²⁴ Myron Weiner (1992-1993), *Security, Stability and International Migration* (page 13). Vol.17. No3

²⁵ Μπόση Μαίρη, (2014), *Η διεθνής ασφάλεια στον μεταψυχροπολεμικό κόσμο. Οι αραβικές εξεγέρσεις και η περίπτωση της Συρίας*. (σελ.25). Αθήνα: Εκδόσεις Ποιότητα.

²⁶ Roxanne Lynn Doty (1998) *Immigration and the Politics of Security* (σελ 73), Volume 8, Issue 2-3, Security Studies, διαθέσιμο στο link (τελευταία ενημέρωση 16/05/2015) <http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/09636419808429375>

διαμορφωθεί μετά το τέλος του Ψυχρού Πολέμου και την κατάρρευση της Σοβιετικής Ένωσης το 1991. Κατά τη διάρκεια του Ψυχρού Πολέμου, το κυρίαρχο σύστημα ήταν το διπολικό²⁷. Το σύστημα αυτό είχε ονομαστεί από τον John Lewis Gaddis η «μακρά ειρήνη», αφού τα 45 αυτά χρόνια αποτελούν τη μακρότερη περίοδο ειρήνης στην ευρωπαϊκή και παγκόσμια ιστορία²⁸.

Παρά τις προσδοκίες των φιλελεύθερων ιδεαλιστών²⁹ για την εξάπλωση της παγκόσμιας δημοκρατίας της οικονομικής αλληλεγγύης και ευημερίας των κρατών, τον τερματισμό του πολέμου και των στρατιωτικών εξοπλισμών, το μεταψυχροπολεμικό διεθνές σύστημα παραμένει άναρχο, καθώς απουσιάζει μία κεντρική ρυθμιστική εξουσία, οι στρατιωτικοί εξοπλισμοί δεν έχουν μειωθεί και πολλές προ-ψυχροπολεμικές εστίες πολέμου έχουν αναθερμανθεί, εγείροντας έτσι ζητήματα ασφαλείας, και τα κράτη εξαιτίας του καθεστώτος καχυποψίας και ανασφάλειας που επικρατεί, στηρίζονται σε αυτό που ο Kenneth Waltz έχει ορίσει «αρχή της αυτοβοήθειας»³⁰.

Όπως επισημαίνει ο John J. Mearsheimer:³¹

«Τα πολυπολικά συστήματα είναι περισσότερο επιρρεπή σε πόλεμο απ' ό,τι τα διπολικά. Τα πολυπολικά συστήματα, που διέπουν ιδιαίτερα ισχυρά κράτη-δυννητικούς ηγεμόνες είναι τα πλέον επικίνδυνα».

Όπως επισήμανε ο John Mearsheimer στο άρθρο του «Επιστροφή στο Μέλλον» (Back to the Future)³², το μεταψυχροπολεμικό, πολυπολικό διεθνές σύστημα έγειρε ζητήματα ασφαλείας κυρίως εξαιτίας της αστάθειας στην οποία εισήλθε και του εθνικιστικού παροξυσμού, στοιχεία που παραπέμπουν στις

²⁷ Ο διπολισμός κατά την περίοδο του Ψυχρού Πολέμου ήταν κατάλοιπο της κατανομής ισχύος του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου. Σύμφωνα με τον Kenneth Waltz, πριν από τον Πόλεμο, βασικό αίτιο πολέμου ήταν το δίλημμα ασφαλείας. Η συνεργασία δυσχέραινε, λόγω της αδυναμίας εμπιστοσύνης μεταξύ των πλευρών για την αποκόμιση μεγαλύτερου μεριδίου από τα σχετικά κέρδη. Κάθε πλευρά φοβόταν μήπως η άλλη πλευρά αποκόμιζε περισσότερα οφέλη και στη συνέχεια κινούνταν εναντίον της. Ο διπολισμός εξάλειψε ή αποδυνάμωσε μερικούς από αυτούς τους παράγοντες και έκανε πολλά κράτη (κυρίως της Δυτικής Ευρώπης) «καταναλωτές ασφαλείας. Πηγή: Αρβανιτόπουλος Κωνσταντίνος, Ήφαιστος Παναγιώτης (2003), *Ευρωπαϊκές Σχέσεις* (σελ 13) Αθήνα: Εκδόσεις Ποιότητα

²⁸ Πλατιάς Αθανάσιος, (1995), *Το νέο διεθνές σύστημα. Ρεαλιστική Προσέγγιση Διεθνών σχέσεων*. (σελ. 167). Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.

²⁹ Πίστευαν πως η κατάρρευση της Ε.Σ.Σ.Δ θα συνεπαγόταν την εξάπλωση της δημοκρατίας και της ελεύθερης αγοράς. Η αισιοδοξία των φιλελεύθερων ιδεαλιστών για το μετά-ψυχροπολεμικό κόσμο στηρίζεται σε τρεις αρχές: Α) Η εξάπλωση της δημοκρατίας εκτοπίζει τον πόλεμο, Β) Η εξάπλωση της οικονομίας της αγοράς και του ελεύθερου εμπορίου αυξάνει την οικονομική αλληλεξάρτηση μεταξύ των κρατών, με απώτερο σκοπό τον εκτοπισμό του πολέμου, Γ) Η ενδυνάμωση των διεθνών οργανισμών και η δημιουργία καθεστώτων ασφαλείας μειώνει τον κίνδυνο πολέμου και δημιουργεί μηχανισμούς για την εμπέδωση της ειρηνικής επίλυσης των διεθνών διαφορών. Πηγή: ²⁹ Πλατιάς Αθανάσιος, (1995), *Το νέο διεθνές σύστημα. Ρεαλιστική Προσέγγιση Διεθνών σχέσεων*. (σελ. 32-33). Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση

³⁰ Πλατιάς Αθανάσιος (2010), *Διεθνείς Σχέσεις και Στρατηγική στον Θουκιδίδη* (σελ 26-28) Αθήνα: Εκδόσεις Εστία.

³¹ Μπόση Μαίρη, (2014), *Η διεθνής ασφάλεια στον μεταψυχροπολεμικό κόσμο. Οι αραβικές εξεγέρσεις και η περίπτωση της Συρίας*. (σελ.26). Αθήνα: Εκδόσεις Ποιότητα.

³² Το αναφέρει ο καθηγητής Αθανάσιος Πλατιάς στο Βιβλίο του το Νέο Διεθνές Σύστημα. Ρεαλιστική προσέγγιση Διεθνών Σχέσεων

ταραχώδεις εποχές πριν από τον Πρώτο και πριν από το Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο.³³

Οι εθνικιστικές αυτές εξάρσεις στις αναζωπυρωμένες μεταψυχροπολεμικές εστίες πολέμου, ανάλογα με τους λόγους, για τους οποίους προκαλούνται (θρησκευτικοί, φυλετικοί, πολιτικοί) δημιουργούν τεράστια μεταναστευτικά ρεύματα. Πολλές φορές η μετανάστευση, πέραν των πλεονεκτημάτων της (φθηνά εργατικά χέρια, ευνοϊκότερες συνθήκες διαβίωσης, αναγνώριση ατομικών δικαιωμάτων και υποχρεώσεων κλπ) μπορεί να θεωρηθεί από το κράτος υποδοχής, ως απειλή για την ασφάλειά του. Για να το αντιληφθούμε αυτό, δανειζόμαστε μία από τις δέκα αρχές του Kenneth Waltz, συνοψιζόμενες από τον Αθανάσιο Πλατιά: «Κυρίαρχος στόχος του κράτους είναι η κατοχύρωση της ασφάλειάς του, δηλαδή η επιβίωση, η διατήρηση της εδαφικής κυριαρχίας και της εθνικής ανεξαρτησίας/αυτονομίας του (βασικό εθνικό συμφέρον³⁴)».

Ένα κράτος, δηλαδή, το οποίο θέλει να πρωταγωνιστήσει και να έχει μία σημαίνουσα θέση στο «άναρχο διεθνές σύστημα», πρέπει να έχει μία ισχυρή εσωτερική εξουσία και να είναι εθνικά ομοιογενές. Η ανεξέλεγκτη εισροή μεταναστών αλλοιώνει την εθνική του ταυτότητα, καθιστώντας το ευάλωτο στο διεθνές σύστημα. Η μετανάστευση επομένως εγείρει ζητήματα της ακεραιότητας, τόσο της εθνικής, όσο και της διεθνούς ασφάλειας του εκάστοτε «κράτους-υποδοχής». Όσο περισσότερο αλλοιώνεται η εθνική ταυτότητα ενός κράτους, τόσο ευάλωτο θα είναι στο διεθνές σύστημα και τόσα περισσότερα ζητήματα διεθνούς ασφάλειας θα εγείρονται.

Επιπλέον, όσο λιγότερο ισχυρό και εθνικά ομοιογενές είναι ένα κράτος, τόσο λιγότερες είναι οι πιθανότητες διατήρησης της ισορροπίας ισχύος στο διεθνές σύστημα. Παρατηρούμε δηλαδή πως παρόλο που το διπολικό ψυχροπολεμικό σύστημα κατέρρευσε, η ισορροπία ισχύος στο διεθνές σύστημα παραμένει χαρακτηριστικό στοιχείο για τον αυτοπροσδιορισμό και την αποκόμιση ισχύος από τα κράτη-παίκτες που υπάρχουν σε αυτό. Προσπαθούν, δηλαδή, τα κράτη αυτά να αποκτήσουν υπεροχή, πολλές φορές ακόμα και εις βάρος άλλων κρατών.

Η Μ. Μπόση θέτει εύστοχα το ερώτημα: «Ένα τυπικά υπερέχον κράτος θα αποτελεί πάντα απειλή για την ανεξαρτησία των γειτόνων του και ένα γενικά υπερέχον

³³ Πλατιάς Αθανάσιος, (1995), *Το νέο διεθνές σύστημα. Ρεαλιστική Προσέγγιση Διεθνών σχέσεων*. (σελ. 32). Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση

³⁴ Κάτι που, σύμφωνα με τον Waltz, τα κράτη μπορούν να αποκτήσουν, στηριζόμενα μονάχα στις δικές τους δυνάμεις (αρχή της αυτοβοήθειας), καθώς ο διεθνής ανταγωνισμός ασφάλειας δεν τους επιτρέπει να εμπιστευτούν τα άλλα κράτη-δρώντες του διεθνούς συστήματος. Ο Waltz, δηλαδή μιλάει για έναν αμυντικό ρεαλισμό, σύμφωνα με τον οποίο τα κράτη δεν χρειάζεται να εμπλέκονται σε πόλεμο, για να επιβιώσουν, αλλά να στηριχθούν στις δικές τους δυνάμεις, σε αντίθεση με τον Mearsheimer, ο οποίος ως υποστηρικτής του επιθετικού ρεαλισμού, υποστηρίζει ότι ο πόλεμος είναι το καλύτερο μέσο επιβίωσης σε ένα άναρχο διεθνές σύστημα και ο πιο αποτελεσματικός τρόπος απόκτησης ολοένα και περισσότερης ισχύος. Ο Waltz επομένως προτάσσει ως βασικούς δομικούς παράγοντες την επιβίωση και την αρχή της αυτοβοήθειας, ενώ ο Mearsheimer την αναρχία, την κατανομή ισχύος, το συμφέρον και τον πόλεμο. Πηγές: Πλατιάς Αθανάσιος (2010), *Διεθνείς Σχέσεις και Στρατηγική στον Θουκιδίδη* (σελ 26-28), Αθήνα: Εκδόσεις Εστία, John Mearsheimer (2011), *Η Τραγωδία της Πολιτικής των Μεγάλων Δυνάμεων*, (σελ 407-408). Αθήνα: Εκδόσεις Ποιότητα.

κράτος απειλή για την επιβίωση του συστήματος των κρατών» ; ³⁵ Πολλές φορές, στο μεταψυχροπολεμικό πολυπολικό διεθνές σύστημα ένα «υπερέχων κράτος», το οποίο είναι «ενοχλημένο» από την επιβίωση, τη βιωσιμότητα και την ανεξαρτησία μικρότερων κρατών και διακατεχόμενο από ανασφάλεια , η οποία αποτελεί βασικό κίνητρο για την αύξηση της ισχύος του³⁶, μπορεί να προχωρήσει σε ενέργειες και μεθόδους προκειμένου να τα εμποδίσει να αποκομίσουν οποιοδήποτε πλεονέκτημα από την κατανομή ισχύος, το οποίο μπορεί να τους αποφέρει καλύτερη θέση στο άναρχο διεθνές σύστημα.

Γι' αυτό το λόγο το υπερέχων κράτος μπορεί να συντελέσει στην ολοένα και μεγαλύτερη (παράνομη) αποστολή (λάθρο) μεταναστών προς τα αδύναμα κράτη. Με αυτόν τον τρόπο προσπαθεί:

- 1) Να αλλοιώσει την εθνική ταυτότητα των μικρότερων κρατών
- 2) Τα αποτρέπει από το να αποκτήσουν «φωνή» και «ενεργό ρόλο» στο διεθνές σύστημα.
- 3) Μεταβάλλει την ισορροπία ισχύος προς όφελός του.

Προσπαθώντας να προσεγγίσουμε θεωρητικά τη σύνδεση «μετανάστευσης- διεθνούς ασφάλειας», μιλάμε για μία «στενή ή ορθόδοξη αντίληψη της ασφάλειας», η οποία είναι η εξασφάλιση του κράτους, έναντι απειλών από τρίτα κράτη, η προστασία αξιών, τις οποίες το κράτος ασπάζεται ως υπέρτατες αξίες (εθνική ανεξαρτησία, ασφάλεια των συνόρων). Η προστασία των αξιών αυτών προϋποθέτει το υπό εξέταση κράτος να διαθέτει ένοπλες δυνάμεις. Επιπροσθέτως, μπορούμε να διευρύνουμε την έννοια της ασφάλειας με την είσοδο πιθανών απειλών, οι οποίες μπορεί να προέρχονται από την οικονομία , το περιβάλλον, τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη μετανάστευση (νόμιμη ή παράνομη)³⁷. Κατανοούμε λοιπόν, ότι η μετανάστευση αποτελεί ζήτημα ασφαλείας³⁸ και η αντιμετώπιση/ διαχείρισή της είναι συνεπαγόμενο της διεύρυνσης της ασφάλειας.

Συνοψίζοντας, παρατηρούμε, ότι η διάλυση της ΕΣΣΔ, ενώ θα μπορούσε να δημιουργήσει ένα ιδεατό περιβάλλον ασφαλείας, στο οποίο ο ανταγωνισμός θα ήταν περιορισμένος, οι δαπάνες για πολεμικούς εξοπλισμούς θα μειώνονταν και θα

---

³⁵ Μπόση Μαίρη, (2014), *Η διεθνής ασφάλεια στον μεταψυχροπολεμικό κόσμο. Οι αραβικές εξεγέρσεις και η περίπτωση της Συρίας*. (σελ.32). Αθήνα: Εκδόσεις Ποιότητα.

³⁶ Στο ίδιο

³⁷ Στο ίδιο

³⁸ Πιο συγκεκριμένα αποτελεί ένα φλέγον ζήτημα για την εθνική ασφάλεια του κάθε κράτους. Μιλώντας για εθνική ασφάλεια , αναφερόμαστε σε όλους εκείνους τους παράγοντες, που προστατεύουν και διασφαλίζουν τα εθνικά ιδανικά και τα εθνικά συμφέροντα, όπως αυτά ορίζονται από το πολιτικό σύστημα του κάθε κράτους. Στο διεθνές σύστημα η εθνική ασφάλεια αναφέρεται στην ικανότητα των κρατών και των κοινωνιών να διαφυλάττουν την εθνική τους ανεξαρτησία και ταυτότητα, την εδαφική τους ακεραιότητα, την εντός των συνόρων πολιτική τους κυριαρχία, την κοινωνική σταθερότητα . Η μονάδα αναφοράς είναι το κράτος. Κατανοούμε λοιπόν, πως ένα κράτος εάν δεν μπορεί να διαχειριστεί τα μεταναστευτικά κύματα που δέχεται, τότε δεν μπορεί να προασπίσει την εθνική του ταυτότητα και ανεξαρτησία και κατά συνέπεια δεν μπορεί να επιβιώσει στο άναρχο και ανταγωνιστικό διεθνές σύστημα. Πηγή: Ήφαιστος Παναγιώτης, Πλατιάς Αθανάσιος (1992), *Ελληνική Αποτρεπτική Στρατηγική* (σελ 58) Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση

κυριαρχούσε η δημοκρατία³⁹ και η συνεργασία μεταξύ των κρατών, τίποτα από αυτά δεν συνέβη. Αντιθέτως το σύστημα εξακολουθούσε να παραμένει άναρχο, οι σχέσεις μεταξύ των κρατών εξακολουθούσαν να είναι ανταγωνιστικές, αναζωπυρώθηκαν προ ψυχροπολεμικές εντάσεις και εδαφικές διεκδικήσεις, με αποτέλεσμα την ανάκυψη ουσιωδών ζητημάτων ασφαλείας, όπως ο πόλεμος και η (παράνομη κατά κύριο λόγο) μετανάστευση, εξυπηρετούσα, όπως αναφέρθηκε, σκοπιμότητες και συμφέροντα των αναδυόμενων ισχυρών κρατών για την αποκόμιση του μεγαλύτερου κομματιού στη «μετά- ψυχροπολεμική πίτα».

Κεφάλαιο 3: Ευρωπαϊκή Ένωση και μετανάστευση

Το φαινόμενο της μετανάστευσης, το οποίο ήταν, είναι και θα είναι στοιχείο του παγκόσμιου ανθρώπινου πολιτισμού, καθώς και ζήτημα ασφαλείας⁴⁰, έχει αναχθεί κατά τα τελευταία χρόνια σε ένα ζήτημα υψίστης σπουδαιότητας για όλα τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ουδέποτε αποτέλεσε αυτοσκοπό, αντιθέτως θεωρήθηκε συμπληρωματικό της ελεύθερης κυκλοφορίας των προσώπων, έτσι όπως αυτή ορίστηκε κατά την πραγματοποίηση του εγχειρήματος της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης.

Μετά τον Πρώτο Παγκόσμιο Πόλεμο, η τραγωδία των προσφύγων φέρνει στο φως τη διαφορά ανάμεσα στη γέννηση και στο έθνος, που χαρακτηρίζει τα σύγχρονα εθνικά κράτη. Εκείνη την περίοδο, τα θεωρούμενα ως απαραβίαστα δικαιώματα του ανθρώπου, αποδεικνύονται ως ανεφάρμοστα στην πράξη για όσους δεν είναι υπήκοοι ενός κράτους ή δεν απολαμβάνουν την προστασία του. Οι πρόσφυγες οι απάτριδες και οι μειονότητες αναγκάστηκαν να ζήσουν, σύμφωνα με την Arendt⁴¹: « είτε κάτω από το εξαιρετικό καθεστώς των Συνθηκών για τις μειονότητες, είτε στην πλήρη παρανομία. Πρόσφυγας ήταν το άτομο που αναγκαζόταν να αναζητήσει άσυλο εξαιτίας κάποιας πράξης που διέπραξε ή εξαιτίας κάποιας πολιτικής άποψης που είχε. Λοιπόν, είναι αλήθεια ότι αναζητούμε άσυλο· αλλά δεν έχουμε διαπράξει καμία πράξη και οι περισσότεροι από εμάς ποτέ δεν

³⁹ Και κυρίως αυτό που ο Kant είχε ονομάσει δημοκρατική ειρήνη, σύμφωνα με την οποία οι δημοκρατίες δεν θα πολεμούν μεταξύ τους. Σε περίπτωση που οι δημοκρατίες έρθουν σε αντιπαράθεση με αντιπαράθεση μεταξύ τους, θα λειτουργήσουν, όπως στο εσωτερικό τους, δηλαδή με σεβασμό και συμβιβασμό με τους αντιπάλους τους, με σκοπό να αντιμετωπιστεί γρήγορα η κρίση και να αποφευχθεί ο πόλεμος. Πηγή: Πλατιάς Αθανάσιος, (1995), *Το νέο διεθνές σύστημα. Ρεαλιστική Προσέγγιση Διεθνών σχέσεων*. (σελ. 34-35). Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση

⁴⁰ Κυρίως όταν επηρεάζει τη σταθερότητα και την ακεραιότητα ενός έθνους-κράτους. Η αναγκαστική μετανάστευση μπορεί να αποτελέσει στρατηγική της πολιτικής ηγεσίας ενός κράτους, εναντίον εξωτερικών και εσωτερικών στόχων, όπως οι μειονότητες και οι αντιφρονούντες, Πηγή: Roxanne Lynn Doty (1998) *Immigration and the Politics of Security* (σελ 73), Volume 8, Issue 2-3, Security Studies, διαθέσιμο στο link (τελευταία ενημέρωση 16/05/2015) <http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/09636419808429375>

⁴¹ Η Χάνα Άρεντ είναι εβραϊκής καταγωγής Γερμανό-Αμερικανίδα πολιτική φιλόσοφος του 20^{ου} αιώνα. Διαθέσιμο στο link (τελευταία ενημέρωση 16/05/2015) <http://www.iep.utm.edu/arendt/>

ονειρεύτηκαν να έχουν κάποια ριζοσπαστική πολιτική άποψη. Με εμάς το νόημα του όρου πρόσφυγας έχει αλλάξει. Τώρα «πρόσφυγες» είναι εκείνοι από εμάς που ήταν τόσο άτυχοι ώστε να φτάσουν σε μια καινούργια χώρα δίχως καθόλου οικονομικούς πόρους και πρέπει να βοηθηθούν από τις επιτροπές προσφύγων»⁴².

Μία από τις συνέπειες των γεωπολιτικών μετασχηματισμών που επέφερε αυτός ο πόλεμος ήταν η θέσπιση μηχανισμών μαζικής αφαίρεσης υπηκοότητας και αποπολιτογράφησης, κάτι που κάνει το 1915 η Γαλλία σε πολίτες, τους οποίους θεωρεί «εχθρικής καταγωγής», το 1922 το Βέλγιο σε πολίτες που υπέπεσαν σε «αντιεθνικές πράξεις».⁴³ Επιπλέον, με την αυγή του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου το 1933 η Γερμανία, ακολουθώντας τους φυλετικούς νόμους της Νυρεμβέργης⁴⁴, γέμισε ολόκληρη την Ευρώπη με στρατόπεδα συγκέντρωσης, τα οποία σταδιακά θα εξελίσσονταν σε στρατόπεδα εξολόθρευσης. Η διάκριση, ανάμεσα στην «πολιτική ζωή» και τη «γυμνή ζωή», που είχε χάσει τη σημασία της, επανέρχεται στην πολιτική ζωή της Ευρώπης. Σε αυτή ανάγεται η «ευγονική» των ναζί⁴⁵ και γενικότερα ο ρατσισμός, που, μέσα από το φασισμό, κατορθώνει να εφαρμόσει τις θεωρίες του σε μεγάλο τμήμα της Ευρωπαϊκής ηπείρου.

Η βαρβαρότητα των δεκαετιών του 1930 και 1940 είχε ως αποτέλεσμα το μεταπολεμικό χωρισμό των δικαιωμάτων του ανθρώπου και του πολίτη. Θεωρήθηκε αναγκαίο να χρησιμοποιηθεί η γλώσσα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, για να προστατευθούν άτομα, όπως οι πρόσφυγες ή οι μεταναστεύοντες για πολιτικούς και οικονομικούς λόγους, κάτι που έγινε στην πορεία (1951) από την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους πρόσφυγες.⁴⁶

Μετά το τέλος του 2ου Παγκοσμίου Πολέμου, στην Ευρώπη με τις νωπές

⁴² Χάνα Άρεντ. Εμείς Οι πρόσφυγες. Διαθέσιμο στο link (τελευταία ενημέρωση 16/05/2015) <https://grassrootreuter.wordpress.com/2014/05/07/%CF%87%CE%AC%CE%BD%CE%B1-%CE%AC%CF%81%CE%B5%CE%BD%CF%84-%CE%B5%CE%BC%CE%B5%CE%AF%CF%82-%CE%BF%CE%B9-%CF%80%CF%81%CF%8C%CF%83%CF%86%CF%85%CE%B3%CE%B5%CF%82-%CE%BF%CE%BB%CF%8C%CE%BA%CE%BB/>

⁴³ Hector Claudio Silveira Gorski (μτφ: Δημούλης Δημήτρης) (Ιούλιος-Σεπτέμβριος 1999), *Η Ευρωπαϊκή Ένωση, οι πρόσφυγες και οι «παράνομοι μετανάστες»*. Τεύχος 68, Θέσεις, Αναλύσεις, Κριτική, Ζητήματα της Πάλης των Τάξεων, διαθέσιμο στο link (τελευταία ενημέρωση 13/04/2015) http://www.theseis.com/index.php?option=com_content&task=view&id=674

⁴⁴ United States Holocaust Memorial Museum, *Το Ολοκαύτωμα: Τόπος Μάθησης. Οι φυλετικοί νόμοι της Νυρεμβέργης, διαθέσιμο στο link (τελευταία ενημέρωση 19/04/2015)* <http://www.ushmm.org/outreach/el/article.php?ModuleId=10007695>

⁴⁵ Πρόκειται για ένα νομοσχέδιο που ψηφίστηκε στις 14 Ιουλίου 1933, σύμφωνα με τον οποίο άνοιγε ο δρόμος για την υποχρεωτική στείρωση ατόμων με αναπηρία, διανοητικά προβλήματα, με σοβαρά προβλήματα ένταξης στην κοινωνία, με επιληψία, σχιζοφρένεια, αλκοολισμό, με σοβαρή σωματική διαπλασία. Ήταν δηλαδή ένας νόμος για την «υγεία των γονιδίων», μέσω του οποίου δημιουργούταν η λεγόμενη «άρια φυλή». Πηγή: DW, διαθέσιμο στο link (τελευταία ενημέρωση 16/05/2015) <http://www.dw.de/80-%CF%87%CF%81%CF%8C%CE%BD%CE%B9%CE%B1-%CE%B1%CF%80%CF%8C-%CF%84%CE%BF%CE%BD-%CE%BD%CE%B1%CE%B6%CE%B9%CF%83%CF%84%CE%B9%CE%BA%CF%8C-%CE%BD%CF%8C%CE%BC%CE%BF-%CF%84%CE%B7%CF%82-%CE%B5%CF%85%CE%B3%CE%BF%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%AE%CF%82/a-16947932>

⁴⁶ Hector Claudio Silveira Gorski (μτφ: Δημούλης Δημήτρης) (Ιούλιος-Σεπτέμβριος 1999), *Η Ευρωπαϊκή Ένωση, οι πρόσφυγες και οι «παράνομοι μετανάστες»*. Τεύχος 68, Θέσεις, Αναλύσεις, Κριτική, Ζητήματα της Πάλης των Τάξεων, διαθέσιμο στο link (τελευταία ενημέρωση 13/04/2015) http://www.theseis.com/index.php?option=com_content&task=view&id=674

μνήμες του ολοκαυτώματος και των εκτοπισμένων και της κατοχύρωσης των δικαιωμάτων του ανθρώπου, με σημαντική διάταξη το σεβασμό της αρχής τη μη επαναπροώθησης, υιοθετήθηκε στα πλαίσια του ΟΗΕ, η Σύμβαση της Γενεύης⁴⁷ για το καθεστώς των προσφύγων στην Ευρώπη λόγω του πολέμου ενώ με το Πρωτόκολλο του 1967⁴⁸ αφαιρέθηκαν γεωγραφικοί και χρονικοί περιορισμοί για το καθεστώς του πρόσφυγα. Αποτέλεσμα αυτών των πρωτοβουλιών ήταν η υιοθέτηση ενός διεθνούς νομικού πλαισίου για τον ορισμό του πρόσφυγα, των δικαιωμάτων του και των υποχρεώσεων των κρατών. Αυτό το πλαίσιο διαχώριζε το άσυλο από την μετανάστευση και αποτέλεσε τη βάση για τη χάραξη της κρατικής πολιτικής για το άσυλο για τα κράτη τα οποία είχαν υπογράψει την Σύμβαση ή/και το Πρωτόκολλο αλλά και για αυτά τα οποία δεν είχαν υπογράψει τα κείμενα. Είναι σημαντικό να τονίσουμε ότι μέχρι και τη δεκαετία του 1970 υπήρχε σαφής διαχωρισμός μεταξύ των χωρών αποστολής και υποδοχής μεταναστών στις ευρωπαϊκές χώρες αλλά και σημαντικότερο μεταξύ της μετανάστευσης και του ασύλου, δηλαδή της εθελούσιας και της εξαναγκαστικής μετανάστευσης. Μετά όμως από την δεκαετία του 1980, αυτός ο διαχωρισμός έπαψε να είναι ξεκάθαρος. Αυτό δεν σημαίνει ότι έπαψαν να υπάρχουν άνθρωποι, οι οποίοι διώκονται.⁴⁹ Πιο συγκεκριμένα, μέχρι τη δεκαετία του 1970, κυριαρχεί η πολιτική των ευρωπαϊκών κρατών υποδοχής, να εφαρμογής πολιτικής στρατολόγησης (οργανωμένης ή αυθόρμητης) μεταναστών από άλλες χώρες ως εργατικό δυναμικό για να καλύψουν τις ανάγκες της αγοράς εργασίας. Στην πλειοψηφία τους αυτές οι χώρες αντιμετώπισαν την μετανάστευση ως προσωρινή και πάντα συνδεδεμένη με τις ανάγκες τους σε εργατικό δυναμικό Ταυτόχρονα, οι χώρες της δυτικής Ευρώπης δέχονταν εκτοπισμένους για μόνιμη εγκατάσταση, δηλαδή πρόσφυγες λόγω του πολέμου αλλά και για ιδεολογικούς και στρατηγικούς λόγους, πρόσφυγες από τις ευρωπαϊκές χώρες με κομμουνιστικά καθεστώτα.⁵⁰

Από τη δεκαετία του 1980 και μετά παρατηρείται μία «εισβολή» μεταναστευτικών «ορδών» σε πολλά ευρωπαϊκά κράτη (κυρίως στη Γαλλία, το

---

⁴⁷ Σύμβαση της 28/04/1951 για το Καθεστώς των Προσφύγων :Υπογράφηκε στη Γενεύη στις 28 Ιουλίου 1951. Έναρξη Ισχύος στις 22 Απριλίου 1954 με το άρθρο 43 , Κείμενο : Ηνωμένα Έθνη, Συλλογή Συμβάσεων Νο. 2545, Τόμος 189, Σελ. 137 Πηγή: UNHCR διαθέσιμο στο link (τελευταία ενημέρωση 09/05/2015) <http://www.refworld.org/cgi-bin/texis/vtx/rwmain/opendocpdf.pdf?reldoc=y&docid=4ba87af22> (σελ 2) Αποτελεί το βασικό κείμενο , που ορίζει ποιος είναι πρόσφυγας, τα δικαιώματά τους και τις νομικές υποχρεώσεις των κρατών. Πηγή: UNHCR The UN Refugee Agency, διαθέσιμο στο link (τελευταία ενημέρωση 09/05/2015) <http://www.unhcr.org.cy/el/prostasia/nomiki-prostasia/symbasi-tis-genevis-toy-1951.html>

⁴⁸ Πρωτόκολλο της 31/01/1967 για τη Νομική Κατάσταση των Προσφύγων : Έναρξη Ισχύος 4 Οκτωβρίου 1967, σύμφωνα με το άρθρο 8 . Κείμενο : Ηνωμένα Έθνη, Συλλογή Συμβάσεων, Νο 8791, Τόμος 606, Σελ. 267. Πηγή: UNHCR , διαθέσιμο στο link (τελευταία ενημέρωση 16/05/2015) <http://www.refworld.org/cgi-bin/texis/vtx/rwmain/opendocpdf.pdf?reldoc=y&docid=4ba87af22> (σελ 23). Το Πρωτόκολλο του 1967 αφαιρεί τους γεωγραφικούς και χρονικούς περιορισμούς που έθετε η αρχική Σύμβαση σύμφωνα με τους οποίους μόνο άτομα που εμπλέκονταν στα γεγονότα που συνέβησαν στην Ευρώπη πριν την 1η Ιανουαρίου του 1951, μπορούσαν να υποβάλλουν αίτηση ασύλου. Πηγή: διαθέσιμο στο link (τελευταία ενημέρωση 09/05/2015) <https://www.unhcr.gr/fileadmin/Greece/General/Geneva1951faq.pdf>

⁴⁹ Πετράκου Ηλέκτρα,Ε2Κ256, *Κυρίαρχες Τάσεις της Πολιτικής Ασύλου στην Ευρωπαϊκή Ένωση και την Ελλάδα*. (σελ 2). Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Τμήμα Γεωγραφίας.

⁵⁰ Στο ίδιο

Βέλγιο, την Ισπανία και την Ιταλία). Η μαζική αυτή διέλευση μεταναστών προκάλεσε ανησυχίες στις τάξεις των ευρωπαϊών πολιτών για τυχόν ενδεχόμενο εισροής μεταναστών από την «κομμουνιστική» τότε ανατολική Ευρώπη. Οι ανησυχίες αυτές άρχισαν να εντείνονται περισσότερο το 1989, με την εισροή μεταναστών από τις χώρες αυτές και υποχώρησαν μόλις στις αρχές της δεκαετίας του 2000 με τις ανησυχίες αυτή τη φορά να στρέφονται προς τις θαλάσσιες οδούς του ευρωπαϊκού Νότου. Το σίγουρο είναι, ότι το φαινόμενο της μετανάστευσης αρχίζει να γίνεται στα μάτια των ευρωπαϊκών χωρών ένας από τους βασικούς πυλώνες της ανασφάλειας.⁵¹

3.1 Η Εξέταση του Μεταναστευτικού, μέσα από την οπτική γωνία των Ευρωπαϊκών συνθηκών.

Από το 2004⁵² και μετά, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει την ευθύνη για τη θέσπιση νομοθεσίας, γύρω από το «μεταναστευτικό. Νόμοι, σχετιζόμενοι, με τη «νόμιμη μετανάστευση», είναι απαραίτητο να συμφωνηθούν ομοφώνως στο Συμβούλιο Υπουργών. Έτσι κάθε κράτος μπορεί να ασκήσει βέτο σε οποιαδήποτε πρόταση. Όμως, νόμοι που σχετίζονται με την παράνομη μετανάστευση αποφασίζονται με πλειοψηφία από το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το οποίο έχει την ευθύνη να παίρνει αποφάσεις στον τομέα αυτό. Μέχρι τώρα η Ε.Ε έχει επικεντρωθεί στη δημιουργία κοινών ελαχίστων προϋποθέσεων και όχι στην αντικατάσταση των εθνικών συστημάτων μετανάστευσης.⁵³ Τι μεσολάβησε, όμως, μέχρις ότου αποκτήσει η Ευρωπαϊκή Ένωση μία επίσημη μεταναστευτική πολιτική;

Οι πρώτες αναφορές γύρω από θέματα μεταναστευτικής πολιτικής άρχισαν να λαμβάνουν χώρα, κατά τα πρώτα στάδια της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης, μέσω των ευρωπαϊκών συνθηκών.

Αρχικά, η «*Συνθήκη της Ρώμης*»⁵⁴ δεν περιείχε κάποια ρητή αναφορά στο φαινόμενο της μετανάστευσης. Τουναντίον, θεωρήθηκε συμπληρωματικό της «ελεύθερης κυκλοφορίας των προσώπων» και των εργαζόμενων πολιτών της

⁵¹ Christina Boswell, JCMS (2007), *Migration Control in Europe After 9/11: Explaining the Absence of Securitization*, (page 594), Vol: 45, Num:3. University of Edimburgh.

⁵² Το 2004 υπεγράφη η Συνθήκη της Λισαβόνας, γνωστή και ως «Μεταρρυθμιστική ή Συνταγματική Συνθήκη». Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει πλέον ενιαία νομική προσωπικότητα, με την οποία διαπραγματεύεται, υπογράφει και εφαρμόζει όλες τις εξωτερικές υποχρεώσεις, πολιτικές και δραστηριότητες, που περιλαμβάνουν την εμπορική πολιτική, την ενίσχυση στην ανάπτυξη, την εκπροσώπηση σε τρίτες χώρες και σε διεθνείς οργανισμούς και την εξωτερική πολιτική και άμυνας. Τόσο στο εσωτερικό (στους πολίτες της), όσο και στο εξωτερικό (στα τρίτα κράτη) η Ένωση θα φαίνεται σαν ένας υγιής και δυνατός οργανισμός και όχι σαν δύο Σιαμαία ασθενή και αδύναμα (το ένα ονομαζόμενο Κοινότητα και το άλλο Ένωση). Περισσότερα στο [Europedia.Moussis.eu](http://www.europedia.moussis.eu) διαθέσιμο στο [link](#) (τελευταία ενημέρωση 16/05/2015) http://www.europedia.moussis.eu/books/Book_2/2/2/5/index.tkl?term=%CF%83%CF%85%CE%BD%CF%84%CE%B1%CE%B3%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AE%20%CF%83%CF%85%CE%BD%CE%B8%CE%AE%CE%BA%CE%B7&s=1&e=20&pos=4

⁵³ Ινστιτούτο Τεκμηρίωσης Ανάλυσης και Έρευνας, *Η Μετανάστευση και ο Διεθνής Ρόλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, (σελ 3), Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών-Τμήμα Στατιστικής.

⁵⁴ Συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας (ΕΟΚ) Ημερομηνία Υπογραφής: 25/03/1957, Έναρξη Ισχύος: 01/01/1958 Περισσότερα στο [Europa](http://europa.eu) Σύνοψη της Νομοθεσίας της .Ε.Ε διαθέσιμο στο [link](#) (τελευταία ενημέρωση 16/05/2015) http://europa.eu/legislation_summaries/institutional_affairs/treaties/treaties_eec_el.htm

Κοινότητας, χωρίς ωστόσο αυτό να σημαίνει, πως δεν υπήρχαν μετανάστες τρίτων χωρών στον ευρωπαϊκό χώρο, κυρίως εξαιτίας του ευρωπαϊκού αποικιοκρατικού παρελθόντος⁵⁵.

Μία πρώτη ενέργεια για την αντιμετώπιση του νεόκοπου τότε μεταναστευτικού ζητήματος, ήλθε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, υπό την προεδρία του Jacques Delors. Η Επιτροπή απήθυνε στο Συμβούλιο μία ανακοίνωση με τίτλο «Κατευθυντήριες Γραμμές για μια Κοινοτική Πολιτική Μετανάστευσης», η οποία αφορούσε την ενσωμάτωση των ήδη διαβιούντων στην Κοινότητα μεταναστών, μέσω της ίσης μεταχείρισης σε θέματα εργασίας και διαβίωσης ανεξαρτήτως καταγωγής⁵⁶.

Στην «Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη⁵⁷», η μετανάστευση δεν εμφανίστηκε ως αυτόνομο αντικείμενο ρύθμισης, αλλά ως Συνθήκη, εντός της οποίας εμπεριέχονται ζητήματα, όπως, η ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων, των προσώπων, των κεφαλαίων και η κατάργηση των συνόρων⁵⁸.

Έπρεπε να φθάσουμε στο 1992 και στη «Συνθήκη του Μάαστριχτ» ή αλλιώς «Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση⁵⁹», προκειμένου να συμπεριληφθεί το «μεταναστευτικό» σε κείμενο Συνθήκης. Σε αυτήν την κατεύθυνση βεβαίως ωθήθηκε η Ευρωπαϊκή Κοινότητα, βλέποντας την ανησυχητικά μεγάλη εισροή μεταναστών προς την Ευρώπη και τη συνακόλουθη έξαρση ρατσιστικού λόγου, που ακολούθησε τα επόμενα χρόνια ακόμα και σε παιδιά μεταναστών που θεωρούνταν ευρωπαίοι πολίτες δεύτερης και τρίτης γενιάς (πχ επεισόδια στα ανατολικά προάστια του Παρισιού το 2005, όταν συγκρούστηκαν Γάλλοι με αφρικανούς μετανάστες).⁶⁰ Η αναγωγή της μετανάστευσης σε επίπεδο Κοινότητας και Συνθηκών έγινε, με πρωτοβουλία της «Γαλλό-Γερμανικής Πρωτοβουλίας».⁶¹

⁵⁵ Ασλανίδου Δέσποινα, (2012), *Ανθρώπινα δικαιώματα για τους μετανάστες της Ευρωπαϊκής Ένωσης* (σελ 4). Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, Τμήμα Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών

⁵⁶ Στο ίδιο

⁵⁷ Η Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη Ημερομηνία Υπογραφής: 28//02/1986, Έναρξη Ισχύος: 01/07/2015, Επίσημη Εφημερίδα: ΕΕ L 169 της 29/06/1987 Περισσότερα στο Ευropa Σύνοψη της Νομοθεσίας της Ε.Ε διαθέσιμο στο [link](http://europa.eu/legislation_summaries/institutional_affairs/treaties/treaties_singleact_el.htm) (τελευταία ενημέρωση 16/05/2015)

⁵⁸ Ασλανίδου Δέσποινα, (2012), *Ανθρώπινα δικαιώματα για τους μετανάστες της Ευρωπαϊκής Ένωσης* (σελ 4). Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, Τμήμα Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών

⁵⁹ Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση (Συνθήκη του Μaastricht) Ημερομηνία Υπογραφής: 07/02/1992, Έναρξη Ισχύος: 01/11/1993, Επίσημη Εφημερίδα: ΕΕ C 191 της 29/07/1992 Διαθέσιμο στο Ευropa Σύνοψη της Νομοθεσίας της ΕΕ, διαθέσιμο στο [link](http://europa.eu/legislation_summaries/institutional_affairs/treaties/treaties_maastricht_el.htm) (τελευταία ενημέρωση 16/05/2015)

⁶⁰ In.gr, *Βίαια επεισόδια για έκτη συνεχόμενη νύχτα στα ανατολικά προάστια του Παρισιού*, (02/11/2005), διαθέσιμο στο [link](http://news.in.gr/world/article/?aid=660768) (τελευταία ενημέρωση 20/04/2015)

⁶¹ Αποτελεί μία συμφωνία και ταύτιση απόψεων μεταξύ της Γαλλίας και της Γερμανίας και προϋποθέτει συνεργασία των δύο αυτών χωρών στους τομείς της οικονομίας, της βιομηχανίας. Ασχολείται επίσης και με κοινωνικά ζητήματα και ζητήματα (εσωτερικής και εξωτερικής) ασφαλείας όπως το μεταναστευτικό. Η εσωτερική ασφάλεια θα μπορούσε να καταστεί διχαστικό ζήτημα, δεδομένης της επικείμενης γαλλικής νομοθεσίας σχετικά με τη συλλογή και την παρακολούθηση των δεδομένων. Η μετανάστευση, οι πρόσφυγες και το καθεστώς της Σένγκεν θα μπορούσαν εύκολα να γίνουν επίμαχα θέματα στην ημερήσια διάταξη της ΕΕ, χωρίς την ύπαρξη κάποιας ισχυρής συμφωνίας επί του θέματος μεταξύ της Γαλλίας και της Γερμανίας. Η εξωτερική πολιτική, αν και

Με το που τέθηκε σε ισχύ η Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση , η μετανάστευση εντάχθηκε στον Τρίτο Πυλώνα ως ένα θέμα «κοινού ενδιαφέροντος⁶²». Αυτό σήμαινε την ένταξή της , εντός του θεσμικού οικοδομήματος και εκτός της κοινοτικής αρμοδιότητας. Το 1994 η Επιτροπή απευθύνει νέα ανακοίνωση προς το Συμβούλιο και το Κοινοβούλιο για μία «μεταναστευτική πολιτική και πολιτική ασύλου». Η ανακοίνωση αυτή αναφερόταν και στην ανάγκη χάραξης σχεδίων για την πρόληψη των μεταναστευτικών ροών προς τη γηραιά ήπειρο⁶³.

Η «*Συνθήκη του Άμστερνταμ*⁶⁴», (υπογραφή: 2 Οκτωβρίου 1997, ισχύς: 1 Μαΐου 1998) και το Έκτακτο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο αποτέλεσε θρίαμβο του υπερεθνικού στοιχείου, όπου το μεταναστευτικό υπάγεται πλέον στον Πρώτο Πυλώνα και στις αντίστοιχες διαδικασίες (τίτλος IV αρ: 61-69). Ταυτόχρονα, δίνεται νέα βαρύτητα στις κοινοτικές αρμοδιότητες με την ενσωμάτωση του «κεκτημένου Schengen⁶⁵ για προοδευτική κατάργηση των ελέγχων στα κοινά σύνορα και για τη θέσπιση καθεστώτος ελεύθερης κυκλοφορίας, όλων των υπηκόων των κρατών που έχουν υπογράψει τη Συμφωνία Schengen στο ενωσιακό κεκτημένο, μέσω της προσάρτησης του Πρωτοκόλλου Νο2 και την αναφορά στο άρθρο 13 ΣΕΚ ⁶⁶για την

αποτελεί ένα διαμορφωτικό πολιτικό τομέα την άνοιξη αυτού του έτους, περιέχει αρκετά επίμαχα θέματα, με ένα τέτοιο να είναι οι διαπραγματεύσεις με το Ιράν και η αξιολόγηση της συμφωνίας-πλαισίου, η οποία αποτελεί ένδειξη ευρύτερων διχασμών στον Αραβικό κόσμο όσον αφορά τις πολιτικές, καθώς και στην απάντηση της Ευρώπης στις συνεχιζόμενες κρίσεις και στους πολέμους στη Μέση Ανατολή και στη Βόρεια Αφρική. Πηγές: Franco-German Game Initiative Financing Event & Industry Reception, διαθέσιμο στο link (τελευταία ενημέρωση 16/05/2015) <http://www.gamesweekberlin.com/2015/franco-german-game-initiative> , Capital.gr διαθέσιμο στο link (τελευταία ενημέρωση 16/05/2015) <http://www.capital.gr/story/2286861>

⁶² Η Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Κοινότητα και η Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση διαχώρισαν το ευρωπαϊκό οικοδόμημα σε τρεις πυλώνες ή τρία κτίσματα, που διέφεραν κυρίως ως προς τις διαδικασίες λήψης των αποφάσεων: το κύριο κτίσμα της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, όπου η συγκατοίκηση των ενοίκων ρυθμιζόταν από τη ΣΕΚ με την κοινοτική μέθοδο λήψης των αποφάσεων κατά πλειοψηφία, το κτίσμα της συνεργασίας στους τομείς της δικαιοσύνης και των εσωτερικών υποθέσεων και το κτίσμα της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας. (ΚΕΠΠΑ). Η μέθοδος οικοδόμησης των δύο νέων πυλώνων ή κτισμάτων βασίστηκε στη διακυβερνητική συνεργασία, εφόσον η ΣΕΕ απαιτούσε ομοφωνία για τη λήψη των αποφάσεων και, επομένως, οποιοδήποτε κράτος μέλος μπορούσε να προβάλει βέτο και να εμποδίσει μια κοινή ενέργεια. Περισσότερα στο διαθέσιμο link (τελευταία ενημέρωση 16/05/2015) http://europedia.moussis.eu/books/Book_2/2/2/2/index.tkl?term=%CE%BC%CE%B1%CE%B1%CF%83%CF%84%CF%81%CE%B9%CF%87%CF%84&s=1&e=20&pos=4

⁶³ Ασλανίδου Δέσποινα ,(2012), *Ανθρώπινα δικαιώματα για τους μετανάστες της Ευρωπαϊκής Ένωσης* (σελ 5). Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, Τμήμα Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών

⁶⁴ Συνθήκη του Άμστερνταμ. Υπογραφή Συνθήκης: 02/10/1997, Έναρξη Ισχύος: 01/05/1999. Μέσα στις διάφορες τροποποιήσεις που επέφερε η νέα αυτή συνθήκη. Η πιο σημαντική καινοτομία της, ήταν η μεταφορά στην πτέρυγα της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, η οποία διέπεται από την κοινοτική μέθοδο λήψης των αποφάσεων, των πολιτικών που σχετίζονται με την ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων, ιδίως των θεμάτων των σχετικών με το άσυλο και τη μετανάστευση. Πηγή: Europedia.moussis.eu διαθέσιμο στο link (τελευταία ενημέρωση 16/05/2015) http://europedia.moussis.eu/books/Book_2/2/2/3/index.tkl?lang=gr&all=1...&s=1&e=10

⁶⁵ Σένγκεν (*Συμφωνία και Σύμβαση*), Europa. Syntheses de la Legislation, διαθέσιμο στο link http://europa.eu/legislation_summaries/glossary/schengen_agreement_el.htm

⁶⁶ Προβλέπει , την καταπολέμηση των διακρίσεων, λόγω φύλου, φυλετικής, θρησκευτικής, καταγωγής ή λόγω ηλικίας αναπηρίας ή γενετήσιου προσανατολισμού. Περισσότερα στο διαθέσιμο

καταπολέμηση των διακρίσεων, λόγω φύλου, εθνικής καταγωγής θρησκείας και πεποιθήσεων.

Η έναρξη ισχύος της Συνθήκης του Άμστερνταμ και το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Τάμπερε ⁶⁷πέντε μήνες αργότερα αποτελούν θεμέλιες λίθους της δέσμευσης των κρατών- μελών να συνεργαστούν στους τομείς της Δικαιοσύνης και των Εσωτερικών Υποθέσεων, αναφορικά με τη μετανάστευση και το άσυλο. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, μέσω των αποφάσεων και των συμπερασμάτων που εξέδωσε στο Τάμπερε δεσμεύτηκε να χρησιμοποιήσει όλες τις δυνατότητες και διευκολύνσεις που εμπεριέχονται στις διατάξεις της Νέας Συνθήκης , ενώ παράλληλα δημοσιοποίησε γενικές κατευθυντήριες γραμμές για τις επιμέρους πολιτικές που επιθυμεί να αναπτυχθούν⁶⁸: 1) εταιρική σχέση με τις χώρες καταγωγής των ξένων υπηκόων, 2) κοινή ευρωπαϊκή πολιτική ασύλου , δίκαιη μεταχείριση των ξένων υπηκόων και διαχείριση των μεταναστευτικών ρευμάτων.

Η «*Συνθήκη της Λισαβόνας*» ή αλλιώς «*Μεταρρυθμιστική Συνθήκη*⁶⁹», μαζί με το άρθρο 79 ΣΛΕΕ (πρώην άρθρο 63 της ΣΕΚ, σημεία 3,4)⁷⁰ αποτελεί την κατεξοχήν νομοθετική βάση ρύθμισης των μεταναστευτικών ζητημάτων. Θέτει ως κύριους στόχους της κοινής μεταναστευτικής πολιτικής που αναπτύσσει η Ε.Ε, την εξασφάλιση της αποτελεσματικής διαχείρισης των μεταναστευτικών ροών, τη δίκαιη μεταχείριση των υπηκόων τρίτων χωρών που διαμένουν νόμιμα στα κράτη-μέλη , καθώς και την πρόβλεψη της παράνομης μετανάστευσης και της εμπορίας ανθρώπων.

Για την εξέλιξη αυτών των στόχων, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο λαμβάνουν μέτρα στους ακόλουθους τομείς⁷¹: α) προϋποθέσεις εισόδου και διαμονής, καθώς και κανόνες για τη χορήγηση από τα κράτη μέλη θεωρήσεων και αδειών διαμονής μακράς διάρκειας, συμπεριλαμβανομένων και των μέτρων που αποσκοπούν στην επανένωση οικογενειών, β) καθορισμός των δικαιωμάτων των υπηκόων τρίτων χωρών που διαμένουν νόμιμα σε κράτος μέλος ,συμπεριλαμβανομένων και των όρων που διέπουν την ελεύθερη κυκλοφορία και διαμονή στα άλλα κράτη μέλη, γ) λαθρομετανάστευση καθώς και απομάκρυνση και επαναπατριsmός των παράνομα διανεμόντων, δ) καταπολέμηση της εμπορίας

---

link (τελευταία ενημέρωση 16/05/2015)

<http://thesis.ekt.gr/thesisBookReader/id/19260#page/2/mode/2up>

⁶⁷ Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Τάμπερε 16/05/2015 διαθέσιμο στο link (τελευταία ενημέρωση 16/05/2015)

http://www.ypes.gr/UserFiles/f0ff9297-f516-40ff-a70e-eca84e2ec9b9/%CE%A4AMPERE_1999_EL.pdf

⁶⁸ Ασλανίδου Δέσποινα ,(2012), *Ανθρώπινα δικαιώματα για τους μετανάστες της Ευρωπαϊκής Ένωσης* (σελ 5). Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, Τμήμα Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών.

⁶⁹ Συνθήκη της Λισαβόνας (Μεταρρυθμιστική ή Συνταγματική Συνθήκη) Υπογραφή Συνθήκης: 13 Δεκεμβρίου 2007, Έναρξη Ισχύος: 01/12/2009. Πηγή: Europedia.moussis.eu διαθέσιμο στο link (τελευταία ενημέρωση 16/05/2015)

http://europedia.moussis.eu/books/Book_2/2/2/5/index.tkl?term=%CE%BB%CE%B9%CF%83%CE%B1%CE%B2%CE%BF%CE%BD%CE%B1%CF%82&s=1&e=20&pos=12

⁷⁰ Περισσότερα στο διαθέσιμο link (τελευταία ενημέρωση 16/05/2015) άρθρο 79 ΣΛΕΕ (πρώην άρθρο 63 της ΣΕΚ, σημεία 3,4) (σελ 3-4)

http://firstreception.gov.gr/PRIImages/EditorImages/L.Babalioutas_LegalFrame_PublicAdministration_concerning_unaccompaniedminors.pdf

⁷¹ Ασλανίδου Δέσποινα ,(2012), *Ανθρώπινα δικαιώματα για τους μετανάστες της Ευρωπαϊκής Ένωσης* (σελ 6). Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, Τμήμα Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών.

ανθρώπων , ιδίως γυναικών και παιδιών. Προβλέπεται επίσης η σύναψη συμφωνιών με τρίτες χώρες για την «επανεισδοχή στις χώρες καταγωγής υπηκόων τρίτων χωρών που δεν πληρούν τους όρους εισόδου, παρουσίας, διαμονής στο έδαφος των κρατών μελών. Τέλος η Μεταρρυθμιστική Συνθήκη επικουρεί το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο να θεσπίζουν μέτρα ενθάρρυνσης των κρατών μελών , με στόχο τη διασφάλιση και διευκόλυνση της ένταξης των υπηκόων τρίτων χωρών, που διαμένουν νόμιμα σε ευρωπαϊκό έδαφος. Παρόλα αυτά, τα κράτη μέλη θα παραμένουν αρμόδια να καθορίζουν τον όγκο των μεταναστών που επιτρέπουν να εισέλθουν στο έδαφός τους.⁷²

3.2 Από το «Τάμπερε» μέχρι τη «Στοκχόλμη»⁷³

3.2.1 Το πρόγραμμα του Τάμπερε

Το Πρόγραμμα του Τάμπερε έλαβε χώρα πέντε μήνες μετά τη θέση σε ισχύ της Συνθήκης του Άμστερνταμ, με τη συμμετοχή αρχηγών κρατών- μελών και κυβερνήσεων. Το πρόγραμμα του Τάμπερε περιελάμβανε εξήντα μέτρα με καταληκτική ημερομηνία εφαρμογής τους το 2004. Απώτερος στόχος ήταν ο μετασχηματισμός της Ένωσης σε χώρο δικαιοσύνης, ελευθερίας και ασφάλειας. Καταρχάς, για τους υπηκόους τρίτων χωρών εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης προβλέπεται να τυγχάνουν δίκαιης μεταχείρισης , εφόσον διαμένουν νόμιμα στο έδαφος κάποιου κράτους μέλους. Επιπροσθέτως, το πρόγραμμα του Τάμπερε στοχεύει στην κοινωνική τους ένταξη, μέσω της παροχής δικαιωμάτων και υποχρεώσεων, ισότιμων με αυτών των Ευρωπαίων πολιτών και στην καταπολέμηση του ρατσισμού της ξеноφοβίας, την οποία το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ενέκρινε στις 15 Ιουλίου 1996 ως «Κοινή Δράση 96/443/ΔΕΥ».⁷⁴ Σύμφωνα με την Κοινή δράση, τα κράτη δεσμεύονται : 1) να εξασφαλίσουν ενεργό δικαστική συνεργασία για αδικήματα ρατσιστικού περιεχομένου (πχ δημόσια υποκίνηση βίας ή φυλετικού μίσους , προσδιοριζόμενη με βάση τη φυλή, τη θρησκεία, το χρώμα , τη χώρα καταγωγής, δημόσια υπεράσπιση ή συνεργία σε εξάρσεις ρατσιστικής βίας και εγκλημάτων, δημόσια διάδοση γραπτού υλικού και εικόνων που εκφράζουν ρατσισμό ή ξеноφοβία), να παρέχουν πληροφορίες σε άλλα κράτη μέλη, ώστε αυτά να προβούν σε ποινικές διώξεις ή κατασχέσεις αντικειμένων ή τιμωρία ενεργειών ρατσιστικής και ξеноφοβικής χροιάς και να δημιουργήσουν σημεία επαφής για ανταλλαγή πληροφοριών.

Αξίζει να αναφέρουμε , ότι αναγνωρίζεται η ανάγκη προσέγγισης των εθνικών νομοθεσιών, αναφορικά με τις προϋποθέσεις εισδοχής και διαμονής πολιτών τρίτων χωρών , βάσει αξιολόγησης των οικονομικών και δημογραφικών εξελίξεων στην

⁷² Το ίδιο

⁷³ Το ίδιο σελ 7-8

⁷⁴ Ινστιτούτο Μεταναστευτικής Πολιτικής, Γενικό Νομοθετικό Πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, (σελ 2). Διαθέσιμο στο link (τελευταία ενημέρωση 22/04/2015) <http://www.antigone.gr/files/gr/library/selected-publications-on-migration-and-asylum/eu/metanasteysh.pdf>

Ένωση και η ανάγκη «προσέγγισης του νομικού καθεστώτος» των πολιτών αυτών προς εκείνο των υπηκόων των κρατών μελών⁷⁵. Στα άτομα εκείνα που διαμένουν στο έδαφος ενός κράτους μέλους για περιορισμένο χρονικό διάστημα θα πρέπει να τους χορηγείται ένα σύνολο ομοιόμορφων δικαιωμάτων, παραπλήσιων με εκείνα των Ευρωπαίων πολιτών.

Επιπλέον, στο πρόγραμμα του Τάμπερε Ευρωπαϊκό Συμβούλιο θέσπισε ορισμένες οδηγίες που αποσκοπούν στην καταπολέμηση των διακρίσεων αναφορικά με τους ίσους όρους πρόσβασης των ξένων υπηκόων στην απασχόληση και αυτό-απασχόληση και αναφορικά με τις συνθήκες εργασίας, συμπεριλαμβανομένης και της απόλυσης, αμοιβής. Οι οδηγίες αυτές είναι: Οδηγία 2000/78/EK⁷⁶ που θέτει το γενικό πλαίσιο στον τομέα απασχόλησης, ανεξάρτητα από θρησκευτικές, φυλετικές, εθνολογικές πεποιθήσεις, Οδηγία 2002/109/EK⁷⁷ του Συμβουλίου (κεφ 2 άρθρο 104), σύμφωνα με την οποία τα κράτη πρέπει να αναγνωρίζουν το καθεστώς του κατοίκου μακράς διάρκειας μετά από πέντε χρόνια νόμιμης και αδιάλειπτης διαμονής, χωρίς να λαμβάνονται υπόψη στον υπολογισμό απουσιών μικρότερων των 6 μηνών για διάφορους βαρύνουσας σημασίας λόγους (μητρότητα, βαριά ασθένεια, απόσπαση λόγω σπουδών, στρατιωτικές υποχρεώσεις).

Γίνεται επομένως αντιληπτό, ότι από την πρώτη στιγμή, η ευρωπαϊκή ενοποίηση εδραζόταν σταθερά στην κοινή προσήλωση στην ιδέα της ελευθερίας, με βάση τα ανθρώπινα δικαιώματα, τους δημοκρατικούς θεσμούς και το κράτος δικαίου. Αυτές οι κοινές αξίες αποδείχθηκαν αναγκαίες για την εξασφάλιση της ειρήνης και την ανάπτυξη της ευημερίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση και θα αποτελέσουν επίσης τον ακρογωνιαίο λίθο της διευρυμένης Ένωσης. Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει ήδη δημιουργήσει για τους πολίτες της τις βασικές προϋποθέσεις ενός κοινού χώρου ευημερίας και ειρήνης: ενιαία αγορά, οικονομική και νομισματική ένωση καθώς και ικανότητα αντιμετώπισης παγκόσμιων πολιτικών και οικονομικών προκλήσεων. Η πρόκληση την οποία θέτει τώρα η συνθήκη του Άμστερνταμ και κατά βάση το πρόγραμμα του Τάμπερε είναι να εξασφαλισθεί ότι η ελευθερία, η οποία περιλαμβάνει το δικαίωμα ελεύθερης κυκλοφορίας σε όλη την Ένωση, μπορεί να

---

⁷⁵ Οδηγία 2003/109/EK ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 25ης Νοεμβρίου 2003 σχετικά με το καθεστώς υπηκόων τρίτων χωρών οι οποίοι είναι επί «μακρόν διαμένοντες». (σημείο2) L 16/44, 23/01/2004 Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης διαθέσιμο στο link (τελευταία ενημέρωση 16/05/2015) http://www.ypes.gr/UserFiles/f0ff9297-f516-40ff-a70e-eca84e2ec9b9/odigia109_2003.pdf

⁷⁶ Οδηγία 2000/78/EK του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 2000, για τη διαμόρφωση γενικού πλαισίου για την ίση μεταχείριση στην απασχόληση και την εργασία Περισσότερα στο διαθέσιμο link (τελευταία ενημέρωση 18/05/2015) <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32000L0078:el:HTML>

⁷⁷ Σύμφωνα με αυτήν την Οδηγία, τα κράτη μέλη θα πρέπει αναγνωρίζουν το καθεστώς του κατοίκου μακράς διάρκειας μετά από πέντε έτη νόμιμης και αδιάλειπτης διαμονής. Οι απουσίες μικρότερες των έξι μηνών ή για συγκεκριμένους λόγους (στρατιωτικές υποχρεώσεις, απόσπαση λόγω εργασίας, βαριά ασθένεια, μητρότητα, διεξαγωγή έρευνας και σπουδών) δεν θα λαμβάνονται υπόψη στον υπολογισμό της διάρκειας διαμονής. Περισσότερα στο Ινστιτούτο Μεταναστευτικής Πολιτικής, (σελ 4) διαθέσιμο link (τελευταία ενημέρωση 16/05/2015) <http://www.antigone.gr/files/gr/library/selected-publications-on-migration-and-asylum/eu/metanasteysh.pdf>

ασκείται υπό συνθήκες ασφάλειας και δικαιοσύνης για όλους. Γι αυτό το λόγο, χρειάζεται μια σφαιρική προσέγγιση της μετανάστευσης βάσει της οποίας θα αντιμετωπίζονται ζητήματα πολιτικής, ανθρωπίνων δικαιωμάτων και ανάπτυξης στις χώρες και περιοχές καταγωγής και διέλευσης. Τούτο απαιτεί την καταπολέμηση της φτώχειας, τη βελτίωση του βιοτικού επιπέδου και των ευκαιριών απασχόλησης, την πρόληψη συγκρούσεων και την εδραίωση δημοκρατικών καθεστώτων καθώς και το σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ιδίως δε των δικαιωμάτων των μειονοτήτων, των γυναικών και των παιδιών⁷⁸. Προς το σκοπό αυτόν, καλούνται η Ένωση καθώς και τα κράτη μέλη να συμβάλλουν, στο μέτρο των αρμοδιοτήτων σε μια μεγαλύτερη συνοχή των εσωτερικών και εξωτερικών πολιτικών της Ένωσης. Η ανάπτυξη εταιρικών σχέσεων με ενδιαφερόμενες τρίτες χώρες αποτελεί επίσης ένα αποφασιστικό στοιχείο για την επιτυχία μιας τέτοιας πολιτικής, προκειμένου να προαχθεί η κοινή ανάπτυξη.⁷⁹ Η ειδική σύνοδος του Συμβουλίου του Τάμπερε αποτέλεσε κομβικό σημείο για την εξέλιξη της κοινής μεταναστευτικής πολιτικής και το έναυσμα για τη δημιουργία του κατάλληλου θεσμικού και νομικού πλαισίου, με στόχο τη διευκόλυνση της κοινωνικής ένταξης των μη ευρωπαίων υπηκόων.

3.2.2 Το πρόγραμμα της Χάγης⁸⁰

Το πρόγραμμα της Χάγης ακολούθησε την πενταετή εφαρμογή του προγράμματος του Τάμπερε και προέβη σε αξιολόγηση των αποτελεσμάτων του. Ως πρόγραμμα καθαυτό, εγκρίθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο (4-5 Νοεμβρίου 2004) και περιλαμβάνει δέκα προτεραιότητες της Ένωσης για την ενίσχυση του χώρου της ασφάλειας, της ελευθερίας και της δικαιοσύνης. Οι προτεραιότητες αυτές συνοψίζονται ως εξής:

1. Ενίσχυση των θεμελιωδών δικαιωμάτων και της ιθαγένειας. Η Ένωση προβλέπει να ελέγξει και να προάγει την τήρηση των θεμελιωδών δικαιωμάτων στις ευρωπαϊκές πολιτικές. Η ίδια επίσης προβλέπει τη μεταβολή του «Ευρωπαϊκού Παρατηρητηρίου των Φαινομένων Ρατσισμού και Ξενοφοβίας» σε «Ευρωπαϊκό Οργανισμό Θεμελιωδών Δικαιωμάτων». Ακόμη η Ένωση επιθυμεί να καταπολεμήσει αποτελεσματικά κάθε είδους διακρίσεις και αποδίδει ιδιαίτερη σημασία στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

---

⁷⁸ Γενικό Νομοθετικό Πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (σελ 11), Ινστιτούτο Μεταναστευτικής Πολιτικής διαθέσιμο [link](http://www.antigone.gr/files/gr/library/selected-publications-on-migration-and-asylum/eu/metanasteysh.pdf) (τελευταία ενημέρωση 16/05/2015)

⁷⁹ Συμπεράσματα της Προεδρίας, Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Τάμπερε 16 και 18 Οκτωβρίου 1999. Διαθέσιμο στο [link](http://www.ypes.gr/UserFiles/f0ff9297-f516-40ff-a70e-eca84e2ec9b9/%CE%A4AMPERE_1999_EL.pdf) (τελευταία ενημέρωση 22/04/2015) (σελ 3-5)

⁸⁰ Το πρόγραμμα της Χάγης: 10 προτεραιότητες για την προσεχή πενταετία, Ευropa. Σύνοψη της νομοθεσίας της ΕΕ, διαθέσιμο στο [link](http://europa.eu/legislation_summaries/human_rights/fundamental_rights_within_european_union/116002_el.htm) (τελευταία ενημέρωση 22/04/2015)

2. Καταπολέμηση της τρομοκρατίας. Απώτερος στόχος είναι αποτελεσματική καταπολέμηση της τρομοκρατίας. Η Επιτροπή δίνει ιδιαίτερη σημασία στην πρόληψη της τρομοκρατίας και στην ανταλλαγή πληροφοριών. Επιθυμεί να στηρίζει τα κράτη μέλη κατά την καταπολέμηση της τρομοκρατίας, επικεντρώνοντας την προσοχή της στις πτυχές της στρατολόγησης και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, της ανάλυσης των κινδύνων, της προστασίας των υποδομών που παρουσιάζουν κίνδυνο και της διαχείρισης των συνεπειών. Μόνο η εξωτερική συνεργασία με τρίτα κράτη μπορεί να καταπολεμήσει αποτελεσματικά την τρομοκρατία και τα αίτια της. Τα μέτρα που η Επιτροπή ενέκρινε για την επίτευξη των στόχων αυτών περιλαμβάνουν: προτάσεις με στόχο την ενίσχυση της συνεργασίας των υπηρεσιών επιβολής του νόμου των κρατών μελών, ιδίως μέσω της βελτίωσης της ανταλλαγής πληροφοριών, ένα ευρωπαϊκό πλαίσιο για την προστασία των δεδομένων στον τομέα αυτό, , μια πρόταση για να αποφεύγεται η καταχρηστική χρησιμοποίηση φιλανθρωπικών οργανώσεων για τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, και η παρακολούθηση του πειραματικού σχεδίου υπέρ των θυμάτων της τρομοκρατίας.
3. Καθορισμός μιας ισόρροπης αντιμετώπισης της μετανάστευσης. Απώτερος στόχος είναι η καταπολέμηση της παράνομης μετανάστευσης , καθώς και η αντιμετώπιση της του λαθρεμπορίου ανθρώπων. Οι στόχοι αυτοί συνεπάγονται εντατικότερη συνεργασία με τρίτες χώρες σε όλους τους τομείς, μεταξύ άλλων και στον τομέα της επανεισδοχής και της επιστροφής των μεταναστών στις πατρογονικές τους εστίες. Ένα από τα μέτρα αυτά είναι και το πρόγραμμα-πλαίσιο «Αλληλεγγύη και διαχείριση των μεταναστευτικών ρευμάτων», που περιλαμβάνει το «Ταμείο Εξωτερικών Συνόρων», το «Ταμείο Κοινωνικής Ενσωμάτωσης», το «Ταμείο Επιστροφών» και το «Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσφύγων».
4. Διαμόρφωση ολοκληρωμένης διαχείρισης των εξωτερικών συνόρων της Ευρώπης. Απαραίτητο σημείο σε αυτήν την προτεραιότητα είναι η ελεύθερη κυκλοφορία προσώπων, η οποία είναι εγγυημένη ,χάρη στην κατάργηση των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα. Για αυτόν το λόγο, απαιτούνται συμπληρωματικές προσπάθειες για την ενίσχυση της ολοκληρωμένης διαχείρισης των ελέγχων στα εξωτερικά σύνορα. Στα πλαίσια αυτής της διαχείρισης συστάθηκε ο οργανισμός «FRONTEX⁸¹» για τη διαχείριση των εξωτερικών συνόρων. Εξίσου

---

⁸¹ Η Frontex (Frontieres Exterieures for "external borders") ιδρύθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 2007/2004 του Συμβουλίου. Η αποστολή της Frontex είναι να βοηθήσει Τα κράτη μέλη της ΕΕ να εφαρμόσουν τους κανόνες της ΕΕ σχετικά με τους ελέγχους στα εξωτερικά σύνορα και να συντονίζει την επιχειρησιακή συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών στον τομέα της διαχείρισης των εξωτερικών συνόρων. Κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του 1980 πέντε κράτη μέλη (Βέλγιο, Γαλλία, Γερμανία, Λουξεμβούργο και Κάτω Χώρες) αποφάσισαν να δημιουργήσουν ένα χώρο ,χωρίς εσωτερικά σύνορα. Οι πρώτες συμφωνίες υπεγράφησαν σε μια μικρή πόλη του Λουξεμβούργου ονόματι Σένγκεν, (εξ ου και ο χαρακτηρισμός «χώρος Σένγκεν») - μια περιοχή στην οποία εξασφαλίζεται η ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων. Η αρχική συμφωνία συμπληρώθηκε το 1990

σημαντικό είναι να διαμορφωθεί αποτελεσματική αναφορικά με τις θεωρήσεις εισόδου και μελλοντικά, κοινής ευρωπαϊκής προξενικής υπηρεσίας. Εξίσου σημαντική προτεραιότητα είναι η εισαγωγή βιομετρικών στοιχείων στις ταυτότητες και τα διαβατήρια, που θα αυξήσουν την ασφάλεια των εγγράφων αυτών.

5. Θέσπιση κοινής διαδικασίας σε θέματα ασύλου. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει ως στόχο να θεσπίσει μία εναρμονισμένη και αποτελεσματική διαδικασία για θέματα ασύλου., μέσω της υποβολής πρότασης οδηγίας σχετικά με το καθεστώς του μακροχρόνιου κατοίκου για τους πρόσφυγες. Σύμφωνα με τη αξιολόγηση της εφαρμογής της ισχύουσας νομοθεσίας, θα προτείνει μια κοινή διαδικασία και ένα ενιαίο καθεστώς για τους πρόσφυγες. Η επιχειρησιακή συνεργασία σε θέματα ασύλου θα συνεχισθεί και θα στηριχθεί, ιδίως μέσω του Ευρωπαϊκού Ταμείου Προσφύγων.
6. Μειστοποίηση των θετικών συνεπειών της μετανάστευσης. Οι θετικές συνέπειες ενός μεταναστευτικού ρεύματος και της μεταναστευτικής πολιτικής της εκάστοτε χώρας υποδοχής είναι τα συνεπαγόμενα της κοινωνικής ενσωμάτωσης. Επίσης με την τελευταία καταπολεμάται ο κοινωνικός αποκλεισμός η απομόνωση και η περιθωριοποίηση των μεταναστευτικών ομάδων. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προσβλέπει στον καθορισμό και τη σύσταση ενός «ευρωπαϊκού πλαισίου κοινωνικής ενσωμάτωσης». Στα θετικά θα μπορούσαμε να προσθέσουμε και το γεγονός , ότι οι μετανάστες δεν είναι , ούτε παρείσακτοι , ούτε απρόσκλητοι, αλλά πάνε εκεί, όπου υπάρχει πραγματική ζήτηση υπηρεσιών και κατά κανόνα συμβάλλουν στην ανάπτυξη μιας χώρας.⁸²
7. Επίτευξη ικανοποιητικής ισορροπίας μεταξύ της προστασίας του ιδιωτικού βίου και της ασφάλειας, κατά τη διαβίβαση πληροφοριών. Η διαβίβαση πληροφοριών μεταξύ των αρχών επιβολής του νόμου είναι ουσιαστικής σημασίας για την αποτελεσματική καταπολέμηση της τρομοκρατίας και τη διενέργεια ερευνών όσον αφορά τη διασυνοριακή εγκληματικότητα. Η Ευρωπαϊκή Ένωση οφείλει να στηρίζει τον εποικοδομητικό και πολιτισμένο διάλογο μεταξύ όλων των ενδιαφερόμενων μερών, ώστε να εξευρεθούν λύσεις που να ευνοούν τη διάθεση πληροφοριών και να αντιπροσωπεύουν το σεβασμού των θεμελιωδών δικαιωμάτων, όπως η προστασία του ιδιωτικού βίου και η προστασία των δεδομένων.
8. Εγγύηση πραγματικού ευρωπαϊκού χώρου δικαιοσύνης. Εδώ εστιάζουμε στην πρόσβαση στη δικαιοσύνη για την έκδοση και την εκτέλεση των αντικειμενικών, αμερόληπτων και στηριζόμενων στο διεθνές δίκαιο

από μια σύμβαση. Όταν η παρούσα σύμβαση τέθηκε σε ισχύ το 1995, καταργήθηκαν οι έλεγχοι στα εσωτερικά σύνορα και δημιουργήθηκαν ενιαία εξωτερικά σύνορα. Περισσότερα στο link (τελευταία ενημέρωση 10/05/2015) <http://frontex.europa.eu/about-frontex/origin/>

⁸² Μαντζούφας Παναγιώτης, *Μεταναστευτικά Ρεύματα και κοινωνική ένταξη στην Ελλάδα*, διαθέσιμο στο link (τελευταία ενημέρωση 22/04/2015) <http://www.constitutionalism.gr/site/1836-metanasteytika-reymata-kai-koinwniki-entaxi-stin-s/>

δικαστικών αποφάσεων. Η Ένωση οφείλει να λάβει μέτρα με σκοπό να εξασφαλιστεί αμοιβαία εμπιστοσύνη μεταξύ των κρατών μελών για τη χάραξη αποτελεσματικής ευρωπαϊκής μεταναστευτικής πολιτικής, υπό την αιγίδα ενός εξίσου αποτελεσματικού ευρωπαϊκού δικαστικού οικοδομήματος, το οποίο θα εξετάζει περιπτώσεις και θα λαμβάνει αποφάσεις, σχετικά με την οικογενειακή περιουσία, τις κληρονομίες ή τις διαθήκες, για να προετοιμάσει νέες νομοθετικές προτάσεις. Όσον αφορά την ποινική δικαιοσύνη, η προσέγγιση της νομοθεσίας και η θέσπιση ελάχιστων κανόνων ποινικής δικονομίας είναι μερικές φορές απαραίτητη για την ενίσχυση της αμοιβαίας εμπιστοσύνης μεταξύ των κρατών μελών.

9. Κατανομή των αρμοδιοτήτων και μέριμνα για την αλληλεγγύη. Κανένας πολιτικός στόχος δεν μπορεί να επιτευχθεί χωρίς τα κατάλληλα οικονομικά μέσα και χωρίς το τελικό αποτέλεσμα να είναι προϊόν ταύτισης απόψεων, για το υπό εξέταση ζήτημα.

10. Διαμόρφωση στρατηγικής αντίληψης σχετικά με το οργανωμένο έγκλημα. Η αντιμετώπιση της μετανάστευσης με όρους ποινικής καταστολής που οδηγεί μια μεγάλη μάζα του μεταναστευτικού πληθυσμού σε ένα καθεστώς ομηρίας -καθώς η μετάβασή του στην νομιμότητα καθίσταται ατελέσφορη- εκτρέφει παραβατικές συμπεριφορές και τροφοδοτεί ένα αίσθημα ανασφάλειας τόσο στους μετανάστες όσο και στους πολίτες, καθώς αμφότεροι αισθάνονται απειλούμενοι. Η αύξηση της εγκληματικότητας οφείλεται στην φτώχεια και την περιθωριοποίηση ανεξάρτητα αν αυτοί που βρίσκονται στο περιθώριο είναι μετανάστες ή μη. Μια πραγματικά ασφαλής κοινωνία δεν έχει μόνο αποτελεσματική αστυνομία, αλλά και οργανωμένη εκπαίδευση που σέβεται την ταυτότητα των μεταναστών, διαθέτει μηχανισμούς περίθαλψης που τους φροντίζουν, και σύγχρονη εργατική νομοθεσία που τους προστατεύει. Και τότε το πρόβλημα της ασφάλειας τίθεται σε άλλη βάση.⁸³ Γι αυτό το λόγο, η καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος απαιτεί τη βελτίωση της συνεργασίας μεταξύ των υπηρεσιών επιβολής του νόμου των κρατών μελών, όπως η αστυνομία και τα τελωνεία. Η διαμόρφωση ενός ευρωπαϊκού προτύπου σχετικά με τις πληροφορίες που αφορούν εγκληματικές υποθέσεις αποτελεί προτεραιότητα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

3.2.3 Το πρόγραμμα της Στοκχόλμης⁸⁴

Το πρόγραμμα της Στοκχόλμης υιοθετήθηκε από αρχηγούς κρατών μελών και κυβερνήσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Στοκχόλμης το Δεκέμβριο του 2009. Το εν λόγω πρόγραμμα αντικαθιστά τα αντίστοιχα

⁸³ Στο ίδιο.

⁸⁴ Ασλανίδου Δέσποινα, (2012), *Ανθρώπινα δικαιώματα για τους μετανάστες της Ευρωπαϊκής Ένωσης* (σελ 8). Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, Τμήμα Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών.

προγράμματα του Τάμπερε και της Χάγης και ισχύει για την τετραετία 2010-2014. Αναφορικά με τον τομέα της μετανάστευσης, προβλέπει: Α) Ανάγκη αυξημένης συνοχής των πολιτικών σε ευρωπαϊκό επίπεδο, ώστε να προαχθεί ο θετικός αναπτυξιακός αντίκτυπος της μετανάστευσης. Β) Συντονισμένη πολιτική, εναρμονισμένη με τις ανάγκες των εθνικών αγορών εργασίας, διότι η ένταξη του μετανάστη στην αγορά εργασίας της χώρας υποδοχής είναι ίσως ο κυριότερος παράγοντας κοινωνικής ένταξης καθώς η ίδια η εργασία αποτελεί το απαραίτητο διαβατήριο για όλες σχεδόν τις μορφές κοινωνικής συμμετοχής. Η κοινωνική ένταξη και συμμετοχή των μεταναστών στην αγορά εργασίας, με τη σειρά της μεγιστοποιεί την θετική τους συμβολή στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας υποδοχής.⁸⁵ Γ) Προδραστικές πολιτικές για τους μετανάστες και τα δικαιώματά τους. Δ) Προώθηση της κοινωνικής ένταξης. Ε) Κοινή διαδικασία παροχής ασύλου και προστασίας.

Ιδιαίτερης σημασίας είναι και η έμφαση που δίνει το πρόγραμμα της Στοκχόλμης στην καταπολέμηση της παράνομης μετανάστευσης, με στόχο την αύξηση του διαλόγου και της συνεργασίας της Ένωσης με τις χώρες καταγωγής και διέλευσης, προκειμένου να βελτιωθεί η ικανότητά τους για τη διεξαγωγή συνοριακών ελέγχων, για την καταπολέμηση της λαθρομετανάστευσης και για την καλύτερη διαχείριση των μεταναστευτικών ροών.⁸⁶

Αξίζει να αναφέρουμε, πως το πρόγραμμα της Στοκχόλμης⁸⁷ προσπαθεί να παρουσιάσει ένα πλάνο στους μη ευρωπαϊούς υπηκόους, αναφορικά με την Ευρωπαϊκή Ένωση, την οποία παρουσιάζει ως χώρο δικαιοσύνης, ελευθερίας και ασφάλειας. Παρουσιάζει, επίσης, μία «*Ευρώπη των δικαιωμάτων*», παραθέτοντας τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που θα είχαν οι νεοεισελθόντες, σε περίπτωση που θελήσουν να αποκτήσουν την ευρωπαϊκή ιθαγένεια. Από την τελευταία πηγάζουν δικαιώματα και ελευθερίες, θεμελιωμένα από το «*Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων*»⁸⁸ και την «*Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προστασία των Δικαιωμάτων του*

---

⁸⁵ Μητράκος Θεόδωρος, *Η συμβολή των μεταναστών στην ελληνική οικονομία: Μετά- ανάλυση των εμπειρικών ευρημάτων* (σελ 2), Κοινωνική Συνοχή και Ανάπτυξη 2013 8(2), 87-106, διαθέσιμο στον link (τελευταία ενημέρωση 23/04/2015)

http://www.sem-ete.gr/wp-content/uploads/2014/07/file_1.Mitrakos.pdf

⁸⁶ Ασλανίδου Δέσποινα, (2012), *Ανθρώπινα δικαιώματα για τους μετανάστες της Ευρωπαϊκής Ένωσης* (σελ 8). Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, Τμήμα Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών.

⁸⁷ *Πρόγραμμα της Στοκχόλμης*, Europra. Σύνοψη της νομοθεσίας της Ε.Ε, διαθέσιμο στο link (τελευταία ενημέρωση 23/04/2015)

http://europa.eu/legislation_summaries/human_rights/fundamental_rights_within_european_union/_/i10034_el.htm

⁸⁸ Υιοθετήθηκε επίσημα στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Νίκαιας από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Επιτροπή. Αρθρώνεται σε κεφάλαια γύρω από τις οικουμενικές αξίες της αξιοπρέπειας του ανθρώπου, της ελευθερίας, της ισότητας, της αλληλεγγύης, της υπηκότητας και της δικαιοσύνης. Επιδιώκοντας τη μεγαλύτερη ευκρίνεια για τους πολίτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ο χάρτης περιλαμβάνει το σύνολο των θεμελιωδών δικαιωμάτων που προέρχονται ήδη από πολύ διαφορετικές διεθνείς ή ευρωπαϊκές πράξεις, όπως η ευρωπαϊκή σύμβαση διαφύλαξης των δικαιωμάτων του ανθρώπου, οι ευρωπαϊκές συμβάσεις ή η νομολογία του Δικαστηρίου. Επιπλέον, ενσωματώνει, παράλληλα με τα κλασικά αστικά και πολιτικά δικαιώματα και τα δικαιώματα των πολιτών που προκύπτουν από τις ευρωπαϊκές Συνθήκες, τα θεμελιώδη οικονομικά και κοινωνικά

Ανθρώπου». ⁸⁹Γενικότερα, η Ευρώπη των δικαιωμάτων συνεπάγεται: 1) Πλήρης άσκηση του δικαιώματος της ελεύθερης κυκλοφορίας από τους πολίτες και τα μέλη των οικογενειών. 2) Σεβασμός και προστασία των λιγότερο ευάλωτων ομάδων και καταπολέμηση του ρατσισμού και της ξενοφοβίας.⁹⁰ 3) Προστασία των δικαιωμάτων των ύποπτων και κατηγορούμενων σε ποινικές διαδικασίες. 4) Η απόκτηση ευρωπαϊκής ιθαγένειας προωθεί τη συμμετοχή στη δημοκρατική ζωή και στα δρώμενα των κρατών μελών, στα οποία καταφεύγουν μη ευρωπαίοι υπήκοοι, μέσω της διαφάνειας στη διαδικασία λήψης αποφάσεων και της εξασφάλισης του δικαιώματος των πολιτών σε προξενική προστασία εκτός Ε.Ε.

Επιπροσθέτως, μέσα στις αρμοδιότητες της Στοκχόλμης είναι η δημιουργία μίας στρατηγικής εσωτερικής ασφάλειας και προστασίας των πολιτών της Ένωσης, μέσω της βελτίωσης και της ενίσχυσης της αστυνομικής και δικαστικής συνεργασίας σε διάφορες υποθέσεις. Απώτερος στόχος είναι η καταπολέμηση της τρομοκρατίας, του οργανωμένου και του διασυνοριακού εγκλήματος με τα συνεπαγόμενά του (human trafficking για το οποίο ο Επίτροπος Μετανάστευσης Δημήτρης Αβραμόπουλος δήλωσε : **«θα κατασχεθεί και θα καταστραφεί κάθε πλεύμενο, το οποίο χρησιμοποιούν οι διακινητές ψυχών για να εισέλθουν στην Ένωση διαμέσου των εξωτερικών της συνόρων»**⁹¹ , σεξουαλική εκμετάλλευση και κακοποίηση, παιδική πορνογραφία, cybercrimes, διαφθορά, οικονομικό έγκλημα, εμπόριο ναρκωτικών). Βεβαίως, για το διασυνοριακό έγκλημα απαιτείται μία περισσότερο εξωτερική ευρωπαϊκή πολιτική, καθώς το πρόβλημα αυτό καθίσταται σημαντικό ζήτημα ασφαλείας και η αντιμετώπισή του πρέπει να συνεπάγεται μία αποτελεσματική στρατηγική.

Άλλη αρμοδιότητα του προγράμματος αυτού είναι η διαχείριση ζητημάτων και η θέσπιση πολιτικών που αφορούν την πρόσβαση στην Ευρώπη. Αυτό συνεπάγεται ισχυρούς ελέγχους των συνόρων της , για την καταπολέμηση της παράνομης μετανάστευσης. Μέσω αυτών των πολιτικών βλέψεων της Ευρωπαϊκής Κοινότητας , ενισχύεται ο ρόλος του «Ευρωπαϊκού Οργανισμού Εξωτερικών Συνόρων» (FRONTEX), ώστε να μπορεί να ανταποκριθεί αποτελεσματικότερα στις

δικαιώματα, όπως είναι το δικαίωμα της διαπραγμάτευσης, των συλλογικών ενεργειών συμπεριλαμβανομένης της απεργίας και το δικαίωμα στην ενημέρωση και στη διαβούλευση των εργαζομένων στις επιχειρήσεις. Πηγή:Europedia.moussis.eu διαθέσιμο στο link (τελευταία ενημέρωση 16/05/2015)

http://www.europedia.moussis.eu/books/Book_2/4/09/02/?lang=gr&all=1&s=1&e=10

⁸⁹ Περισσότερα στο Europa syntheses de la legislation διαθέσιμο στο link (τελευταία ενημέρωση 16/05/2015) http://europa.eu/legislation_summaries/glossary/eu_human_rights_convention_el.htm

⁹⁰ Λόγω της αυξανόμενης εισροής μεταναστών οι Ευρωπαίοι εγείρουν ζητήματα «καθαρότητας» και «εθνικής ταυτότητας» και πολλές φορές επιδίδονται σε επιθέσεις εναντίον μεταναστών. Οι επιθέσεις αυτές πολλές φορές στηρίζονται από διάφορα «ακροδεξιά» κόμματα, τα οποία ,έχοντας μία λαϊκιστική ιδεολογία και εκμεταλλευόμενα τη δυσανεξία των μαζών προσπαθούν να παρουσιάσουν τους ξένους μη ευρωπαίους υπηκόους ως «βάρβαρους εισβολείς» που θα αλλοιώσουν την εθνική τους κληρονομιά. Επίσης, δεν είναι λίγα αυτά τα κόμματα που σε εκλογές πολλών κρατών της Ευρώπης έχουν αναδειχθεί σε ισχυρή αντιπολίτευση.

⁹¹ *Συνέντευξη στη LA STAMPA του αρμόδιου Επιτρόπου της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε θέματα μετανάστευσης, Δημήτρη Αβραμόπουλου, iefimerida, διαθέσιμο στο link (τελευταία ενημέρωση 23/04/2015)* <http://www.iefimerida.gr/news/202695/avramopoylos-kiryxame-polemo-stoys-diakinites-psyhon>

υπάρχουσες η και σε μελλοντικές προκλήσεις. Για την ενίσχυση του ελέγχου των εξωτερικών συνόρων τονίζεται ιδιαίτερα ο επιχειρησιακός χαρακτήρας του SIS II (Σύστημα πληροφοριών Σένγκεν δεύτερης γενιάς)⁹² και του VIS (Σύστημα πληροφοριών για τις θεωρήσεις)⁹³.

Δεν πρέπει, επίσης, να λησμονήσουμε, πως το πρόγραμμα της Στοκχόλμης καταδεικνύει τις προσπάθειες που καταβάλλει η Ε.Ε να αναπτύξει μία ολοκληρωμένη και ευέλικτη μεταναστευτική πολιτική, βάσει του Ευρωπαϊκού Συμφώνου για τη Μετανάστευση και το Άσυλο. Κύριοι πυλώνες της ευρωπαϊκής αυτής πολιτικής είναι η υπευθυνότητα και η αλληλεγγύη, τόσο των κρατών μελών, μεταξύ τους και με τους μετανάστες. Γενικά, η εν λόγω πολιτική της Ένωσης λαμβάνει υπόψη, τόσο τα δικαιώματα, όσο και τις υποχρεώσεις των μεταναστών, χαράσσει ένα πλάνο για την ομαλή ένταξή τους στην ευρωπαϊκή κοινωνία και αγορά εργασίας και προσπαθεί να οικοδομήσει πολιτικές ένταξης, καθώς και πολιτικές, μέσω των οποίων θα εκτιμάται το ειδικό βάρος, η νομιμότητα και οι λόγοι, που ώθησαν κάποια άτομα να μεταναστεύσουν (πολιτισμικοί, θρησκευτικοί, οικονομικοί, φυλετικοί). Για να υλοποιηθούν αυτές οι πολιτικές, πρέπει να καταβληθούν προσπάθειες για την σύσταση ενός «Κοινού Ευρωπαϊκού Συστήματος Ασύλου» (ΚΕΣΑ)⁹⁴ ως το 2012. Στο πλαίσιο αυτό είναι απαραίτητη η ανάπτυξη της μελλοντικής «Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Υποστήριξης για το Άσυλο» (ΕΑΣΟ).⁹⁵

---

⁹² Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1987/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 20ής Δεκεμβρίου 2006 σχετικά με τη δημιουργία, τη λειτουργία και τη χρήση του συστήματος πληροφοριών Σένγκεν δεύτερης γενιάς (SIS II). Αποτελεί σύστημα πληροφοριών ευρείας κλίμακας που περιέχει καταχωρίσεις προσώπων και αντικειμένων. Περισσότερα στο Ευρωπαϊκό Συνοψή της νομοθεσίας της Ε.Ε, διαθέσιμο στο link (τελευταία ενημέρωση 16/05/2015) http://europa.eu/legislation_summaries/justice_freedom_security/free_movement_of_persons_asylum_immigration/l14544_el.htm

⁹³ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 767/2008 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 9^{ης} Ιουλίου 2008 για το σύστημα πληροφοριών για τις θεωρήσεις (VIS) και την ανταλλαγή στοιχείων μεταξύ των κρατών μελών για τις θεωρήσεις μικρής διάρκειας (κανονισμός VIS). Σκοπός του είναι η βελτίωση της εφαρμογής της κοινής πολιτικής στον τομέα των θεωρήσεων, της προξενικής συνεργασίας και της διαβούλευσης με τις κεντρικές αρχές για τις θεωρήσεις. Περισσότερα στο Ευρωπαϊκό Συνοψή της νομοθεσίας της, διαθέσιμο στο link (16/05/2015) http://europa.eu/legislation_summaries/justice_freedom_security/free_movement_of_persons_asylum_immigration/l14517_el.htm

⁹⁴ Σύμφωνα με το ΚΕΣΑ, άσυλο παρέχεται σε όλους τους ανθρώπους, που προσπαθούν να αποφύγουν δίωξη ή σοβαρή βλάβη. Πλέον, η διαδικασία υποβολής αίτησης ασύλου είναι παρόμοια σε όλα τα κράτη-μέλη της Ε.Ε. Λαμβάνονται δακτυλικά αποτυπώματα του κάθε αιτούντος και αποστέλλονται σε βάση δεδομένων τη EURODAC. Τα στοιχεία αυτά χρησιμοποιούνται για τον προσδιορισμό της χώρας, που είναι αρμόδια για την αίτηση ασύλου (σελ 4). Περισσότερα στο link (τελευταία ενημέρωση 16/05/2015) http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/e-library/docs/ceas-factsheets/ceas_factsheet_el.pdf

⁹⁵ Είναι ένας ευρωπαϊκός οργανισμός, που ιδρύθηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) 439/2010 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου. Ως οργανισμός: 1) Λειτουργεί ως εμπειρογνώμων σε θέματα ασύλου, 2) Συμβάλλει στην ανάπτυξη του Κοινού Ευρωπαϊκού Συστήματος Ασύλου (ΚΕΣΑ), 3) Βοηθά τα κράτη να εκπληρώσουν τις ευρωπαϊκές και διεθνείς τους υποχρεώσεις, αναφορικά με την παροχή προστασίας σε όσους έχουν ανάγκη, 4) Παρέχει πρακτική και τεχνική υποστήριξη στα κράτη-μέλη και την Επιτροπή, 5) παρέχει επιχειρησιακή υποστήριξη στα κράτη-μέλη σε κράτη που αντιμετωπίζουν προβλήματα σε σχέση με το άσυλο, 6) παρέχει αποδεικτικά στοιχεία, απαραίτητα για τη χάραξη ευρωπαϊκής πολιτικής και τη θέσπιση ευρωπαϊκής νομοθεσίας για το άσυλο.

Στο τέλος του 2014 , οπότε και κλείνει το τετραετές πρόγραμμα της Στοκχόλμης, τίθεται το ερώτημα , εάν η Ε.Ε θα εξακολουθήσει να ακολουθεί μία αποτελεσματική μεταναστευτική πολιτική, ώστε να μετατραπεί η απειλή σε πρόκληση. Ο νέος πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Jean Claude Juncker δήλωσε πως «θα προωθήσει μία νέα ευρωπαϊκή πολιτική για τη νόμιμη μετανάστευση , ώστε η Ευρώπη να γίνει ο αγαπημένος προορισμός των αιτούντων εργασία».⁹⁶

3.3 Ο κανονισμός «Δουβλίνο II» και το άσυλο στην Ευρωπαϊκή Ένωση.⁹⁷

Ο κανονισμός αυτός αποσκοπεί στον προσδιορισμό του κράτους μέλους, το οποίο είναι υπεύθυνο για την εξέταση μιας αίτησης ασύλου και για την αποτροπή της κατάχρησης των διαδικασιών ασύλου από υπήκοο τρίτης χώρας (ΕΚ. άρθρο 343/2003). Βασική θέση του Δουβλίνου II είναι, ότι ένα μόνο κράτος μέλος είναι υπεύθυνο για την εξέταση μιας αίτησης ασύλου. Στόχος είναι η αποφυγή της αποστολής των αιτούντων άσυλο από τη μία χώρα στην άλλη και η αποτροπή της κατάχρησης του συστήματος με την υποβολή περισσότερων αιτήσεων από ένα μόνο άτομο.

Γι αυτό το λόγο ορίζονται κάποια αντικειμενικά και ιεραρχημένα κριτήρια που θα προσφέρουν τη δυνατότητα προσδιορισμού για κάθε αιτούντα άσυλο του κράτους μέλους , που είναι υπεύθυνο. Τα κριτήρια αυτά είναι τα εξής:

1. Αρχή της ενότητας των οικογενειών. Εάν ο αιτών άσυλο είναι ανήλικος που δεν συνοδεύεται από κάποιον ενήλικο, το εκάστοτε κράτος μέλος , στο οποίο διαμένει νόμιμα ένα μέλος της οικογένειάς του, είναι υπεύθυνο για την εξέταση της αίτησης ασύλου του, εφόσον αυτό συμφέρει και τον ίδιο τον ανήλικο. Εάν δεν υπάρχει κάποιο οικογενειακό μέλος, υπεύθυνο είναι το κράτος μέλος, στο οποίο ο ανήλικος υπέβαλλε αίτηση για άσυλο.
2. Έκδοση αδειών διαμονής ή θεωρήσεων. Το κράτος μέλος ,που χορήγησε στον αιτούντα, άδεια διαμονής είναι αποκλειστικά υπεύθυνο για την αίτηση ασύλου του αιτούντα. Εάν ο αιτών έχει στην κατοχή του περισσότερες από μία άδειες ή θεωρήσεις εκδιδόμενες σε διαφορετικά κράτη μέλη, τότε υπεύθυνο για την πραγμάτωση της αίτησης ασύλου του θα είναι το κράτος εκείνο που εξέδωσε το έγγραφο με την αψότερη ημερομηνία λήξεως ισχύος. Το ίδιο ισχύει και σε

Πηγή:European Asylum Support Office, διαθέσιμο στο link (τελευταία ενημέρωση 16/5/2015 <https://easo.europa.eu/about-us/what-is-easo/>

⁹⁶ Nancy Fanara, *Μετανάστευση: Βάρος ή Ευκαιρία για την Ευρωπαϊκή Ένωση*; Dialoggers.eu, διαθέσιμο στο link (τελευταία ενημέρωση 23/04/2015) <http://www.dialoggers.eu/gr/%CE%BC%CE%B5%CF%84%CE%B1%CE%BD%CE%AC%CF%83%CF%84%CE%B5%CF%85%CF%83%CE%B7-%CE%B2%CE%AC%CF%81%CE%BF%CF%82-%CE%AE-%CE%B5%CF%85%CE%BA%CE%B1%CE%B9%CF%81%CE%AF%CE%B1-%CE%B3%CE%B9%CE%B1-%CF%84%CE%B7%CE%BD/>

⁹⁷ Κανονισμός «Δουβλίνο II», Ευρωπαϊκή Ένωση, Σύνοψη της νομοθεσίας της Ε.Ε, διαθέσιμο στον link (τελευταία ενημέρωση 25/04/2014) http://europa.eu/legislation_summaries/justice_freedom_security/free_movement_of_persons_asylum_immigration/l33153_el.htm

περίπτωση που ο αιτών κατέχει περισσότερους από έναν τίτλους διαμονής, οι οποίοι έχουν λήξει για διάστημα μικρότερο από πριν από δύο χρόνια ή μίας ή περισσότερων θεωρήσεων που έχουν λήξει για διάστημα μικρότερο από πριν από έξι μήνες, αλλά εφόσον ο αιτών άσυλο δεν έχει εγκαταλείψει το έδαφος των κρατών μελών.

3. Παράνομη είσοδο ή διαμονή σε κράτος μέλος. Εάν ο αιτών άσυλο πέρασε παράνομα τα σύνορα ενός κράτους μέλους, τότε το τελευταίο αυτομάτως επικουρείται με την εξέταση της αίτησης ασύλου του. Εάν ο αιτών άσυλο έμεινε σε κράτος μέλος για μία συνεχή περίοδο τουλάχιστον πέντε μηνών πριν υποβάλει την αίτησή του, το κράτος μέλος αυτό είναι υπεύθυνο για την εξέταση της αίτησης. Εάν ο αιτών άσυλο έμεινε για διάστημα τουλάχιστον πέντε μηνών σε πολλά κράτη μέλη, υπεύθυνο για την εξέταση της αίτησης ασύλου είναι το κράτος μέλος της τελευταίας διαμονής.
4. Νόμιμη είσοδος σε κράτος μέλος. Σε περίπτωση που ένας υπήκοος ξένης χώρας υποβάλλει αίτηση για άσυλο σε ένα κράτος μέλος, στο οποίο δεν είναι υποχρεωμένος να υποβάλλει αίτηση, υπεύθυνο είναι το κράτος μέλος υποβολής της αίτησης.
5. Αίτηση στο χώρο διεθνούς διέλευσης αερολιμένα. Σε περίπτωση που ένας υπήκοος τρίτης χώρας υποβάλλει αίτηση ασύλου στο χώρο διεθνούς διέλευσης αερολιμένα ενός κράτους μέλους, το τελευταίο είναι υπεύθυνο για την εξέταση της αίτησης.
6. Αναδοχή του αιτούντος άσυλου. Το κράτος μέλος που έχει προσδιοριστεί ως υπεύθυνο για την αίτηση ασύλου πρέπει να **αναδεχτεί τον αιτούντα και να εξετάσει την αίτηση**. Εάν ένα κράτος μέλος στο οποίο έχει υποβληθεί αίτηση ασύλου θεωρεί ότι άλλη χώρα της ΕΕ είναι υπεύθυνη, μπορεί να απευθύνει προς αυτήν αίτημα αναδοχής της αίτησης. Η αίτηση αναδοχής ή εκ νέου ανάληψης θα πρέπει να υποδεικνύει κάθε στοιχείο που επιτρέπει στο κράτος προς το οποίο απευθύνεται το αίτημα να προσδιορίσει εάν είναι πράγματι υπεύθυνο. Όταν το κράτος προς το οποίο απευθύνεται το αίτημα δέχεται την αναδοχή ή εκ νέου ανάληψη του ενδιαφερομένου προσώπου, αποστέλλεται στον αιτούντα αιτιολογημένη απόφαση που δηλώνει ότι η αίτησή του κρίνεται απαράδεκτη στο κράτος μέλος όπου υποβλήθηκε, και ότι υπάρχει υποχρέωση μεταφοράς του αιτούντος άσυλο στο κράτος μέλος που είναι υπεύθυνο.
7. Εξαιρέσεις. Εάν δεν είναι δυνατόν να προσδιοριστεί το κράτος μέλος, το οποίο είναι υπεύθυνο αίτηση ασύλου του εκάστοτε ξένου υπηκόου, βάσει των κριτηρίων που απαριθμούνται, τότε υπεύθυνο για την εξέταση της αίτησης είναι **το πρώτο κράτος μέλος**, στο οποίο υποβλήθηκε η αίτηση ασύλου.

Το Δουβλίνο II κατά καιρούς έγινε ευρέως αποδεκτό από πολλά κράτη μέλη, τα οποία αποσκοπούσαν στη χάραξη μιας μεταναστευτικής πολιτικής τόσο σε εθνικό επίπεδο, όσο και σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ωστόσο δεν ήταν λίγες οι φορές όπου υπήρχαν ενστάσεις, αναφορικά με την πολιτική του Δουβλίνου II. Η Γερμανίδα ευρωβουλευτής Cornelia Ernst ⁹⁸ συνέδεσε τις διάφορες πτυχές της ευρωπαϊκής πολιτικής για τη μετανάστευση με τη δράση της FRONTEX, καταλήγοντας στο συμπέρασμα, ότι «τα πράγματα δεν αλλάζουν, αλλά οδεύουν προς την αυστηριοποίηση του ελέγχου και την τοποθέτηση μεγαλύτερων εμποδίων στην ελεύθερη μετακίνηση των ανθρώπων».

Συγκεκριμένα για την Ernst , «η ευρωπαϊκή μεταναστευτική πολιτική δεν συμβάλλει στην αντιμετώπιση του προβλήματος που έχει προκύψει, αλλά στη μεγιστοποίηση των βιομηχανιών ασφαλείας. Πρόκειται για μία αποτρεπτική πολιτική, η οποία δεν έχει τροποποιηθεί, κατά την περίοδο της κρίσης. Το δώρο αυτής της πολιτικής είναι η FRONTEX και το Δουβλίνο II , που προσπαθούν να αποτρέψουν και να απορρίψουν την είσοδο μεταναστευτικών ρευμάτων προς την Ευρωπαϊκή Ένωση».⁹⁹

Η βουλευτής του Σύριζα , Βασιλική Κατριβάνου, παρουσιάζοντας τον τρόπο , με τον οποίο αποκλείονται άτομα ,προερχόμενα από τρίτες χώρες, προερχόμενα από το έδαφος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, υποστήριξε, ότι « το Δουβλίνο II στην ουσία δηλώνει, ότι πρέπει να αποτρέπεται η χορήγηση ασύλου και την ευθύνη για αυτό έχει η χώρα υποδοχής. Με αυτόν τον τρόπο η χώρα αυτή ενοχοποιείται».¹⁰⁰

Ο Ευρωπαίος Επίτροπος Μετανάστευσης, Εσωτερικών Υποθέσεων και Ιθαγένειας Δημήτρης Αβραμόπουλος , αναφερόμενος στις αιτήσεις ασύλου, δήλωσε, πως «μια πιο δίκαιη κατανομή μεταξύ των κρατών-μελών της ΕΕ, αποτελεί προϋπόθεση για τη διαχείριση του αυξανόμενου αριθμού αιτήσεων στην ΕΕ» και πρόσθεσε, ότι είναι ζωτικής σημασίας να εφαρμόσουν πλήρως όλα τα κράτη-μέλη το Κοινό Ευρωπαϊκό Σύστημα Ασύλου».¹⁰¹

---

⁹⁸ Η Cornelia Ernst είναι Γερμανίδα Ευρωβουλευτής του Κόμματος: «Συνομοσπονδιακή Ομάδα της Ευρωπαϊκής Ενωτικής Αριστεράς/ Αριστερά των Πράσινων των Βόρειων Χωρών και ειδικεύεται σε θέματα προσφύγων και αιτούντων άσυλο. Πηγή Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο διαθέσιμο στο link (τελευταία ενημέρωση 16/05/2015)

http://www.europarl.europa.eu/meps/el/96852/CORNELIA_ERNST_activities.html

⁹⁹ Αντύπας Αντίπας, Μετανάστευση στην Ευρώπη: Μία αποτρεπτική πολιτική. Tvxs Ρεπορτάζ , διαθέσιμο στο link (τελευταία ενημέρωση 25/04/2015)

<http://tvxs.gr/news/ellada/metanasteysi-stin-eyropi-mia-apotreptiki-politiki>

¹⁰⁰ Στο ίδιο

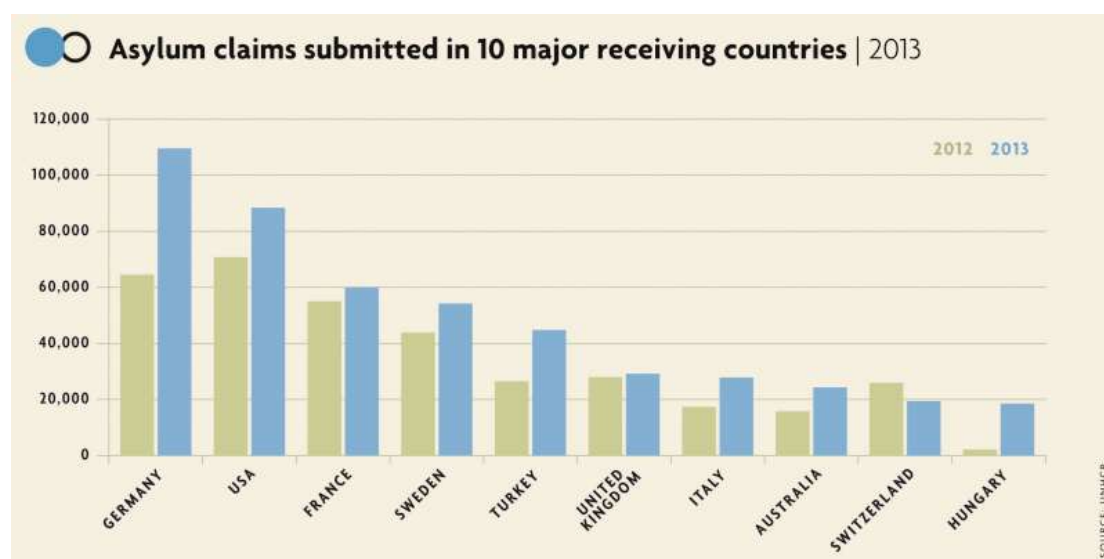
¹⁰¹ Ο Δημήτρης Αβραμόπουλος για την Ευρωπαϊκή Ατζέντα για τη Μετανάστευση, Defence Net, διαθέσιμο στο link, (τελευταία ενημέρωση 25/04/2015)

<http://www.defencenet.gr/defence/item/%CE%BF-%CE%B4-%CE%B1%CE%B2%CF%81%CE%B1%CE%BC%CF%8C%CF%80%CE%BF%CF%85%CE%BB%CE%BF%CF%82-%CE%B3%CE%B9%CE%B1-%CF%84%CE%B7%CE%BD-%CE%B5%CF%85%CF%81%CF%89%CF%80%CE%B1%CF%8A%CE%BA%CE%AE-%CE%B1%CF%84%CE%B6%CE%AD%CE%BD%CF%84%CE%B1-%CE%B3%CE%B9%CE%B1-%CF%84%CE%B7-%CE%BC%CE%B5%CF%84%CE%B1%CE%BD%CE%AC%CF%83%CF%84%CE%B5%CF%85%CF%83%CE%B7>

	2009	2010	2011	2012	2013
Germany	7%	11%	11%	13%	18%
United States	11%	13%	15%	15%	14%
France	11%	13%	12%	11%	10%
Sweden	6%	9%	7%	9%	9%
Turkey	2%	3%	4%	6%	7%
United Kingdom	8%	6%	6%	6%	5%
Italy	5%	3%	8%	4%	5%
Australia	2%	4%	3%	3%	4%
Switzerland	4%	4%	5%	5%	3%
Hungary	1%	1%	0%	0%	3%
Austria	4%	3%	3%	4%	3%
Netherlands	4%	4%	3%	2%	2%
Poland	3%	2%	1%	2%	2%
Belgium	5%	6%	6%	4%	2%
Norway	5%	3%	2%	2%	2%

Μέρος του συνόλου των κύριων χωρών που έλαβαν αιτήσεις ασύλου την περίοδο 2009-2013¹⁰²

Αιτήσεις ασύλου που υποβάλλονται σε 10 μεγάλες χώρες το 2013¹⁰³

Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει δεσμευτεί για τη δημιουργία ενός «Κοινού Ευρωπαϊκού Συστήματος Ασύλου» που θα βασίζεται στην εφαρμογή της Συνθήκης της Γενεύης του 1951 (28/04/1951: Σύμβαση για το Καθεστώς των προσφύγων, 31/01/1967: Πρωτόκολλο για τη νομική κατάσταση των προσφύγων),

¹⁰² UNHCR, *Asylum Trends 2013. Levels and Trends in Industrialized Countries*, (page 13), UNHCR The UN Refugee Agency (διαθέσιμο στο link (τελευταία ενημέρωση 25/04/2014) <http://www.unhcr.org/5329b15a9.html>)

¹⁰³ Corinne Balleix , *Border Control and the Right of Asylum: Where is the EU heading?* (page 7) Policy Paper 114. 19 June 2014, *Project "New Decision-Makers, New Challenges"* Notre Europe. Jacques Delors Institute

θεματοφύλακας της οποίας είναι η Ύπατη Αρμοστεία. Η Ε.Ε διαδραματίζει σημαντικό ρόλο σε θέματα ασύλου και μετεγκατάστασης εντός και εκτός αυτής, ενώ η ευρωπαϊκή νομοθεσία και πρακτική επηρεάζει σε μεγάλο βαθμό την ανάπτυξη μηχανισμών προστασίας προσφύγων σε άλλες χώρες.¹⁰⁴

Η σταδιακή διαμόρφωση του ΚΕΣΑ¹⁰⁵ ξεκίνησε , μετά την έναρξη ισχύος της συνθήκης του Άμστερνταμ (1999). Κατά την πρώτη φάση της λειτουργίας του , στόχος του ΚΕΣΑ ήταν η εναρμόνιση του θεσμικού πλαισίου των κρατών μελών με τη θέσπιση κοινών προδιαγραφών σε τομείς, όπως οι συνθήκες υποδοχής των αιτούντων άσυλο, οι διαδικασίες εξέτασης των αιτήσεων ασύλου, οι προϋποθέσεις, που πρέπει να πληρούνται , προκειμένου ένα άτομο να χρήζει ανάγκη πολιτικής προστασίας και ο καθορισμός του κράτους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση της αίτησης.

Η δεύτερη φάση του ΚΕΣΑ¹⁰⁶ χαρακτηρίστηκε από την υιοθέτηση του προγράμματος «Αλληλεγγύη και διαχείριση των μεταναστευτικών ροών» (περίοδος 2007-2013) και καλύπτει τους τομείς ελέγχου των εξωτερικών συνόρων. Οι κύριοι στόχοι του ΚΕΣΑ είναι¹⁰⁷: 1) Η βεβαίωση της πρόσβασης των ατόμων που χρήζουν προστασία. Οι έλεγχοι των συνόρων δεν πρέπει να καταλήγουν σε περιορισμένη δυνατότητα πρόσβασης και προστασίας των ατόμων που την χρειάζονται. 2) Η πρόνοση για μια ενιαία διαδικασία ασύλου για λόγους αποτελεσματικότητας, ταχύτητας, ποιότητας και δικαιοσύνης. 3) Η παροχή ενιαίου καθεστώτος προστασίας για τους αιτούντες άσυλο. 4) Ο συνυπολογισμός των διαφορών των φύλων και των ειδικών αναγκών των ευπαθών ομάδων. 5) Η αύξηση της συνεργασίας σε πρακτικά θέματα. 6) Ο καθορισμός των αρμοδιοτήτων και στήριξη της αλληλεγγύης, μεταξύ κρατών μελών και τρίτων χωρών. 7) Η βεβαίωση της συνοχής, μεταξύ του κοινού συστήματος ασύλου και των άλλων πολιτικών που έχουν κάποιες επιπτώσεις στη διεθνή προστασία (πχ έλεγχοι στα σύνορα, μάχη κατά της παράνομης μετανάστευσης και πολιτική επαναπροώθησης των παράνομων μεταναστών). 8) Ο σεβασμός των διεθνών συνθηκών και πιο συγκεκριμένα της Σύμβασης της Γενεύης.

Για την επίτευξη αυτών των στόχων επιστρατεύτηκαν τρεις πυλώνες: Α) Η νομοθετική εναρμόνιση που θα οδηγήσει σε καλύτερα κοινά πρότυπα, Β) Η προώθηση της συνεργασίας των φορέων και των κρατών μελών που είναι επιφορτισμένα με την εξέταση αιτήσεων ασύλου, Γ) Η ενίσχυση της αλληλεγγύης και της υπευθυνότητας. Στο πλαίσιο της νομοθετικής εναρμόνισης , κύρια μέσα είναι οι Οδηγίες που αφορούν τις συνθήκες υποδοχής , τις διαδικασίες ασύλου και τις προϋποθέσεις παροχής ασύλου. Η αλληλεγγύη και η δίκαιη κατανομή των αρμοδιοτήτων είναι αρχή καταγεγραμμένη στη «Συνθήκη για τη Λειτουργία της

¹⁰⁴ Το Άσυλο στην Ευρώπη, UNHCR Greece, The UN Refugee Agency, διαθέσιμο στο link (τελευταία ενημέρωση 25/04/2015) <https://www.unhcr.gr/prostasia/to-asylo-stin-eyropi.html>

¹⁰⁵ Παπαδάκη Γιώτη Όλγα, Παπαδάκη Εκάτη, *Η πολιτική διαχείρισης των μεταναστευτικών ρευμάτων προς την Ευρωπαϊκή Ένωση. και την Ελλάδα.* (σελ 6-8) Διαθέσιμο στο link (τελευταία ενημέρωση 16/05/2015)

http://www.prd.uth.gr/sites/GS_RSAI/CONFERENCE_MAY2011_SITE/PAPERS_MAY2011_PDF_CD/PAP_ADAKI_GIOTI_O_PAPADAKI_E_43.pdf

¹⁰⁶ Στο ίδιο

¹⁰⁷ Στο ίδιο

Ευρωπαϊκής Ένωσης. Επιπλέον το ΚΕΣΑ προβλέπει δημιουργία εταιρικής σχέσης και συνεργασίας με τρίτες χώρες , με σκοπό τη διαχείριση των εισερχόμενων ροών των αιτούντων άσυλο.

Ποιοι όμως ξένοι υπήκοοι τρίτων χωρών μπορούν να κάνουν αίτηση για άσυλο;¹⁰⁸

Συνήθως, ο αιτών άσυλο είναι ένα άτομο που αναζητά προστασία ως πρόσφυγας , ακόμα και αν δεν έχει αναγνωριστεί επίσημα ως τέτοιος. Συνήθως ο όρος αναφέρεται σε κάποιον, ο οποίος αναμένει ακόμα από μία κυβέρνηση να αποφανθεί, αν ο ίδιος είναι πρόσφυγας. Ωστόσο, η έλλειψη αναγνώρισης δεν μειώνει το δικαίωμα του εκάστοτε ξένου υπηκόου για προστασία από το διεθνές προσφυγικό δίκαιο.

Τόσο οι πρόσφυγες, όσο και οι αιτούντες άσυλο από τη σκοπιά του διεθνούς δικαίου καθίστανται υποκείμενα, τόσο γενικής, όσο και ειδικής προστασίας. Έτσι είναι αναγκαίο να έχει κανείς υπόψη του το δίκαιο που ρυθμίζει το status των προσφύγων σε διεθνές επίπεδο, όμως δεν θα πρέπει να διαφεύγει της προσοχής, ότι το γενικό διεθνές δίκαιο προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων εφαρμόζεται παράλληλα και συμπληρωματικά, αφού οι πρόσφυγες αλλά και οι αιτούντες άσυλο είναι επίσης και αυτονόητα υποκείμενα προστασίας των συμβάσεων που τους προστατεύουν, ως φορείς ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Μεταξύ γενικού και ειδικού διεθνούς κανονιστικού πλαισίου, δημιουργείται μία σύνθετη σχέση, η οποία επικεντρώνεται στην κυρίαρχη σημασία της προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.¹⁰⁹

Για να μιλήσουμε με αριθμούς¹¹⁰, την τετραετία 2008-2012, ο αριθμός των εισελθόντων στην Ε.Ε παράνομων μεταναστών έπεσε από 159.881 σε 72.437 . Παρόλα αυτά , η παράνομη είσοδος μεταναστών αυξήθηκε κατά 48% στις αρχές του 2013, φθάνοντας τους 107.100.

3.4 Η Σύμβαση του Σένγκεν για τα ευρωπαϊκά εξωτερικά σύνορα και το φαινόμενο της παράνομης μετανάστευσης.

3.4.1 Η Σύμβαση του Σένγκεν.

---

¹⁰⁸ Ερωτήσεις και απαντήσεις, Amnesty International, διαθέσιμο στο Link (τελευταία ενημέρωση 25/04 2014) <http://www.amnesty.org.gr/refugeesfaq>

¹⁰⁹ Χ.Μ Ακριβοπούλου , Μ Παπανδρέου, Τα θεμελιώδη δικαιώματα του αιτούντα πολιτικό άσυλο, κατά την ΕΣΔΑ και το «μαχητό» τεκμήριο της «ασφαλούς» χώρας. (Κανονισμός Δουβλίνο II) διαθέσιμο στο link (τελευταία ενημέρωση 25/04/2015) <http://www.constitutionalism.gr/site/2407-ta-temeliwdi-dikaiwmata-toy-aitoynta-politiko-asylo/>

¹¹⁰ Corinne Balleix , *Border Control and the Right of Asylum: Where is the EU heading?* (page 5-7) Policy Paper 114. 19 June 2014, *Project "New Decision-Makers, New Challenges"* Notre Europe. Jacques Delors Institutue

Η «*Σύμβαση του Σένγκεν*»¹¹¹ υπεγράφη στις 14 Ιουνίου 1985, μεταξύ της Γερμανίας, του Βελγίου, της Γαλλίας, του Λουξεμβούργου και των Κάτω Χωρών. Απώτερος στόχος της είναι η σταδιακή κατάργηση των ελέγχων στα κοινά σύνορα και η θέσπιση καθεστώτος ελεύθερης κυκλοφορίας όλων των υπηκόων των κρατών, τα οποία την έχουν υπογράψει, των άλλων κρατών μελών της Κοινότητας ή Τρίτων Χωρών.

Η Σύμβαση Σένγκεν καθορίζει τις προϋποθέσεις εφαρμογής της ελεύθερης κυκλοφορίας. Μαζί με τη «*Συμφωνία Σένγκεν*¹¹²» αποτελούν το επονομαζόμενο «*Κεκτημένο Σένγκεν*¹¹³», το οποίο από το 1999 και μετά ενσωματώθηκε στο θεσμικό και νομικό πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Με την πάροδο του χρόνου οι συμφωνίες Σένγκεν επεκτάθηκαν σε Ισπανία (1991), Πορτογαλία (1991), Ελλάδα (1992), Αυστρία (1995), Φινλανδία (1996), Σουηδία (1996), Δανία (1996). Το 2007 προστέθηκαν και η Τσεχία, η Εσθονία, η Λετονία, η Λιθουανία, η Ουγγαρία, η Μάλτα, η Πολωνία, η Σλοβενία, η Σλοβακία¹¹⁴. Η Αγγλία και η Ιρλανδία συμμετέχουν εν μέρει στο κεκτημένο Σένγκεν, εφόσον έχουν διατηρήσει ακόμη τους ελέγχους στα σύνορά τους. Επιπλέον, Βουλγαρία, Ρουμανία, Κύπρος εφαρμόζουν μόνο τμήματα του κεκτημένου, διότι απαιτείται πρώτα απόφαση του Συμβουλίου της Ε.Ε., για να μπορούν να αρθούν οι έλεγχοι στα σύνορα των χωρών αυτών. Ακόμη, μέρος του χώρου Σένγκεν και παρά την περιορισμένη συμμετοχή τους στη διαδικασία λήψης αποφάσεων αποτελούν και η Ισλανδία (1996), Νορβηγία (1996), η Ελβετία (2008) και το Λιχτενστάιν (2008).

Αναφορικά με τον έλεγχο, τη διαχείριση των συνόρων και την αναμόρφωση

---

¹¹¹ *Σένγκεν (Συμφωνία και Σύμβαση)*, Europa. Syntheses de la Legislation διαθέσιμο στο link (τελευταία ενημέρωση 25/04/2015)

http://europa.eu/legislation_summaries/glossary/schengen_agreement_el.htm

¹¹² Υπογράφηκε στις 14 Ιουνίου 1985 μεταξύ της Γερμανίας, του Βελγίου, της Γαλλίας, του Λουξεμβούργου και των Κάτω Χωρών και αποσκοπεί στην προοδευτική κατάργηση των ελέγχων στα κοινά σύνορα και θεσπίζει καθεστώς ελεύθερης κυκλοφορίας όλων των υπηκόων των κρατών τα οποία την έχουν υπογράψει, των άλλων κρατών της Κοινότητας ή τρίτων χωρών. Αποβλέπει δηλαδή στην εξάλειψη των ελέγχων στα κοινά σύνορά τους, την αύξηση των ελέγχων στα εξωτερικά σύνορα των κρατών μελών και τη συνεργασία μεταξύ των διοικήσεών τους γι' αυτούς τους σκοπούς. Πηγές: Europa Syntheses de la Legislation διαθέσιμο στο link (τελευταία ενημέρωση 17/05/2015) http://europa.eu/legislation_summaries/glossary/schengen_agreement_el.htm, Europedia.moussis.eu διαθέσιμο στο link (τελευταία ενημέρωση 17/05/2015) http://europedia.moussis.eu/books/Book_2/4/09/02/index.tkl?term=%CF%83%CE%B5%CE%BD%CE%B3%CE%BA%CE%B5%CE%BD&s=1&e=20&pos=6

¹¹³ Το Κεκτημένο Σένγκεν αποτελεί την ισχύουσα νομοθεσία του Σένγκεν και εντάσσεται στη νομοθεσία της Ε.Ε., σύμφωνα με ένα πρωτόκολλο, το οποίο αρχικά υπόκειται στη συνθήκη του Άμστερνταμ (αποφάσεις 1999/435 και 1999/436) και τώρα στη Μεταρρυθμιστική Συνθήκη. Επιπλέον δίνει τη δυνατότητα στα κράτη-μέλη της Σύμβασης (εκτός Ηνωμένου Βασιλείου, Ιρλανδίας αλλά με τη Νορβηγία, την Ισλανδία {ΕΕ L 149/2000} και την Ελβετία [συμφωνία και απόφαση 2008/913]) να αναπτύξουν μεταξύ τους το νομικό και θεσμικό πλαίσιο της Ένωσης. Η Ιρλανδία συμμετέχει στο κεκτημένο, λαμβάνοντας μέρος σε όλες τις ενέργειες, εκτός από αυτές που αφορούν συνοριακούς ελέγχους (διαμεθοριακή παρακολούθηση και καταδίωξη {απόφαση 2002/192}). Περισσότερα στο Europedia.moussis.eu διαθέσιμο στο link (τελευταία ενημέρωση 17/05/2015) http://europedia.moussis.eu/books/Book_2/4/09/02/index.tkl?term=%CF%83%CE%B5%CE%BD%CE%B3%CE%BA%CE%B5%CE%BD&s=1&e=20&pos=6

¹¹⁴ Περισσότερα στο Europa Syntheses de la Legislation διαθέσιμο στο link (τελευταία ενημέρωση 17/05/2015) http://europa.eu/legislation_summaries/glossary/schengen_agreement_el.htm

των συνοριακών ελέγχων¹¹⁵, υπάρχει ο «Κώδικας Συνόρων του Σένγκεν», ο οποίος αποτυπώνεται μέσω του «Κανονισμού (ΕΚ) αριθμ. 562/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 15ής Μαρτίου 2006». Ο Κανονισμός αυτός αναφέρεται στη θέσπιση του Κοινοτικού κώδικα, σχετικά με το καθεστώς διέλευσης προσώπων που διέρχονται τα εσωτερικά ή εξωτερικά σύνορα μιας χώρας της Ε.Ε.

Η διέλευση των «εξωτερικών συνόρων» επιτρέπεται σε συνοριακά σημεία διέλευσης, κατά τη διάρκεια των καθορισμένων ωρών λειτουργίας. Κατά τη διέλευση από ένα σημείο εξωτερικών συνόρων, οι πολίτες της Ε.Ε. και όσοι είναι δικαιούχοι του δικαιώματος ελεύθερης κυκλοφορίας εντός της Ένωσης, (πχ μέλη οικογένειας ενός ευρωπαίου πολίτη) υπόκεινται σε στοιχειώδη έλεγχο, ο οποίος πραγματοποιείται, για να εξακριβωθεί η ταυτότητά τους, βάσει των ταξιδιωτικών εγγράφων τους και για να μην υπάρξουν περιπτώσεις παραποίησης ή πλαστογράφησης. Επίσης εξακριβώνεται η άδεια, ο χρόνος διαμονής και η άσκηση επαγγελματικής δραστηριότητας. Ένας υπήκοος τρίτης χώρας για διαμονή όχι πάνω από τρεις μήνες, ανά περίοδο έξι μηνών, πρέπει: Α) να κατέχει ταξιδιωτικά έγγραφα, Β) να κατέχει έγκυρες θεωρήσεις εφόσον απαιτείται, Γ) να αιτιολογήσει το σκοπό διαμονής τους και να διαθέτει επαρκή μέσα διαβίωσης, Δ) να μην έχει καταχωρηθεί ως ανεπιθύμητος στο Σύστημα Πληροφοριών Σένγκεν¹¹⁶ (Σύστημα πληροφοριών που επιτρέπει στις εθνικές αρχές συνοριακών ελέγχων, στις εθνικές τελωνειακές αρχές και στις αστυνομικές αρχές να ανταλλάσσουν ειδοποιήσεις σχετικά με καταζητούμενα ή εξαφανισμένα άτομα ή σχετικά με κλεμμένα οχήματα και έγγραφα. Το SIS αντισταθμίζει την κατάργηση των ελέγχων στα σύνορα και επιτρέπει την ελεύθερη κυκλοφορία εντός του χώρου Σένγκεν, ο οποίος περιβάλλεται από 42.673km θαλάσσιων συνόρων και 7.721Km χερσαίων συνόρων). Κατά την είσοδο και την έξοδο των υπηκόων τρίτων χωρών, τίθεται συνεχώς σφραγίδα στα ταξιδιωτικά τους έγγραφα. Έλλειψη σφραγίδας ισοδυναμεί με λήξη της πληρότητας των προϋποθέσεων διαμονής του ξένου υπηκόου. Ο έλεγχος στα σύνορα διενεργείται από συνοριοφύλακες, οι οποίοι σέβονται πλήρως την ανθρώπινη αξιοπρέπεια και δεν έχουν δικαίωμα διάκρισης εις βάρος προσώπων, εξαιτίας της φυλετικής, εθνοτικής, θρησκευτικής, ηλικιακής τους καταγωγής. Η διέλευση των εσωτερικών συνόρων επιτρέπεται σε οποιαδήποτε σημεία διέλευσης, χωρίς συνοριακούς ελέγχους, ανεξαρτήτως ιθαγένειας. Η αστυνομία μπορεί να ασκήσει ελέγχους στις παραμεθόριες περιοχές, κατά τον τρόπο που τον ασκεί και στην υπόλοιπη επικράτεια. Τα κράτη μέλη πρέπει να άρουν κάθε εμπόδιο στην ομαλή ροή της κυκλοφορίας σε οδικά σημεία διέλευσης.

Όταν υφίσταται απειλή για τη δημόσια τάξη ή την εσωτερική ασφάλεια, μία χώρα της Ε.Ε μπορεί να επαναφέρει τον έλεγχο στα εσωτερικά της σύνορα για μικρό

---

¹¹⁵ Κώδικας Συνόρων Σένγκεν, Ευρωπαϊκή Σύνοψη της νομοθεσίας της Ε.Ε, διαθέσιμο στο link (τελευταία ενημέρωση 25/04/2015) http://europa.eu/legislation_summaries/justice_freedom_security/free_movement_of_persons_asylum_immigration/l14514_el.htm

¹¹⁶ Ελεύθερη Κυκλοφορία στην Ευρώπη: Ο Χώρος Σένγκεν, (σελ 78). διαθέσιμο στον link (τελευταία ενημέρωση 25/04/2015) http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/e-library/docs/schengen_brochure/schengen_brochure_dr3111126_el.pdf

χρονικό διάστημα. Πριν προβεί σε μία τέτοια ενέργεια, οφείλει να ενημερώσει τα άλλα κράτη μέλη, την Επιτροπή, και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Τα κράτη μέλη και η Επιτροπή προβαίνουν σε διαβουλεύσεις (15 μέρες πριν την ημερομηνία επαναφοράς του ελέγχου).

Ανά τακτά χρονικά διαστήματα, τα κράτη μέλη που υπάγονται στο χώρο Σένγκεν οργανώνουν υπουργικά φόρουμ για την ενημέρωσή τους, σχετικά με τα εξωτερικά χερσαία σύνορα. Τέτοιο υπουργικό φόρουμ έλαβε χώρα στο Sorot της Πολωνίας (13-14 Μαΐου 2014)¹¹⁷, μετά από πρωτοβουλία της τελευταίας. Βασικός σκοπός του φόρουμ ήταν η προώθηση του πολυμερούς διαλόγου γύρω από τη συνεργασία και την ανταλλαγή των καλύτερων δυνατών πρακτικών, σχετικά με τις προκλήσεις, τόσο στο εσωτερικό, όσο και στο εξωτερικό της Ένωσης με φόντο τη «μελλοντική απελευθέρωση της ευρωπαϊκής βίζας»¹¹⁸ (κυρίως για τις ανατολικές χώρες), τη χάραξη ενός πλαισίου διακρατικής συνεργασίας και την αύξηση της διασυνοριακής κυκλοφορίας.¹¹⁹

Η εικόνα της κατάστασης του χώρου Σένγκεν δείχνει μια μείωση στον αριθμό των ανιχνεύσεων της παράνομης διέλευσης των συνόρων. Ωστόσο υπήρξε μία αύξηση της τάξης του 96% σε σύγκριση με την περίοδο Νοέμβριος 2012-Φεβρουάριος 2013. Κύριες Εθνικότητες που ανιχνεύθηκαν ήταν Σύριοι, Ερυθραίοι, Αφγανοί, Αλβανοί, κυρίως στις κεντρικές και ανατολικές «οδούς» της Μεσογείου και των Δυτικών Βαλκανίων. Γι αυτό το λόγο, το όριο ανίχνευσης της παράνομης μετανάστευσης αυξήθηκε κατά +/- 9% κυρίως στη Γερμανία, τη Σουηδία, τη Γαλλία, την Ισπανία και το Βέλγιο. Τα αποτελέσματα της ριψοκίνδυνης ανάλυσης του FRONTEX για μεταναστευτικές κινήσεις εντός Ε.Ε. και εντός χώρου Σένγκεν έδειξε, ότι οι περισσότεροι μετανάστες ακολουθούν διαφορετικούς προορισμούς, εντός του χώρου Σένγκεν και προσπαθούν να αποφεύγουν τη λήψη δακτυλικών αποτυπωμάτων.¹²⁰

---

¹¹⁷ Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Γενική Γραμματεία, Βρυξέλλες 28 Μαΐου 2014 NP: 2059/14, 3319ⁿ Σύνοδος του Συμβουλίου (Δικαιοσύνη και Εσωτερικές Υποθέσεις) (σελ 2-3) Μικτή Επιτροπή, Λουξεμβούργο 5/6 Ιουνίου 2014, Σημείωμα προς τον Πρόεδρο

¹¹⁸ Το ίδιο σελ 3

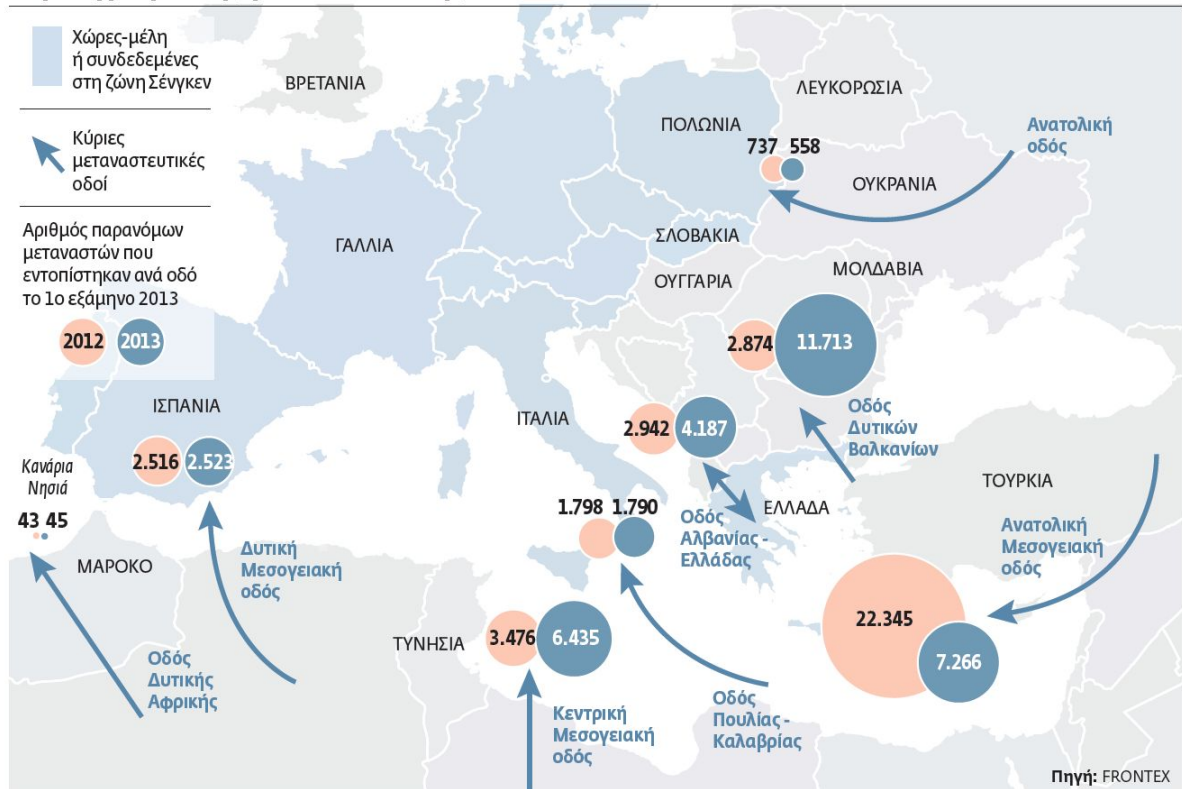
¹¹⁹ Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Γενική Γραμματεία, Βρυξέλλες 28 Μαΐου 2014 NP: 2059/14, 3319ⁿ Σύνοδος του Συμβουλίου (Δικαιοσύνη και Εσωτερικές Υποθέσεις) (σελ 2-3) Μικτή Επιτροπή, Λουξεμβούργο 5/6 Ιουνίου 2014, Σημείωμα προς τον Πρόεδρο

¹²⁰ Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης Γενική Γραμματεία, Βρυξέλλες 28 Μαΐου 2014, NP: 2057/14, 3319ⁿ Σύνοδος του Συμβουλίου (Δικαιοσύνη και Εσωτερικές Υποθέσεις) (σελ2-5) Μικτή Επιτροπή, Λουξεμβούργο 5/6 Ιουνίου 2014, Σημείωμα προς τον Πρόεδρο.

Χάρτης με τα κράτη που ανήκουν στο χώρο Σένγκεν, είτε είναι εντός Ε.Ε, είτε εκτός ή είναι τρίτες χώρες.¹²¹

Η γεωγραφία της μετανάστευσης

Κράτη μέλη στη ζώνη Σένγκεν¹²²

3.4.2 Τα «Ευφρή Σύνορα» (Smart Borders)¹²³

¹²¹ Γιαννκούδης Δημήτριος, *Η προστασία του ατόμου στο πλαίσιο του μηχανισμού Σένγκεν*, διαθέσιμο στο link (τελευταία ενημέρωση 25/04/2015) <http://curia.gr/i-prostasia-tou-atomou-sto-plaisio-tou-mixanismou-sengken/>

¹²² Αθανασόπουλος Άγγελος, *Το μεταναστευτική στοιχειώνει την Ευρωπαϊκή Ένωση, ΤΟ ΒΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ*, διαθέσιμο στο link (τελευταία ενημέρωση 25/04/2015) <http://www.tovima.gr/politics/article/?aid=546660>

Η δέσμη μέτρων για τα ευφυή σύνορα υποβλήθηκε από την Επιτροπή το Μάρτιο του 2013. Πρόκειται για μία νομοθετική πρόταση της Επιτροπής για τη βελτίωση της διαχείρισης των εξωτερικών συνόρων. Στόχος της είναι να συμβάλει στην καταπολέμηση της παράνομης μετανάστευσης και τη διευκόλυνση των συνόρων από τακτικούς ταξιδιώτες που έχουν υποβληθεί σε προκαταρκτικό έλεγχο.¹²⁴ Επίσης η δέσμη προβλέπει ένα σύστημα εισόδου εξόδου και ένα πρόγραμμα καταχώρησης των ταξιδιωτών. Απώτερος στόχος της δέσμης για τα ευφυή σύνορα είναι να έχει συμφωνηθεί και ψηφιστεί, μέχρι και τα μέσα του 2016.

Στις 27 Μαΐου 2014¹²⁵ λαμβάνει χώρα συνάντηση της Επιτροπής με εμπειρογνώμονες των κρατών μελών για μελέτη με θέμα τα «ευφυή σύνορα». Πέραν των ευφυών συνόρων συζητήθηκαν και θέματα πολιτικής, νομικής, δημοσιονομικής και τεχνικής φύσεως. Η δέσμη για τα ευφυή σύνορα περιλαμβάνει την ανάπτυξη μεγάλης κλίμακας συστημάτων: Α) Το σύστημα καταχώρησης εισόδου/εξόδου, Β) Τα δεδομένα εξόδου των υπηκόων τρίτων χωρών, που διασχίζουν τα εξωτερικά σύνορα των κρατών μελών της Ε.Ε, Γ) το πρόγραμμα καταχώρησης των ταξιδιωτών. Στις 7 Φεβρουαρίου 2014¹²⁶, κατά τη διάρκεια της πρώτης τεχνικής συνδιάσκεψης, οργανωθείσας από την Επιτροπή, η συζήτηση είχε ως στόχο την καθιέρωση ενός πεδίου μελέτης (των ευφυών συνόρων), γύρω από πέντε κύρια θέματα: 1) βιομετρικά στοιχεία, 2)αντίκτυπο στις διαδικασίες ελέγχου των συνόρων, 3) δεδομένα, 4) αρχιτεκτονική, 5)κόστη/στατιστικές.

Κατά τη διάρκεια μιας ημερίδας στις 26 Μαρτίου 2014¹²⁷, οι συμμετέχοντες (κράτη μέλη, Επιτροπή, eu-Lisa¹²⁸, FRONTEX, Pricewaterhouse Coopers (PWC) εστίασαν σε δύο κύρια θέματα: οι διαδικασίες συνοριακού ελέγχου και τα βιομετρικά στοιχεία.

Αναφορικά με τα βιομετρικά στοιχεία (και αφού είχε προηγηθεί και άλλη συνάντηση στις 27 Μαΐου 2014 στη Σιόν της Ελβετίας)¹²⁹, η συζήτηση εστιάστηκε στον απαιτούμενο χρόνο συλλογής των βιομετρικών στοιχείων, σε πρόσθετους παράγοντες που είναι απαραίτητοι για τη συλλογή των βιομετρικών στοιχείων

---

¹²³ Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Γενική Γραμματεία, Βρυξέλλες 28 Μαΐου 2014, NP: 2058/14, 3319^H Σύνοδος του Συμβουλίου (Δικαιοσύνη και Εσωτερικές Υποθέσεις) (σελ 2-3, 5-8) Μικτή Επιτροπή Λουξεμβούργο 5/6 Ιουνίου 2014, Σημείωμα προς τον Πρόεδρο.

¹²⁴ Ευρωπαϊκό Συμβούλιο. Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Εκσυγχρονισμός της διαχείρισης των εξωτερικών συνόρων της Ε.Ε διαθέσιμο στο link (τελευταία ενημέρωση 25/04/2015) <http://www.consilium.europa.eu/el/policies/smart-borders-package/>

¹²⁵ Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Γενική Γραμματεία, Βρυξέλλες 28 Μαΐου 2014, NP: 2058/14, 3319^H Σύνοδος του Συμβουλίου (Δικαιοσύνη και Εσωτερικές Υποθέσεις) (σελ 3) Μικτή Επιτροπή Λουξεμβούργο 5/6 Ιουνίου 2014, Σημείωμα προς τον Πρόεδρο.

¹²⁶ Το ίδιο σελ 5

¹²⁷ Το ίδιο σελ 6

¹²⁸ Πρόκειται για τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό για τη λειτουργική διαχείριση μεγάλων πληροφοριακών συστημάτων στο χώρο ελευθερίας ασφάλειας και δικαιοσύνης και απώτερος στόχος του είναι να παράσχει αποτελεσματική και έγκυρη πληροφόρηση, σε θέματα ασύλου και διαχείρισης των συνόρων και γενικότερα της μετανάστευσης στην Ε.Ε Πηγή: Eu-lisa διαθέσιμο στο Link (τελευταία ενημέρωση 17/05/2015) <http://www.eulisa.europa.eu/AboutUs/WhoWeAre/Pages/default.aspx>

¹²⁹ Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Γενική Γραμματεία, Βρυξέλλες 28 Μαΐου 2014, NP: 2058/14, 3319^H Σύνοδος του Συμβουλίου (Δικαιοσύνη και Εσωτερικές Υποθέσεις) (σελ 6) Μικτή Επιτροπή Λουξεμβούργο 5/6 Ιουνίου 2014, Σημείωμα προς τον Πρόεδρο

(εικόνα προσώπου, αριθμός δακτυλικών αποτυπωμάτων, καθώς επίσης και την κατάσταση του υπηκόου τρίτης χώρας- κάτοχος βίζας/ απελαθείς-) Σύμφωνα με την Επιτροπή, τα κύρια κριτήρια ανάλυσης των βιομετρικών στοιχείων πρέπει να είναι : η Ασφάλεια (Συμμόρφωση με το Συνοριακό Κώδικα του Σένγκεν), η Διάρκεια Διέλευσης των Συνόρων, η Πολυπλοκότητα υλοποίησης και τα κόστη και η προστασία δεδομένων.

Το «Σύστημα Καταχώρησης Εισόδου/Εξόδου» (ΣΚΕΕ) βελτιώνει τη διαχείριση των εξωτερικών συνόρων, παρέχοντας ένα αξιόπιστο σύστημα για τον υπολογισμό της επιτρεπόμενης διαμονής κάθε ταξιδιώτη, συμβάλλοντας στον εντοπισμό των προσώπων που έχουν υπερβεί το δικαίωμα διαμονής τους και αναρτώντας τον αριθμό των προσώπων που υπερβαίνουν την επιτρεπόμενη διάρκεια διαμονής και υποστηρίζοντας την ανάλυση των ταξιδιωτικών ροών.

Επιπλέον, ο βαθμός κινδύνου διαφέρει ανάλογα με την προέλευση των υπηκόων τρίτων χωρών και οι συνοριακοί έλεγχοι πρέπει να αντανakλούν τις διαφορές αυτές. Το «Πρόγραμμα Καταχώρησης Ταξιδιωτών» (ΠΚΤ) προτείνει μία εναλλακτική διαδικασία συνοριακού ελέγχου για τους τακτικούς ταξιδιώτες, μειώνοντας τον χρόνο και το κόστος διέλευσης των συνόρων για τακτικούς ταξιδιώτες που έχουν υποβληθεί σε προκαταρκτικό έλεγχο ασφαλείας. Αυτό θα επιτρέψει στα κράτη μέλη να αυξήσουν την ικανότητά τους στα σημεία διέλευσης των συνόρων και να επικεντρώσουν καλύτερα το έλεγχό τους σε ταξιδιώτες υψηλότερου κινδύνου.¹³⁰

3.5 Η αντιπαράθεση «Βορρά- Νότου»

Όπως έχει ήδη καταστεί σαφές, η Ευρώπη κατά καιρούς δέχεται τεράστια καραβάνια μεταναστών από διάφορες χώρες. Οι κύριες πύλες εισόδου των μεταναστευτικών αυτών ορδών είναι οι χώρες του λεγόμενου ευρωπαϊκού Νότου (κυρίως η Ιταλία¹³¹ και η Ελλάδα,). Οι χώρες αυτές , σε συνδυασμό με το ότι έχουν πληγεί περισσότερο και από τη διεθνή χρηματοπιστωτική κρίση¹³², πράγμα που τις

¹³⁰ Στο ίδιο

¹³¹ Οι περισσότεροι από τους μισούς μετανάστες μπήκαν στην Ευρώπη μέσω ακτοπλοϊκών γραμμών προς την Ιταλία. Κύρια πύλη εισόδου, είναι η Ελλάδα με 37.220 παράνομους μετανάστες να ακολουθούν πορεία από την ανατολική Μεσόγειο. Περισσότερα στο διαθέσιμο link (τελευταία ενημέρωση 17/05/2015) <http://news247.gr/eidiseis/koinonia/xarths-ths-frontex-oi-8-pules-eisodoy-twn-paranomwn-metanastwn-sthn-e-e.2479938.html>

¹³² Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η Ελλάδα. Η τελευταία αποτελεί χώρα που έχει πληγεί ιδιαίτερα από την οικονομική κρίση με αποτέλεσμα (εκτός από τους Έλληνες) πολλοί ξένοι, που είχαν μεταναστεύσει στην Ελλάδα για να εργαστούν να δυσκολεύονται πλέον να βγάλουν «μεροκάματο» και να αναγκάζονται, είτε να επιστρέψουν στις χώρες καταγωγής τους, είτε να μεταναστεύσουν σε άλλα κράτη-μέλη της Ε.Ε. Περισσότερα στο διαθέσιμο link (τελευταία ενημέρωση 17/05/2015) <http://tvxs.gr/news/%CE%B5%CE%BB%CE%BB%CE%AC%CE%B4%CE%B1/%CE%B7-%CE%BF%CE%B9%CE%BA%CE%BF%CE%BD%CE%BF%CE%BC%CE%B9%CE%BA%CE%AE-%CE%BA%CF%81%CE%AF%CF%83%CE%B7-%CE%BF%CE%B4%CE%B7%CE%B3%CE%B5%CE%AF-%CF%84%CE%BF%CF%85%CF%82-%CE%BC%CE%B5%CF%84%CE%B1%CE%BD%CE%AC%CF%83%CF%84%CE%B5%CF%82-%CF%83%CF%84%CE%B7-%CE%BC%CE%B5%CF%84%CE%B1%CE%BD%CE%AC%CF%83%CF%84%CE%B5%CF%85%CF%83%CE%B7>

καθιστά αδύναμες οικονομικά και πολλές φορές ευάλωτες, δεν δύνανται πολλές φορές να φροντίσουν και να αφομοιώσουν τους εισελθόντες στα εδάφη τους μετανάστες. Επιπλέον κατηγορούν τις χώρες του ευρωπαϊκού Βορρά για αδιαφορία και ότι εθελοτυφλούν στο φλέγον ζήτημα του μεταναστευτικού.

Επιπροσθέτως, η έλλειψη πόρων και μέσων φροντίδας και πολλές φορές και η ηθελημένη αδιαφορία των πολιτικών ηγετών των κρατών του Νότου έχει οδηγήσει σε τραγικά συμβάντα εις βάρος των εισελθόντων ξένων μη Ευρωπαίων υπηκόων. Τέτοιο τραγικό συμβάν αποτελεί η «τραγωδία της Λαμπεντούζα».¹³³ Στις 3 Οκτωβρίου 2013 ένα πλοίο, που μετέφερε περισσότερους από τριακόσιους μετανάστες, βυθίστηκε στα ανοικτά της Ιταλικής νήσου Λαμπεντούζα. Οι μετανάστες, στην πλειοψηφία τους Αφρικανοί, αφού πέρασαν τη Σαχάρα και τη Λιβύη οδικώς και με αυτοκίνητο, αναζητούσαν καλύτερη τύχη στην Ευρώπη, θέλοντας να ξεφύγουν από την έκρυθμη κατάσταση που επικρατούσε στο αφρικανικό κράτος της Ερυθραίας. Η βύθιση του πλοίου είχε ως αποτέλεσμα να πνιγούν περισσότεροι από τους επιβαίνοντες.

Λίγους μήνες αργότερα, λαμβάνει χώρα σε ένα νησί του Νότιου Αιγαίου, το Φαρμακονήσι μία νέα τραγωδία¹³⁴, όταν 12 μετανάστες, που επέβαιναν σε σκάφος, βρήκαν το θάνατο, όταν αυτό αναποδογύρισε. Ο θάνατος των 12 ανθρώπων (εννέα παιδιά και τρεις γυναίκες) επήλθε, κατά τη διάρκεια της ρυμούλκησης του σκάφους από το λιμενικό. Το Τριμελές Εφετείο Δωδεκανήσου επέβαλλε σε έναν 19χρονο Σύρο, που επωμίστηκε την ευθύνη, ποινή κάθειρξης 145 ετών και 3 μηνών και χρηματική αποζημίωση 570.000 ευρώ, κρίνοντάς τον ένοχο για το σύνολο των αδικημάτων του, με μόνο ελαφρυντικό αυτό της μετεφηβικής του ηλικίας.

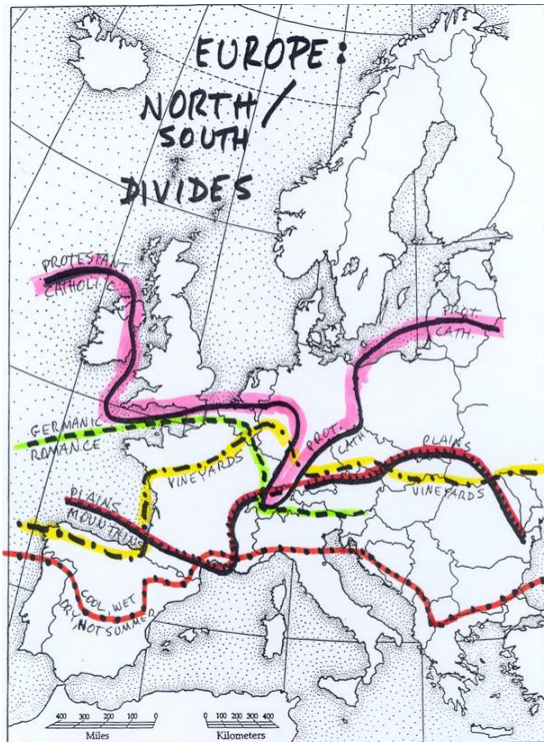
Τα δύο αυτά τραγικά περιστατικά δημιούργησαν μία σκληρή αντιπαράθεση με φόντο το μεταναστευτικό μεταξύ των χωρών του Ευρωπαϊκού Βορρά και αυτών που απαρτίζουν το λεγόμενο Ευρωπαϊκό Νότο.

Όπως επισημαίνει ο υποψήφιος βουλευτής του Σύριζα Γιώργος Παπασίμος: «η κοινωνική έκρηξη στη Βόρεια Αφρική και τον Αραβικό Κόσμο έχει οδηγήσει στη δημιουργία ενός νέου μεταναστευτικού τσουνάμι. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα την κατάδειξη του ατελέσφορου της Συνθήκης Δουβλίνου II, ίου οι χώρες του Βορρά είχαν επιβάλλει στις χώρες του Νότου να αποτελούν τον πρώτο και μοναδικό χώρο-αποδέκτη μεταναστευτικών ρευμάτων».¹³⁵

¹³³ Mattathias Schwartz, *The Anniversary of Lampedusa Tragedy*, The New Yorker, October 3 2014, διαθέσιμο στο link (τελευταία ενημέρωση 26/04/2014) <http://www.newyorker.com/news/news-desk/anniversary-lampedusa-tragedy>

¹³⁴ Ένα 19χρονο Σύρο έκρινε ένοχο το Δικαστήριο για την τραγωδία στο Φαρμακονήσι, PROTOHEMA ΕΛΛΑΔΑ, διαθέσιμο στο link (τελευταία ενημέρωση 26/04/2015) <http://www.protothema.gr/greece/article/449265/poini-katheirxis-145-eton-se-19hrono-gia-tin-tragodia-me-tous-12-nekrous-metanastes/>

¹³⁵ Παπασίμος Γιώργος, *Ευρωπαϊκός Βορράς κατά Νότου*, διαθέσιμο στον link (τελευταία ενημέρωση 26/04/2015) <https://papasimos.wordpress.com/2012/04/03/%CE%B5%CF%85%CF%81%CF%89%CF%80%CE%B1%CF%8A%CE%BA%CE%BF%CF%83-%CE%B2%CE%BF%CF%81%CF%81%CE%B1%CF%83-%CE%BA%CE%B1%CF%84%CE%B1-%CE%BD%CE%BF%CF%84%CE%BF%CF%85/>

Η αντιπαράθεση «Βορρά-Νότου»¹³⁶

Εδώ και χρόνια οι χώρες της Νότιας Ευρώπης, που αντιμετωπίζουν τα κύματα της μετανάστευσης, ζητούν την εφαρμογή μηχανισμού δικαιότερης κατανομής του φορτίου, μεταξύ των χωρών της Ε.Ε και έρχονται αντιμέτωπες με την άρνηση των χωρών του ευρωπαϊκού Βορρά.

Η Ελλάδα, η Ιταλία, η Μάλτα, η Κύπρος και η Βουλγαρία αποτελούν πηγές εισόδου για τους μετανάστες από την Αφρική και τη Μέση Ανατολή και μαζί με την Ισπανία αποτελούν το «μαλακό υπογάστριο» της Ε.Ε απέναντι στα κύματα των μεταναστευτικών ροών. Οι δρόμοι της μετανάστευσης περνούν από την Τουρκία, την Αίγυπτο, τη Λιβύη και την Τυνησία. Πολλοί έρχονται δια θαλάσσης, θέτοντας σε κίνδυνο τη ζωή τους και ο προορισμός πολλών είναι συγγενείς, εγκατεστημένοι στη Γερμανία, το Βέλγιο, την Αγγλία και τη Γαλλία.¹³⁷

Οι κυβερνήσεις πολλών ευρωπαϊκών χωρών έλαβαν μέτρα για την καταπολέμηση της παράνομης μετανάστευσης.¹³⁸ Ο Βρετανός πρωθυπουργός Ν. Κάμερον σε άρθρο του στους Financial Times προαναγγέλλει την επιβολή περιορισμών στην πρόσβαση μεταναστών (ακόμα και ευρωπαίων μεταναστών) στο

¹³⁶ Στο ίδιο

¹³⁷ Ε.Ε: Κόντρα Βορρά-Νότου για το μεταναστευτικό και το Ασυλο, Enet.gr Ελευθεροτυπία, διαθέσιμο στο link (τελευταία ενημέρωση 26/05/2015) <http://www.enet.gr/?i=news.el.article&id=390837>

¹³⁸ Αθανασόπουλος Άγγελος, Κυριακή 08 Δεκεμβρίου 2013 Οι σιδερένιοι φράχτες, ο αποκλεισμός των βαλκάνιων μεταναστών από τη Βρετανία και η λογική της «Ευρώπης-Φρούριο». Το μεταναστευτικό στοιχειώνει την Ε.Ε. Οι διάφορες πρωτοβουλίες που βρίσκονται στο τραπέζι των Βρυξελλών για τον έλεγχο των διαδρομών των προσφύγων στη Μεσόγειο, μετά την τραγωδία στη Λαμπεντούζα., ΤΟ ΒΗΜΑ.ΠΟΛΙΤΙΚΑ.ΑΝΗΣΥΧΙΑ ΚΑΙ ΚΑΧΥΠΟΨΙΑ

αγγλικό σύστημα πρόνοιας¹³⁹. Επιπλέον η Γερμανία από την πλευρά της υποστηρίζει αυστηριοποίηση παροχής κοινωνικών επιδομάτων, για να αποθαρρύνει τη μετανάστευση. Η Γαλλία απαιτεί αυστηρότερους ελέγχους στις μετακινήσει εποχικών εργατών. Επίσης, κατά τη διάρκεια της Ιρλανδικής Προεδρίας, οι υπουργοί εσωτερικών της Αυστρίας, της Γερμανίας, της Ολλανδίας, της Αγγλίας, με επιστολή τους, ζητούσαν περιορισμούς στην ελεύθερη κυκλοφορία προσώπων¹⁴⁰.

Επιπροσθέτως, κατά τη διάρκεια της γαλλικής προεδρίας, υπογράφηκε ένα σύμφωνο για τη μετανάστευση¹⁴¹. Το σύμφωνο αυτό αποτελεί ένα νομικό έγγραφο και μία μη νομικά δεσμευτική πράξη, εντός του οποίου περιέχονται οι μελλοντικές πολιτικές της Ε.Ε για τη μετανάστευση, το άσυλο και τον έλεγχο συνόρων. Το σύμφωνο αυτό απαρτίζεται από ορισμένες δεσμεύσεις¹⁴²: 1) οργάνωση της νόμιμης μετανάστευσης, λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες και τις προτεραιότητες των ικανοτήτων των κρατών μελών. 2) Έλεγχος της παράνομης μετανάστευσης, μέσω της διασφάλισης της επιστροφής των ξένων υπηκόων στη χώρα προέλευσής τους. 3) Αποτελεσματικότεροι συνοριακοί έλεγχοι. 4) Οικοδόμηση του θεσμού του «Ευρωπαϊκού Ασύλου». 5) Δημιουργία και ανάπτυξη συνεργατικών σχέσεων με τις χώρες προέλευση των ξένων υπηκόων. 6) Διασφάλιση της εγκυρότητας των βιομετρικών στοιχείων. 7) Παροχή δυνατοτήτων και πόρων στη FRONTER, προκειμένου να φέρει εις πέρας επιχειρήσεις συνοριακών ελέγχων. 8) Χρήση της σύγχρονης τεχνολογίας και των ηλεκτρονικών συστημάτων για την είσοδο και την έξοδο των ξένων υπηκόων. 9) Δημιουργία (2009) του Ευρωπαϊκού Γραφείου Υποστήριξης, επικουρούμενο για εξέταση ζητημάτων ασύλου. 10) Θεμελίωση ενός σταθερού συστήματος Ασύλου. 11) Ενίσχυση της συνεργασίας με την UNHCR. 12) Εκπαίδευση του προσωπικού που είναι υπεύθυνο για τους εξωτερικούς συνοριακούς ελέγχους.

Το παράδειγμα των παραπάνω χωρών ακολούθησαν και άλλα ευρωπαϊκά κράτη. Η Βουλγαρία αποφάσισε να κατασκευάσει έναν φράχτη μήκους 30km και κόστους 5εκ ευρώ στα σύνορα με την Τουρκία, με σκοπό να ανακόψει την είσοδο Σύρων προσφύγων. Επίσης, είχαν προηγηθεί φράχτες, που είχε αποφασίσει να αναγείρει η Ισπανία στη Θεούτα και Μελιλιά το 1998, που βρίσκονται σε μαροκινό έδαφος και βεβαίως και ο φράχτης που αποφάσισε να κατασκευάσει η Ελλάδα το 2012 στα σύνορά της με την Τουρκία στον Έβρο¹⁴³. Με αυτές τις ενέργειες η Ε.Ε

¹³⁹ Περισσότερα στο διαθέσιμο Link (τελευταία ενημέρωση 17/05/2015) <http://www.kathimerini.gr/793762/article/epikairothta/kosmos/freno-toy-nteivint-kameron-se-metanastes>

¹⁴⁰ Αθανασόπουλος Άγγελος, Κυριακή 08 Δεκεμβρίου 2013 *Οι σιδερένιοι φράχτες, ο αποκλεισμός των βαλκάνιων μεταναστών από τη Βρετανία και η λογική της «Ευρώπης-Φρούριο».* Το μεταναστευτικό στοιχειώνει την Ε.Ε. Οι διάφορες πρωτοβουλίες που βρίσκονται στο τραπέζι των Βρυξελλών για τον έλεγχο των διαδρομών των προσφύγων στη Μεσόγειο, μετά την τραγωδία στη Λαμπεντούζα., ΤΟ ΒΗΜΑ.ΠΟΛΙΤΙΚΑ.ΑΝΗΣΥΧΙΑ ΚΑΙ ΚΑΧΥΠΟΨΙΑ

¹⁴¹ Sergio Carrera, Elsbeth Guid, (September 2008), *The French Presidency's European Pact on Immigration and Asylum: Intergovernmentalism vs Europeanisation? Security vs Rights?*, No 170, Centre for European Policy Studies

¹⁴² Στο ίδιο.

¹⁴³ Αθανασόπουλος Άγγελος, Κυριακή 08 Δεκεμβρίου 2013 *Οι σιδερένιοι φράχτες, ο αποκλεισμός των βαλκάνιων μεταναστών από τη Βρετανία και η λογική της «Ευρώπης-Φρούριο».* Το

δίκαια χαρακτηρίζεται ως «Ευρώπη-Φρούριο¹⁴⁴».

Ακόμη προτείνονται «μέτρα αλληλεγγύης» με την Commission να προβλέπει επιπλέον χρηματοδότηση 50εκ ευρώ για την καταπολέμηση των δικτύων παράνομης διακίνησης μεταναστών. Παράλληλα η Επιτροπή προτείνει να μπορούν άνθρωποι να καταθέσουν αίτηση ασύλου στην Ε.Ε από τις χώρες τους, προφανώς, για να τους αποτρέψει να στραφούν σε λαθρεμπόρους¹⁴⁵.

Όπως επισημαίνουν «κυβερνητικές και διπλωματικές πηγές» στην εφημερίδα «ΤΟ ΒΗΜΑ», η κατάσταση για την Ε.Ε (και κατ' επέκταση για την Ελλάδα και τις υπόλοιπες χώρες του Νότου) δεν πρόκειται να βελτιωθεί, «αν δεν περάσουμε από τη διαχείριση της μετανάστευσης στη διαχείριση των συνόρων». Το πρόβλημα έγκειται κυρίως, στο ότι τα κράτη της Βόρειας και Κεντρικής Ευρώπης προσεγγίζουν την παράνομη μετανάστευση «εξ' αποστάσεως». Τα εξωτερικά σύνορα της Ευρώπης έχουν μετατοπιστεί στο Νότο (Κανονισμός 562/2006¹⁴⁶). Οι χώρες της Βόρειας και Κεντρικής Ευρώπης αποτελούν πλέον τα εσωτερικά σύνορα της Ε.Ε¹⁴⁷.

Αυτό που απαιτείται άμεσα, είναι η δημιουργία πολιτικού μετώπου των χωρών του Νότου, για την επιθετική διεκδίκηση των οφειλόμενων και αυτονόητων. Η σημερινή θλιβερή παρουσία των πολιτικών ηγετών του Νότου, όπου εμφανίζονται ως «επαίτες» του Βορρά θα πρέπει άμεσα να ανατραπεί.¹⁴⁸

3.5.1 Η μετανάστευση και οι αντιδράσεις των Σκανδιναβικών Χωρών (το παράδειγμα της Σουηδίας)

Η Σουηδία αποτελεί μία κλασική σκανδιναβική «χώρα υποδοχής». Ήδη από τα μέσα της δεκαετίας του 1960 είχε αρχίσει με μικρά βήματα τη χάραξη μιας

μεταναστευτικό στοιχειώνει την Ε.Ε. Οι διάφορες πρωτοβουλίες που βρίσκονται στο τραπέζι των Βρυξελλών για τον έλεγχο των διαδρομών των προσφύγων στη Μεσόγειο, μετά την τραγωδία στη Λαμπεντούζα., ΤΟ ΒΗΜΑ.ΠΟΛΙΤΙΚΑ.ΑΝΗΣΥΧΙΑ ΚΑΙ ΚΑΧΥΠΟΨΙΑ

¹⁴⁴ Πρόκειται για έναν ορισμό, ο οποίος αποτελεί κατασκευάσμα των μέσων μαζικής ενημέρωσης και των πολιτικών ομιλιών, προκειμένου να εντυπωθεί η εικόνα μιας περιοχής, η οποία πολιορκείται από μεταναστευτικά κύματα που φτάνουν στην Ευρώπη, την ίδια στιγμή που το οικονομικό χάσμα μεταξύ πλουσίων και φτωχών χωρών μεγαλώνει ακόμα περισσότερο. Πηγή: Christopher Husbands (2013), *Frontiers of Fear: Immigration and Insecurity in the United States and Europe*, (σελ 899), Vol.37, Issue 5, *Ethnic and Racial Studies* διαθέσιμο στο link (τελευταία ενημέρωση 17/05/2015) <http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/01419870.2013.800573#.VVieELntmko>

¹⁴⁵ Αθανασόπουλος Άγγελος, Κυριακή 08 Δεκεμβρίου 2013 *Οι σιδερένιοι φράχτες, ο αποκλεισμός των βαλκάνιων μεταναστών από τη Βρετανία και η λογική της «Ευρώπης-Φρούριο».* Το μεταναστευτικό στοιχειώνει την Ε.Ε. Οι διάφορες πρωτοβουλίες που βρίσκονται στο τραπέζι των Βρυξελλών για τον έλεγχο των διαδρομών των προσφύγων στη Μεσόγειο, μετά την τραγωδία στη Λαμπεντούζα., ΤΟ ΒΗΜΑ.ΠΟΛΙΤΙΚΑ.ΑΝΗΣΥΧΙΑ ΚΑΙ ΚΑΧΥΠΟΨΙΑ

¹⁴⁶ Περισσότερα στο διαθέσιμο Link (σελ 2) (τελευταία ενημέρωση 17/05/2015) <http://www.metanastefsi.net/uploads/7/6/8/3/7683554/shengen.pdf>

¹⁴⁷ Αθανασόπουλος Άγγελος, *Το μεταναστευτικό στοιχειώνει την Ευρωπαϊκή Ένωση, ΤΟ ΒΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ,* διαθέσιμο στο link (τελευταία ενημέρωση 17/05/2015) <http://www.tovima.gr/politics/article/?aid=546660>

¹⁴⁸ Παπασίμος Γιώργος, *Ευρωπαϊκός Βορράς κατά Νότου,* διαθέσιμο στον link (τελευταία ενημέρωση 26/04/2015) <https://papasimos.wordpress.com/2012/04/03/%CE%B5%CF%85%CF%81%CF%89%CF%80%CE%B1%CF%8A%CE%BA%CE%BF%CF%83-%CE%B2%CE%BF%CF%81%CF%81%CE%B1%CF%83-%CE%BA%CE%B1%CF%84%CE%B1-%CE%BD%CE%BF%CF%84%CE%BF%CF%85/>

μεταναστευτικής πολιτικής¹⁴⁹.

Στις αρχές του '40 οι πρόσφυγες έρχονταν κύρια από την Γερμανία, Αυστρία, Φινλανδία, Νορβηγία και μερικοί από Δανία. Δύο χρόνια αργότερα ο αριθμός τους άγγιζε του 22.000. Η αύξηση οφείλεται σε Νορβηγούς και κάτοικους από τις Βαλτικές χώρες. Στο τέλος του πολέμου, 1945, έρχονταν Εβραίοι που ελευθερώθηκαν από στρατόπεδα συγκέντρωσης στη Γερμανία και Πολωνοί αλλά και από διάφορα στρατόπεδα εργασίας σε διάφορα μέρη της Ευρώπης. Μέχρι τον χειμώνα του 1944-45 είχαν έρθει 180.000 πρόσφυγες. Στη συνέχεια ο αριθμός μίκραινε γιατί πολλοί επέστρεψαν στις πατρίδες τους.¹⁵⁰

Τα «κέντρα εξυπηρέτησης μεταναστών» άρχισαν να δημιουργούνται σε δήμους της Σουηδίας από το δεύτερο μισό του '60 για να αντιμετωπίσουν τις "ανάγκες" των μεταναστών στη σουηδική κοινωνία. Ένα είδος κρατικής υπηρεσίας ,για να αντιμετωπίσει την μετανάστευση στη Σουηδία υπήρχε υπό διάφορες συνθήκες , ήδη από το 1940. Εκτός από κρατικές υπηρεσίες διάφορες εθελοντικές ενώσεις , θρησκευτικές κοινότητες και εθνικές (μεταναστευτικές) ομάδες δραστηριοποιούνται στην υποδοχή και εισαγωγή -βοήθεια, πληροφορίες νεοαφιχθέντων μεταναστών και προσφύγων.

Ένα ακόμη βήμα για τον συγκεντρωτικό έλεγχο των αλλοδαπών έγινε με την δημιουργία ειδικής αστυνομικής υπηρεσίας, Κρατικό αστυνομικό γραφείο, κάτω από τον έλεγχο του διευθυντού αστυνομίας Στοκχόλμης. Υπευθυνότητες της υπηρεσίας ήταν μεταξύ άλλων η επιτήρηση των ξένων που βρίσκονταν στη χώρα, η εποπτεία όσων ταξίδευαν από και προς την Σουηδία καθώς και η έκδοση άδειας εργασίας. Το εθνικό συμβούλιο υγείας μαζί με την επιτροπή ανεργίας είχε στα καθήκοντά του να ελέγχει τις αιτήσεις για παραμονή στη χώρα. Αποφασιστικό ρόλο για έκδοση άδειας παραμονής είχε η κατάσταση στην αγορά εργασίας¹⁵¹.

Το 1944 ιδρύθηκε η πρώτη ανεξάρτητη κεντρική υπηρεσία, «**εθνική επιτροπή αλλοδαπών**¹⁵²». Η αρχή αυτή δημιουργήθηκε σαν προσωρινό μέτρο, από τη συγχώνευση τριών διαφορετικών οργανισμών με διαφορετικούς στόχους: Γραφείο υπουργείου εξωτερικών για περιπτώσεις διαβατηρίων, την υπηρεσία αλλοδαπών του συμβουλίου πρόνοιας και το τμήμα κράτησης αλλοδαπών. Ο λόγος που η αρχή είχε προσωρινό χαρακτήρα είναι γιατί τα χρόνια του πολέμου όταν η επιτροπή αυτή είχε δημιουργηθεί οι συνθήκες δεν ήταν ομαλές. Όταν η κατάσταση θα είχε σταθεροποιηθεί η οργάνωση αυτή αναμενόταν να έχει σταθερότερο χαρακτήρα.

Το 1945 δημιουργήθηκε μια ειδική υπηρεσία αναζήτησης που είχε καθήκον την αρωγή των προσφύγων και των εκτοπισμένων να έρθουν σε επαφή με τους συγγενείς τους. Το έργο αυτό έγινε σε συνεργασία με διεθνείς οργανισμούς που αντικείμενό τους ήταν ο εντοπισμός ανθρώπων και ο Διεθνής Ερυθρός Σταυρός. Η τρίτη υπηρεσία, «**κοινωνική υπηρεσία**», καταργήθηκε το 1947. Μέχρι την

¹⁴⁹ Μετανάστευση στη Σουηδία , διαθέσιμο στο link (τελευταία ενημέρωση 26/04/2015), <http://www.toxotis.se/diafora/souidia/metanasteysi.html>

¹⁵⁰ Στο ίδιο

¹⁵¹ Στο ίδιο

¹⁵² Περισσότερα στο διαθέσιμο Link (τελευταία ενημέρωση 17/05/2015) http://grekisk.se/sta_t_paa/sta_t_paa.html

κατάργησή της είχε την ευθύνη των καταυλισμών και την φροντίδα αναξιοπαθούντων αλλοδαπών. Η ευθύνη, μετά την κατάργηση, μεταφέρθηκε σε άλλες υπηρεσίες μεταξύ άλλων στο «Εθνικό Συμβούλιο Αγοράς εργασίας». Καθήκοντα της επιτροπής μετανάστευσης ήταν κύρια ο εξωτερικός έλεγχος της μετανάστευσης όπως η χορήγηση βίζας, άδεια παραμονής και άδεια εγκατάστασης. Είχε επίσης καθήκοντα για τον εσωτερικό έλεγχο των αλλοδαπών. Σ αυτά συνεργάζονταν με τα τοπικά αστυνομικά τμήματα.

Στα τέλη του 1969, ιδρύθηκε στη Σουηδία η πρώτη μόνιμη κεντρική μονάδα για τη μετανάστευση «**Εθνικό Συμβούλιο Μετανάστευσης**».¹⁵³ Οι προηγούμενοι σχηματισμοί ήταν περισσότερο ή λιγότερο προσωρινοί. Κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του 1960 υπήρξε μια σταδιακή μεταβολή σε σχέση με τη μετανάστευση και τους μετανάστες. Πράγμα που εκδηλώθηκε τόσο από το Διοικητικό Συμβούλιο Μετανάστευσης που δημιουργήθηκε, εν μέρει και με τα μέσα ενημέρωσης και πολιτικής συζήτησης σχετικά με την προσαρμογή των μεταναστών που ξεκίνησε.

3.6 Οι δέκα προτάσεις του Δημήτρη Αβραμόπουλου για τη μετανάστευση

Όπως επισημαίνει ο Επίτροπος Μετανάστευσης, Εσωτερικών Υποθέσεων και Ιθαγένειας Δημήτρης Αβραμόπουλος:¹⁵⁴

« Πρέπει να αναλάβουμε δράση τώρα. Όλοι μαζί. Τόσο τα κράτη μέλη, όσο και τα θεσμικά όργανα της Ε.Ε. Η δράση αυτή απαιτεί, όχι μόνο τη συλλογική μας ευθύνη ως Ένωση, αλλά και την άμεση ευθύνη σε εθνικό επίπεδο.»

Γι' αυτό το λόγο θεσπίστηκε ένα σχέδιο δράσης με δέκα σημεία, που αποτελούν το άξονα της επερχόμενης Ευρωπαϊκής Ατζέντας για τη μετανάστευση:

1. Ενίσχυση των κοινών επιχειρήσεων στη Μεσόγειο «Τρίτων» και «Ποσειδών» με αύξηση οικονομικών και άλλων πόρων. Επέκταση του επιχειρησιακού τους χώρου, που θα επιτρέπει μεγαλύτερο εύρος παρέμβασης.
2. Κατάληψη και καταστροφή των σκαφών, που χρησιμοποιούν οι λαθρέμποροι. Τα θετικά αποτελέσματα από την επιχείρηση «Αταλάντα»¹⁵⁵, θα πρέπει να

¹⁵³ Μετανάστευση στη Σουηδία, διαθέσιμο στο link (τελευταία ενημέρωση 26/04/2015), <http://www.toxotis.se/diafora/souidia/metanasteysi.html>

¹⁵⁴ Τα δέκα σημεία του Αβραμόπουλου για τη μετανάστευση, ON ALERT, διαθέσιμο στο link (τελευταία ενημέρωση 26/04/2015) <http://www.onalert.gr/stories/ta-10-simeia-tou-avramopoulou-gia-tin-metanasteysi/42023>

¹⁵⁵ Αποτελεί την πρώτη ναυτική επιχείρηση, υπό την αιγίδα της Ε.Ε, εφαρμόζοντας τις διατάξεις 1846 και 1851 του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ για την καταπολέμηση της πειρατείας ανοιχτά των ακτών της Σομαλίας. Πηγή: Αθηνά: Ελληνικό Κέντρο Ελέγχου Όπλων, διαθέσιμο στο link (τελευταία ενημέρωση 26/04/2015) <http://www.ekeo.gr/2010/08/%CE%B7-%CE%B5%CF%80%CE%B9%CF%87%CE%B5%CE%AF%CF%81%CE%B7%CF%83%CE%B7-%CE%B1%CF%84%CE%B1%CE%BB%CE%B1%CE%BD%CF%84%CE%B1-atalanta-%CF%83%CF%85%CE%BD%CE%B5%CF%87%CE%AF%CE%B6%CE%B5%CF%84%CE%B1%CE%B9/#more-6406>

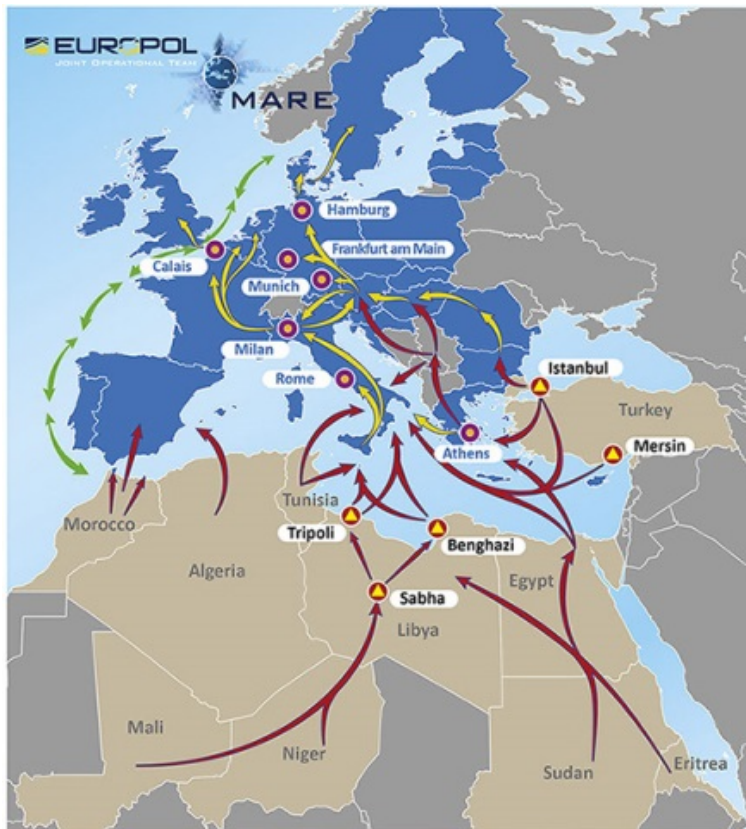
μας εμπνεύσουν για νέες επιχειρήσεις εναντίον των λαθρεμπόρων στη Μεσόγειο.

3. Οι ευρωπαϊκοί οργανισμοί EUROPOL, FRONTEX, EASO, EUROJUST θα συνεδριάζουν σε τακτική βάση και θα συνεργάζονται για την ανταλλαγή πληροφοριών, σχετικά με τον εντοπισμό των λαθρεμπόρων, των μεθόδων τους και την εξακρίβωση των οικονομικών τους πόρων. Η κοινή επιχείρηση JOT MARE ¹⁵⁶ αποτελεί παράδειγμα για το πώς θα μπορούμε να συντονιστούμε σε ευρωπαϊκό επίπεδο, ώστε να εντοπίσουμε και να καταπολεμήσουμε τις εγκληματικές αυτές οργανώσεις.
4. Επεξεργασία των αιτήσεων ασύλου σε Ιταλία και Ελλάδα, υπό την αιγίδα της EASO (Ευρωπαϊκό Γραφείο Υποστήριξης Ασύλου). Η επεξεργασία τους δεν θα πρέπει να υπερβαίνει τους δύο μήνες από την υποβολή της αίτησης.
5. Τα κράτη- μέλη θα πρέπει να εξασφαλίζουν τη λήψη δακτυλικών αποτυπωμάτων από όλους τους μετανάστες
6. Εξέταση εναλλακτικών επιλογών για τη δημιουργία μηχανισμού απεγκατάστασης σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης.
7. Εφαρμογή διευρυσμένου πιλοτικού προγράμματος στην Ε.Ε για την επανεγκατάσταση μεταναστών σε εθελοντική βάση, προσφέροντας θέσεις για τα άτομα, που χρήζουν επείγουσας προστασίας.
8. Δημιουργία νέου προγράμματος για ταχεία επιστροφή των παράνομων μεταναστών που θα συντονίζεται από τον οργανισμό FRONTEX και από τα κράτη μέλη που θα βρίσκονται στην πρώτη γραμμή. Αυτό σημαίνει περισσότερες πτήσεις για την επιστροφή τους και ενημέρωση των μεταναστών στις χώρες διέλευσης για τα προγράμματα εθελοντικής επιστροφής, συμβάλλοντας με αυτόν τον τρόπο στη μείωση των επικίνδυνων διαδρομών.
9. Συντονισμένη προσπάθεια της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Εξωτερικής Δράσης με σκοπό τη συνεργασία με τις χώρες, που περιβάλλουν τη Λιβύη. Ενδυνάμωση των σχέσεων με τρίτες χώρες.
10. Τοποθέτηση αξιωματούχων, υπεύθυνων για θέματα μετανάστευσης σε τρίτες χώρες για τη συλλογή πληροφοριών, σχετικά με τα μεταναστευτικά ρεύματα και την ενίσχυση του ρόλου των ευρωπαϊκών αντιπροσωπειών.

---

¹⁵⁶ Επιχείρηση για την καταπολέμηση της παράνομης μετανάστευσης στη Μεσόγειο. Πηγή: <https://www.europol.europa.eu/content/joint-operational-team-launched-combat-irregular-migration-mediterranean>

Οι «δρόμοι» της Παράνομης Μετανάστευσης¹⁵⁷

3.7 Η αντιμετώπιση των μεταναστών από τους Ευρωπαίους

Όπως έχει γίνει αντιληπτό στη σημερινή εποχή και λόγω πολλών διεθνών τεκταινομένων και γεγονότων (πχ Πόλεμος στη Συρία, διεθνής χρηματοπιστωτική κρίση, πόλεμος στην Ουκρανία, εξεγέρσεις στη Βόρεια Αφρική, άνοδος του ISIS¹⁵⁸) πολλοί άνθρωποι-θύματα των τεκταινομένων αυτών- αποφάσισαν να μεταναστεύσουν, προς αναζήτηση καλύτερης τύχης σε πολλές χώρες του κόσμου, μέσα στις οποίες είναι και πολλά ευρωπαϊκά κράτη.

Η ολοένα και αυξανόμενη εισροή μεταναστών στη γηραιά ήπειρο και το γεγονός ότι οι τελευταίοι αφομοιώνονται εύκολα στον τρόπο ζωής και στην κουλτούρα της εκάστοτε χώρας υποδοχής (δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι πολλά από τα ευρωπαϊκά κράτη που δέχονται μετανάστες ήταν πάλαι ποτέ ισχυρές αποικιοκρατικές δυνάμεις και μπορεί οι χώρες προέλευσης των μεταναστών να είχαν διατελέσει και αποικίες τους) έχει αρχίσει να δημιουργεί ένα αίσθημα ανησυχίας στους γηγενείς ευρωπαϊκούς πληθυσμούς. Η «υπερφόρτωση» των ευρωπαϊκών χωρών (κυρίως του Νότου) από καραβάνια μεταναστών, μπορεί να οδηγήσει σε φαινόμενα, όπως

¹⁵⁷ Στο ίδιο.

¹⁵⁸ Αναφερόμαστε στα αρχικά του Ισλαμικού Κράτους του Ιράκ και της Συρίας (Islamic State of Iraq and Syria), για μία ισλαμική εξτρεμιστική οργάνωση με δράση στις περιοχές αυτές αλλά και στο Λίβανο, στην Αίγυπτο, στη Μέση Ανατολή, Δυτική Αφρική και στη Νότια και Νοτιοδυτική Ασία.

έξαρση του ρατσισμού επιθέσεις κατά μεταναστών, δολοφονίες, βασανισμούς. Στο πρόσωπο των μεταναστών οι ευρωπαίοι βλέπουν «εισβολείς», οι οποίοι εισέρχονται στη χώρα τους, προκειμένου να διαβρώσουν την εθνική τους ταυτότητα και τα «άρια» χαρακτηριστικά τους¹⁵⁹. Φοβούνται δηλαδή πώς ο «πολυπολιτισμικός υπερπληθυσμός» θα φθείρει την εθνική τους ομοιογένεια.

Συχνά οργανώνονται πολλές ακροδεξιές ομάδες. Οι ομάδες αυτές, οι οποίες πολλές φορές μπορεί να μετασχηματιστούν με την πάροδο του χρόνου, ακόμα και σε πολιτικά κόμματα.¹⁶⁰ Η ακροδεξιά, εγείροντας ζητήματα φυλετικής υπεροχής και καθαρότητας, έναντι των μεταναστών, καλεί τους απλούς πολίτες να «αποδείξουν» την πίστη τους στην πατρίδα. Η «πίστη» αυτή μεταφράζεται σε εξάρσεις ρατσιστικών επιθέσεων, δολοφονιών, προπηλακισμών και τυφλής βίας απέναντι σε αλλοεθνείς. Ο φόβος πολλές φορές δημιουργεί «σιδερένιες ταυτότητες» και ωθεί τα άτομα στην προσπάθειά τους να περιφρουρήσουν και να υπερασπιστούν με λάθος τρόπο αυτό που θεωρούν κτήμα τους και ωθούνται στην προκατάληψη και το ρατσισμό.¹⁶¹

Οι πολιτικές προάσπισης της ταυτότητας και η πολιτισμική, φυλετική, εθνική και θρησκευτική, κατηγοριοποίηση των αλλοεθνών σε ένα ευρωπαϊκό κράτος μέλος, η κατάταξη των ξένων υπηκόων σε «εθνοτικές ομάδες»¹⁶² αλλά και οπουδήποτε αλλού από τους γηγενείς κατοίκους, μπορούν να αποτελέσουν ταυτόχρονα και πηγή καταπίεσης, αλλά και μέσο καταπολέμησης της καταπίεσης αυτής.¹⁶³ Παρόλα αυτά, οι ρατσιστικές εκφράσεις και εξάρσεις στηλιτεύονται έντονα από αντιρατσιστικές κινήσεις, οι οποίες υποστηρίζουν, πως το πρόβλημα δεν είναι οι μετανάστες, αλλά οι πολιτικές λιτότητας και ρατσισμού. Ο αγώνας, ενάντια στο ρατσισμό σε ευρωπαϊκό επίπεδο έχει μία πολύχρονη ιστορία¹⁶⁴. Ο ακτιβισμός και οι συνεργασίες έχουν δημιουργήσει οργανώσεις ομπρέλες όπως η η «SOLIDAR¹⁶⁵», η

---

¹⁵⁹ Μεγάλο ρόλο παίζει και το γεγονός ότι πολλοί τρομοκράτες προκειμένου να συνεχίσουν την εξτρεμιστική τους δράση στην Ευρώπη, προσπαθούν να περάσουν στην τελευταία κρυμμένοι ανάμεσα στους παράνομους μετανάστες. Παρατηρείται δηλαδή μία τάση ξενοφοβίας και πιο συγκεκριμένα «ισλαμοφοβίας». Πηγή: *Frontiers of Fear: Immigration and Insecurity in the United States and Europe*, (σελ 898), Vol.37, Issue 5, Ethnic and Racial Studies διαθέσιμο στο link (τελευταία ενημέρωση 17/05/2015)

<http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/01419870.2013.800573#.VVieLntmko>

¹⁶⁰ Για παράδειγμα, το ελληνικό ακροδεξιό κόμμα της χρυσής αυγής, το οποίο στις πρόσφατες κοινοβουλευτικές εκλογές αναδείχθηκε τρίτο κόμμα πίσω από τον θριαμβευτή σύριζα και την αξιωματική αντιπολίτευση ΝΔ

¹⁶¹ Ρουμπάνη Νίκη, *Τα Ευρωπαϊκά Δίκτυα ενάντια στο ρατσισμό και η ελληνική παρουσία* : Μαρβάκης Αθ, Παρσανόγλου Δ, Παύλου Μ (2001), *Μετανάστες στην Ελλάδα*, (σελ 429), Αθήνα: Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα.

¹⁶² Marcus Banks (2005), *Εθνοτισμός. Ανθρωπολογικές Κατασκευές*, (σελ 41), Αθήνα: Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα.

¹⁶³ Γκέφου-Μαδιανού Δήμητρα (2010), *Πολιτισμός και Εθνογραφία. Από τον Εθνογραφικό Ρεαλισμό στην Πολιτισμική Κριτική* (σελ 196), Αθήνα: Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα.

¹⁶⁴ Ρουμπάνη Νίκη, *Τα Ευρωπαϊκά Δίκτυα ενάντια στο ρατσισμό και η ελληνική παρουσία* : Μαρβάκης Αθ, Παρσανόγλου Δ, Παύλου Μ (2001), *Μετανάστες στην Ελλάδα*, (σελ 427), Αθήνα: Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα.

¹⁶⁵ Ιδρύθηκε το 1948, προκειμένου να ενθαρρύνει τη διεθνή συνεργασία, μεταξύ των οργανώσεων που συνδέονται με το εργατικό κίνημα. Μας πρωτοσυστήθηκε ως "Air International Workers", με έδρα τις Βρυξέλλες και το 1995 μετονομάστηκε σε SOLIDAR. Πηγή: SOLIDAD. Advancing Social

«MIGRATION POLICY GROYP»¹⁶⁶, που χειρίζονται γενικά θέματα ενάντια στο ρατσισμό, ιδιαίτερα των μεταναστών και προσφύγων ή πιο εξειδικευμένες όπως η «AKWABA», που παρουσιάζει τις πολιτιστικές συνεισφορές Αφροευρωπαίων γυναικών. Υπάρχουν και δίκτυα, που, ενώ εστιάζουν σε άλλα θέματα, περιλαμβάνουν, όμως, μέσα στα πλαίσια του αγώνα για τα ανθρώπινα δικαιώματα και αντιρατσιστική δράση. Τέτοια είναι το «Λόμπυ Γυναικών Ευρώπης»¹⁶⁷ και το «Ευρωπαϊκό Δίκτυο Ενάντια στη Φτώχεια».

Τέλος, οι αντιρατσιστικές οργανώσεις προσπαθούν να παρουσιάσουν την παρουσία των μεταναστών με όρους «κοινής εθνικής ωφέλειας».¹⁶⁸ Η παρουσία των μεταναστών θεαματοποιείται, γραφικοποιείται και επιδοκιμάζεται, επειδή «πλουτίζουν» την εθνική κουλτούρα στο επίπεδο της γλώσσας, του φαγητού, της μουσικής, της φυσικής παρουσίας. Όλες οι παραπάνω «ετεροφιλικές» απόψεις, παρά τις ευνοϊκές προθέσεις των υποστηρικτών τους, αναπαράγουν κατηγοριοποιήσεις, που έχουν ως βάση τη γραφική διάσταση της παρουσίας των μεταναστών, ενώ άλλα στοιχεία ομοιότητας, διαφοράς ή αποκλεισμού, όπως η τάξη, το φύλο, η μόρφωση και η απασχόληση εξαφανίζονται εντελώς από τη διαδικασία υποκειμενοποίησής τους και γενικότερα από τα πεδία σημασιολογίας του μεταναστευτικού φαινομένου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: Το φαινόμενο της μετανάστευσης ως ζήτημα ασφαλείας στη Ρωσία.

Ένα από τα σημαντικότερα φαινόμενα που ακολούθησε, μετά την κατάλυση της Σοβιετικής Ένωσης το 1991 ήταν οι μεγάλης εμβέλειας μεταναστεύσεις και μετακινήσεις πληθυσμών, εντός και εκτός της τέως σοβιετικής επικρατείας. Για να κατανοήσουμε πώς η Ρωσία οδηγήθηκε στο να αποτελεί σήμερα το δεύτερο

Justice in Europe and Worldwide διαθέσιμο στο link (τελευταία ενημέρωση 17/05/2015) <http://www.solidar.org/What-we-want.html>

¹⁶⁶ Περισσότερα στο Migration Policy Group . Strategic Thinking on Mobility, Equality and Diversity διαθέσιμο στο link (τελευταία ενημέρωση 17/05/2015) <http://www.migpolgroup.com/>

¹⁶⁷ Ιδρύθηκε το 1990 και αποτελεί μία από τις παλαιότερες και άρτια τεκμηριωμένες, σε ευρωπαϊκό επίπεδο κοινωνίας των πολιτών, ΜΚΟ. Βασικός στόχος της είναι η προώθηση της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών, σε όλες τις φάσεις της ιδιωτικής και δημόσιας σφαίρας, σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ο στόχος αυτός πηγάζει από το όραμα της μιας ειρηνικής και δημοκρατικής Ε.Ε, στηριζόμενης στα θεμελιώδη δικαιώματα του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της ισότητας, της ειρήνης και της αλληλεγγύης. Πηγή: European Women's Lobby. Europeen des Femmes, διαθέσιμο στο Link (τελευταία ενημέρωση 18/05/2015) <http://www.womenlobby.org/spip.php?rubrique44&lang=en>

¹⁶⁸ Τσιμουρής Γιώργος, *Ανθρωπολογικές Προσεγγίσεις της Μετανάστευσης στη Μεταπολεμική Ελλάδα: Ορισμένες Υποθέσεις για μία Αργοπορημένη Σχέση*. Γκέφου-Μαδιανού Δήμητρα, (2009), *Όψεις Ανθρωπολογικής Έρευνας. Πολιτισμός, Ιστορία, Αναπαραστάσεις* (σελ 300-302), Αθήνα: Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα.

μεγαλύτερο προορισμό των μεταναστευτικών ρευμάτων¹⁶⁹, πρέπει να δούμε τι ίσχυε κατά τη σοβιετική περίοδο.

Πριν το 1991, οι σοβιετικοί πολίτες δεν είχαν κάποιο ιδιαίτερο πρόβλημα στο να μετακινούνται στις επιμέρους σοβιετικές δημοκρατίες¹⁷⁰. Οι διάφορες μετακινήσεις πληθυσμών μπορεί να έπαιρναν, πολλές φορές και το χαρακτήρα τιμωρίας/εξορίας κυρίως για όσους δεν ήταν σύμφωνοι με το κομμουνιστικό κόμμα ή και το χαρακτήρα τόνωσης της αχανούς σοβιετικής επικράτειας.¹⁷¹

Η πτώση της Ε.Σ.Σ.Δ προκάλεσε αναταραχή και πολλές πληθυσμιακές ανακατατάξεις και μετακινήσεις στη μέχρι πρότινος σοβιετική σφαίρα επιρροής. Επίσης, είναι η αρχή του τέλους διπολικού μοντέλου, το οποίο κυριαρχούσε επί 45 χρόνια και το οποίο ο Kenneth Waltz είχε χαρακτηρίσει ως το πιο σταθερό μοντέλο για τέσσερις λόγους: 1) στο διπολικό ο αριθμός των ανταγωνισμών είναι ο μικρότερος δυνατός, πράγμα που μειώνει την πιθανότητα πολέμου, 2) η αποτροπή είναι ευκολότερη, γιατί λανθασμένοι υπολογισμοί, σχετικά με το συσχετισμό δυνάμεων είναι λιγότεροι και σπανιότεροι, 3) η αποτροπή είναι ευκολότερη, γιατί είναι πιο εύκολο να διατηρηθεί, 4) Η συνεργασία είναι πιο εύκολη, όταν οι βασικοί παίκτες είναι λίγοι και ο διπολισμός εγγυάται το μικρότερο δυνατό αριθμό παικτών¹⁷².

Η κατάρρευση του σοβιετικού καθεστώτος έφερε μία ανατροπή στο διεθνές σύστημα. Η «επόμενη ημέρα» ήταν αρκετά δύσκολη. Πλέον το διπολικό σύστημα παύει να υφίσταται, αυξάνεται ο ανταγωνισμός και οι συγκρούσεις ανά τον κόσμο, καθώς και οι πολεμικές συρράξεις. Περισσότεροι «πόλοι» αρχίζουν να εμφανίζονται, καθώς και εστίες έντασης, στις οποίες άρχισαν να αναδύονται και φαινόμενα αλτρωτισμού και εθνικισμού, τα οποία χρονολογούνται ακόμα και πριν τη Ρωσική Επανάσταση (1917)¹⁷³. Παρά το πέρασμα σε ένα νέο μετά-ψυχροπολεμικό σκηνικό, παρατηρούμε ότι τα πρώην (πλέον) σοβιετικά κράτη ενεργούν, σύμφωνα με τις επιταγές του επιθετικού ρεαλισμού¹⁷⁴.

---

¹⁶⁹ Library of Congress, *Citizenship Pathways and Border Protection* (Peter Roudik Director of Legal Research, March 2013), διαθέσιμο στο link (τελευταία ενημέρωση 06/05/2013) <http://www.loc.gov/law/help/citizenship-pathways/russia.php>

¹⁷⁰ Στις σοβιετικές κοινωνικές επιστήμες, η εθνικότητα θεωρείται ως κάτι απολύτως «φυσικό», ως μία « ανεξάρτητη μεταβλητή» και μία πρωταρχική αιτία φαινομένων. Η εμφάνιση και η ύπαρξη εθνοτικών ομάδων είναι ένα πρωτογενές κοινωνικό δεδομένο και τέτοιου είδους ομάδες ταξινομούνται ακόμα και ως «εθνοκοινωνικοί οργανισμοί» ή «βιοκοινωνικές κοινότητες». Το εθνικό κράτος, με όλα τα αντικειμενικά του φυσικά χαρακτηριστικά (επικράτεια, κοινή οικονομία, γλώσσα), θεωρείται το ύψιστο είδος εθνικής κοινότητας. Αυτό το κλασικό «πιστεύω» του εθνικισμού ήταν στην κορυφή του Σοβιετικού Κομμουνιστικού Δόγματος. Πηγή: Valery Tishkov, *Η κρίση στη Σοβιετική Εθνογραφία* (σελ 429-430)- : Ευτυχία Βουτυρά, Ρίκη Βαν Μπουσχότεν (2007), *Ανάμεσα σε Παρελθόν και Παρόν. Εθνογραφίες του Μετασοσιαλιστικού Κόσμου*. Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική

¹⁷¹ Ευτυχία Βουτυρά, *Πρόσφυγες Παλινοστούντες και Μετανάστες. Η έννοια της «εστίας» στη μετασοβιετική Ρωσία*, (σελ 324) Πηγή: Ευτυχία Βουτυρά, Ρίκη Βαν Μπουσχότεν (2007), *Ανάμεσα σε Παρελθόν και Παρόν. Εθνογραφίες του Μετασοσιαλιστικού Κόσμου*. Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική

¹⁷² Πλατιάς Αθανάσιος (1995), *Το Νέο Διεθνές Σύστημα. Ρεαλιστική Προσέγγιση Διεθνών Σχέσεων*, (σελ 173-176), Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση

¹⁷³ Στο ίδιο (σελ 173-176, 179)

¹⁷⁴ Παρά το γεγονός ότι ο επιθετικός ρεαλισμός, παραδοσιακά, εστιάζει στη δράση των μεγάλων δυνάμεων, στον αγώνα τους για απόκτηση ολοένα και περισσότερης ισχύος, το γεγονός της κατάρρευσης του διπολισμού του επιτρέπει να ασχοληθεί με όχι τόσο ισχυρά κράτη, τα οποία, εξαιτίας του ανταγωνισμού ασφαλείας μεταξύ των υπερδυνάμεων, προσπαθούν να αυξήσουν την

Κατανοούμε λοιπόν, ότι η κατάρρευση του διπολισμού έδωσε τη θέση της σε ένα πολυπολικό, πολυκεντρικό σύστημα, αποτελούμενο από πολλά κέντρα πολιτικής, οικονομικής και στρατιωτικής ισχύος, με τον άναρχο χαρακτήρα του διεθνούς συστήματος όχι απλά να μην αλλάζει, αλλά να εξακολουθεί να υφίσταται. Επιπλέον, ο τερματισμός του δίπολου «Ανατολή-Δύση» αντισταθμίζεται από τη δημιουργία ή την αναζωπύρωση πολλών εστιών έντασης στα περιφερειακά διπολικά ή πολυπολικά υποσυστήματα.¹⁷⁵

Εξαιτίας αυτών των εντάσεων, πολλοί αναγκάστηκαν να μεταναστεύσουν είτε σε άλλες πρώην σοβιετικές δημοκρατίες, είτε σε χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, είτε στις ΗΠΑ. Ένα μεγάλο ποσοστό μεταναστών κατέφυγε και στη νεοσύστατη τότε Ρωσική Ομοσπονδία. Ένας από τους λόγους μετανάστευσης στην τελευταία είναι και το γεγονός ότι η Ρωσία στα χρόνια της Σοβιετικής Ένωσης ήταν το κέντρο της σοβιετικής διοίκησης και όλες οι διεργασίες των σοβιετικών κομμουνιστικών κομμάτων στην Ευρασιατική ζώνη γίνονταν στα ρώσικα.

4.1 Οι μετανάστες στη σημερινή Ρωσία

Στη σημερινή Ρωσική Ομοσπονδία ο όρος «μετανάστης» αναφέρεται σε τέσσερις διαφορετικές κατηγορίες ανθρώπων¹⁷⁶: Α) Στους «Εκούσιους Μετανάστες», που μετακινούνται για οικονομικούς και κοινωνικούς λόγους. Β) Στους «Μετανάστες που προέκυψαν από τις βίαιες μετακινήσεις πληθυσμών», λόγω ενόπλων συγκρούσεων στον Καύκασο. Γ) Στους «Μετανάστες, προερχόμενους από τις πρώην σοβιετικές δημοκρατίες» Δ) Στους «Μετανάστες, προερχόμενους από χώρες του Τρίτου Κόσμου».

Οι συγκεκριμένες κατηγορίες μεταναστών, εάν βρίσκονταν σε ρωσικό έδαφος πριν το 1991 δεν θα αντιμετώπιζαν κάποιο πρόβλημα, καθώς θα λογίζονταν ως σοβιετικοί πολίτες. Η κατάλυση της κεντρικής εξουσίας διεθνοποίησε την εσωτερική μετανάστευση και μεταμόρφωσε τους «ασφαλείς» με τη σοβιετική ταυτότητα, μετανάστες σε διεθνείς μετανάστες με επισφαλή θέση και ταυτότητα.

Ήδη, το 2000 η Ρωσία αριθμούσε 12 εκατομμύρια ανθρώπους, πολλοί από τους οποίους ήταν παλιννοστούντες ρώσοι που ζήσουν εκτός Ρωσίας και είχαν αποκτήσει τη ρωσική υπηκοότητα¹⁷⁷. Το 2002, μετά από απογραφή του πληθυσμού

ισχύ τους και να αποκτήσουν και αυτά «λόγο ύπαρξης» στο αναδυόμενο πολυπολικό διεθνές σύστημα. Σύμφωνα με τον επιθετικό ρεαλισμό δομικοί παράγοντες, όπως η αναρχία, η κατανομή της ισχύος, το συμφέρον και βεβαίως ο πόλεμος αποτελούν τα «κλειδιά» επιβίωσης στο αναδυόμενο διεθνές σύστημα. Γι' αυτό το λόγο, όσες μετακινήσεις πληθυσμών και μαζικές μεταναστεύσεις ανθρώπων έλαβαν χώρα μετά την πτώση της Ε.Σ.Σ.Δ, ήταν επακόλουθα της επιθετικής τακτικής και των πολεμικών τάσεων που ακολούθησαν τα μέχρι πρότινος σοβιετικά κράτη. Πηγή: John Mearsheimer (2011), *Η Τραγωδία της Πολιτικής των Μεγάλων Δυνάμεων*, (σελ 407-408). Αθήνα: Εκδόσεις Ποιότητα

¹⁷⁵ Ήφαιστος Παναγιώτης, *Αποτρεπτική Στρατηγική και Ελληνική Εξωτερική Πολιτική*. Πηγή: Ήφαιστος Παναγιώτης, Πλατιάς Αθανάσιος (1992), *Ελληνική Αποτρεπτική Στρατηγική*, (σελ 54-55), Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.

¹⁷⁶ Ευτυχία Βουτυρά, *Πρόσφυγες Παλιννοστούντες και Μετανάστες. Η έννοια της «εστίας» στη μετασοβιετική Ρωσία*, (σελ 323-324) Πηγή: Ευτυχία Βουτυρά, Ρίκη Βαν Μπουσχότεν (2007), *Ανάμεσα σε Παρελθόν και Παρόν. Εθνογραφίες του Μετασοσιαλιστικού Κόσμου*. Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική.

¹⁷⁷ Ben Judah, *Russia's Migration Crisis* (page 123), *Survival: Global Politics and Strategy*. Russia's Migration Crisis

στη Ρωσία καταγράφονται επίσης 12 εκατομμύρια άνθρωποι, γεννημένοι στο εξωτερικό και προερχόμενοι από τις πρώην σοβιετικές δημοκρατίες.¹⁷⁸ Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του Τμήματος Πληθυσμού του ΟΗΕ, το 2013 η Ρωσική Ομοσπονδία ήταν μόνη δεύτερη πίσω από τις ΗΠΑ χώρα υποδοχής μεταναστών στον κόσμο.¹⁷⁹ Πολλοί από τους μετανάστες που εισέρχονται στη ρωσική επικράτεια είναι σε θέση να κερδίζουν πολύ υψηλότερους μισθούς από ό, τι μπορούσαν στις χώρες καταγωγής τους. Ενώ η ζωή και οι συνθήκες για εργασία των μεταναστών στη Ρωσία είναι δύσκολη, οι προϋποθέσεις και οι συνθήκες που αφήνουν πίσω στις χώρες καταγωγής τους είναι σχεδόν πάντα πολύ χειρότερες. Εκτός από εργάτες, η Ρωσία έχει επίσης λάβει πολλούς πρόσφυγες τα τελευταία είκοσι χρόνια. Στις αρχές της δεκαετίας του 1990, Αρμένιοι και Αζέροι κατέφυγαν στη Ρωσία, μετά τη σύγκρουση του Ναγκόρνο-Καραμπάχ, καθώς και Μεσχετινοί Τούρκοι από το Ουζμπεκιστάν, μετά τις εκεί φυλετικές συγκρούσεις. Οι πολίτες του Τατζικιστάν εγκατέλειψαν την περιοχή μετά τον εμφύλιο πόλεμο¹⁸⁰ τη δεκαετία του 1990, και εγκαταστάθηκαν στη Ρωσία, καθώς και σε άλλες πρώην σοβιετικές δημοκρατίες. Επιπλέον, η μετανάστευση στη Ρωσία βοήθησε στο να μειωθεί το πρόβλημα της δημογραφικής κρίσης που επικρατούσε τότε.¹⁸¹ Ακόμη, στη Ρωσική επικράτεια ζουν περίπου 2,5 εκατομμύρια Ουκρανοί πολίτες, από τους οποίους οι 550.000 αρνούνται να συμμετάσχουν στις πολεμικές επιχειρήσεις στην Ουκρανία¹⁸².

Σύμφωνα με την Ομοσπονδιακή Υπηρεσία Μετανάστευσης, υπάρχουν περίπου μεταξύ τρία με πέντε εκατομμύρια αλλοδαποί που εργάζονται παράνομα στη Ρωσία, και αυτό δημιουργεί έντονη πίεση στην κυβέρνηση και στο ρωσικό πληθυσμό στους τομείς της κοινωνικής προστασίας, της υγειονομικής περίθαλψης, διαβίωσης,

---

¹⁷⁸ MPC- Migration Policy Centre . (June 2013) *Russia. The Demographic Framework of Migration, The Legal Framework of Migration, The Socio-Political Framework of Migration*. Διαθέσιμο στο link (τελευταία ενημέρωση 07/05/2015)

http://www.migrationpolicycentre.eu/docs/migration_profiles/Russia.pdf

¹⁷⁹ The Buzz, *Russia: The World's Second-Largest Immigration Haven*, διαθέσιμο στο link (τελευταία ενημέρωση 07/05/2015) <http://nationalinterest.org/blog/the-buzz/russia-the-worlds-second-largest-immigration-haven-11053>

¹⁸⁰ Ο εμφύλιος πόλεμος στο Τατζικιστάν (1992-1993) έπληξε περισσότερα από 1 εκατομμύριο άτομα. Η πλέον πληγείσα περιοχή είναι η επαρχία Kathlon, στο νοτιοδυτικό τμήμα του Τατζικιστάν, όπου κατεστράφησαν περίπου 17.000 κατοικίες με άμεσες συνέπειες για τουλάχιστον 100.000 άτομα. Στην επαρχία Kathlon υπάρχουν τη στιγμή αυτή περισσότεροι από 500 ακούσιοι μετανάστες, από τους οποίους πολλές χιλιάδες κατέφυγαν στο Αφγανιστάν. Ο εμφύλιος πόλεμος, και η διάλυση της πρώην ΕΣΣΔ, κατέστρεψε την οικονομία της χώρας, η οποία βασιζόταν στη γεωργία. Η εισροή παλαιών ρουβλίων από τις γειτονικές χώρες συνέβαλε στη δημιουργία υπερπληθωρισμού ύψους 2000% το 1993, με αποτέλεσμα η χώρα αυτή, που ήταν ανέκαθεν η φτωχότερη της πρώην ΕΣΣΔ και εξαρτιόταν από εισαγωγές για να καλύψει τις επισιτιστικές της ανάγκες, να μην είναι πλέον σε θέση να καλύψει τις ελλείψεις της με αγορές από το εξωτερικό. Πηγή: Commission Européenne διαθέσιμο στο link (τελευταία ενημέρωση 09/05/2015) [http://europa.eu/rapid/press-release_IP-94-](http://europa.eu/rapid/press-release_IP-94-823_el.htm?locale=FR)

[823_el.htm?locale=FR](http://europa.eu/rapid/press-release_IP-94-823_el.htm?locale=FR)

¹⁸¹ Ben Judah, *Russia's Migration Crisis* (page 124), *Survival: Global Politics and Strategy*. Russia's Migration Crisis.

¹⁸² Για περισσότερες πληροφορίες υπάρχει διαθέσιμο link : <http://www.ipaideia.gr/omospondiaki-ipiressia-metanasteusis-2-5-ekat-oukranoi-vrskontai-sti-rosia.htm>

και απασχόλησης. Επιπλέον, οι υπηρεσίες επιβολής του νόμου αναφέρουν ότι αυξάνεται συνεχώς ο αριθμός των εγκλημάτων που διαπράττονται από αλλοδαπούς. Υποστηρίζεται, πως το 15% όλων των εγκλημάτων στη Ρωσία διαπράχθηκαν στη Μόσχα από μετανάστες. Το 2012, είχαν διερευνηθεί από το γραφείο του Γενικού Εισαγγελέα 2.682 περιπτώσεις παραβίασης της μεταναστευτικής νομοθεσίας, διότι κάθε μήνα περίπου 2.000 διακινούμενοι εργαζόμενοι που βρίσκονταν στη Ρωσία είχαν παράνομα απομακρυνθεί ή εισαχθεί από και προς τη χώρα.¹⁸³

4.2 Η «Μεταναστευτική Κρίση» στη Ρωσία. Η περίπτωση των «ακούσιων μεταναστών».¹⁸⁴

Η κατάλυση του ενιαίου πολιτειακού χώρου της ΕΣΣΔ δημιούργησε στους μέχρι πριν το 1991 σοβιετικούς πολίτες και ιδιαίτερα στους ρώσους που ζούσαν εκτός Ρωσίας, μία ανάγκη προσδιορισμού της εθνικής τους ταυτότητας.

Ταυτόχρονα, τέθηκε, υπό εξέταση το ζήτημα επαναπατρισμού των ρωσικής καταγωγής πρώην (πλέον) σοβιετικών πολιτών. Με την κατάρρευση της Ε.Σ.Σ.Δ, οι πληθυσμοί αυτοί, είτε θεωρήθηκαν, ως μειονότητες στα νεοσύστατα πλέον πρώην σοβιετικά κράτη, είτε κίνησαν διαδικασίες επαναπατρισμού στη χώρα καταγωγής τους.

Η κατάσταση αυτή, που έλαβε χώρα στα μέσα της δεκαετίας του 1990, ονομάστηκε από ξένους και ρώσους αναλυτές ως «μεταναστευτική κρίση». Το κύριο αίτημα των ρώσων πολιτών ήταν η δημιουργία μιας επίσημης κρατικής μεταναστευτικής πολιτικής με βασικό στόχο τη διαχείριση του μεγάλου αριθμού των ρωσόφωνων παλιννοστούντων. Οι επίσημες ρωσικές πολιτικές αρχές, με ένθερμο υποστηρικτή το Δημοκρατικό Κόμμα και μη Κυβερνητικούς Οργανισμούς, δήλωναν, ότι η συγκεκριμένη ομάδα ρωσόφωνων μεταναστών αποτελούν ένα θετικό παράγοντα ανάπτυξης και ανασυγκρότησης του ρωσικού έθνους.

Διάφορες ανθρωπολογικές έρευνες έχουν δείξει, ότι οι ρωσόφωνοι μετανάστες είναι άνθρωποι που δεν είναι δεμένοι με τη γη, αλλά με το προηγούμενο καθεστώς διοίκησης. Η «έκπτωση» που βιώνουν από το προηγούμενο καθεστώς αφορά στο αίσθημα υπεροχής που είχαν απέναντι στους άλλους λαούς της Ε.Σ.Σ.Δ. Αυτό το συναίσθημα ξεκινούσε από την έννοια της «ασφάλειας», που συνδέεται με την επίγνωση, του ότι ανήκαν στον ηγεμονικό ρωσικό λαό. Η κατάλυση του παλαιού συστήματος έδωσε τη θέση του στην ανασφάλεια και το φόβο για το μέλλον. Για πολλούς ρωσόφωνους, η μετανάστευση-επαναπατρισμός στη «μητέρα- πατρίδα» δεν αποτελεί μόνο στρατηγική επιβίωσης αλλά και μακροπρόθεσμη λύση στην προοπτική μιας μακρούς μετεγκατάστασης.

¹⁸³ Library of Congress, *Citizenship Pathways and Border Protection* (Peter Roudik Director of Legal Research, March 2013), διαθέσιμο στο link (τελευταία ενημέρωση 06/05/2013) <http://www.loc.gov/law/help/citizenship-pathways/russia.php>

¹⁸⁴ Ευτυχία Βουτυρά, *Πρόσφυγες Παλιννοστούντες και Μετανάστες. Η έννοια της «εστίας» στη μετασοβιετική Ρωσία*, (σελ 329-332, 337) Πηγή: Ευτυχία Βουτυρά, Ρίκη Βαν Μπουσχότεν (2007), *Ανάμεσα σε Παρελθόν και Παρόν. Εθνογραφίες του Μετασοσιαλιστικού Κόσμου*. Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική.

Κατανοούμε λοιπόν, ότι οι μεταψυχροπολεμικές πολιτικές ηγεσίες της Ρωσίας οικοδομούν μια μεταναστευτική πολιτική, γύρω από τους παλινοστούντες ρωσόφωνους. Απώτερος στόχος τους ήταν η σταδιακή ανάκαμψη του ρωσικού κράτους, κατά τα προτάγματα του ρεαλισμού και συγκεκριμένα του αμυντικού ρεαλισμού του Kenneth Waltz¹⁸⁵. Βασική ρεαλιστική αρχή του νεοσύστατου ρωσικού κράτους είναι να μεριμνήσει από μόνο του για την επιβίωσή του, στηριζόμενο στις δικές του δυνάμεις, ειδικά τώρα που μετά την πτώση της Ε.Σ.Σ.Δ το διεθνές σύστημα εξακολουθεί να είναι άναρχο αλλά πλέον πολυπολικό με έντονους διακρατικούς ανταγωνισμούς ειδικά στην ευρασιατική σφαίρα. Συνεπώς, βασικά στοιχεία για την ύπαρξη ενός μετασοβιετικού ρωσικού κράτους είναι ¹⁸⁶: 1) Εθνική Ομοιογένεια, 2) Το υψηλό εθνικό φρόνημα ή συνείδηση της «ρωσικότητας», 3) Δημιουργία κοινής συλλογικής ταυτότητας των ρώσων στη Ρωσία με τους ρώσους της διασποράς. Θα μπορούσαμε επίσης να προσθέσουμε και ένα πέμπτο στοιχείο, το οποίο είναι η χάραξη εθνικών συνόρων.¹⁸⁷ Σύμφωνα με τον Waltz, τα εθνικά σύνορα είναι απαραίτητα για την ασφάλεια ενός κράτους.

4.3 Η αντιμετώπιση των μεταναστών από το ρωσικό πληθυσμό

Όπως σε κάθε χώρα, που γίνεται με την είσοδο μεταναστών χώρα υποδοχής, έτσι και στη Ρωσία, τα διάφορα μεταναστευτικά ρεύματα δημιουργούν έναν πλουραλισμό αντιδράσεων στους Ρώσους Πολίτες. Όπως έχουμε ήδη αναφέρει, το τέλος του Ψυχρού Πολέμου σηματοδότησε και το τέλος των επιμέρους Σοβιετικών Δημοκρατιών. Πολλοί από τους πολίτες των κρατών αυτών, εξαιτίας της τότε πολιτικής σύγχυσης, κατέφυγαν για μία καλύτερη τύχη στην επίσης πολιτικά συγχυσμένη και νεοσύστατη Ρωσική Ομοσπονδία, πιστεύοντας, ότι θα μπορέσουν να προσαρμοστούν γρηγορότερα.

Παρόλα αυτά, ένα μεγάλο μέρος του Ρωσικού πληθυσμού δεν είδε με καλό μάτι τους νεοεισελθόντες¹⁸⁸. Κάποιοι από αυτούς προσπάθησαν να εκμεταλλευτούν την ανάγκη των μεταναστών για εργασία. Με την πάροδο του χρόνου, ολόκληροι τομείς της ρωσικής οικονομίας στηρίζονται ή καλύτερα είναι εξαρτημένοι από «φθηνό και παράνομο μεταναστευτικό εργατικό δυναμικό». Ειδικότερα, μεγάλοι κρατικοί εργοδότες και επιχειρήσεις χρησιμοποιούν φθηνό εργατικό δυναμικό και λίγους «καλοπληρωμένους εργάτες» και σύγχρονο εξοπλισμό. Ακόμα και στο χώρο των επικείμενων εργασιών για τους Ολυμπιακούς Αγώνες του Σότσι το μονοπώλιο στο εργατικό δυναμικό το κατείχαν άτομα από το Κιργιστάν, το Ταργκεστάν και το Ουζμπεκιστάν. Αξιοσημείωτο είναι, ότι πολλοί από τους εργαζομένους στο Σότσι έπεσαν θύματα των εργοδοτών τους, οι οποίοι δεν τους πλήρωναν και είχαν

¹⁸⁵ Πλατιάς Αθανάσιος (2010), *Διεθνείς Σχέσεις και Στρατηγική στον Θουκιδίδη* (σελ 26-28), Αθήνα: Εκδόσεις Εστία

¹⁸⁶ Ευτυχία Βουτυρά, *Πρόσφυγες Παλινοστούντες και Μετανάστες. Η έννοια της «εστίας» στη μετασοβιετική Ρωσία*, (σελ 337) Πηγή: Ευτυχία Βουτυρά, Ρίκη Βαν Μπουσχότεν (2007), *Ανάμεσα σε Παρελθόν και Παρόν. Εθνογραφίες του Μετασοσιαλιστικού Κόσμου*. Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική.

¹⁸⁷ Kenneth Waltz (2011), *Ο Άνθρωπος, το Κράτος και ο Πόλεμος. Μία θεωρητική ανάλυση* (σελ 116), Αθήνα: Εκδόσεις Ποιότητα

¹⁸⁸ Ben Judah, *Russia's Migration Crisis* (page 124-127), *Survival: Global Politics and Strategy. Russia's Migration Crisis*.

κατασχέσει τα διαβατήριά τους.¹⁸⁹ Επιπλέον, πολλοί εργοδότες προσλαμβάνουν μη Ρώσους εργάτες.¹⁹⁰ εκμεταλλεζόμενοι το γεγονός, ότι δεν καταναλώνουν αλκοόλ (όντας μουσουλμάνοι), που θα τους αποσπάσει από τη δουλειά και εκμεταλλεζόμενοι επίσης το γεγονός ότι πολλοί απ αυτούς μετά βίας ομιλούν τη ρωσική γλώσσα, πράγμα που σημαίνει, ότι δεν μπορούν να υπερασπιστούν τον εαυτό τους. Όλα αυτά συντελούν στο να πληρώνουν οι εργοδότες τους ξένους εργάτες με μισθό 80% κάτω από αυτό που παίρνουν οι Ρώσοι.

Επιπροσθέτως, πολλοί μετανάστες πέφτουν θύματα τυφλής ρατσιστικής και ξενοφοβικής βίας από Ρώσους, που ανήκουν συνήθως σε ακροδεξιές και νεοναζιστικές οργανώσεις¹⁹¹. Τα θύματα των επιθέσεων αυτών είναι κυρίως μετανάστες από το Βόρειο Καύκασο .

Οι ακροδεξιοί, κύριο σύνθημα των οποίων είναι το «Η Ρωσία στους Ρώσους»¹⁹² , που επιτίθενται στους μετανάστες, θεωρούν πως οι τελευταίοι εισβάλλουν στο έδαφός τους και αλλοιώνουν τη ρωσική εθνική και πολιτισμική τους ταυτότητα και ομοιογένεια και αν αναλογιστούμε και τις τεράστιες διαστάσεις που έχει πάρει το φαινόμενο της τρομοκρατίας στις μέρες μας¹⁹³

Οι επιθέσεις εναντίον μεταναστών δεν είναι ένα φαινόμενο που λαμβάνει χώρα μόνο στη Ρωσία. Είναι ένα μέρος της γενικότερης πολιτικό-στρατηγικής αστάθειας και ανασφάλειας που επέφερε η κατάρρευση του διπολισμού στην Ευρασία, με επακόλουθο την αναζωπύρωση του (υπέρ) εθνικισμού .¹⁹⁴ Απώτερος στόχος του ξεσπάσματος των εθνικιστικών συγκρούσεων στην ευρασιατική ζώνη είναι η εξασφάλιση εθνικής ολοκλήρωσης, εθνικής ανεξαρτησίας, η επίλυση ιστορικών διαφορών.

Κατά καιρούς, έχουν σημειωθεί πολλές εξάρσεις τυφλής ρατσιστικής βίας. Χαρακτηριστικά υπήρξαν συγκρούσεις μεταξύ ρώσων εθνικιστών και μεταναστών από το Βόρειο Καύκασο, εξαιτίας της δολοφονίας ενός Ρώσου από έναν Καυκάσιο μετανάστη. Οι συγκρούσεις έφθασαν μέχρι τα τείχη του Κρεμλίνου με περισσότερους από 7000 διαδηλωτές να προπηλακίζουν μετανάστες και να συγκρούονται με την

---

¹⁸⁹ Διαθέσιμο link real.gr (τελευταία ενημέρωση 08/05/2015)
<http://www.real.gr/DefaultArthro.aspx?page=arthro&id=297486&catID=4>

¹⁹⁰ Εκμεταλλεύονται το γεγονός, ότι δεν καταναλώνουν αλκοόλ (όντας μουσουλμάνοι), που θα τους αποσπάσει από τη δουλειά και εκμεταλλεζόμενοι επίσης το γεγονός ότι πολλοί απ αυτούς μετά βίας ομιλούν τη ρωσική γλώσσα, πράγμα που σημαίνει, ότι δεν μπορούν να υπερασπιστούν τον εαυτό τους. Όλα αυτά συντελούν στο να πληρώνουν οι εργοδότες τους ξένους εργάτες με μισθό 80% κάτω από αυτό που παίρνουν οι Ρώσοι.

¹⁹¹ Τέτοιου είδους επιθέσεις έλαβαν χώρα και στη λαχαναγορά του Μπιριούλεβο, όπου ρώσοι εθνικιστές προπηλάκισαν μετανάστες, εξαιτίας της δολοφονίας ενός νεαρού ρώσου από έναν Αζέρο μετανάστη. Περισσότερα στο διαθέσιμο Link τελευταία ενημέρωση 11/05/2015)
<http://www.naftemporiki.gr/story/725422/rosia-nekroi-duo-metanastes-se-ratsistiki-epithesi>

¹⁹² Περισσότερα στο διαθέσιμο link (τελευταία ενημέρωση 09/05/2015)
<http://tvxs.gr/news/kosmos/%C2%ABi-rosia-gia-toys-rosoys%C2%BB-fobizei-kremlino>

¹⁹³ Άνοδος ISIS, βομβιστικές επιθέσεις σε πολλές πόλεις ανά τον κόσμο, συν το ότι οι περισσότεροι μετανάστες στη Ρωσία είναι μουσουλμάνοι-γηγενείς, παράμετρος, η οποία εκλαμβάνεται ως αλλοίωση του ορθόδοξου δόγματος.

¹⁹⁴ Πλατιάς Αθανάσιος (1995), *Το Νέο Διεθνές Σύστημα. Ρεαλιστική Προσέγγιση Διεθνών Σχέσεων*, (σελ 189-190), Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση

αστυνομία, η οποία συνέλαβε περισσότερους από 1200 μετανάστες.¹⁹⁵ Κύρια εστία των συγκρούσεων ήταν η λαχαναγορά του Μπιριούλοβο, όπου ζουν και εργάζονται μετανάστες από τον Καύκασο και την Κεντρική Ασία. Άλλο περιστατικό τυφλής ρατσιστικής βίας έλαβε χώρα στις 5 Νοεμβρίου 2013 στην Αγία Πετρούπολη, όταν δολοφονήθηκαν δύο μετανάστες, ένας Ουζμπέκος και ένας Αζέρος. Αξιοσημείωτο είναι πως μόλις μόνο το 2008 στη Ρωσία δολοφονήθηκαν 80 μετανάστες και πολλοί από αυτούς με αποκεφαλισμό.¹⁹⁶ Χαρακτηριστικό παράδειγμα ακραίας ρωσικής νεοναζιστικής συμμορίας αποτελεί η «Okkupaj Pedofilyaj»¹⁹⁷, η οποία δρα κυρίως στο Μπέλγκοραντ της Ρωσίας και η οποία στοχοποιεί μετανάστες και ομοφυλόφιλους.

Μέσα από τις αντιδράσεις των ακραίων αυτών ομάδων, απέναντι στους μετανάστες, παρατηρούμε μία «υπερβολική» και «προπαγανδιστική» χρήση, αυτού που ο Πέτρος Λιάκουρας ονομάζει «εθνική αυτοδιάθεση».¹⁹⁸ Η αυτοδιάθεση απέκτησε εθνοκεντρική διάσταση, διότι συνδέθηκε με το κράτος, το οποίο συνιστά υποκείμενο του διεθνούς δικαίου. Το έδαφος προσδιορίζει την ταυτότητα του πληθυσμού, την εθνικότητα, υπογραμμίζει, ότι το εθνικό κράτος είναι η κατάλληλη μονάδα πολιτικής οργάνωσης. Η εθνική ταυτότητα συνδυάζεται με την εθνικότητα ή την πολιτική κοινότητα. Συνεπώς οι ρώσοι που ανήκουν σε ακροδεξιές ομάδες θεωρούν τους εισελθόντες μετανάστες στο έδαφός τους ως εισβολείς που αλλοιώνουν τα θεμελιώδη ιδανικά της ρωσικής εθνικής ταυτότητας.

4.4 Η Μεταναστευτική Πολιτική της Ρωσίας

Οι πρώτες προσπάθειες δημιουργίας μίας συγκροτημένης και αποτελεσματικής μεταναστευτικής πολιτικής γίνονται μετά τη δεκαετία του 1990.

Η Ρωσία αποτελεί τον βασικό προορισμό μεταναστών εργατών από την Κεντρική Ασία, ενώ περίπου 4 εκατομμύρια μετανάστες από το Τατζικιστάν, Ουζμπέκοι και Κυργισιανοί εργάζονται εκεί νόμιμα. Επίσης, υπολογίζεται ότι άλλοι τόσοι μετανάστες κατοικούν στην χώρα παράνομα.¹⁹⁹

Όπως ήδη αναφέραμε, στη σημερινή μετά-σοβιετική Ρωσία ο όρος μετανάστης αναφέρεται σε 4 διαφορετικές κατηγορίες (εκούσιοι μετανάστες που μετακινούνται για οικονομικούς και κοινωνικούς, μετανάστες που προέκυψαν από βίαιες μετακινήσεις πληθυσμών, λόγω ενόπλων συγκρούσεων στον Καύκασο,

¹⁹⁵ Περισσότερα στο διαθέσιμο link (τελευταία ενημέρωση 07/05/2015) <http://www.naftemporiki.gr/story/725422/rosia-nekroi-duo-metanastes-se-ratsistiki-epithesi>

¹⁹⁶ Περισσότερα στο διαθέσιμο link (τελευταία ενημέρωση 07/05/2015) <http://www.apn.gr/news/world-news/%CE%BD%CE%B5%CE%BF%CE%BD%CE%B1%CE%B6%CE%AF-%CE%B4%CE%BF%CE%BB%CE%BF%CF%86%CE%BF%CE%BD%CE%BF%CF%8D%CE%BD-%CE%BC%CE%B5%CF%84%CE%B1%CE%BD%CE%AC%CF%83%CF%84%CE%B5%CF%82-%CF%83%CF%84%CE%B7%CE%BD-%CF%81/>

¹⁹⁷ Περισσότερα στην ιστοσελίδα «Το Ποντίκι», διαθέσιμο link (τελευταία ενημέρωση 07/05/2015) <http://www.topontiki.gr/article/61079/rosoi-neonazi-vasanizoy-n-omofylofiloy-kai-metanastes-sklires-photos-videos>

¹⁹⁸ Λιάκουρας Πέτρος (2007) ,*Το Κυπριακό-Από τη Ζυρίχη στη Λουκέρνη*, (σελ 74-75), Αθήνα: Εκδόσεις Σιδέρης Ι

¹⁹⁹ Διαθέσιμο link (τελευταία ενημέρωση 09/05/2015) <http://tvxs.gr/news/kosmos/%C2%ABi-rosia-gia-toys-rosyoys%C2%BB-fobizei-kremlino>

μετανάστες προερχόμενοι από τις πρώην σοβιετικές δημοκρατίες, μετανάστες προερχόμενοι από χώρες του Τρίτου Κόσμου).²⁰⁰

Η κατηγοριοποίηση όλων αυτών των διαφορετικών μεταναστευτικών-εθνοτικών ομάδων καθιερώθηκε επίσημα από την «Ομοσπονδιακή Υπηρεσία Μετανάστευσης»²⁰¹, που δημιουργήθηκε με προεδρικό διάταγμα τον Ιούνιο του 1992 και πρωταρχικό της μέλημα ήταν η διαχείριση όλων των μεταναστευτικών ζητημάτων της Ομοσπονδίας. Βασικές της αρμοδιότητες ήταν²⁰²: 1) Υποδοχή και εγκατάσταση των μεταναστών. 2) Μεταναστευτική Πολιτική. 3) Εξέταση των αιτήσεων Ασύλου. 4) Πρακτικές συννοριακού ελέγχου.

Ένα βασικό μέλημα της κυβέρνησης Πούτιν ήταν η καταπολέμηση της παράνομης μετανάστευσης.²⁰³ Οι τροποποιήσεις του εγχειρήματος αυτού συνεπάγονται ορισμένες αλλαγές²⁰⁴. Κάθε ρώσος ή ξένος πολίτης, με υψηλή ειδίκευση στον τομέα απασχόλησής του, σε περίπτωση που αποφάσισε να αλλάξει τόπο διαμονής, υποχρεούται να εγγραφεί στα μητρώα εντός 90 ημερών. Ο αλλοδαπός, που δεν ειδικεύεται σε κάποιο επάγγελμα, πρέπει να κάνει το ίδιο σε διάστημα μίας εβδομάδας από την ημέρα άφιξής του στον τόπο διαμονής του. Επιπλέον, θα όσοι διαμένουν στη χώρα και δεν έχουν εγγραφεί στα μητρώα θα πληρώνουν πρόστιμο 50 έως 75 ευρώ, ενώ ο τόπος διαμονής τους είναι η Αγία Πετρούπολη ή η Μόσχα το ποσό θα ανέρχεται από 75 έως 125 ευρώ. Επίσης, για πρώτη φορά η ρωσική κυβέρνηση φέρνει προ των ευθυνών τους τους ιδιοκτήτες ακινήτων, οι οποίοι φιλοξενούν παράνομους μετανάστες. Σε περίπτωση φιλοξενίας μεταναστών που βρίσκονται παράνομα στη ρωσική επικράτεια, οι ιδιοκτήτες ακινήτων κινδυνεύουν με άσκηση ποινικής δίωξης και φυλάκιση έως και τρία χρόνια. Αξίζει να σημειώσουμε, πως η ρωσική μεταναστευτική πολιτική κατηγοριοποιεί

²⁰⁰ Ευτυχία Βουτυρά, *Πρόσφυγες Παλινοστούντες και Μετανάστες. Η έννοια της «εστίας» στη μετασοβιετική Ρωσία*, (σελ 324) Πηγή: Ευτυχία Βουτυρά, Ρίκη Βαν Μπουσχότεν (2007), *Ανάμεσα σε Παρελθόν και Παρόν. Εθνογραφίες του Μετασοσιαλιστικού Κόσμου*. Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική

²⁰¹ Η Ομοσπονδιακή Υπηρεσία Μετανάστευσης (FMS) είναι ένα ομοσπονδιακό εκτελεστικό όργανο υπεύθυνο για την εκπόνηση και την εφαρμογή εθνικής πολιτικής και τη ρύθμιση της μετανάστευσης. Είναι επίσης εξουσιοδοτημένο να επιβάλλει τους νόμους, να επιτελεί κρατική εποπτεία και να παρέχει δημόσιες υπηρεσίες αναφορικά με τη μετανάστευση. Πηγή: The Russian Government, Federal Migration Service. Διαθέσιμο στο link (τελευταία ενημέρωση 08/05/2015) <http://government.ru/en/department/247/events/>

²⁰² Ευτυχία Βουτυρά, *Πρόσφυγες Παλινοστούντες και Μετανάστες. Η έννοια της «εστίας» στη μετασοβιετική Ρωσία*, (σελ 324) Πηγή: Ευτυχία Βουτυρά, Ρίκη Βαν Μπουσχότεν (2007), *Ανάμεσα σε Παρελθόν και Παρόν. Εθνογραφίες του Μετασοσιαλιστικού Κόσμου*. Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική

²⁰³ Για να το πραγματοποιήσει αυτό, ο ρώσος πρόεδρος, κατέθεσε στο Ρωσικό Κοινοβούλιο τροποποιήσεις στο νόμο, αναφορικά με το «Δικαίωμα των υπηκόων της Ρωσικής Ομοσπονδίας για ελεύθερη μετακίνηση, επιλογή τόπου άφιξης και διαμονής, εντός της Ρωσικής Ομοσπονδίας». Πηγή: Ρωσία: Αυστηρότερος ο Νόμος για την παράνομη μετανάστευση, DefenceNet, διαθέσιμο στο link (τελευταία ενημέρωση 09/05/2015)

<http://www.defencenet.gr/defence/item/%CF%81%CF%89%CF%83%CE%AF%CE%B1-%CE%B1%CF%85%CF%83%CF%84%CE%B7%CF%81%CF%8C%CF%84%CE%B5%CF%81%CE%BF%CF%82-%CE%BF-%CE%BD%CF%8C%CE%BC%CE%BF%CF%82-%CE%B3%CE%B9%CE%B1-%CF%84%CE%B7%CE%BD-%CF%80%CE%B1%CF%81%CE%AC%CE%BD%CE%BF%CE%BC%CE%B7-%CE%BC%CE%B5%CF%84%CE%B1%CE%BD%CE%AC%CF%83%CF%84%CE%B5%CF%85%CF%83%CE%B7>

⁷

²⁰⁴ Στο ίδιο

όλους τους ξένους μετανάστες σε δύο κατηγορίες: στους επαγγελματίες με υψηλή κατάρτιση και τους υπόλοιπους²⁰⁵. Εάν ένας, υψηλής ειδίκευσης και κατάρτισης, ξένος εργαζόμενος εισπράττει από την απασχόλησή του περισσότερα από 50.000 ευρώ ετησίως, τότε ισχύουν γι' αυτόν όλες οι διευκολύνσεις του μεταναστευτικού νόμου (περιθώριο 90 ημερών, προκειμένου να εγγραφεί στον τόπο διαμονής του με τα λιγότερα δυνατά έγγραφα και χορήγηση άδειας διαμονής).²⁰⁶

Η εκμάθηση της ρωσικής γλώσσας από τους μετανάστες αποτελεί βασικό πυλώνα της κυβέρνησης Πούτιν για τη διαχείριση του μεταναστευτικού. Συγκεκριμένα²⁰⁷ η γνώση της ρωσικής γλώσσας και των βάσεων της ρωσικής νομοθεσίας είναι απαραίτητα προσόντα, προκειμένου να γίνει δεκτό το αίτημα χορήγησης θεώρησης εισόδου στη Ρωσία μεταναστών που επιθυμούν να εργαστούν. Συγκεκριμένα ο πρόεδρος Πούτιν υποστήριξε²⁰⁸:

«Ήδη από τον επόμενο χρόνο, θα πρέπει να επιβληθούν στους μετανάστες εξετάσεις στη γλώσσα, τη λογοτεχνία, την ιστορία και τους θεμελιώδεις νόμους του ρωσικού κράτους, για να αποκτήσουν ή να παρατείνουν μια άδεια παραμονής».

Το νομοσχέδιο αυτό, το οποίο τέθηκε σε ισχύ την πρώτη Ιανουαρίου 2015²⁰⁹, αφορά κυρίως την εκμάθηση της ρωσικής γλώσσας από μετανάστες με ιδιαίτερα επαγγελματικά προσόντα (αθλητές, διευθυντικά στελέχη ξένων εταιριών, καλλιτέχνες). Το πιστοποιητικό εκμάθησης της ρωσικής γλώσσας χορηγείται από μορφωτικά και εκπαιδευτικά ιδρύματα στη ρωσική επικράτεια και στο εξωτερικό και ισχύει για πέντε χρόνια από την ημερομηνία χορήγησής του. Το νομοσχέδιο αυτό είναι προαιρετικό για ξένους υπηκόους από τη Λευκορωσία και το Καζακστάν, για τους οποίους ισχύει ένα απλοποιημένο καθεστώς απασχόλησης και πρόσληψης.²¹⁰

Πέρα από τις δυνατότητες για απασχόληση των μεταναστών στην αγορά εργασίας, η εκμάθηση και το πιστοποιητικό εκμάθησης της ρωσικής γλώσσας από ξένους υπηκόους αποτελεί προϋπόθεση απόκτησης ρωσικού διαβατηρίου από τους

²⁰⁵ Διαθέσιμο link (τελευταία ενημέρωση 09/05/2015) http://archive-gr.com/page/2273094/2013-06-11/http://rbth.gr/politics/2013/01/18/aystirotero_o_nomo_gia_tin_paranomi_metanasteysi_19389.html

²⁰⁶ Αντιθέτως όσοι μετανάστες δεν διαθέτουν υψηλή επαγγελματική κατάρτιση πρέπει σε διάστημα μίας εβδομάδας, πρέπει να δώσουν εξετάσεις επάρκειας της ρωσικής γλώσσας, ενώ για τη χορήγηση της άδειας παραμονής καταθέτουν πολλά περισσότερα έγγραφα από τους ειδικά καταρτιζόμενους. Πηγή DefenceNet (τελευταία ενημέρωση 09/05/2015) <http://www.defencenet.gr/defence/item/%CF%81%CF%89%CF%83%CE%AF%CE%B1-%CE%B1%CF%85%CF%83%CF%84%CE%B7%CF%81%CF%8C%CF%84%CE%B5%CF%81%CE%BF%CF%82-%CE%BF-%CE%BD%CF%8C%CE%BC%CE%BF%CF%82-%CE%B3%CE%B9%CE%B1-%CF%84%CE%B7%CE%BD-%CF%80%CE%B1%CF%81%CE%AC%CE%BD%CE%BF%CE%BC%CE%B7-%CE%BC%CE%B5%CF%84%CE%B1%CE%BD%CE%AC%CF%83%CF%84%CE%B5%CF%85%CF%83%CE%B7>

²⁰⁷ Διαθέσιμο link (τελευταία ενημέρωση 09/05/2015) <http://www.otyposnews.gr/archives/51525>

²⁰⁸ Περισσότερα στο inewsgr.com, διαθέσιμο link (τελευταία ενημέρωση 09/05/2015) <http://www.inewsgr.com/141/exetaseis-sti-rosiki-glossa-kai-tin-istoria-gia-metanastes.htm>

²⁰⁹ Διαθέσιμο link (τελευταία ενημέρωση 09/05/2015) <http://www.otyposnews.gr/archives/51525>

²¹⁰ Στο ίδιο

τελευταίους. Συγκεκριμένα²¹¹, το δικαίωμα απόκτησης της ρωσικής υπηκοότητας θα το έχουν όσοι μιλούν άπταιστα ρωσικά και έχουν συγγενείς που κατοικούν στο έδαφος της Πρώην Σοβιετικής Ένωσης. Παρατηρούμε λοιπόν, ότι το δικαίωμα απόκτησης της ρωσικής υπηκοότητας θα το έχουν όχι μόνο Ουκρανοί²¹² και ρώσοι ομογενείς²¹³.

Αντίθετος στη μεταναστευτική πολιτική που ακολουθεί η κυβέρνηση Πούτιν είναι ο Αλεξέι Ναβάλνι²¹⁴. Ο τελευταίος, χρησιμοποιώντας μία εθνικιστική ρητορική, υποστηρίζει πως το άνοιγμα των συνόρων από τον Πούτιν οδηγεί στην «ισλαμοποίηση» της Ρωσίας (πολλοί από τους μετανάστες που εισέρχονται στο ρωσικό έδαφος είναι μουσουλμάνοι στο θρήσκευμα)²¹⁵. Ο Ναβάλνι πιέζει για την εγκαθίδρυση ενός «καθεστώτος βίζας»²¹⁶ ανάμεσα στη Ρωσία και στις Καυκάσιες αλλά και τις χώρες από την Κεντρική Ασία, πιστεύοντας ότι μόνο αυτό θα μπορέσει να μειώσει την υπερβολική μετανάστευση και να διασπάσει διεφθαρμένους τομείς, οι οποίοι είναι εξαρτημένοι αποκλειστικά από μεταναστευτικό εργατικό δυναμικό. Ισχυρίζεται, ότι μόνο όταν η Ρωσία δημιουργήσει καθεστώς ασφαλείας στα σύνορά της με τον Καύκασο και την Κεντρική Ασία, μόνο τότε μπορεί να γίνει αληθινό το όνειρο της μεσαίας τάξης για ευρωπαϊκή ένταξη.

Η διαχείριση του μεταναστευτικού στη Ρωσία, ώθησε τα κράτη μέλη της Ε.Ε να εγείρουν ζητήματα εσωτερικής ασφάλειας και διαχείρισης των εξωτερικών συνόρων²¹⁷. Η σύμπραξη των κρατών-μελών με τη Ρωσία και τις υπόλοιπες πρώην σοβιετικές δημοκρατίες αποσκοπούσε στην εξεύρεση μιας συντονισμένης και από τις δύο πλευρές λύσης για το μεταναστευτικό, πάντοτε μέσα στα πλαίσια του νόμου και του διεθνούς δικαίου. Η σύμπραξη αυτή, περιελάμβανε: 1) Κοινές Θέσεις για συγκεκριμένα ζητήματα από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, που αφορούν τη Μεταναστευτική Ατζέντα, 2) Οργάνωση έκτακτων συναντήσεων, 3) Εύρεση πόρων

---

²¹¹ Η Σύγχρονη Ρωσία, *Ρωσικό διαβατήριο με διαδικασίες Εξπρές*, διαθέσιμο link (τελευταία ενημέρωση 09/05/2015) <http://gr.rbth.com/politics/2014/03/11/rosiko-diabatorio-me-diadikasia-ekspre-29005.html>

²¹² Υπολογίζεται ότι στη Ρωσική Επικράτεια διαμένουν περίπου 2,5 εκατομμύρια Ουκρανοί Για περισσότερες πληροφορίες υπάρχει διαθέσιμο link : <http://www.ipaideia.gr/omospondiaki-ipiesia-metanasteusis-2-5-ekat-oukranoi-vriskontai-sti-rosia.htm>

²¹³ Πρόκειται για ρωσικής καταγωγής ή ρωσόφωνους, οι οποίοι ζούσαν σε σοβιετικές δημοκρατίες εκτός ρωσικής επικράτειας, το 90% των οποίων στις αρχές της δεκαετίας του 1990 έκαναν αίτηση να λάβουν τη ρωσική υπηκοότητα Πηγή: Ben Judah, *Russia's Migration Crisis* (page 123-124), *Survival: Global Politics and Strategy. Russia's Migration Crisis*.

²¹⁴ Ο Ναβάλνι είναι δημοσιογράφος, blogger και αρχηγός του «Προοδευτικού Κόμματος». Αποτελεί τον κυριότερο αντίπαλο του προέδρου Πούτιν, Για περισσότερες πληροφορίες: Πηγή: BBC News διαθέσιμο στο link (τελευταία ενημέρωση 09/05/2015) <http://www.bbc.com/news/world-europe-16057045>

²¹⁵ Εκτός από τον Ναβάλνι και ο επικεφαλής του κινήματος «Οι Ρώσοι» Ντιμίτρι Ντεμπούσκιν, σε διαδήλωση ακροδεξιών, μετά τη δολοφονία ενός ρώσου από έναν Αζέρο δήλωσε: «Σήμερα ένα τζαμί, αύριο τζιχάντ». Για περισσότερες πληροφορίες στο διαθέσιμο link (11/05/2015) <http://www.stokokkino.gr/article/3226/Nea-ekriksi-diadiloseon-neonazi-sti-Rosia>

²¹⁶ Ben Judah, *Russia's Migration Crisis* (page 128), *Survival: Global Politics and Strategy. Russia's Migration Crisis*.

²¹⁷ Συμβούλιο της Ευρωπαϊκή Ένωσης, Γενική Γραμματεία, Βρυξέλλες, 28 Μαΐου 2014, NP: 2059/14, 3319 Σύνοδος του Συμβουλίου (Δικαιοσύνη και Εσωτερικές Υποθέσεις) Μεικτή Επιτροπή, Λουξεμβούργο, 5/6 Ιουνίου 2014, Σημείωμα προς τον Πρόεδρο (σελ 4-5).

και αναζήτηση ευκαιριών παροχής υποστήριξης στις γειτονικές ανατολικό-ευρωπαϊκές χώρες, κυρίως στην Ουκρανία, 4) Κοινοποίηση, μεταξύ των συμπραττόμενων, πληροφοριών, αναφορικά με εθνικά προγράμματα και στρατηγικές ανταπόκρισης σε πιθανά φαινόμενα ασυνήθιστης μεταναστευτικής κίνησης, 5) Μετουσίωση των αποφάσεων σε επίπεδο Κοινότητας, οι οποίες πρέπει να είναι σύμφωνες με το υπάρχον κανονιστικό πλαίσιο της Ε.Ε. Όλες αυτές οι κοινές συμπράξεις και πρωτοβουλίες με τις ανατολικό-ευρωπαϊκές χώρες έγιναν υπό την αιγίδα της FRONTEX²¹⁸ και περιφερειακών και διμερών μέσων συνεργασίας. Επιπροσθέτως, η Ρωσία η Ρωσία άρχισε να συνεργάζεται με την Ευρωπαϊκή Ένωση στον τομέα της μετανάστευσης²¹⁹, με την υιοθέτηση από την του Οδικού Χάρτη για τον «Κοινό Χώρο Ελευθερίας, Εσωτερικής Ασφάλειας και Δικαιοσύνης»²²⁰ τον Μάιο του 2005.

4.5 Η ρωσική Πολιτική για το Άσυλο²²¹

Η υιοθέτηση της Συνθήκης του 1951 για τους Πρόσφυγες²²² από τη Ρωσία και η υπογραφή του Πρωτοκόλλου του 1967²²³, σηματοδότησε μία σημαντική

---

²¹⁸ Η Frontex (Frontieres Exterieures for "external borders") ιδρύθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 2007/2004 του Συμβουλίου. Η αποστολή της Frontex είναι να βοηθήσει Τα κράτη μέλη της ΕΕ να εφαρμόσουν τους κανόνες της ΕΕ σχετικά με τους ελέγχους στα εξωτερικά σύνορα και να συντονίζει την επιχειρησιακή συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών στον τομέα της διαχείρισης των εξωτερικών συνόρων. Κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του 1980 πέντε κράτη μέλη (Βέλγιο, Γαλλία, Γερμανία, Λουξεμβούργο και Κάτω Χώρες) αποφάσισαν να δημιουργήσουν ένα χώρο, χωρίς εσωτερικά σύνορα. Οι πρώτες συμφωνίες υπεγράφησαν σε μια μικρή πόλη του Λουξεμβούργου ονόματι Σένγκεν, (εξ ου και ο χαρακτηρισμός «χώρος Σένγκεν») - μια περιοχή στην οποία εξασφαλίζεται η ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων. Η αρχική συμφωνία συμπληρώθηκε το 1990 από μια σύμβαση. Όταν η παρούσα σύμβαση τέθηκε σε ισχύ το 1995, καταργήθηκαν οι έλεγχοι στα εσωτερικά σύνορα και δημιουργήθηκαν ενιαία εξωτερικά σύνορα. Περισσότερα στο link (τελευταία ενημέρωση 10/05/2015) <http://frontex.europa.eu/about-frontex/origin/>

²¹⁹ Focus Migration, Russian Federation, διαθέσιμο στο link (τελευταία ενημέρωση 10/05/2015) <http://focus-migration.hwwi.de/Russian-Federation.6337.0.html?&L=1>

²²⁰ Είναι οι τρεις θεμελιώδεις αρχές, με τις οποίες είναι εμποτισμένα τα κράτη μέλη της Ε.Ε. Βασικοί στόχοι της Ένωσης στο πεδίο αυτό είναι: i) συγκρότηση ενός χώρου ελευθερίας ασφάλειας και δικαιοσύνης με απώτερο στόχο το σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων και παραδόσεων των κρατών μελών, ii) εξασφάλιση της απουσίας ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα και ανάπτυξη πολιτικής ασύλου και ελέγχου των εξωτερικών συνόρων, μέσα σε ένα πνεύμα συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών, iii) εξασφάλιση ενός θεσμικού πλαισίου για την αντιμετώπιση φαινομένων ρατσισμού, ξενοφοβίας, μέσω ειδικής εκπαιδευτικής κατάρτισης αστυνομικού και νομικού προσωπικού, iv) διευκόλυνση της πρόσβασης στη δικαιοσύνη, με την αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης δικαστικών και εξώδικων αποφάσεων σε αστικές υποθέσεις. Πηγή: Ο χώρος ελευθερίας ασφάλειας και δικαιοσύνης της Ε.Ε. Europedia.moussis.eu διαθέσιμο στο link (τελευταία ενημέρωση 10/05/2015) http://www.europedia.moussis.eu/books/Book_2/3/8/1/index.tkl?term=Frontex&s=1&e=20&pos=2

²²¹ Ευτυχία Βουτυρά, *Πρόσφυγες Παλινοστούντες και Μετανάστες. Η έννοια της «εστίας» στη μετασοβιετική Ρωσία*, (σελ 327-329, 338) Πηγή: Ευτυχία Βουτυρά, Ρίκη Βαν Μπουσχότεν (2007), *Ανάμεσα σε Παρελθόν και Παρόν. Εθνογραφίες του Μετασοσιαλιστικού Κόσμου*. Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική

²²² Σύμβαση της 28/04/1951 για το Καθεστώς των Προσφύγων :Υπογράφηκε στη Γενεύη στις 28 Ιουλίου 1951. Έναρξη Ισχύος στις 22 Απριλίου 1954 με το άρθρο 43, Κείμενο : Ηνωμένα Έθνη, Συλλογή Συμβάσεων No. 2545, Τόμος 189, Σελ. 137 Πηγή: UNHCR διαθέσιμο στο link (τελευταία ενημέρωση 09/05/2015) <http://www.refworld.org/cgi-bin/texis/vtx/rwmain/opendocpdf.pdf?reldoc=y&docid=4ba87af22> (σελ 2) Αποτελεί το βασικό

κοινωνική αλλαγή, η οποία εντάσσει τη Ρωσική Ομοσπονδία για πρώτη φορά στο διεθνές ανθρωπιστικό σύστημα. Σύμφωνα με τη Συνθήκη της Γενεύης (1951), απαραίτητη προϋπόθεση για την αναγνώριση της προσφυγικής ικανότητας και χορήγησης ασύλου σε έναν ξένο υπήκοο είναι: 1) ο αιτών άσυλο να βρίσκεται έξω από τη χώρα καταγωγής του, 2) να έχει δικαιολογημένο φόβο δίωξης, 3) θα πρέπει να αποδειχθεί, ότι έχει βάσιμους λόγους να φοβάται τη δίωξη, εξαιτίας της φυλής, της εθνικότητας, της θρησκείας, των πολιτικών του πεποιθήσεων.

Η ρωσική πολιτική ασύλου χωρίζεται σε δύο φάσεις. Η πρώτη φάση αναφέρεται στη νομοθεσία του ασύλου το 1993 και η δεύτερη φάση αναφέρεται στη νομοθεσία ασύλου του 1997²²⁴.

Η προστασία των αιτούντων άσυλο και των προσφύγων παρέχεται για την πρώτη τριετία και στη συνέχεια η ανανέωση είναι ετήσια. Στις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες, η ανανέωση της προσφυγικής ιδιότητας δεν έχει ημερομηνία λήξεως, παρόλο που τα τελευταία χρόνια παρατηρείται μία περιοριστική πολιτική, απέναντι στους αιτούντες άσυλο. Στη Ρωσική Ομοσπονδία μια σημαντική πολιτισμική ιδιαιτερότητα στο καθεστώς προστασίας απέναντι στους αιτούντες άσυλο είναι ο προσδιορισμός του κατά πόσο οι άνθρωποι αυτοί ανήκαν στο προηγούμενο καθεστώς της Ε.Σ.Σ.Δ. Ο αριθμός των προσφύγων και ακούσιων μεταναστών από τη Ρωσία είχε πολλαπλασιαστεί την πενταετία 1993-1998.²²⁵ Στις 14 Ιουλίου του 2012 η κυβέρνηση Πούτιν υπέγραψε διάταγμα για την καθιέρωση αλλαγών στον κανονισμό για τους όρους χορήγησης πολιτικού ασύλου από τη Ρωσία²²⁶.

κείμενο, που ορίζει ποιος είναι πρόσφυγας, τα δικαιώματά τους και τις νομικές υποχρεώσεις των κρατών. Πηγή: UNHCR The UN Refugee Agency, διαθέσιμο στο link (τελευταία ενημέρωση 09/05/2015) <http://www.unhcr.org.cy/el/prostasia/nomiki-prostasia/symbasi-tis-genevis-toy-1951.html>

²²³ Πρωτόκολλο της 31/01/1967 για τη Νομική Κατάσταση των Προσφύγων: Έναρξη Ισχύος 4 Οκτωβρίου 1967, σύμφωνα με το άρθρο 8. Κείμενο: Ηνωμένα Έθνη, Συλλογή Συμβάσεων, Νο 8791, Τόμος 606, Σελ. 267. Πηγή: UNHCR, διαθέσιμο στο link (τελευταία ενημέρωση 09/05/2015) <http://www.refworld.org/cgi-bin/texis/vtx/rwmain/opendocpdf.pdf?reldoc=y&docid=4ba87af22> (σελ 23). Το Πρωτόκολλο του 1967 αφαιρεί τους γεωγραφικούς και χρονικούς περιορισμούς που έθετε η αρχική Σύμβαση σύμφωνα με τους οποίους μόνο άτομα που εμπλέκονταν στα γεγονότα που συνέβησαν στην Ευρώπη πριν την 1η Ιανουαρίου του 1951, μπορούσαν να υποβάλλουν αίτηση ασύλου. Πηγή: διαθέσιμο στο link (τελευταία ενημέρωση 09/05/2015) <https://www.unhcr.gr/fileadmin/Greece/General/Geneva1951faq.pdf>

²²⁴ Στη νομοθεσία αυτή (1993) το κύριο «λανθάνον υποκείμενο» είναι τα μέλη των πρώην σοβιετικών δημοκρατιών που ζητούν άσυλο στη Ρωσία και πρωτεύων στόχος είναι η παροχή προστασίας προς τα μέλη αυτά. Η δεύτερη νομοθεσία για το άσυλο (1997) στοχεύει στη διαχείριση και μείωση του συνολικού αριθμού προσφύγων μαζί με έναν περιορισμό: Το καθεστώς ασύλου θα διαρκεί τρία χρόνια. Πηγή: Ευτυχία Βουτυρά, *Πρόσφυγες Παλινοστούντες και Μετανάστες. Η έννοια της «εστίας» στη μετασοβιετική Ρωσία*, (σελ 327-329, 338) Πηγή: Ευτυχία Βουτυρά, Ρίκη Βαν Μπουσχότεν (2007), *Ανάμεσα σε Παρελθόν και Παρόν. Εθνογραφίες του Μετασοσιαλιστικού Κόσμου*. Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική

²²⁵ Από αυτούς, στις αρχές της δεκαετίας του 1990, το 90% ζήτησε άσυλο στη Ρωσία ή έλαβε τη Ρωσική υπηκοότητα Πηγή: Ben Judah, *Russia's Migration Crisis* (page 124), *Survival: Global Politics and Strategy*. Russia's Migration Crisis.

²²⁶ Οι αλλαγές αυτές έγιναν στον κανονισμό για τους όρους χορήγησης πολιτικού ασύλου, οι οποίοι είχαν οριστεί με το υπ' αριθμόν. 746 διάταγμα του προέδρου της Ρωσικής Δημοκρατίας (21/07/97)

4.6 Η «Ευρασιατική Ένωση»²²⁷

Η ρωσική μεταναστευτική πολιτική, μαζί με τα όποια ρίσκα της τείνει να είναι καταστροφική για το Κρεμλίνο. Οι επικείμενες εξάρσεις ρατσιστικής βίας, διαφθοράς και ξενοφοβίας, καθώς και πολλές φυλετικές εξεγέρσεις είναι τα επακόλουθα της αποτυχίας της μεταναστευτικής πολιτικής που ακολουθεί Κρεμλίνο.

Ωστόσο, υπάρχει ακόμα ελπίδα να αποφευχθούν αυτές οι αντιδράσεις. Αυτό μπορεί να γίνει μέσω της «Ευρασιατικής Ένωσης».²²⁸ Την ιδέα αυτής της Ένωσης της εξέφρασε ο πρόεδρος Πούτιν, στην προσπάθειά του να «επανενώσει» την κατακερματισμένη πρώην Σοβιετική Ένωση²²⁹ σε μία ομοσπονδία, στην οποία η Ρωσία θα έχει ηγετικό και πρωταγωνιστικό ρόλο.

Η Ευρασιατική Ένωση θα διασφάλιζε μονίμως ανοιχτά σύνορα με την Κεντρική Ασία και τον Καύκασο, παράμετρο που οι Ρώσοι διπλωμάτες τονίζουν ως υψίστης σημασίας. Πιστεύουν, ότι η Ρωσία δεν μπορεί να θεωρηθεί μεγάλη δύναμη στο άναρχο διεθνές σύστημα, δίχως σφαίρα επιρροής. Για τη δημιουργία μιας τέτοιας σφαίρας, η Μόσχα πρέπει να διατηρήσει την ανωτερότητα της Ρωσικής γλώσσας με ειδικά εκπαιδευτικά συστήματα²³⁰. Αυτό βέβαια προϋποθέτει μία ζώνη μετακινήσεων δίχως βίβα. Βασικό μέλημα του Πούτιν με τη σύσταση της Ευρασιατικής Ένωσης είναι η ενθάρρυνση της παράνομης μετανάστευσης ατόμων που βρίσκονται σε παραγωγική ηλικία, καθώς και η «*αύξηση της ευημερίας των λαών μας και η βελτίωση της ποιότητας ζωής των πολιτών μας*»²³¹ όπως ο ίδιος υποστήριξε.

Παρατηρούμε λοιπόν, πως η Ευρασιατική Ένωση αποτελεί μία πιο σύγχρονη μορφή της Σοβιετικής Ένωσης, με πρωτοστατούσα χώρα τη Ρωσία. Αποτελεί δηλαδή μία ένωση ομόσπονδων κρατών, όπου απώτερος στόχος είναι η ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων με τα σύνορα να παραμένουν ανοιχτά. Πολλά κράτη που απαρτίζουν την Ευρασιατική Ένωση είναι σχεδόν ίδια με αυτά που απάρτιζαν την

Σύμφωνα με τις αλλαγές αυτές, κατά τη διάρκεια εξέτασης του αιτήματος ασύλου, χορηγείται στον αιτούντα βεβαίωση, που αποτελεί επιβεβαίωση της νόμιμης παρουσίας του στη Ρωσία Πηγή: διαθέσιμο link (τελευταία ενημέρωση 09/05/201) http://greek.ruvr.ru/2012_07_14/81543878/

²²⁷ Ben Judah, *Russia's Migration Crisis* (page 129), *Survival: Global Politics and Strategy*. Russia's Migration Crisis.

²²⁸ Υπεγράφη στις 29 Μαΐου 2014 και τέθηκε σε ισχύ την 1^η Ιανουαρίου 2015. Πηγή: *Eurasian Union. The Real, The Imaginary, The Unlikely* (page 9) διαθέσιμο στο link (τελευταία ενημέρωση 09/05/2015) http://www.iss.europa.eu/uploads/media/CP_132.pdf

²²⁹ Για τη διάλυση της Ε.Σ.Σ.Δ ο Πούτιν υποστήριξε ότι επρόκειτο για τη μεγαλύτερη για τη μεγαλύτερη γεωπολιτική καταστροφή του 20^{ου} αιώνα. Πηγή: Kathimerini διαθέσιμο link (τελευταία ενημέρωση 09/05/2015) <http://www.kathimerini.gr/63661/article/epikairothta/kosmos/ta-pleonekthmata-ths-eyrsiatikhhs-oikonomikhhs-enwshs-ek8eiase-o-poytin>

²³⁰ Όπως ήδη αναφέραμε μια βασική παράμετρος της ρωσικής μεταναστευτικής πολιτικής είναι να απαιτεί από τους μετανάστες (κυρίως αυτούς που έχουν κάποια εξειδίκευση) να δίνουν εξετάσεις και να λαμβάνουν πιστοποιητικό, το οποίο θα αποδεικνύει την άριστη γνώση της ρωσικής γλώσσας και της νομοθεσίας και το οποίο θα έχει ισχύ για πέντε χρόνια από την ημερομηνία της απόκτησής του.

²³¹ Τα πλεονεκτήματα της Ευρασιατικής Οικονομικής Ένωσης, Kathimerini διαθέσιμο στο link (τελευταία ενημέρωση 09/05/2015) <http://www.kathimerini.gr/63661/article/epikairothta/kosmos/ta-pleonekthmata-ths-eyrsiatikhhs-oikonomikhhs-enwshs-ek8eiase-o-poytin>

τότε Ε.Σ.Σ.Δ. Αυτά που τότε είχαν ενταχθεί στη σοβιετική σφαίρα επιρροής ήταν²³² η Εσθονία, η Λετονία, η Λιθουανία, το 1/3 της Πολωνίας και μεγάλο κομμάτι της Ανατολικής Ευρώπης. Ακόμη, η Τσεχοσλοβακία εντάχθηκε στη σοβιετική περιφέρεια το 1948 και το 1949 ενσωματώθηκε το κράτος-δορυφόρος, που είχε δημιουργηθεί από τους Σοβιετικούς στην ανατολική Γερμανία. Η Φινλανδία και η Γιουγκοσλαβία ήταν τα μόνα κράτη που απέφυγαν την πλήρη σοβιετική επέκταση.

Πολλά από τα προαναφερθέντα κράτη θα απαρτίζουν και το νέο εγχείρημα. Συγκεκριμένα, το 2010 η Ρωσία, η Λευκορωσία και το Καζακστάν, σχημάτισαν μία Ένωση με Καθαρά τελωνειακή σύνδεση, η οποία μετασχηματίστηκε σε Ευρασιατική Ένωση (01/01/2015) και στην οποία συμφώνησε να ενταχθεί και μία πρώην καυκάσια σοβιετική δημοκρατία η Αρμενία (02/01/2015). Πρόθεση ένταξης στην Ένωση είχε εκφράσει και το Κιργιστάν (01/05/2015)²³³.

Παρατηρούνται επομένως πολλές ομοιότητες ανάμεσα στα δύο αυτά μοντέλα, το σοβιετικό και το ευρασιατικό. Καταρχάς και στα δύο βασική προϋπόθεση είναι το άνοιγμα των συνόρων, για να διευκολύνεται η μετακίνηση των ανθρώπων. Επιπλέον και τα δύο μοντέλα τα απαρτίζουν χώρες-πρώην σοβιετικές δημοκρατίες. Τέλος και στο σοβιετικό και στο ευρασιατικό μοντέλο βλέπουμε, πως τα ηνία και το κέντρο αποφάσεων εξακολουθεί να το κατέχει η Μόσχα, η οποία καθορίζει τη συχνότητα των ανθρώπινων μετακινήσεων και συχνά επωφελείται από αυτό λαμβάνοντας συχνά την ιδιότητα του πάτρωνα. Το Κρεμλίνο δηλαδή αναλαμβάνει το ρόλο του προστάτη και αναπτύσσει σχέσεις εξάρτησης με άλλα λιγότερο ισχυρά από αυτό κράτη-μέλη της Ευρασιατικής Ένωσης. Τα κράτη αυτά, που εκλαμβάνουν το χαρακτήρα του προστατευόμενου προσφέρουν στο Κρεμλίνο την πολιτική τους υποστήριξη και υποταγή. Μέσα από τα δίκτυα αυτά το Κρεμλίνο στοχεύει στο να εκμεταλλευτεί προς όφελός του την υποταγή των άλλων κρατών και να αποκτήσει ολοένα και περισσότερη ισχύ²³⁴, κάτι που ίσχυε και την περίοδο του Ψυχρού πολέμου, όταν η Ε.Σ.ΣΔ, είχε μία σφαίρα επιρροής, ασκώντας κυριαρχία στα παρακείμενα κράτη-πελάτες, στα οποία διατηρούσε στρατεύματα και στα οποία προσέφερε ένα μικρό βαθμό προστασίας και υποστήριξης, κυρίως σε περιπτώσεις που τα τελευταία φοβούνταν κάποιο ισχυρό γείτονα.²³⁵

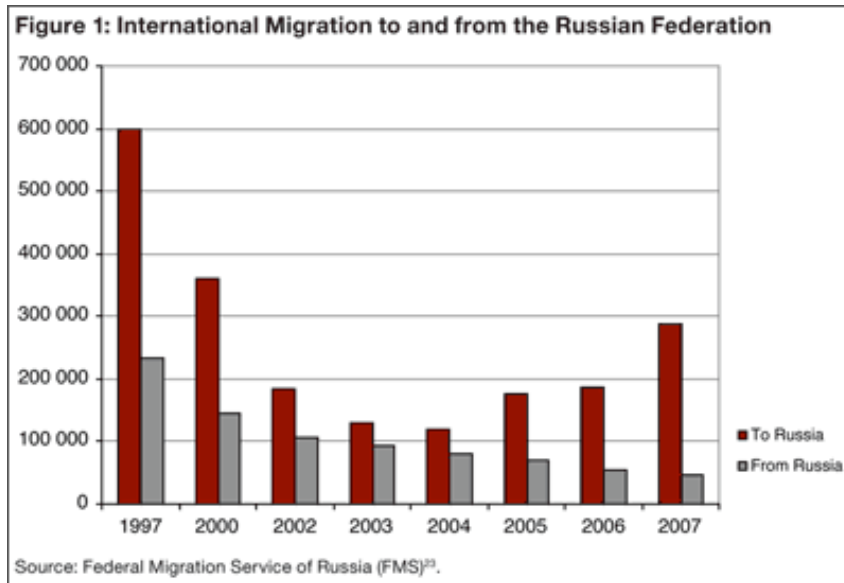
---

²³² John Mearsheimer (2011), *Η Τραγωδία της Πολιτικής των Μεγάλων Δυνάμεων*, (σελ 407-408). Αθήνα: Εκδόσεις Ποιότητα

²³³ Τα επίσημα ενταγμένα μέλη της Ευρασιατικής Ένωσης είναι : Η Αρμενία, η Λευκορωσία, το Καζακστάν και η Ρωσία. Πηγή: Eurasian Economic Union (EAEU) διαθέσιμο στο link (12/05/2015) <http://www.eaeunion.org/?lang=en#about>

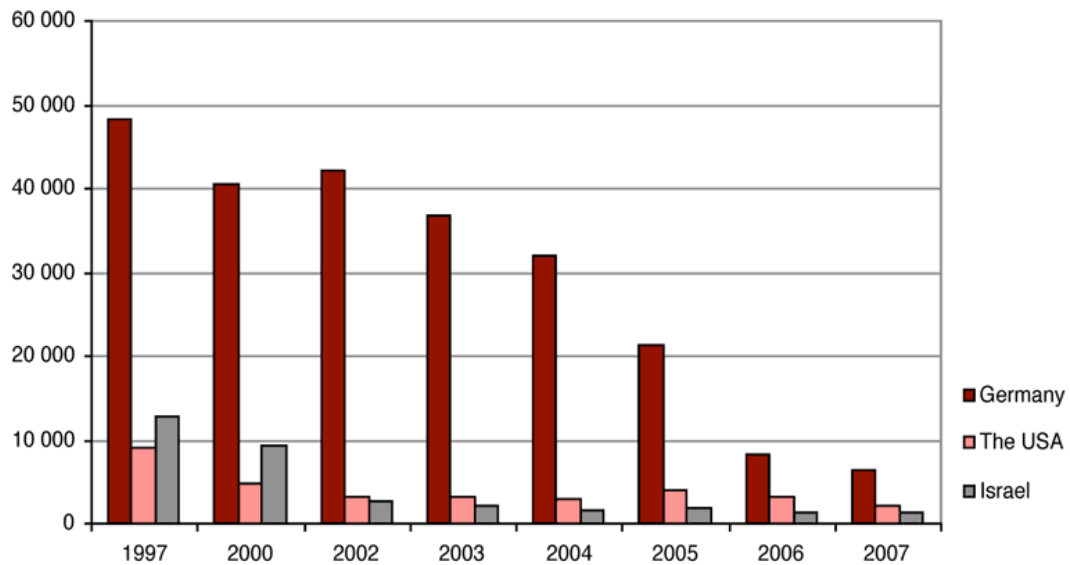
²³⁴ Η παρομοίωση της Ρωσίας με Πάτρωνα και των κρατών μελών της Ευρασιατικής Ένωσης με προστατευόμενους μας δείχνει πως το πελατειακό σύστημα και η πατρωνία λειτουργεί διεθνώς σε επίπεδο κρατών και όχι μόνο σε επίπεδο προσώπων. Πηγή: Peter Burke (2002), *Ιστορία και Κοινωνική Θεωρία* (σελ123) Αθήνα: Εκδόσεις νήσος.

²³⁵ Adam Watson (2010), *Η Εξέλιξη της Διεθνούς Κοινωνίας. Μία Συγκριτική ιστορική Ανάλυση*, (σελ 507), Αθήνα: Εκδόσεις Ποιότητα.

Γράφημα 1: Διεθνής Μετανάστευση από και προς τη Ρωσική Ομοσπονδία²³⁶

Figure 2: Main Countries of Emigration from Russia

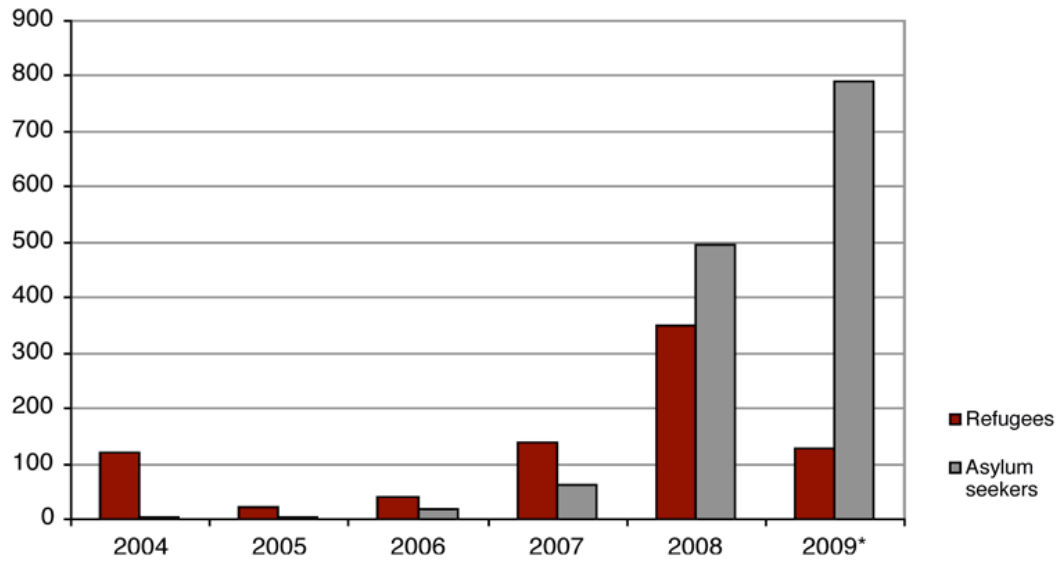

Γράφημα 2: Κυριότερες χώρες υποδοχής Ρώσων μεταναστών²³⁷

²³⁶ Focus Migration, Russian Federation, διαθέσιμο στο link (τελευταία ενημέρωση 10/05/2015) <http://focus-migration.hwwi.de/Russian-Federation.6337.0.html?&L=1>

²³⁷ Στο ίδιο

Figure 3: Numbers of Refugees and Asylum Seekers in the Russian Federation (persons)

*May

Source: Federal Migration Service of Russia (FMS).

Γράφημα 3: Αριθμός (σε άτομα) των προσφύγων και των αιτούντων άσυλο στη Ρωσική Ομοσπονδία²³⁸

Κεφάλαιο 5: Η μετανάστευση στις χώρες του «Ευρωπαϊκού Νότου». Η περίπτωση της Ελλάδας.

Η μετανάστευση αποτελεί ένα διεθνές φαινόμενο, το οποίο γνωρίζει σημαντική άνθηση στη μεταψυχροπολεμική περίοδο, όπου τα κράτη εξακολουθούν να είναι οι βασικές μονάδες του παγκόσμιου συστήματος²³⁹, κυρίως λόγω της ποιοτικής και ποσοτικής έντασης, που χαρακτηρίζουν τις μετακινήσεις πληθυσμών την περίοδο εκείνη²⁴⁰. Χιλιάδες άνθρωποι καθημερινά σε αναζήτηση καλύτερης τύχης, και συνθηκών διαβίωσης αναγκάζονται να εγκαταλείψουν τις πατρογονικές τους εστίες και να μετοικήσουν σε άλλες χώρες. Φυσικά μέσα στις χώρες που υποδέχθηκαν και έστειλαν κύματα μεταναστών δεν θα μπορούσε να λείπει και η Ελλάδα.

²³⁸ Στο ίδιο

²³⁹ Zbigniew Brzezinski (1998): *Η μεγάλη Σκακιέρα. Η αμερικανική υπεροχή και οι γεωστρατηγικές της επιταγές*. (σελ 73) Αθήνα: Εκδοτικός Όμιλος Λιβάνη

²⁴⁰ Καμπούρη Ελένη, *Φύλο και Μετανάστευση (Τόμος II), Η καθημερινή ζωή των μεταναστριών από την Αλβανία και την Ουκρανία* (σελ 11) Αθήνα: Εκδόσεις Gutenberg

Για την ακρίβεια, η Ελλάδα είναι η χώρα του Ευρωπαϊκού Νότου, που αποτελεί την κατεξοχήν βασική είσοδο μετανάστευσης στην Ευρώπη, σε σχέση με τις υπόλοιπες χώρες του Νότου (Ιταλία, Ισπανία).²⁴¹ Η Ελλάδα ανέκαθεν ήταν ένα κράτος, στο οποίο λάμβαναν χώρα μετακινήσεις πληθυσμών. Ήδη από την αρχαιότητα τα ελληνικά φύλα και συγκεκριμένα οι Δωριείς²⁴² μετανάστευσαν στον ελλαδικό χώρο από το Βορρά.²⁴³ Οι μετακινήσεις πληθυσμών συνεχίστηκαν και κατά τις περιόδους του Βυζαντίου και της Τουρκοκρατίας.²⁴⁴

Δεν πρέπει ωστόσο να παραλείψουμε, ότι η Ελλάδα, εκτός από χώρα υποδοχής μεταναστών, υπήρξε και χώρα αποστολής μεταναστών. Οι λόγοι που πολλοί Έλληνες μετανάστευσαν, ανά τον κόσμο μπορεί να είναι κοινωνικοί, οικονομικοί, πολιτικοί, θρησκευτικοί. Χαρακτηριστικό παράδειγμα ελληνικής μετανάστευσης αποτελούν οι διωγμοί των Ελλήνων του Πόντου²⁴⁵ από τους Νεότουρκους²⁴⁶ του Κεμάλ Ατατούρκ. Την περίοδο 1900-1921²⁴⁷ σημειώθηκε

²⁴¹ Elena Becatoros, The Associated Press (04/11/2010). *Greece: Europe's Gateway for illegal immigration*, The Washington Post, διαθέσιμο στο link (τελευταία ενημέρωση 23/05/2015) <http://www.washingtonpost.com/wp-dyn/content/article/2010/11/04/AR2010110403590.html>

²⁴² Οι Δωριείς ήταν μαζί με τους Ίωνες, τους Αιολείς και τους Αχαιούς, τα τέσσερα μεγάλα ελληνικά φύλα, τα οποία εξαπλώθηκαν στην Ελλάδα σε διαφορετικές περιόδους, κατά τη διάρκεια της 2^{ης} χιλιετίας πΧ και διαμόρφωσαν το ελληνικό έθνος.

²⁴³ οι Δωριείς μετανάστευσαν στην Ιστιαιώτιδα, στην Πίνδο, στη Δρυοπίδα, στην Πελοπόννησο. Οι υποτιθέμενες αυτές μετακινήσεις, γνωστές επίσης ως «Κάθοδος των Δωριέων» ή ως «Επιστροφή των Ηρακλειδών», θεωρήθηκαν εισβολή καθυστερημένων ελληνικών φύλων από τον Βορρά προκαλώντας την κατάρρευση του μυκηναϊκού κόσμου. Περισσότερα στο διαθέσιμο link (τελευταία ενημέρωση 23/05/2015) <http://www.kathimerini.gr/344201/article/politismos/arxeio-politismoy/h-ka8odos-h-h-epistrophh-twn-dwriewn>

²⁴⁴ Συγκεκριμένα την περίοδο του Βυζαντίου κάνουν την εμφάνιση τους στα σημερινά Βαλκάνια οι Σέρβοι και οι Βούλγαροι. Ιδιαίτερα οι τελευταίοι εκδηλώνουν επεκτατικές βλέψεις σε βυζαντινά εδάφη κυρίως της Μακεδονίας, αλλά και κατά τη διάρκεια του Μακεδονικού Αγώνα (1904-1908), του Β Βαλκανικού Πολέμου (16 Ιουνίου- 18 Ιουλίου 1913), όταν, ήδη από τον Πρώτο Βαλκανικό πόλεμο οι Βούλγαροι εποφθαλμιούσαν την, απελευθερωμένη από τον Ελληνικό Στρατό Θεσσαλονίκη). Ιδιαίτερα την περίοδο του Μακεδονικού αγώνα η «οθωμανική μακεδονία» ήταν ένα πολύ-πολιτισμικό μωσαϊκό, καθώς στα εδάφη της κατοικούσαν Έλληνες, Τούρκοι, Βούλγαροι, Σέρβοι, Αλβανοί, Βλάχοι, Εβραίοι.

²⁴⁵ Συγκεκριμένα οι διωγμοί των Ελλήνων του Πόντου πραγματοποιήθηκαν το 1918. Ένα μεγάλο μέρος του ποντιακού ελληνισμού (συγκεκριμένα γύρω στα 650.000 άτομα) παίρνει το δρόμο της μετανάστευσης προς τη Ρωσία, κυρίως στις περιοχές του Καυκάσου και της Κριμαίας. Πηγή: διαθέσιμο στο link (τελευταία ενημέρωση 23/05/2015) <http://www.kotsari.com/history/49-istoria-metanastefsi-sti-rosia/64-metanastefsi-pontion-sto-kars.html>

²⁴⁶ Αποτελεί μία μουσική οργάνωση, που ιδρύθηκε το 1891 στη Γενεύη και μεταφέρθηκε το 1906 στη Θεσσαλονίκη. Αρχικά είχε το όνομα «Ένωση-Πρόσδος» και βασικός της στόχος ήταν ο εκσυγχρονισμός του Οθωμανικού Κράτους, ο φιλελεύθερος μετασχηματισμός, η εδραίωση των εδαφών του και η δημιουργία συντάγματος, το οποίο θα εξασφάλιζε περισσότερες ελευθερίες στους υπηκόους και θα περιόριζε την αυταρχική εξουσία του Σουλτάνου. Περισσότερα στο διαθέσιμο Link (τελευταία ενημέρωση 23/05/2015) <http://historyreport.gr/index.php/%CE%95%CE%BA%CE%B1%CF%84%CF%8C-%CF%87%CF%81%CF%8C%CE%BD%CF%89%CE%BD-%CE%B1%CE%BD%CE%B1%CE%BC%CE%BD%CE%AE%CF%83%CE%B5%CE%B9%CF%82/%CE%A7%CF%81%CE%BF%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CF%8C-%CF%84%CE%BF%CF%85-20%CE%BF%CF%85-%CE%B1%CE%B9%CF%8E%CE%BD%CE%B1/1198-1908-%CE%97-%CE%B5%CF%80%CE%B1%CE%BD%CE%AC%CF%83%CF%84%CE%B1%CF%83%CE%B7-%CF%84%CF%89%CE%BD-%CE%9D%CE%B5%CF%8C%CF%84%CE%BF%CF%85%CF%81%CE%BA%CF%89%CE%BD>

το μεγαλύτερο μεταναστευτικό ρεύμα σημειώθηκε. Υπολογίζεται, ότι την περίοδο αυτή περίπου 402.538 άτομα εγκατέλειψαν την Ελλάδα και εγκαταστάθηκαν μόνιμα σε διάφορες υπερπόντιες χώρες. Από αυτούς 383.993, εγκαταστάθηκαν στις ΗΠΑ και δημιούργησαν μεγάλες εστίες στην αμερικανική ήπειρο. Την περίοδο 1921-1940²⁴⁸ μειώθηκαν οι υπερπόντιες μετακινήσεις . Συγκεκριμένα τότε, 92.735 άτομα εγκαταστάθηκαν στις ΗΠΑ και τα υπόλοιπα 29.659 εγκαταστάθηκαν στον Καναδά, στην Αυστραλία και στην Αφρική. Επιπροσθέτως, μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο , η Ελλάδα υπήρξε παραδοσιακά μια από τις σημαντικότερες χώρες μετανάστευσης.²⁴⁹

Η ελληνική μετανάστευση μετά τον Β Παγκόσμιο Πόλεμο αποτελεί μέρος μιας ευρύτατης μετακίνησης πληθυσμού από τις αγροτικές οικονομίες της Μεσογείου προς υπερπόντιες ευρωπαϊκές χώρες με ισχυρή οικονομία. Ο αριθμός των Ελλήνων μεταναστών²⁵⁰ την περίοδο 1946-1977 έφθασε περίπου τους 1.300.000. Οι 638.000 από αυτούς (όντας και το πιο παραγωγικό κομμάτι) μετανάστευσαν στη Δυτική Γερμανία. Την περίοδο 1955-1982, τα εμβάσματα των Ελλήνων μεταναστών προς την Ελλάδα, αντιπροσώπευαν το 4-5% του ετήσιου ακαθάριστου ετήσιου εισοδήματος και το 1/3 των άδηλων πόρων.²⁵¹ Γενικότερα την περίοδο 1940-1949²⁵² έγιναν μετακινήσεις (βίαιες και μη) προς την Κεντρική Ευρώπη (1940-1945) και τις χώρες του Ανατολικού Συνασπισμού²⁵³ (1946-1949).

Μετανάστες κατά ηλικία ²⁵⁴					
Έτος	Σύνολο	0-14	15-44	45+	Ποσοστό μεταναστών ηλικίας 15-44 ετών.
1955	29.787	4.062	22.933	2.792	77,0
1956	35.349	4.861	27.061	3.427	76,6
1957	30.428	3.659	24.766	2.003	81,4

²⁴⁷ Κιόχος Πέτρος, *Η εξωτερική Μετανάστευση της χώρας μας και οι συνέπειές της* (σελ 735), διαθέσιμο στο [link\(τελευταία ενημέρωση 23/05/2015\)](http://digilib.lib.unipi.gr/spoudai/bitstream/spoudai/605/1/t34_n3-4_734to754.pdf)

²⁴⁸ Στο ίδιο

²⁴⁹ Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης (Δ.Ο.Μ), διαθέσιμο στο [link \(τελευταία ενημέρωση 23/05/2015\)](http://eeagrants-iomathens-soam.gr/%CE%B4%CE%BF%CE%BC/)

²⁵⁰ Κασίμης Χαράλαμπος, Βεντούρα Λίνα, Ζιώμας Δημήτρης (2012) , *Οι κοινωνικές επιπτώσεις της μετανάστευσης και της αστυφιλίας στην Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη.*(σελ 2)

²⁵¹ Στο ίδιο

²⁵² Κιόχος Πέτρος, *Η εξωτερική Μετανάστευση της χώρας μας και οι συνέπειές της* (σελ 735), διαθέσιμο στο [link\(τελευταία ενημέρωση 23/05/2015\)](http://digilib.lib.unipi.gr/spoudai/bitstream/spoudai/605/1/t34_n3-4_734to754.pdf)

²⁵³ Οι Έλληνες που κατέφυγαν στις Σοβιετικές Δημοκρατίες και σε χώρες με κομμουνιστικά καθεστώτα ανήκαν κυρίως στους ηττημένους του ελληνικού εμφυλίου (1946-1949).

²⁵⁴ Κιόχος Πέτρος, *Η εξωτερική Μετανάστευση της χώρας μας και οι συνέπειές της* (σελ 743), διαθέσιμο στο [link\(τελευταία ενημέρωση 23/05/2015\)](http://digilib.lib.unipi.gr/spoudai/bitstream/spoudai/605/1/t34_n3-4_734to754.pdf)

1958	24.521	3.446	18.978	2.097	77,4
1959	23.684	2.744	18.941	1.999	80,0
1960	47.768	3.627	41.387	2.754	86,6
1961	58.837	3.704	52.251	2.882	88,8
1962	84.054	4.128	76.010	3.916	90,4
1963	100.072	5.752	89.273	5.047	89,2
1964	105.569	6.322	93.599	5.648	88,7
1965	117.167	9.486	99.976	7.705	85,3
1966	86.896	9.394	70.113	7.389	80,7
1967	42.730	7.715	30.207	4.540	70,7
1968	50.866	8.289	37.284	5.156	73,3
1969	91.552	10.114	76.435	4.850	83,5
1970	92.681	11.195	66.678	14.625	72,0
1971	61.745	11.097	46.619	3.799	75,5

Ωστόσο, οι ρόλοι αλλάζουν και από τη δεκαετία του 1980 (και κυρίως το 1989)²⁵⁵ η Ελλάδα από χώρα αποστολής μεταναστών μετατράπηκε σε χώρα υποδοχής μεταναστών.²⁵⁶ Ωστόσο, από τη δεκαετία του 1990 και μετά²⁵⁷, η Ελλάδα κατέστη χώρα μόνιμης εγκατάστασης μεταναστών, κυρίως από την Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη, αλλά και από την Αλβανία.²⁵⁸

5.1 Οι επιπτώσεις του Δουβλίνου II και του Σένγκεν.

Ο κανονισμός Δουβλίνο II²⁵⁹, κατά καιρούς, έγινε ευρέως αποδεκτός από πολλά κράτη μέλη, τα οποία αποσκοπούσαν στη χάραξη μιας μεταναστευτικής

²⁵⁵ Μαρβάκης Αθ, Παρσανόγλου Δ. Παύλου Μ (2001) , *Μετανάστες στην Ελλάδα*, (σελ 34) Αθήνα: Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα

²⁵⁶ Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης (Δ.Ο.Μ), διαθέσιμο στο link (τελευταία ενημέρωση 23/05/2015) <http://eeagrants-iomathens-soam.gr/%CE%B4%CE%BF%CE%BC/>

²⁵⁷ Η διάλυση της Σοβιετικής Ένωσης αποτέλεσε το κύκνειο άσμα του Ψυχρού Πολέμου και του διπολισμού, το οποίο ο Kenneth Waltz είχε χαρακτηρίσει ως το πιο σταθερό μοντέλο για τέσσερις λόγους: 1) στο διπολικό ο αριθμός των ανταγωνισμών είναι ο μικρότερος δυνατός, πράγμα που μειώνει την πιθανότητα πολέμου, 2) η αποτροπή είναι ευκολότερη , γιατί λανθασμένοι υπολογισμοί, σχετικά με το συσχετισμό δυνάμεων είναι λιγότεροι και σπανιότεροι, 3) η αποτροπή είναι ευκολότερη , γιατί είναι πιο εύκολο να διατηρηθεί, 4) Η συνεργασία είναι πιο εύκολη, όταν οι βασικοί παίκτες είναι λίγοι και ο διπολισμός εγγυάται το μικρότερο δυνατό αριθμό παικτών. Πηγή: Πλατιάς Αθανάσιος (1995), *Το Νέο Διεθνές Σύστημα. Ρεαλιστική Προσέγγιση Διεθνών Σχέσεων*, (σελ 173-176), Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση

²⁵⁸ Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης (Δ.Ο.Μ), διαθέσιμο στο link (τελευταία ενημέρωση 23/05/2015) <http://eeagrants-iomathens-soam.gr/%CE%B4%CE%BF%CE%BC/>

²⁵⁹ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 343/2003 του Συμβουλίου της 18ης Φεβρουαρίου 2003 για τα κριτήρια και τους μηχανισμούς προσδιορισμού του κράτους μέλους το οποίο είναι υπεύθυνο για την εξέταση αίτησης ασύλου που έχει υποβληθεί σε κράτος μέλος από υπήκοο τρίτης χώρας. Περισσότερα στο Europa Σύνοψη της Νομοθεσίας της Ε.Ε διαθέσιμο στο Link (τελευταία ενημέρωση 24/05/2015)

πολιτικής τόσο σε εθνικό επίπεδο, όσο και σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αναφορικά με την Ελλάδα²⁶⁰, υποστηρίζεται, πως οι αιτούντες άσυλο και οι πρόσφυγες μπορεί να υποστούν το μέτρο της κράτησης και να απελαθούν από την Ελλάδα, χωρίς να έχει εξεταστεί το αίτημα τους για άσυλο. Ωστόσο πρέπει πρώτα να προσδιορίσουμε ποιος μπορεί να χαρακτηριστεί ως πρόσφυγας που μπορεί να ζητήσει άσυλο. Ως πρόσφυγας²⁶¹ λογίζεται αυτός που αναζητά προστασία. Συνήθως, ο όρος αναφέρεται σε κάποιον που αναμένει ακόμα από μία κυβέρνηση να αποφανθεί αν ο ίδιος είναι πρόσφυγας. Η άρνηση της πρόσβασης στη διαδικασία ασύλου στηρίζεται στη διάταξη του προεδρικού διατάγματος 61/1999²⁶². Σύμφωνα με το άρθρο 2²⁶³ του εν λόγω διατάγματος, κατά τη διάρκεια της διαδικασίας εξέτασης της περίπτωσης χορήγησης ασύλου στον αιτούντα, ο τελευταίος υποχρεούται να παραμείνει στον τόπο διαμονής που δήλωσε ή του καθορίστηκε. Σε περίπτωση αυθαίρετης απομάκρυνσής του, διακόπτεται η διαδικασία εξέτασης της αίτησής του, με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Δημοσίας Τάξης. Αν ο αιτών, εμφανιστεί στις Αρμόδιες μέσα σε διάστημα τριών μηνών, προσκομίζοντας επίσημα στοιχεία που πιστοποιούν και δικαιολογούν την απουσία του, τότε εξετάζεται κανονικά το αίτημά του για άσυλο. Με το άρθρο 2 γίνεται επομένως αντιληπτό, ότι οι αιτούντες άσυλο, σε περίπτωση αυθαίρετης και απροειδοποίητης αναχώρησής τους από την Ελλάδα, ενημερώνονται, ότι η διακόπτεται η διαδικασία εξέτασης της αίτησης ασύλου τους. Εξαιτίας αυτής της προσέγγισης των αιτούντων ασύλου, η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες χαρακτηρίζει την Ελλάδα επικίνδυνη για τους πρόσφυγες. Αμφισβητώντας, όχι απλά τη στάση της ελληνικής πολιτείας απέναντι στους πρόσφυγες αλλά και την ύπαρξη κράτους δικαίου καθαυτού, η Ύπατη Αρμοστεία²⁶⁴ καλεί τις Ευρωπαϊκές Κυβερνήσεις να μην επιτρέψουν την επιστροφή στην Ελλάδα προσφύγων ,που έχουν ήδη περάσει από εδώ²⁶⁵.

---

http://europa.eu/legislation_summaries/justice_freedom_security/free_movement_of_persons_asylum_immigration/33153_el.htm

²⁶⁰ UNHCR The UN Refugee Agency, *Θέσεις της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες για την εφαρμογή του Κανονισμού Δουβλίνο στην Ελλάδα*, (σελ 2)

²⁶¹ Amnesty International, Ερωτήσεις και Απαντήσεις. Διαθέσιμο στο Link (τελευταία ενημέρωση 24/05/2015) <http://www.amnesty.org.gr/refugeesfaq>

²⁶² Περισσότερα στο Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες διαθέσιμο στο Link (τελευταία ενημέρωση 24/05/2015) <http://www.gcr.gr/index.php/el/publications-media/legal-documents/item/160-%CF%80%CF%81%CE%BF%CE%B5%CE%B4%CF%81%CE%B9%CE%BA%CF%8C-%CE%B4%CE%B9%CE%AC%CF%84%CE%B1%CE%B3%CE%BC%CE%B1-61-1999>

²⁶³ UNHCR The UN Refugee Agency, *Θέσεις της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες για την εφαρμογή του Κανονισμού Δουβλίνο στην Ελλάδα*, (σελ 2)

²⁶⁴ Σύμφωνα με την Ύπατη Αρμοστεία, Η Ελλάδα είχε 5.400 αφίξεις από τη θάλασσα το 2010, όταν την ίδια περίοδο είχε 22.000 αφίξεις το 2009 και όλο το 2008 είχε 30.050 αφίξεις. Την ίδια, όμως, περίοδο πέρασαν τα χερσαία ελληνοτουρκικά σύνορα 38.992 άνθρωποι, όταν την αντίστοιχη περυσινή περίοδο πέρασαν 7.574. Η Ύπατη Αρμοστεία, υπογραμμίζει ότι οι συνθήκες κράτησης στον Έβρο είναι απαράδεκτες και επισημαίνει την απουσία διαδικασιών πρόσβασης στο πολιτικό άσυλο. Την ιδιότητα του πρόσφυγα παίρνει μόλις το 1% όσων το ζητούν. Πηγή: διαθέσιμο στο link (τελευταία ενημέρωση 24/05/2015) <http://rnbnet.gr/details.php?id=1115>

²⁶⁵ Περισσότερα στο διαθέσιμο link (τελευταία ενημέρωση 24/05/2015) <http://info-war.gr/2015/02/%CE%B5%CF%80%CE%B9%CE%BA%CE%AF%CE%BD%CE%B4%CF%85%CE%BD%CE%B7-%CF%87%CF%8E%CF%81%CE%B1-%CE%B7-%CE%B5%CE%BB%CE%BB%CE%AC%CE%B4%CE%B1-%CE%B3%CE%B9%CE%B1-%CF%84%CE%B7%CE%BD-%CF%85%CF%80%CE%B1%CF%84%CE%B7/>

Παρόλα αυτά, ο Έλληνας Επίτροπος σε θέματα Μετανάστευσης και Εσωτερικής ασφάλειας Δημήτρης Αβραμόπουλος υποστήριξε, ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση στηρίζει την Ελλάδα στο θέμα των μεταναστών. Αναφερόμενος στον οδικό χάρτη για το άσυλο²⁶⁶ που παρουσίασε η Ελλάδα, υποστήριξε πως η κράτηση μεταναστών υπό ακατάλληλες συνθήκες θα πρέπει να τερματιστεί άμεσα, ειδικά στις περιπτώσεις ασυνόδευτων ανηλίκων.²⁶⁷ Επιπλέον, ο κ. Αβραμόπουλος υποστηρίζει πως θα δοθούν συνολικά 460,7 εκ ευρώ για τη διεκπεραίωση θεμάτων σχετικά με τη μετανάστευση, το άσυλο, τα εξωτερικά σύνορα, την εσωτερική ασφάλεια για την εξαετία 2014-2020.²⁶⁸

Ο Άγγελος Συρίγος²⁶⁹, υποστήριξε, ότι από τον Μάιο του 2013 λειτουργεί η νέα υπηρεσία ασύλου στην Ελλάδα, η οποία το 2014 επεξεργάστηκε 90.000 αιτήσεις απαντώντας θετικά στο 25% (στο παρελθόν οι θετικές απαντήσεις δεν ξεπερνούσαν το 1%). Το άσυλο παρέχει δικαίωμα εργασίας και περιθάλψης.²⁷⁰

Επιπλέον υποστηρίζει, ότι μεγαλύτερος κίνδυνος να πλημμυρίσει η Ελλάδα μετανάστες πηγάζει από την ενεργοποίηση του «Δουβλίνου III»,²⁷¹ για την οποία

---

²⁶⁶ Τον παρουσίασε στο Συμβούλιο Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων της ΕΕ η αναπληρώτρια υπουργός Μεταναστευτικής Πολιτικής, Τασία Χριστοδουλοπούλου. επισήμανε την ανάγκη προώθησης μιας ευρωπαϊκής πολιτικής μετανάστευσης και ασύλου που θα βασιζέται στον σεβασμό των δικαιωμάτων του ανθρώπου, αλλά και στην ανάληψη και τον επιμερισμό της ευθύνης από όλα τα κράτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με ενεργοποίηση άμεσων μέτρων αλληλεγγύης στις χώρες υποδοχής, όπως η Ελλάδα. Ειδικά σε ό,τι αφορά τον οδικό χάρτη, υπογράμμισε τη βούληση της ελληνικής κυβέρνησης να αλλάξει την κατάσταση με τα κέντρα κράτησης στην Ελλάδα, μέσω της εξασφάλισης των 2.500 θέσεων φιλοξενίας σε ανοιχτές δομές, να καταρτίσει μια εθνική στρατηγική για τα ασυνόδευτα ανήλικα και να προχωρήσει στην άμεση και γρήγορη εξέταση των αιτημάτων ασύλου σε όλους όσους το δικαιούνται. Περισσότερα στο διαθέσιμο link (τελευταία ενημέρωση 24/05/2015) <http://news.in.gr/greece/article/?aid=1231392297>

²⁶⁷ Περισσότερα στο διαθέσιμο Link (τελευταία ενημέρωση 24/05/2015) <http://www.inewsgr.com/200/i-ee-tha-synechisei-na-stirizei-tin-ellada-sto-thema-ton-metanaston.htm>

²⁶⁸ Περισσότερα στο διαθέσιμο link (τελευταία ενημέρωση 24/05/2015) <http://www.protothema.gr/economy/article/466059/460-ekat-stin-ellada-apo-tin-europi-gia-metanasteusi-kai-esoteriki-asfaleia/>

²⁶⁹ Το 1994 αναγορεύθηκε διδάκτωρ της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου του Μπρίστολ της Αγγλίας. Το 2002 εκλέχτηκε λέκτορας διεθνούς δικαίου και εξωτερικής πολιτικής στο Τμήμα Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών του Παντείου Πανεπιστημίου, όπου σήμερα είναι επίκουρος καθηγητής. Εργάστηκε ως Research Fellow στο Research Centre for International Law του Πανεπιστημίου του Καίμπριτζ (1993-94), διετέλεσε Επιστημονικός Συνεργάτης του Κέντρου Ευρωπαϊκού Δημοσίου Δικαίου (1999-2003) και του Συμβουλίου της Ευρώπης για την αναθεώρηση της νομοθεσίας στο Μαυροβούνιο και στο Αζερμπαϊτζάν (2000-2002) και είναι εταίρος του Ινστιτούτου Διεθνών Σχέσεων του Παντείου Πανεπιστημίου (1999-). Πηγή: διαθέσιμο στο link (τελευταία ενημέρωση 24/05/2015) http://www.biblionet.gr/author/58259/%CE%86%CE%B3%CE%B3%CE%B5%CE%BB%CE%BF%CF%82_%CE%9C.%CE%A3%CF%85%CF%81%CE%AF%CE%B3%CE%BF%CF%82

²⁷⁰ Περισσότερα στο διαθέσιμο link (τελευταία ενημέρωση 24/05/2015) <http://www.tovima.gr/society/article/?aid=668192>

²⁷¹ Ο Κανονισμός «Δουβλίνο III» καθορίζει ποιό από τα κράτη της Ευρώπης που δεσμεύονται από αυτόν είναι υπεύθυνο να εξετάσει την αίτησή σας. Τα κράτη που εφαρμόζουν τον Κανονισμό «Δουβλίνο III» είναι η Αυστρία, το Βέλγιο, η Βουλγαρία, η Γαλλία, η Γερμανία, η Δανία, η Ελβετία, η Εσθονία, το Ηνωμένο Βασίλειο, η Ιρλανδία, η Ισλανδία, η Ισπανία, η Ιταλία, η Κροατία, η Κύπρος, η

πιέζουν ιδιαίτερος έντονα τελευταίως η Σουηδία, η Αυστρία και η Γερμανία. Στο παρελθόν κάθε πρόσφυγας επέλεγε σε ποια χώρα θα υπέβαλλε αίτηση ασύλου, αλλά το 2003 η ΕΕ αποφάσισε ότι η αίτηση πρέπει να υποβάλλεται υποχρεωτικά στη χώρα πρώτης εισόδου στην Ευρώπη και αν κάποιος συλληφθεί σε άλλη να επιστρέφεται επί τόπου στη χώρα εισόδου Την Ελλάδα δεν τη συμφέρει να φτιάξει το σύστημα ασύλου επειδή όσο δεν είναι το δέον θα αναστέλλεται η εφαρμογή του Δουβλίνου.

Επιπλέον, η Ελλάδα από το 1990²⁷² και μετά μαστίζεται από ένα τεράστιο κύμα εισροής παράνομων μεταναστών²⁷³. Σε αυτό οφείλεται και το καθεστώς ελεύθερης κυκλοφορίας των υπηκόων των κρατών μελών της Ε.Ε και τρίτων χωρών, έτσι όπως αυτό κατοχυρώθηκε από τη Σύμβαση Σένγκεν.²⁷⁴ Η Σύμβαση Σένγκεν καθορίζει τις προϋποθέσεις εφαρμογής της ελεύθερης κυκλοφορίας. Μαζί με τη «Συμφωνία Σένγκεν²⁷⁵ αποτελούν το επονομαζόμενο «Κεκτημένο Σένγκεν²⁷⁶», το

Λετονία, η Λιθουανία, το Λιχτενστάιν, το Λουξεμβούργο, η Μάλτα, η Νορβηγία, η Ολλανδία, η Ουγγαρία, η Πολωνία, η Πορτογαλία, η Ρουμανία, η Σλοβακία, η Σλοβενία, η Σουηδία, η Τσεχία και η Φινλανδία. Πηγή: Ελληνικό Φόρουμ Προσφύγων, διαθέσιμο στο link (τελευταία ενημέρωση 24/05/2015) <http://www.refugees.gr/nomika-ergaleia/nomika-ergaleia/2014-12-24-10-39-21>

²⁷² Πριν το 1990 δεν υπήρχαν μετακινήσεις ξένων υπηκόων από και προς την ελληνική επικράτεια, ούτε υπήρχε κάποια επίσημη εθνοτική ομάδα-μειονότητα που να κατοικεί σε ελληνικό έδαφος πέραν φυσικά της θρησκευτικής μειονότητας στη Δυτική Θράκη, η οποία από την ελληνική πολιτεία προσδιορίζεται ως μουσουλμανική, παρόλο που την απαρτίζουν τρεις εθνοτικές ομάδες: οι Ρομά, οι Πομάκοι και οι Τούρκοι. Η μειονότητα αυτή εξαιρέθηκε μαζί με την αντίστοιχη ελληνική της Κωνσταντινούπολης, της Ίμβρου και της Τενέδου κατά την ανταλλαγή πληθυσμών, έτσι όπως όριζε η Συνθήκη της Λωζάννης.

²⁷³ Από το τέλος του Ελληνικού εμφυλίου πολέμου και μετά η Ελλάδα δεν ήταν παρά ένα ακόμα κράτος μέλος της Βορειοατλαντικής Συμμαχίας. Η εξωτερική της πολιτική και γενικά οι αποφάσεις σε θέματα ασφάλειας παίρνονταν με βάση την πολιτική ασφαλείας του ΝΑΤΟ. Ο ελληνικός πολιτικός και στρατιωτικός μηχανισμός ήταν πλήρως εναρμονισμένος με αυτόν του ΝΑΤΟ. Πηγή: Ηφαιστος Παναγιώτης, Πλατιάς Αθανάσιος (1992) *Ελληνική Αποτρεπτική Στρατηγική* (σελ 31) Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση

²⁷⁴ *Σένγκεν (Συμφωνία και Σύμβαση)*, Europa. Syntheses de la Legislation διαθέσιμο στο link (τελευταία ενημέρωση 24/05/2015) http://europa.eu/legislation_summaries/glossary/schengen_agreement_el.htm

²⁷⁵ Υπογράφηκε στις 14 Ιουνίου 1985 μεταξύ της Γερμανίας, του Βελγίου, της Γαλλίας, του Λουξεμβούργου και των Κάτω Χωρών και αποσκοπεί στην προοδευτική κατάργηση των ελέγχων στα κοινά σύνορα και θεσπίζει καθεστώς ελεύθερης κυκλοφορίας όλων των υπηκόων των κρατών τα οποία την έχουν υπογράψει, των άλλων κρατών της Κοινότητας ή τρίτων χωρών. Αποβλέπει δηλαδή στην εξάλειψη των ελέγχων στα κοινά σύνορά τους, την αύξηση των ελέγχων στα εξωτερικά σύνορα των κρατών μελών και τη συνεργασία μεταξύ των διοικήσεών τους γι' αυτούς τους σκοπούς. Πηγές: Europa Syntheses de la Legislation διαθέσιμο στο link (τελευταία ενημέρωση 24/05/2015) http://europa.eu/legislation_summaries/glossary/schengen_agreement_el.htm,

²⁷⁶ Το Κεκτημένο Σένγκεν αποτελεί την ισχύουσα νομοθεσία του Σένγκεν και εντάσσεται στη νομοθεσία της Ε.Ε., σύμφωνα με ένα πρωτόκολλο, το οποίο αρχικά υπόκειται στη συνθήκη του Άμστερνταμ (αποφάσεις 1999/435 και 1999/436) και τώρα στη Μεταρρυθμιστική Συνθήκη. Επιπλέον δίνει τη δυνατότητα στα κράτη-μέλη της Σύμβασης (εκτός Ηνωμένου Βασιλείου, Ιρλανδίας αλλά με τη Νορβηγία ,την Ισλανδία {ΕΕ L 149/2000} και την Ελβετία [συμφωνία και απόφαση 2008/913]) να αναπτύξουν μεταξύ τους το νομικό και θεσμικό πλαίσιο της Ένωσης. Η Ιρλανδία συμμετέχει στο κεκτημένο, λαμβάνοντας μέρος σε όλες τις ενέργειες , εκτός από αυτές που αφορούν συνοριακούς ελέγχους (διαμεθοριακή παρακολούθηση και καταδίωξη {απόφαση 2002/192}). Περισσότερα στο [Europedia.moussis.eu](http://europa.eu) διαθέσιμο στο link (τελευταία ενημέρωση 24/05/2015)

οποίο από το 1999 και μετά ενσωματώθηκε στο θεσμικό και νομικό πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Το άνοιγμα των συνόρων και η ελεύθερη κυκλοφορία έχει ευνοήσει και την παράνομη μετανάστευση και την είσοδο πολλών παράνομων μεταναστών σε ελληνικό έδαφος²⁷⁷. Κύριες πύλες εισόδου αποτελούν τα νησιά του βορειοανατολικού αιγαίου²⁷⁸, κυρίως αυτά που συνορεύουν με τα τουρκικά παράλια²⁷⁹, ο Έβρος²⁸⁰ και πολλά λιμάνια της χώρας, ένα από τα οποία είναι και το λιμάνι της Πάτρας²⁸¹. Δεν είναι λίγες οι φορές, όπου μετανάστες έχουν χάσει τις ζωές τους, σε απόπειρά τους να εισέλθουν παράνομα στο έδαφος των κρατών-μελών της Ε.Ε.²⁸² Φυσικά δεν θα μπορούσε να μην είχε λάβει χώρα ένα τέτοιο γεγονός και στην

---

http://europedia.moussis.eu/books/Book_2/4/09/02/index.tkl?term=%CF%83%CE%B5%CE%BD%CE%B3%CE%BA%CE%B5%CE%BD&s=1&e=20&pos=6

²⁷⁷ Η Ελλάδα αποτελεί το ανατολικότερο σύνορο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τον προθάλαμο της εισόδου εκατομμυρίων μεταναστών στη Γηραιά Ήπειρο.

²⁷⁸ Ένα από τα νησιά-πύλη εισόδου παράνομων μεταναστών είναι η Λέσβος. Το πρώτο τρίμηνο του 2015 4.500 μετανάστες και πρόσφυγες, πέρασαν στην Ελλάδα, μέσω Λέσβου. Στο σύνολό τους, οι παράνομοι μετανάστες και οι πρόσφυγες συγκεντρώνονται στο περικλειστο τμήμα του λιμανιού της Μυτιλήνης και από εκεί διοχετεύονται στο παλιό στρατόπεδο της Μόριας,, όπου λειτουργεί το Κέντρο Πρώτης Υποδοχής. Εκεί καταγράφονται περίπου 120 με 150 τη μέρα, και αφήνονται ελεύθεροι στο λιμάνι της Μυτιλήνης απ' όπου και με το πλοίο της γραμμής αναχωρούν κάθε απόγευμα για τον Πειραιά. Περισσότερα στο link (τελευταία ενημέρωση 24/05/2015) http://www.huffingtonpost.gr/2015/04/14/lesbos-metanastes_n_7060682.html

²⁷⁹ Όπως επισημαίνουν οι Πλατιάς Αθανάσιος και Ήφαιστος Παναγιώτης, οι δραματικές αλλαγές στο μεταπολεμικό διεθνές σύστημα έχουν οδηγήσει σε αύξηση της περιφερειακής στρατηγικής αστάθειας. Οι μεγαλύτερες εστίες ανάφλεξης στο σημερινό διεθνές σύστημα είναι η Μέση Ανατολή, η Κεντρική Ασία και τα Βαλκάνια. Η Τουρκία είναι τοποθετημένη στο κέντρο αυτού του «τριγώνου αστάθειας». Γι' αυτό το λόγο προσπαθεί να αυξήσει ολοένα και περισσότερο την ισχύ και επιρροή της. Ένας από τους τρόπους να αποκτήσει ολοένα και περισσότερη ισχύ είναι να προσπαθεί να δημιουργήσει ζήτημα εθνικής ασφαλείας στην Ελλάδα, μέσω της αποστολής μεγάλων και συχνών κυμάτων μεταναστών. Πηγή: Ήφαιστος Παναγιώτης, Πλατιάς Αθανάσιος (1992), *Ελληνική Αποτρεπτική Στρατηγική* (σελ 163) Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.

²⁸⁰ Κύματα μεταναστών σχεδόν καθημερινά επιχειρούν να περάσουν παράνομα με βάρκες τον ποταμό Έβρο, προκειμένου να μπουν σε Ελληνικό έδαφος και από εκεί να περάσουν σε άλλα κράτη μέλη της Ε.Ε. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί ο απεγκλωβισμός από τις ελληνικές αρχές επτά παράνομων μεταναστών, οι οποίοι στις 8 Φεβρουαρίου 2015 επιχειρήσαν να περάσουν παράνομα σε ελληνικό έδαφος. Οι μετανάστες αυτοί είχαν εγκαταλειφθεί από το δουλέμπορο, που τους επιβίβασε στη βάρκα, για να περάσουν στην Ελλάδα. Πηγή: Newsbomb, διαθέσιμο στο link (τελευταία ενημέρωση 24/05/2015) <http://www.newsbomb.gr/ellada/news/story/554499/evros-apegklovistikan-me-asfaleia-oi-paratypoi-metanastes>

²⁸¹ Πάρα πολλές φορές το ελληνικό λιμενικό και η αστυνομία έχει συλλάβει πολλούς μετανάστες, οι οποίοι προσπαθούν να περάσουν από το λιμάνι της Πάτρας στην Ιταλία και από εκεί στην υπόλοιπη Ευρώπη. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η σύλληψη τριών αλλοδαπών στις 06 Μαρτίου 2015, με τη βοήθεια κινητής μονάδας ανίχνευσης ακτινών. Οι άνδρες του Λιμενικού εντόπισαν στην πύλη εισόδου οχημάτων του λιμανιού της Πάτρας, ένα **φορτηγό με ειδικά διαμορφωμένες κρύπτες στις δυο δεξαμενές καυσίμων του φορτηγού, στις οποίες κρύβονταν οι αλλοδαποί, οι οποίοι επιχειρήσαν δίχως να έχουν τα απαραίτητα έγγραφα, να βγουν παράνομα από τη χώρα.** Πηγή: Newsbomb, διαθέσιμο στο link (τελευταία ενημέρωση 24/05/2015) <http://www.newsbomb.gr/ellada/news/story/563823/metefere-paranomoyis-metanastes-se-dexamenes-kaysimon-fortigoy>

²⁸² Η τραγωδία της Λαμπεντούζα αποτελεί ένα τέτοιο τραγικό παράδειγμα. Στις 3 Οκτωβρίου 2013 ένα πλοίο, που μετέφερε περισσότερους από τριακόσιους μετανάστες, βυθίστηκε στα ανοικτά της Ιταλικής νήσου Λαμπεντούζα. Οι μετανάστες, στην πλειοψηφία τους Αφρικανοί, αφού πέρασαν τη Σαχάρα και τη Λιβύη οδικώς και με αυτοκίνητο, αναζητούσαν καλύτερη τύχη στην Ευρώπη, θέλοντας

Ελλάδα. Συγκεκριμένα στο Φαρμακονήσι λαμβάνει μία τραγωδία²⁸³, όταν 12 μετανάστες, που επέβαιναν σε σκάφος, βρήκαν το θάνατο, όταν αυτό αναποδογύρισε. Ο θάνατος των 12 ανθρώπων (εννέα παιδιά και τρεις γυναίκες) επήλθε, κατά τη διάρκεια της ρυμούλκησης του σκάφους από το λιμενικό. Το Τριμελές Εφετείο Δωδεκανήσου επέβαλλε σε έναν 19χρονο Σύρο ,που επωμίστηκε την ευθύνη, ποινή κάθειρξης 145 ετών και 3 μηνών και χρηματική αποζημίωση 570.000 ευρώ , κρίνοντάς τον ένοχο για το σύνολο των αδικημάτων του, με μόνο ελαφρυντικό αυτό της μετεφηβικής του ηλικίας . Ήδη από την αρχή του 2015 , περίπου 4.000 παράνομοι μετανάστες έχουν περάσει τα ελληνικά σύνορα.

Μετανάστες στοιβαγμένοι σε αστυνομικό τμήμα στην Κω²⁸⁴

5.2 Η άνοδος του ISIS και ο φόβος εισόδου τρομοκρατών σε ελληνικό έδαφος.

Αξίζει να αναφέρουμε, πως η Ελλάδα, όπως και πολλά άλλα κράτη-μέλη της Ε.Ε αλλά και εκτός Ευρώπης έχουν γίνει ιδιαίτερα προσεκτικά, εξαιτίας της ανόδου

να ξεφύγουν από την έκρυθμη κατάσταση που επικρατούσε στο αφρικανικό κράτος της Ερυθραίας. Η βύθιση του πλοίου είχε ως αποτέλεσμα να πνιγούν περισσότεροι από τους επιβαίνοντες. Πηγή: Mattathias Schwartz, *The Anniversary of Lampedusa Tragedy*, The New Yorker, October 3 2014, διαθέσιμο στο link (τελευταία ενημέρωση 26/04/2014) <http://www.newyorker.com/news/news-desk/anniversary-lampedusa-tragedy>

²⁸³ Ένα 19χρονο Σύρο έκρινε ένοχο το Δικαστήριο για την τραγωδία στο Φαρμακονήσι, PROTOHEMA ΕΛΛΑΔΑ, διαθέσιμο στο link (τελευταία ενημέρωση 26/04/2015) <http://www.protothema.gr/greece/article/449265/poini-katheirxis-145-eton-se-19hrono-gia-tin-tragodia-me-tous-12-nekrous-metanastes/>

²⁸⁴ Περισσότερα στο διαθέσιμο Link (τελευταία ενημέωση 24/05/2015) <http://www.crashonline.gr/%CF%86%CF%89%CF%84%CE%BF%CE%B3%CF%81%CE%B1%CF%86%CE%AF%CE%B5%CF%82-%CF%83%CE%BF%CE%BA-%CE%BC%CE%B5%CF%84%CE%B1%CE%BD%CE%AC%CF%83%CF%84%CE%B5%CF%82-%CF%83%CF%84%CE%BF%CE%B9%CE%B2%CE%B1%CE%B3%CE%BC/>

του ISIS²⁸⁵ Μεγάλο ρόλο παίζει και το γεγονός ότι πολλοί τρομοκράτες προκειμένου να συνεχίσουν την εξτρεμιστική τους δράση στην Ευρώπη, προσπαθούν να περάσουν στην τελευταία κρυμμένοι ανάμεσα στους παράνομους μετανάστες²⁸⁶. Παρατηρείται δηλαδή μία τάση ξενοφοβίας και πιο συγκεκριμένα «ισλαμοφοβίας»²⁸⁷ Όπως υποστηρίζει και η καθηγήτρια Μαίρη Μπόση:

«Το ISIS είναι κατασκεύασμα. Δεν είναι ούτε πρωτότυπο, ούτε αυθόρμητο, ούτε αποτέλεσμα μιας ιδεολογικοπολιτικής στάσης κάποιων ατόμων. Είναι ένα ξεκάθαρο κατασκεύασμα στο οποίο κατασκεύασμα εμπλέκονται πολλοί φορείς. Είναι τα κράτη του Κόλπου με κύρια και πιο σημαντική ίσως τη Σαουδική Αραβία, αλλά είναι και οι δυτικές δυνάμεις, που στήριζαν έμμισθα τη δημιουργία αυτού του κατασκευασμένου μορφώματος που ονομάζεται ISIS. Εδώ θα έλεγα ότι υπήρξε ανοχή της Δύσης στη δημιουργία του μορφώματος και βέβαια της Τουρκίας. Η Τουρκία είναι η χώρα η οποία αναγκάστηκε να παραδεχτεί ότι είναι η δίοδος. Μαζί με την Ιορδανία βέβαια.»²⁸⁸

Επιπροσθέτως, αναφορικά με το αν η Ελλάδα είναι ασφαλής σε περίπτωση επίθεσης από το ISIS, κ. Μπόση υποστήριξε:

«Δεν υπάρχει κράτος που να είναι απόλυτα προφυλαγμένο. Η κινητικότητα αυτών των ατόμων θα είναι στην Ευρώπη και η Ελλάδα ως χώρος πρόσβασης μπαίνει μέσα στη συζήτηση. Εντός της Ευρωπαϊκής ηπείρου, λόγω του Σένγκεν η κινητικότητα ατόμων και αγαθών, ανοίγει τις πόρτες και σε αυτό το είδος. Εγώ θα έλεγα ότι η Ελλάδα είναι αποδέκτης μεγάλου ρεύματος μεταναστών. Η πιθανότητα δημιουργίας πυρήνων είναι υπαρκτή. Ωστόσο την Ελλάδα τη σώζει ότι δεν υπήρξε ποτέ αποικιοκρατική δύναμη και είχε καλές σχέσεις με μια σειρά από αυτές τις χώρες. Από εκεί και πέρα βέβαια, με τα ρεύματα των μεταναστών που έρχονται από τις χώρες που υπάρχουν συρράξεις και όχι μόνο, η Ελλάδα έχει γίνει αποδέκτης μεγάλου αριθμού μεταναστών, ανεξέλεγκτα. Τίποτα δεν αποκλείει καμία είδους κινητικότητα όσον αφορά τη δράση αυτών των ατόμων σε αυτό το επίπεδο. Βέβαια οι μετανάστες κάθε άλλο παρά τη βία έχουν κατά νου. Οι μετανάστες έρχονται και θέλουν να προχωρήσουν στις βόρειες χώρες όπου τους έχουν υποσχεθεί και μικρούς παραδείσους. Ωστόσο όταν εγκλωβίζονται εδώ, τους δίνεται το δικαίωμα του άγχους και του θυμού που αν αυτός ο θυμός γίνει αντικείμενο εκμετάλλευσης από τους εξειδικευμένους στην έννοια του πολέμου, μπορεί να βιώσουμε κι εμείς τέτοιες καταστάσεις, Στην παρούσα φάση δεν

²⁸⁵ Αναφερόμαστε στα αρχικά του Ισλαμικού Κράτους του Ιράκ και της Συρίας (Islamic State of Iraq and Syria), για μία ισλαμική εξτρεμιστική οργάνωση με δράση στις περιοχές αυτές αλλά και στο Λίβανο, στην Αίγυπτο, στη Μέση Ανατολή, Δυτική Αφρική και στη Νότια και Νοτιοδυτική Ασία.

²⁸⁶ Όπως δήλωσε και ο γενικός γραμματέας του NATO Jens Stoltenberg, «το ισλαμικό κράτος προσπαθεί να περάσει λαθρά στην Ευρώπη μαχητές, κρυμμένους σε βάρκες μεταναστών». Γι' αυτό το λόγο το NATO επιδιώκει να συνεργαστεί με τις χώρες της Βόρειας Αφρικής και της Μέσης Ανατολής. Πηγή: διαθέσιμο στο link (τελευταία ενημέρωση 25/04/2015) <http://news.yahoo.com/terrorists-may-migrant-cover-europe-nato-102106795.html>

²⁸⁷ *Frontiers of Fear: Immigration and Insecurity in the United States and Europe*, (σελ 898), Vol.37, Issue 5, Ethnic and Racial Studies διαθέσιμο στο link (τελευταία ενημέρωση 24/05/2015) <http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/01419870.2013.800573#.VVieELntmko>

²⁸⁸ Περισσότερα στο διαθέσιμο link (τελευταία ενημέρωση 24/05/2015) <http://news247.gr/eidiseis/weekend-edition/oi-tzixatzistes-sta-notia-ths-krhths-poso-kindyneuei-h-ellada.3330112.html>

έχουμε στοιχεία, ή τουλάχιστον δεν μας έχουν δοθεί στοιχεία πυρήνων αυτού του τύπου». ²⁸⁹

Αξίζει να αναφέρουμε, πως ο Υπουργός Εθνικής Άμυνας Πάνος Καμένος, υποστήριξε ,πως ,εάν η Ε.Ε δεν βοηθήσει την Ελλάδα θα δεχθεί ένα μεγάλο κύμα μεταναστών. Συγκεκριμένα υποστήριξε: ²⁹⁰

«Αν πάνε να χτυπήσουν την Ελλάδα, να ξέρουν ότι εμείς αύριο το πρωί αναστέλλουμε τη συνθήκη του Δουβλίνου ΙΙ, παίρνουν οι μετανάστες τα χαρτιά τους και την ταυτότητά τους και πάνε στο Βερολίνο. Μεταξύ αυτών των μεταναστών, αν υπάρχουν και κάποιοι που έχουν περάσει και για τους οποίους δεν έχει ελεγχθεί αν βρίσκονται στο πλευρό του ISIS, θα είναι ευθύνη της Ευρώπης που θα έχει αποφασίσει να χτυπήσει την Ελλάδα».

Χώρα προέλευσης	Αριθμός μεταναστών
Σύνολο	762.000
Αναπτυσσόμενες χώρες εκτός Ε.Ε.	
Αλβανία	438.000
Βουλγαρία	35.000
Γεωργία	23.000
Ρουμανία	22.000
Ρωσία	17.000
Ουκρανία	14.000
Πακιστάν	11.000
Τουρκία	8.000
Αρμενία	8.000
Ινδία	7.000
Αίγυπτος	7.000
Μολδαβία	6.000
Φιλιππίνες	6.000
Μπαγκλαντές	5.000
Συρία	5.000
Ανεπτυγμένες Χώρες Εκτός Ε.Ε	
Αυστραλία	9.000
Καναδάς	6.000
ΗΠΑ	18.000
Χώρες μέλη Ε.Ε. προ 2004	
Ηνωμένο Βασίλειο	13.000

²⁸⁹ Στο ίδιο.

²⁹⁰ Περισσότερα στο διαθέσιμο link (τελευταία ενημέρωση 24/05/2015) <http://www.protothema.gr/politics/article/458193/independent-i-ellada-apeilei-na-steilei-metanastes-sto-verolino/>

Γερμανία	12.000
Ιταλία	6.000
Γαλλία	5.000
Χώρες μέλη Ε.Ε. μετά το 2004	
Κύπρος	17.000
Πολωνία	13.000

Πίνακας 1: Αλλοδαποί που διαμένουν στην Ελλάδα κατά χώρα προέλευσης.²⁹¹

Χώρα Προέλευσης		Υποσύνολο	Σύνολο
Αλβανία	100.000	100.000	252.000
Γεωργία	80.000	152.000	
Καζακστάν	31.000		
Ρωσία	23.000		
Αρμενία	9.000		
Άλλη			

Πίνακας 2: Πίνακας με τους ομογενείς που διαμένουν στην Ελλάδα κατά χώρα προέλευσης.²⁹²

5.3 Η παρουσία των μεταναστών στον ελλαδικό χώρο και η αντιμετώπισή τους από τον ελληνικό πληθυσμό

Βασικό εμπόδιο για την προσέγγιση του μεταναστευτικού στη δημόσια και ιδιωτική σφαίρα είναι η αναγνώρισή τους, όχι ως κοινωνικά φαινόμενα αλλά ως προβλήματα, τα οποία έχουν εμφανισθεί στην ελληνική κοινωνία ως αποτέλεσμα της παγκοσμιοποίησης, της εξαθλίωσης των χωρών προέλευσης και της ελλιπούς φύλαξης των συνόρων.²⁹³ Παρατηρείται, δηλαδή, μία «αντικειμενοποίηση» των μεταναστών, που δεν εμφανίζονται σχεδόν ποτέ ως υποκείμενα, αλλά ως πρόβλημα, το οποίο ξεκινά με την παρουσία τους στη χώρα υποδοχής.²⁹⁴

²⁹¹ Τριανταφυλλίδου Άννα, (2005) Ελληνική Μεταναστευτική Πολιτική, Προβλήματα και Κατευθύνσεις, (σελ 17-18) Ελληνικό Ίδρυμα Ευρωπαϊκής και Εξωτερικής Πολιτικής (ΕΛΙΑΜΕΠ), διαθέσιμο στο [Link](http://www.eliamep.gr/old/eliamep/files/TRIAND.pdf) (τελευταία ενημέρωση 24/05/2015)

²⁹² Στο ίδιο.

²⁹³ Μαρβάκης Αθ, Παρσανόγλου Δ. Παύλου Μ (2001), *Μετανάστες στην Ελλάδα*, (σελ 14-15) Αθήνα: Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα.

²⁹⁴ Στο ίδιο σελ 18

Η Ηλέκτρα Πετράκου²⁹⁵ επιχειρεί να αναλύσει τη μετανάστευση στην Ελλάδα ως κοινωνική σχέση και ως διαδικασία, η οποία μορφοποιείται από την οργάνωση της ελληνικής κοινωνίας. Εξετάζεται το πλαίσιο διαμόρφωσης της μετανάστευσης, καθώς και η κυριαρχία της παράνομης μετανάστευσης στην υιοθέτηση και εφαρμογή της ελληνικής μεταναστευτικής πολιτικής. Τέλος, επισημαίνει την ευκαιρία που μπορεί να προσφέρει το πρόγραμμα νομιμοποίησης στην ανασυγκρότηση του περιεχομένου της μετανάστευσης και γενικότερα στη λειτουργία της ελληνικής κοινωνίας, προς την κατεύθυνση της κατοχύρωσης δικαιωμάτων και ισότιμης αναγνώρισης διαφορετικών κοινωνικών ομάδων στο δημόσιο διάλογο²⁹⁶, ο οποίος θα εμπλουτιστεί μονάχα εάν ακουστούν και οι φωνές των «υποκειμένων»-μεταναστών, των «Άλλων», κατά τους κοινωνικούς ανθρωπολόγους.²⁹⁷

Η Ιωάννα Κούρτοβικ²⁹⁸, παρατηρεί τρεις φάσεις στην αντιμετώπιση του μεταναστευτικού φαινομένου από την Ελληνική Πολιτεία: ²⁹⁹ Α) Η πρώτη μέχρι τα τέλη της δεκαετίας του 1980 (περίοδος της ανοχής), Β) Η δεύτερη, που καθορίζεται από το νόμο 1975/91³⁰⁰ (φάση της ποινικοποίησης), Γ) Η Τρίτη φάση συνδέεται με τη διαδικασία της νομιμοποίησης, που ξεκίνησε το Νοέμβριο του 1997 έως σήμερα (φάση της εγκληματοποίησης της μετανάστευσης).

5.4 Ελληνική Εθνικιστική Ιδεολογία³⁰¹

²⁹⁵ Η Ηλέκτρα Πετράκου διδάσκει στο Τμήμα Γεωγραφίας του Πανεπιστημίου Αιγαίου και είναι ιδρυτικό μέλος και συνδιευθύντρια του Εργαστηρίου Μετακινήσεων Πληθυσμών στο ίδιο Πανεπιστήμιο. Τα ερευνητικά της ενδιαφέροντα αφορούν στα ζητήματα μετανάστευσης, ασύλου, διασποράς, συνόρων και πολιτικής γεωγραφίας. Πηγή: διαθέσιμο στο link (τελευταία ενημέρωση 25/05/2015)

<http://www.biblionet.gr/author/47608/%CE%97%CE%BB%CE%AD%CE%BA%CF%84%CF%81%CE%B1%CE%A0%CE%B5%CF%84%CF%81%CE%AC%CE%BA%CE%BF%CF%85>

²⁹⁶ Μαρβάκης Αθ, Παρσανόγλου Δ. Παύλου Μ (2001), *Μετανάστες στην Ελλάδα*, (σελ 20-21) Αθήνα: Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα

²⁹⁷ Γκέφου- Μαδιανού Δήμητρα (2010), *Πολιτισμός και Εθνογραφία. Από το Εθνογραφικό Ρεαλισμό στην Πολιτισμική Κριτική*, (σελ 190), Αθήνα: Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα.

²⁹⁸ Η Ιωάννα Κούρτοβικ είναι ελληνίδα νομικός. Έχει υπάρξει, μεταξύ άλλων και συνήγορος υπεράσπισης του Δημήτρη Κουφοντίνα στη Δίκη της 17Ν.

²⁹⁹ Μαρβάκης Αθ, Παρσανόγλου Δ. Παύλου Μ (2001), *Μετανάστες στην Ελλάδα*, (σελ 24) Αθήνα: Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα

³⁰⁰ Ο νόμος 1975/91 (άρθρο 24 παρ. 2) Αφορά την Είσοδο, Έξοδο, παραμονή, εργασία, απέλαση αλλοδαπών, τη διαδικασία αναγνώρισης αλλοδαπών προσφύγων. Με το νόμο αυτό σημειώνεται μία αυξητική τάση των μεταναστών και μείωση του αριθμού των αδειών εργασίας. Το κύριο βάρος δίνεται στην πάταξη των λαθρομεταναστών, στην οποία πρωτεύοντα ρόλο θα έχει ο στρατός και η αστυνομία. Ταυτόχρονα οι αιτούντες άσυλο αντιμετωπίζονται με καχυποψία, ως μετανάστες με οικονομικά κίνητρα. Με το νόμο περί αλλοδαπών, η ελληνική νομοθεσία εναρμονίζεται με την κοινοτική, ως προς τα μεταναστευτικά και προσφυγικά θέματα με απώτερο σκοπό την ισότιμη συμμετοχή της Ελλάδας στην υιοθέτηση και εφαρμογή της κοινής πολιτικής και αποδοχής της στο χώρο Σένγκεν. Η αυξημένες αρμοδιότητες του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη και η ενίσχυση του ρόλου της αστυνομίας και του στρατού καταδεικνύουν τη βάση, πάνω στην οποία θα οικοδομηθεί η μετανάστευση στην Ελλάδα. Πηγές: ΠΔ 366/2002, Ίδρυση Κέντρου Προσωρινής Διαμονής Αιτούντων άσυλο αλλοδαπών προσφύγων στην Αθήνα (ΦΕΚ 313, τ. Α) (Σελ 1), Μαρβάκης Αθ, Παρσανόγλου Δ. Παύλου Μ (2001), *Μετανάστες στην Ελλάδα*, (σελ 43) Αθήνα: Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα.

³⁰¹³⁰¹ Στο ίδιο σελ 36-37

Η ελληνική εθνικιστική ιδεολογία έχει δομηθεί πάνω στην παραδοχή της πολιτισμικής (εθνοτικής, θρησκευτικής, γλωσσικής) ομοιογένειας του ελληνικού πληθυσμού³⁰². Η ελληνική ταυτότητα ανάγεται σε βασική πολιτική της εθνικιστικής ιδεολογίας. Η πολιτική των ταυτοτήτων προβάλλει την αντίληψη, ότι οι πολιτισμικές, φυλετικές, θρησκευτικές ή έμφυλες και εθνικές κατηγορίες, μπορούν να αποτελέσουν πηγή αλλά και μέσο καταπίεσης εις βάρος ξένων υπηκόων και μεταναστών.³⁰³

Βασικό στοιχείο του ορισμού του ελληνικού έθνους αποτελεί η θρησκεία³⁰⁴, ενώ η ελληνικότητα ως συλλογική ταυτότητα περιέχει την ορθοδοξία ως κριτήριο διαχωρισμού του «εμείς» από τους «άλλους». Η κατασκευή της εθνικής ταυτότητας περιλαμβάνει το ένδοξο παρελθόν της Αρχαίας Ελλάδας με μία αμφίθυμη στάση προς τις ευρωπαϊκές χώρες. Από τη μία πλευρά, η υποστήριξη των ευρωπαϊκών κρατών για τη δημιουργία ενός ανεξάρτητου ελληνικού κράτους³⁰⁵ και από την άλλη η αμφισβήτηση της ικανότητας του νέου έθνους να αποτελέσει συνεχιστή και εκπρόσωπο του αρχαίου ελληνικού πνεύματος και των αρχαίων Ελλήνων, δημιούργησε ένα κλίμα καχυποψίας και μετάθεσης ευθυνών προς τους ξένους.

Ταυτόχρονα η ελληνική εθνική παράδοση προσπαθεί να αποτινάξει και την οθωμανική παράδοση. Η γλώσσα και η θρησκεία αποτελούν τα μέσα της επιβίωσης, της συνέχειας του ελληνικού έθνους, πιστεύοντας έτσι, ότι η ελληνικότητα «κληρονομείται», χωρίς να είναι δυνατό να αποκτηθεί. Οι μετανάστες συγκροτούν την κοινωνική κατηγορία «άλλοι», «ξένοι», με βάση εθνικά και θρησκευτικά χαρακτηριστικά και η εγκατάστασή τους απειλεί την ελληνικότητα και συντελεί στη νόθευση της εθνικής ολότητας και ομοιογένειας.

Για να κατανοήσουμε καλύτερα την εθνικιστική ιδεολογία μπορούμε να ανατρέξουμε στα λεγόμενα του Ernst Gellner³⁰⁶ «Ο ελληνισμός (και κυρίως οι έλληνες εκτός ελληνικής επικρατείας) συμβολίζει την καθολικά υψηλή κουλτούρα σε μία κοινωνία, στην οποία κατώτεροι πολιτισμοί καθόριζαν προηγουμένως τις ζωές των περισσοτέρων. Εδώ η αποστολή του ελληνισμού είναι η εθνοπολιτιστική και θρησκευτική ομογενοποίηση της επικρατείας».³⁰⁷

Στην προσπάθειά μας να εξηγήσουμε την ελληνική εθνικιστική ιδεολογία δανειζόμαστε από την κοινωνική ανθρωπολογία τον όρο «μεθοδολογικός

---

³⁰² Στο ίδιο σελ 21

³⁰³ Πολλές φορές όμως ο τονισμός των ιδιαίτερων πολιτισμικών, εθνικών, φυλετικών, θρησκευτικών χαρακτηριστικών και ταυτοτήτων μπορεί να αποτελέσει και μέσο καταπολέμησης της καταπίεσης. Πηγή: Μαδιανού Δήμητρα (2010), Πολιτισμός και Εθνογραφία. Από το Εθνογραφικό Ρεαλισμό στην Πολιτισμική Κριτική, (σελ 196), Αθήνα: Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα.

³⁰⁴ Την περίοδο της τουρκοκρατίας όλοι οι υπήκοοι της Οθωμανικής αυτοκρατορίας ήταν χωρισμένοι σε θρησκευτικές κοινότητες, κάτι το οποίο ίσχυε και για τους Έλληνες, ανώτατος άρχοντας των οποίων αλλά και όλων των ορθοδόξων ήταν ο Οικουμενικός Πατριάρχης. Αποτελούσε δηλαδή μία μορφή αυτοπροσδιορισμού και ταυτότητας.

³⁰⁵ Δεν πρέπει να ξεχνάμε πως το πρώτο ανεξάρτητο ελληνικό κράτος δημιουργήθηκε με ευρωπαϊκή παρέμβαση και πιο συγκεκριμένα με το «Πρωτόκολλο του Λονδίνου» (3 Φεβρουαρίου 1830).

³⁰⁶ Ο Ernst Gellner είναι Βρετανό-Τσέχος φιλόσοφος και κοινωνικός ανθρωπολόγος

³⁰⁷ Μαρβάκης Αθ, Παρσανόγλου Δ. Παύλου Μ (2001), *Μετανάστες στην Ελλάδα*, (σελ 65) Αθήνα: Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα.

εθνικισμός»³⁰⁸. Η εν λόγω έννοια εκφράζεται με τη φυσικοποίηση των εννοιών «έδαφος», «έθνος», «κράτος» και επηρεάζει σε μεγάλο βαθμό τους τρόπους προσέγγισης της μετανάστευσης από τις πολιτικές και κοινωνικές επιστήμες. Η εθνική ιδεολογία καθυπόκειται το πλαίσιο, γύρω από το οποίο προσεγγίζεται και εννοιολογείται η μετανάστευση. Το έθνος αναπλάθεται ως ομοιογενής πολιτισμικά «φαντασιακή κοινότητα»³⁰⁹. Τα εδαφικά σύνορα του κράτους φετιχοποιούνται, δημιουργώντας την ψευδαίσθηση, ότι ορίζουν πεδία της εθνικής κυριαρχίας και ελέγχου και επομένως οι ροές ανθρώπων, κεφαλαίων, εμβασμάτων αξιολογούνται από τη σκοπιά του εθνικού συμφέροντος που παρουσιάζεται με όρους κοινότητας και ομοιογένειας.³¹⁰

Η έννοια του ελληνικού πολιτισμού γίνεται αντιληπτή ως παγιωμένη κοινότητα γλώσσα, θρησκείας, πεποιθήσεων και συμπεριφορών, στενά συνδεδεμένων με μία ορισμένη εδαφική περιοχή, η οποία μεταβιβάζεται αναλλοίωτη στο χρόνο, χωρίς ξένες επιδράσεις, επειδή κάτι τέτοιο θα σήμαινε την αναγνώριση μιας υποδεέστερης θέσης για τον ελληνικό πολιτισμό.³¹¹

Τόσο στο επίπεδο της κοινωνικής ζωής, όσοι και σε θεωρητικό επίπεδο, η μετανάστευση θέτει εκ νέου σε διάλογο έννοιες, όπως έθνος, φυλή, πολυπολιτισμικότητα, ρατσισμός, αφού αρκετά συχνά η επιδείνωση φαινομένων, όπως ο εθνοκεντρισμός και ο ρατσισμός συνδέονται με την αυξημένη παρουσία του «Άλλου», ο οποίος «εισβάλλει» στην ελληνική εθνική κουλτούρα. Η υπονόμηση της εδαφικής κυριαρχίας, εξαιτίας της αυξανόμενης κινητικότητας κεφαλαίων, πληροφοριών, ανθρώπων γίνεται συχνά αντιληπτή, ως κίνδυνος για τις εθνικές παραδόσεις.³¹²

Στην ελληνική κοινωνία, εξαιτίας και της διεθνούς χρηματοπιστωτικής κρίσης³¹³ πολλοί μετανάστες αποδέκτες της αγανάκτησης και της (οικονομικής

---

³⁰⁸ Γκέφου- Μαδιανού Δήμητρα (2009), *Όψεις ανθρωπολογικής έρευνας: Πολιτισμός, Ιστορία, Αναπαραστάσεις* (σελ 296-297) Αθήνα: Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα.

³⁰⁹ Σύμφωνα με τον Anderson, η φαντασιακή κοινότητα υπάρχει, δεν είναι απάτη. Όμως, είναι μια «κοινωνική κατασκευή». Ως κοινωνική κατασκευή προκύπτει από μια σειρά λαϊκών διεργασιών μέσα από τις οποίες οι κάτοικοί της μοιράζονται την εθνικότητα. Όπως λέει ο ίδιος είναι «φαντασιακή επειδή τα μέλη ακόμη και του μικρότερου έθνους δεν θα γνωρίσουν ποτέ τα περισσότερα από τα υπόλοιπα μέλη, ούτε θα τα συναντήσουν ούτε θα ακούσουν κάτι γι' αυτά, κι όμως στα μυαλά τους του καθενός ζει η εικόνα της κοινότητάς τους». Ο εθνικισμός και οι φαντασιακές κοινότητες είναι αποτέλεσμα της αύξησης των δυνατοτήτων χρήσης της γραπτής γλώσσας, του κινήματος ανατροπής των ιδεών, των καθεστώτων και των νόμων της ελέω Θεού κυριαρχίας και μοναρχίας, της εμφάνισης του γραπτού τύπου στο πλαίσιο του καπιταλιστικού τρόπου παραγωγής. Πηγή: Benedict Anderson (1997), *Φαντασιακές κοινότητες. Στοχασμοί για τις απαρχές και τη διάδοση του εθνικισμού.* (σελ 26) Αθήνα: Εκδόσεις Νεφέλη.

³¹⁰ Γκέφου- Μαδιανού Δήμητρα (2009), *Όψεις ανθρωπολογικής έρευνας: Πολιτισμός, Ιστορία, Αναπαραστάσεις* (σελ 296-297) Αθήνα: Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα

³¹¹ Στο ίδιο σελ 301

³¹² Στο ίδιο σελ 302-303

³¹³ Η Ελλάδα, αποτελεί χώρα που έχει πληγεί ιδιαίτερα από την οικονομική κρίση με αποτέλεσμα (εκτός από τους Έλληνες) πολλοί ξένοι, που είχαν μεταναστεύσει στην Ελλάδα για να εργαστούν να δυσκολεύονται πλέον να βγάλουν «μεροκάματο» και να αναγκάζονται, είτε να επιστρέψουν στις χώρες καταγωγής τους, είτε να μεταναστεύσουν σε άλλα κράτη-μέλη της Ε.Ε. Περισσότερα στο διαθέσιμο [link](http://tvxs.gr/news/%CE%B5%CE%BB%CE%BB%CE%AC%CE%B4%CE%B1/%CE%B7-) (τελευταία ενημέρωση 17/05/2015) <http://tvxs.gr/news/%CE%B5%CE%BB%CE%BB%CE%AC%CE%B4%CE%B1/%CE%B7->

κυρίως) δυστοκίας , στην οποία έχουν περιέλθει οι Έλληνες πολίτες. Η αγανάκτηση αυτή γίνεται αντικείμενο εκμετάλλευσης από ακροδεξιές οργανώσεις, όπως για παράδειγμα η Χρυσή Αυγή, η οποία έχει ιστορικό επιθέσεων εναντίον αλλοδαπών.³¹⁴

Παρόλα αυτά και όπως ήδη αναφέραμε εξαιτίας της χρηματοπιστωτικής κρίσης πολλοί ξένοι υπήκοοι, που διαμένουν στην Ελλάδα, σταδιακά την εγκαταλείπουν, είτε για κάποια άλλη χώρα της Ε.Ε, είτε για επαναπατρισμό στη χώρα καταγωγής τους. Χιλιάδες παράνομοι μετανάστες στέκονται στις ουρές που σχηματίζονται στα γραφεία του Διεθνούς Οργανισμού Μετανάστευσης (ΔΟΜ)³¹⁵ στην Ελλάδα προκειμένου να συμπληρώσουν την αίτηση συμμετοχής στο κοινοτικό πρόγραμμα εθελοντικού επαναπατρισμού.³¹⁶

[%CE%BF%CE%B9%CE%BA%CE%BF%CE%BD%CE%BF%CE%BC%CE%B9%CE%BA%CE%AE-%CE%BA%CF%81%CE%AF%CF%83%CE%B7-%CE%BF%CE%B4%CE%B7%CE%B3%CE%B5%CE%AF-%CF%84%CE%BF%CF%85%CF%82-%CE%BC%CE%B5%CF%84%CE%B1%CE%BD%CE%AC%CF%83%CF%84%CE%B5%CF%82-%CF%83%CF%84%CE%B7-%CE%BC%CE%B5%CF%84%CE%B1%CE%BD%CE%AC%CF%83%CF%84%CE%B5%CF%85%CF%83%CE%B7](http://jailgoldendawn.com/2014/01/22/%CE%B7-%CE%B5%CF%80%CE%AF%CE%B8%CE%B5%CF%83%CE%B7-%CF%83%CF%84%CE%BF%CF%85%CF%82-%CE%B1%CE%B9%CE%B3%CF%8D%CF%80%CF%84%CE%B9%CE%BF%CF%85%CF%82-%CF%88%CE%B1%CF%81%CE%AC%CE%B4%CE%B5%CF%82-%CF%83%CF%84/)

³¹⁴ Χαρακτηριστικότερες επιθέσεις είναι η επίθεση χρυσαυγιτών εναντίον Αιγύπτων ψαράδων το 2012 στην ιχθυόσκαλα Περάματος, Οι εκφοβισμός εναντίον αλλοδαπών μικροπωλητών στη Ραφήνα και στο Μεσολόγγι και η καταστροφή των πάγκων τους , η συγκρότηση ταγμάτων εφόδου στη Μεσσηνία για την προστασία Ελλήνων , εναντίον του «λαθραίου αλλοδαπού εισβολέα», Πηγές: διαθέσιμο στο link (τελευταία ενημέρωση 26/05/2015) <http://jailgoldendawn.com/2014/01/22/%CE%B7-%CE%B5%CF%80%CE%AF%CE%B8%CE%B5%CF%83%CE%B7-%CF%83%CF%84%CE%BF%CF%85%CF%82-%CE%B1%CE%B9%CE%B3%CF%8D%CF%80%CF%84%CE%B9%CE%BF%CF%85%CF%82-%CF%88%CE%B1%CF%81%CE%AC%CE%B4%CE%B5%CF%82-%CF%83%CF%84/> , διαθέσιμο στο link (τελευταία ενημέρωση 26/05/2015) <http://tvxs.gr/news/ellada/epithesi-xrysaygiton-enantion-mikropoliton-metanaston-sto-panigyri-tis-rafinas> , διαθέσιμο στο link (τελευταία ενημέρωση 26/05/2015) <http://www.newsbomb.gr/ellada/news/story/227969/i-hrysi-aygi-stinei-tagmata-asfaleias-kata-allodapon-eisvoleon>

³¹⁵ Ο Διεθνής Οργανισμός μετανάστευσης είναι προσηλωμένος στην αρχή, ότι οι ανθρώπινες και ομαλές συνθήκες μετανάστευσης ωφελούν τους μετανάστες και την κοινωνία. Ως ο μεγαλύτερος διεθνής οργανισμός, ο ΔΟΠ ενεργεί με τους εταίρους του με σκοπό α) να βοηθήσει στην αντιμετώπιση των προκλήσεων που προκύπτουν, κατά τη διάρκεια διαχείρισης του μεταναστευτικού, β) να κατανοήσει έγκαιρα όλα τα θέματα της μετανάστευσης, γ) να ενθαρρύνει την κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη, μέσω της μετανάστευσης, δ) να στηρίξει την ανθρώπινη αξιοπρέπεια και την ευημερία των μεταναστών. Πηγή: International Organization for Migration, IOM Office in Greece. Διαθέσιμο στο link (τελευταία ενημέρωση 26/05/2015) <http://greece.iom.int/el/%CE%B7-%CE%B1%CF%80%CE%BF%CF%83%CF%84%CE%BF%CE%BB%CE%B7-%CE%BC%CE%B1%CF%83>

³¹⁶ Το πρόγραμμα αυτό άρχισε επίσημα το 2012 με πρωτοβουλία του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη και αφορά την οικειοθελή επαναπροώθηση και επιστροφή στις χώρες τους, των μεταναστών που βρίσκονται στην Ελλάδα, οι οποίοι θα πρέπει να είναι υπήκοοι τρίτης χώρας, να μην πληρούν τους όρους εισόδου και παραμονής στην Ελλάδα και να μην έχουν υποβάλλει αίτημα για άσυλο. Το συντονισμό της διαδικασίας αυτής έχει αναλάβει ο Διεθνής Οργανισμός μετανάστευσης, καθώς και πολλές μη κυβερνητικές οργανώσεις, στα γραφεία των οποίων συνωστίζονται χιλιάδες παράνομοι μετανάστες, προκειμένου να υπογράψουν τη σχετική αίτηση συμμετοχής στο πρόγραμμα αυτό. Το συνολικό κόστος του προγράμματος αυτού κυμαίνεται στα 10 εκ ευρώ με το 75% να καλύπτεται από την Ε.Ε και το 25% από την Ελλάδα. Υπολογίζεται, ότι τους δύο πρώτους μήνες του 2012 αποχώρησαν οικειοθελώς περίπου 1.200 μετανάστες, στην πλειοψηφία τους Αφγανοί, Αλγερινοί, Μαροκινοί, Νιγηριανοί και μέχρι τον Ιούλιο του ίδιου έτους ο αριθμός των οικειοθελώς αποχωρησάντων έφθασε τους 2.500 λαθρομετανάστες. Πηγή: Λαγγάρης Π, Μεταναστευτικό, Το

Αναφορικά με το πρόγραμμα εθελοντικού επαναπατρισμού ένας μετανάστης από το Μαρόκο δήλωσε³¹⁷:

«Περπατούσα επί ώρες. Τα πόδια μου δεν τα ένιωθα από τον πόνο και την κούραση, και όμως δεν σταματούσα να ονειρεύομαι τη ζωή μου στην Ελλάδα. Τελικά κατέληξα να ψάχνω στα σκουπίδια για φαγητό. Γι' αυτό και αποφάσισα να γυρίσω στην πατρίδα μου. Εκεί πιστεύω ότι θα τα καταφέρω».

5.5 Η ελληνική μεταναστευτική πολιτική

Μέχρι τις αρχές της δεκαετίας του 1990, η ελληνική μεταναστευτική πολιτική ήταν προσανατολισμένη σε θέματα διασποράς ή αποδήμου ελληνισμού, στη μετανάστευση εργατικού δυναμικού στην Ελλάδα. Στο τέλος της δεκαετίας του 1980, ευνοήθηκε η μεγαλύτερη είσοδος μεταναστών στον ελλαδικό χώρο. Αυτές οι εξελίξεις στο μεταναστευτικό σχετίζονταν με τη συμμετοχή της Ελλάδας στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα, την πτώση της Σοβιετικής Ένωσης και την είσοδο πολλών υπηκόων από πρώην σοβιετικές δημοκρατίες της Ανατολικής Ευρώπης, της Γιουγκοσλαβίας (εξαιτίας του πολέμου που μαινόταν και ήταν προϊόν της εθνικιστικής αφύπνισης στα Βαλκάνια. Η μετανάστευση από τις πρώην κομμουνιστικές χώρες έπαψε να είναι ζήτημα πολιτικό³¹⁸, προκαλώντας την επιβολή αυστηρότερων ελέγχων στα σύνορα³¹⁹, με στόχο την καταπολέμηση της παράνομης εισόδου μεταναστών στην ελληνική επικράτεια.³²⁰

Μετά την παράνομη μαζική μετανάστευση στη χώρα στις αρχές της δεκαετίας του 1990, η οποία προκλήθηκε κυρίως από την πτώση των κομμουνιστικών καθεστώτων, η Ελλάδα αντιμετωπίζει δυσκολίες όχι μόνο με την μεταναστευτική της πολιτική αλλά και με την απλή συλλογή στατιστικών στοιχείων για το μέγεθος και το είδος της μετανάστευσης. Μετά από αρκετά χρόνια μαζικής παράνομης μετανάστευσης που συνοδεύτηκε από παράνομες απελάσεις, κυρίως Αλβανών, Βουλγάρων και Ρουμάνων, η Ελλάδα έθεσε απρόθυμα σε εφαρμογή, το πρώτο πρόγραμμα νομιμοποίησης των παράνομων μεταναστών.³²¹ Συνεπώς, ο αριθμός των

απόστημα έσπασε και μολύνει τα πάντα. Η Έκθεση FRONTEX για Τουρκία-Σένγκεν., Τεύχος 68, διαθέσιμο στο [link](http://www.elesme.gr/elesme/periodika/t68/t68_04.html) (τελευταία ενημέρωση 26/05/2015)

³¹⁷ Περισσότερα στο διαθέσιμο [link](http://www.newsbeast.gr/society/arthro/342738/adi-na-troo-apo-ta-skoupidia-gurizo-stin-patrida-mou/) (τελευταία ενημέρωση 26/05/2015)

³¹⁸ Η Ελλάδα αποτελούσε και συνεχίζει να αποτελεί χώρα- μέλος του NATO και η στρατηγική της είναι πλήρως εναρμονισμένη με αυτήν της Βορειοατλαντικής Συμμαχίας. Πηγή: : Ηφαιστος Παναγιώτης, Πλατιάς Αθανάσιος (1992) *Ελληνική Αποτρεπτική Στρατηγική* (σελ 31) Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση

³¹⁹ Μαρβάκης Αθ, Παρσανόγλου Δ. Παύλου Μ (2001), *Μετανάστες στην Ελλάδα*, (σελ 40-44) Αθήνα: Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα.

³²⁰ Στο ίδιο σελ 43

³²¹ Συγκεκριμένα, το 1997, η Λευκή Κάρτα, διάρκειας 6 μηνών, δόθηκε σε όλους σχεδόν τους 327.000 υποψηφίους και προσέφερε εκείνη τη χρονική στιγμή το μόνο αξιόπιστο στοιχείο για τους

αιτήσεων ήταν 228.000 και η διαδικασία σηματοδότηκε από σημαντικές γραφειοκρατικές καθυστερήσεις.³²²

Το 1991 ψηφίζεται ο νόμος 1975/91³²³, αναφορικά με την αντιμετώπιση (παραμονή εργασία, απέλαση) των ξένων υπηκόων, των προσφύγων και των αιτούντων άσυλο. Επιπλέον, το 2004 ψηφίστηκε ο νόμος 3284/2004, περί κυρώσεως του κώδικα της Ελληνικής Ιθαγένειας³²⁴ και ο νόμος 4521/2014 (Κώδικας Μετανάστευσης και κοινωνικής ένταξης)³²⁵

Επιπροσθέτως, η υιοθέτηση δρακόντειων μέτρων και η άσκηση εκτεταμένων εσωτερικών και εξωτερικών ελέγχων νομιμοποίησε το ρόλο της αστυνομίας ως κυρίαρχου μηχανισμού, χωρίς όμως να καταφέρει να καταπολεμήσει την είσοδο παράνομων μεταναστών στην Ελλάδα, επιτρέποντας παράλληλα τη λειτουργία παράνομων δικτύων εμπορίας ανθρώπων.³²⁶ Μία από τις επιχειρήσεις για την καταπολέμηση της μετανάστευσης, στην οποία είχε ενεργό ρόλο η ελληνική αστυνομία ήταν η επιχείρηση με την ονομασία «Ξένιος Ζευς»³²⁷. Η επιχείρηση αυτή ξεκίνησε στις 2 Αυγούστου 2012 στον Έβρο και στις 3 Αυγούστου στην Αθήνα, προκειμένου να συλληφθούν όσοι ξένοι υπήκοοι δεν διαμένουν νόμιμα σε ελληνικό έδαφος. Στην επιχείρηση συμμετείχαν 2.500 αστυνομικοί στον Έβρο και 2.000 στην

μετανάστες. Στο πρόγραμμα που ακολούθησε, η Πράσινη Κάρτα, με διάρκεια 1-3 έτη, έθετε πολλά εμπόδια σε όσους επιθυμούσαν να κάνουν αίτηση. Πηγή: *Οι μεταναστευτικές τάσεις και η ελληνική πραγματικότητα*, DefenceNews, διαθέσιμο στο Link (τελευταία ενημέρωση 26/05/2015) <http://defencenews.gr/index.php/diethneis-sxeseis/1550-oi-metanastefitikes-taseis-kai-i-elliniki-pragmatikotita>

³²² *Οι μεταναστευτικές τάσεις και η ελληνική πραγματικότητα*, DefenceNews, διαθέσιμο στο Link (τελευταία ενημέρωση 26/05/2015) <http://defencenews.gr/index.php/diethneis-sxeseis/1550-oi-metanastefitikes-taseis-kai-i-elliniki-pragmatikotita>

³²³ Ο νόμος 1975/91 (άρθρο 24 παρ. 2) Αφορά την Είσοδο, Έξοδο, παραμονή, εργασία, απέλαση αλλοδαπών, τη διαδικασία αναγνώρισης αλλοδαπών προσφύγων. Με το νόμο αυτό σημειώνεται μία αυξητική τάση των μεταναστών και μείωση του αριθμού των αδειών εργασίας. Το κύριο βάρος δίνεται στην πάταξη των λαθρομεταναστών, στην οποία πρωτεύοντα ρόλο θα έχει ο στρατός και η αστυνομία. Ταυτόχρονα οι αιτούντες άσυλο αντιμετωπίζονται με καχυποψία, ως μετανάστες με οικονομικά κίνητρα. Με το νόμο περί αλλοδαπών, η ελληνική νομοθεσία εναρμονίζεται με την κοινοτική, ως προς τα μεταναστευτικά και προσφυγικά θέματα με απώτερο σκοπό την ισότιμη συμμετοχή της Ελλάδας στην υιοθέτηση και εφαρμογή της κοινής πολιτικής και αποδοχής της στο χώρο Σένγκεν. Η αυξημένες αρμοδιότητες του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη και η ενίσχυση του ρόλου της αστυνομίας και του στρατού καταδεικνύουν τη βάση, πάνω στην οποία θα οικοδομηθεί η μετανάστευση στην Ελλάδα. Πηγές: ΠΔ 366/2002, Ίδρυση Κέντρου Προσωρινής Διαμονής Αιτούντων άσυλο αλλοδαπών προσφύγων στην Αθήνα (ΦΕΚ 313, τ. Α) (Σελ 1), Μαρβάκης Αθ, Παρσανόγλου Δ. Παύλου Μ (2001), *Μετανάστες στην Ελλάδα*, (σελ 43) Αθήνα: Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα.

³²⁴ Περισσότερα στο διαθέσιμο Link (τελευταία ενημέρωση 26/05/2015) http://www.dsnet.gr/Epikairothta/Nomothesia/n3284_04.htm

³²⁵ Περισσότερα στο διαθέσιμο link (τελευταία ενημέρωση 26/05/2015) http://www.mfa.gr/images/docs/ethnikes_theoriseis/2014/4251.pdf

³²⁶ Μαρβάκης Αθ, Παρσανόγλου Δ. Παύλου Μ (2001), *Μετανάστες στην Ελλάδα*, (σελ 34) Αθήνα: Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα

³²⁷ Περισσότερα στο διαθέσιμο link (τελευταία ενημέρωση 26/05/2015) <http://www.tovima.gr/society/article/?aid=469724>

Αθήνα. Στόχοι του Ξένιου Ζευσ ήταν α) η απώθηση των παράνομων μεταναστών στον Έβρο και η σφράγιση των συνόρων, β) η επιστροφή των παράνομων μεταναστών στις χώρες προέλευσής τους, γ) η Αθήνα να ξαναγίνει μητρόπολη με ευνομία και ποιότητα ζωής, τόσο για τους κατοίκους, όσο και για τους επισκέπτες της. Συνολικά³²⁸ από την επιχείρηση Ξένιος Ζευσ : στην Αττική προσήχθησαν 77.526 αλλοδαποί, συνελήφθησαν 4.435 αλλοδαποί, γιατί δεν πληρούσαν τις νόμιμες προϋποθέσεις παραμονής στη χώρα. Ειδικότερα για την επιχείρηση αυτή ο τότε Υπουργός Προστασίας του Πολίτη Νίκος Δένδιας υποστήριξε³²⁹:

«Η επίλυση του μεταναστευτικού είναι πρόκληση εθνικού μεγέθους. Είμαστε στα όρια της κατάρρευσης. Αν δεν δημιουργήσουμε ένα συνολικό δίκτυο διαχείρισης της παράνομης μετανάστευσης θα καταρρεύσουμε». Κινδυνεύουμε με πλήρη αλλοίωση της κοινωνίας, το μεταναστευτικό ίσως είναι μεγαλύτερο πρόβλημα και από το οικονομικό».

Αντιθέτως, ο νέος υπουργός προστασίας του Πολίτη Γιάννης Πανούσης , όντας αντίθετος στην επιχείρηση σκούπα του Ξένιου Ζευσ υποστήριξε:

«Το θέμα της «σκούπας» και της κλούβας, που μαζεύει 40 άτομα στον σωρό και τους πάει κάπου, τελείωσε. Η άποψή μας είναι ότι δεν μπορείς να μην έχεις αστυνόμευση, αλλά ούτε αστυνομοκρατία ούτε κνηνητό ούτε μηδενική ανοχή, διότι αν κνηηγάς τους επαίτες και τις πόρνες, είναι μηδενική ανοχή. Η αστυνομία θα είναι στο κέντρο για προστασία».

Επιπροσθέτως, ο κ Πανούσης υπέγραψε μαζί με την Τουρκία και τη Βουλγαρία ένα σύμφωνο για την λειτουργία ενός «Κοινού Κέντρου Επαφής»³³⁰ για την αστυνόμευση και την τελωνειακή συνεργασία. Στόχος της συμφωνίας είναι η δημιουργία ενός κέντρου ανταλλαγής πληροφοριών σε πραγματικό χρόνο για την αντιμετώπιση της παράτυπης μετανάστευσης και του λαθρεμπορίου. Η τριμερής συμφωνία θα συμβάλλει στην ενίσχυση των κοινών προσπαθειών για την αντιμετώπιση του οργανωμένου εγκλήματος, της τρομοκρατίας, της παράτυπης

³²⁸ Περισσότερα στο διαθέσιμο link (τελευταία ενημέρωση 26/05/2015) <http://www.kathimerini.gr/27644/article/epikairothta/ellada/anakoinw8hkan-ta-apotelesmata-ths-epixeirhshs-3enios-zeys-twn-teleytaiwn-e3i-mhnwn>

³²⁹ Το ΒΗΜΑ διαθέσιμος στο Link (τελευταία ενημέρωση 26/05/2015) <http://www.tovima.gr/society/article/?aid=469853>

³³⁰ Η Συμφωνία προβλέπει την ίδρυση στο Καπιτάν Αντρέεβο της Βουλγαρίας «Κοινού Κέντρου Επαφής, στα πρότυπα των ευρωπαϊκών πρακτικών και σύμφωνα με τις νομοθεσίες των συμβαλλόμενων χωρών. Κύρια αρμοδιότητά του θα είναι η ανταλλαγή πληροφοριών σε θέματα παράτυπης μετανάστευσης, διακίνησης ανθρώπων, όπλων, τροχαίων παραβάσεων, με σεβασμό στην προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Αστυνομικοί και τελωνειακοί θα εργάζονται κάτω από κοινή στέγη, σε χωριστούς ωστόσο χώρους, ενώ η κάθε πλευρά θα ενεργεί σύμφωνα με την εθνική της νομοθεσία και θα έχει πρόσβαση μόνο στις δικές της βάσεις δεδομένων. Πηγή: Kathimerini, διαθέσιμο στο link (τελευταία ενημέρωση 26/05/2015) <http://www.kathimerini.gr/816806/article/epikairothta/ellada/synergasia-me-voylgaria-toyrkia-gia-paranomh-metanasteysh-kai-la8remporio>

μετανάστευσης και του λαθρεμπορίου.

Επιπροσθέτως, στις 8 Ιουλίου 2015 ψηφίστηκε στο ελληνικό Κοινοβούλιο κατά άρθρο το Νομοσχέδιο για την ιθαγένεια.³³¹

Αριθμός Παράνομων μεταναστών	Απαντήσεις	Συχνότητα
<100	1	2,7
100	7	18,9
150	1	2,7
200	13	35,1
250	5	13,5
300	4	10,8
350	2	5,4
400	3	8,1
450	-	-
500	1	2,7
Σύνολο	37	100

*Εκτιμήσεις για τον αριθμό των παράνομων μεταναστών, που διαμένουν στην Ελλάδα.*³³²

Κάνοντας έναν απολογισμό, παρατηρούμε, ότι από τις τελευταίες εβδομάδες του Ιουνίου του 2015, τα νησιά της Ελλάδας αποτελούν για τους πρόσφυγες κύριο

³³¹ Επί των άρθρων 1 (προϋποθέσεις παροχής ιθαγένειας σε παιδιά μεταναστών), 7 (άδειες παραμονής σε εποχικά εργαζόμενους), 8 (μεταναστευτική νομοθεσία) και 10 (παροχή εξουσιοδότησης για έκδοση σχετικών υπουργικών αποφάσεων) ζητήθηκε ονομαστική ψηφοφορία από την ΧΑ και το αποτέλεσμα είχε ως εξής: Αρ. 1 Υπέρ 179, Κατά 84 Αρ. 7 ΥΠΕΡ 232, Κατά 31 (καταψήφισε το ΚΚΕ και υπερψήφισε η ΝΔ) Αρ. 8 Υπέρ 179, Κατά 84 Αρ. 10 Υπέρ 179, Κατά 84. Πηγή: Περισσότερα στο διεθέσιμο Link (τελευταία ενημέρωση 28/07/2015) <http://www.protothema.gr/politics/article/491709/psifistike-to-nomoshedio-gia-tin-ithageneia/>

³³² *Εκτίμηση του Όγκου των Αλλοδαπών, που διαμένουν μόνιμα στην Ελλάδα* (2008), Πρόγραμμα χρηματοδοτικής και τεχνικής βοήθειας προς τρίτες χώρες στους τομείς της μετανάστευσης και του ασύλου- ΑΕΝΕΑΣ, «Δημιουργία μηχανισμών για την αποτελεσματική και βιώσιμη υλοποίηση των συμφωνιών επανεισδοχής, μεταξύ της Αλβανίας, της Ε.Κ. και ενδιαφερόμενων τρίτων χωρών. Σύμβαση επιχορήγησης ενέργειας 19.02.03/2005 103499-17 (σελ 35) διαθέσιμο στο Link (τελευταία ενημέρωση 26/05/2015) http://www.ypes.gr/AENEAS_EL/slide_2.4.1.pdf

σημείο εισόδου στην Ευρώπη, ξεπερνώντας ακόμη και την Ιταλία. Σχεδόν 80.000 πρόσφυγες και μετανάστες έχουν φθάσει από τις αρχές τους έτους στις ελληνικές ακτές από την Τουρκία.³³³ Από αυτούς, περίπου 2000 μεταφέρθηκαν στο λιμάνι του Πειραιά από τη Μυτιλήνη στις 13 Ιουνίου 2015.³³⁴

Επιπλέον, αρχή του 2015 και μέχρι την 31η Μαΐου, το Λιμενικό είχε περισυλλέξει, κυρίως από το Ανατολικό Αιγαίο, 40.297 παράτυπους μετανάστες και πρόσφυγες αντί «μόλις» 6.500 πέρυσι. Κατά τη διάρκεια του τριμήνου (5-7/6/2015) συνελήφθησαν από Αστυνομία και Λιμενικό για παράτυπη είσοδο στη χώρα 4.046 άτομα.³³⁵ Όσοι από τους μετανάστες έφθασαν στην Αθήνα, στις 15 Ιουνίου 2015, άλλοι δήλωσαν ότι είχαν κάπου να μείνουν³³⁶, άλλοι κατευθύνθηκαν στην πλατεία Ομονοίας.³³⁷

Τέλος εξαιτίας της ολοένα και μεγαλύτερης εισόδου (και διαμονής τους στα ελληνικά νησιά) μεταναστών και προσφύγων, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αποφάσισε τη χορήγηση κονδυλίων ύψους 473 εκατομμυρίων ευρώ για τη διαχείριση του μεταναστευτικού στην Ελλάδα.³³⁸

Κεφάλαιο 6: Η μετανάστευση ως «μέσο εξάπλωσης» της διεθνούς τρομοκρατίας.

Η μετανάστευση, όπως αναφέραμε στο πρώτον κεφάλαιο, είναι η μετακίνηση ατόμων από το κράτος προέλευσής τους προς ένα άλλο³³⁹, με απώτερο στόχο την εξεύρεση καλύτερων συνθηκών διαβίωσης. Οι μετακινήσεις ξένων υπηκόων γίνονται, τόσο μεταξύ ανεπτυγμένων και αναπτυσσόμενων χωρών, όσο και μεταξύ

³³³ Συγκεκριμένα, περισσότεροι από 9.000 πρόσφυγες και μετανάστες αποβιβάστηκαν στα ελληνικά νησιά. Πηγή: Περισσότερα στο διαθέσιμο link (τελευταία ενημέρωση 28/07/2015) <http://news.in.gr/greece/article/?aid=1500011309>

³³⁴ Περισσότερα στο διαθέσιμο Link (τελευταία ενημέρωση 28/07/2015) <http://news.in.gr/greece/article/?aid=1500004637>

³³⁵ Το φαινόμενο είναι εντονότερο στη Μυτιλήνη, όπου το τελευταίο πεντάμηνο διασώθηκαν από το Λιμενικό 18.371 αλλοδαποί, προερχόμενοι από τα τουρκικά παράλια. Αξίζει να αναφέρουμε πως στο πάρκο κυκλοφοριακής αγωγής Μυτιλήνης, που μετατράπηκε σε πρόχειρο καταυλισμό χωρητικότητας 300 ατόμων, φιλοξενούνται σήμερα 1.500 άτομα. Συνεπώς, οι λιμενικές αρχές του νησιού έχουν από την αρχή του χρόνου περισυλλέξει 7.317 παράτυπους μετανάστες και πρόσφυγες, ενώ μόνο τον Μάιο οι συλλήψεις ανήλθαν σε 3.418. Παρόμοια κατάσταση επικρατεί στη Σάμο και στην Κω, όπου από την αρχή του χρόνου έχουν συλλεγεί 4.658 και 4.625 αλλοδαποί, αντίστοιχα. Οι περισσότεροι από τους παράνομους μετανάστες είναι κυρίως πρόσφυγες από τη Συρία. Πηγή: Περισσότερα στο διαθέσιμο Link (τελευταία ενημέρωση 28/07/2015) <http://www.kathimerini.gr/818511/article/epikairothta/ellada/4000-metanastes-se-ena-trihmero>

³³⁶ Είτε σε φιλικά, είτε σε συγγενικά πρόσωπα

³³⁷ Περισσότερα στο διαθέσιμο link (τελευταία ενημέρωση 28/07/2015) <http://www.avgi.gr/article/5618335/stin-athina-oi-1800-prosfuges-apo-ti-suria-meta-apo-kinitopiisi-anthropias-ton-mutilinion>

³³⁸ Περισσότερα στο Ert.gr διαθέσιμο στο Link (τελευταία ενημέρωση 11/08/2015) <http://www.ert.gr/kondili-473-ekat-evro-dini-i-komision-stin-ellada-gia-to-metanasteftiko>

³³⁹ Μαρβάκης Αθ, Παρσανόγλου Δ, Παύλου Μ (2001) *Μετανάστες στην Ελλάδα* (σελ 31) Αθήνα: Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα

αναπτυσσόμενων χωρών.³⁴⁰

Για να κατανοήσουμε, πώς η μετανάστευση αποτελεί «μέσο εξάπλωσης» της τρομοκρατίας πρέπει να εξετάσουμε το φαινόμενο της τρομοκρατίας και την πορεία της στην ανθρώπινη ιστορία.

Για τη τρομοκρατία καθαυτή δεν έχει δοθεί μέχρι σήμερα κάποιος επαρκής και ορισμός, παρά μόνο η προσωπική εκτίμηση διαφόρων φορέων και κρατικών μηχανισμών. Χαρακτηριστικά³⁴¹: οι ΗΠΑ³⁴², ορίζουν την τρομοκρατία ως μία τακτική, μία μορφή πολέμου, η οποία αποσκοπεί στην επίτευξη πολιτικών αποτελεσμάτων. Επιπροσθέτως σύμφωνα με το αμερικανικό υπουργείο εξωτερικών, τρομοκρατία είναι η προ-υπολογισμένη βία, που συνίσταται σε επιθέσεις κατά αμάχων πολιτών ή άλλων στόχων από συνωμοτικές και τρομοκρατικές ομάδες. Το F.B.I αντιλαμβάνεται την τρομοκρατία, ως την παράνομη άσκηση βίας, κατά ατόμων ή περιουσίας με σκοπό τη διάβρωση ή τη φθορά μιας κυβέρνησης, αμάχου πληθυσμού ή τμημάτων τους, με στόχο την ανάπτυξη πολιτικών και κοινωνικών σκοπών.³⁴³ Το Ηνωμένο Βασίλειο³⁴⁴, ορίζει την τρομοκρατία από νομική άποψη, ως τη χρήση βίας για πολιτικούς σκοπούς και εμπεριέχει τη χρήση βίας και τον εκφοβισμό του πληθυσμού ή τμήματός του. Η Γερμανία όρισε την τρομοκρατία, ως τη συνεχή και συγκροτημένη με πολιτικούς σκοπούς, μάχη συνοδευόμενη από επιθέσεις κατά της ζωής και της περιουσίας (δολοφονία, ανθρωποκτονία, απαγωγή εμπρησμός). Αναφορικά με την τρομοκρατία, πολλοί διεθνείς οργανισμοί επιχείρησαν να δώσουν έναν επαρκή ορισμό για την τρομοκρατία. Ένας τέτοιος οργανισμός ήταν το «T.R.E.V.I».³⁴⁵ Ο τελευταίος εξέλαβε την τρομοκρατία, ως τη

³⁴⁰ International Migration: The human face of globalization. OECD Multilingual Summaries, διαθέσιμο στο link (τελευταία ενημέρωση 09/06/2015) <http://www.oecd.org/insights/43568523.pdf>

³⁴¹ Μπόση Μαίρη (2000) *Περί του Ορισμού της Τρομοκρατίας* (σελ 73), Αθήνα: Εκδόσεις Π. Τραυλός

³⁴² Όντας και ένας εκ των βασικών (και μετά το τέλος του Ψυχρού πολέμου ο βασικότερος) παικτών-δρώντων, αλλά και ο βασικός διαμορφωτής στο πολυπολικό διεθνές σύστημα

³⁴³ Αξίζει να αναφέρουμε, πως το FBI έχει χωρίσει την τρομοκρατία σε δύο υποκατηγορίες α) την εθνική τρομοκρατία, η οποία περιλαμβάνει ομάδες ή άτομα, τα οποία δρουν εντός της επικράτειας των ΗΠΑ και καταφέρονται, εναντίον της κυβέρνησης των ΗΠΑ ή του αμερικανικού πληθυσμού, β) τη διεθνή τρομοκρατία, δηλαδή την παράνομη άσκηση βίας, που ασκείται από ομάδες ή άτομα, που έχουν κάποια σχέση με ξένη δύναμη και η δράση τους ξεπερνά τα εθνικά σύνορα, στρεφόμενη κατά ατόμων ή περιουσίας, με σκοπό τη διάβρωση μιας κυβέρνησης, του άμαχου πληθυσμού ή τμημάτων του, με σκοπό την υλοποίηση κοινωνικών και πολιτικών τους σκοπών. Πηγή: Μπόση Μαίρη (2000) *Περί του Ορισμού της Τρομοκρατίας* (σελ 74-76), Αθήνα: Εκδόσεις Π. Τραυλός

³⁴⁴ Το οποίο μπορεί να μην έχει πλέον την αίγλη της παλιάς βρετανικής αυτοκρατορίας, αλλά εξακολουθεί να αποτελεί έναν ισχυρό παίκτη στο διεθνές σύστημα, ταυτιζόμενο πάντοτε με τα αμερικανικά συμφέροντα και επίσης πολλοί τρομοκράτες προέρχονται από χώρες της Μέσης Ανατολής (κατά κύριο λόγο) και Βόρειας Αφρικής, περιοχές που επί το πλείστον είχαν διατελέσει αποικίες και προτεκτοράτα του βρετανικού στέμματος.

³⁴⁵ Το TREVI είναι αρχικά του Terrorism, Radicalism, Extremism and political violence. Απώτερος στόχος της ήταν η δημιουργία κάποιας μορφής συνεργασίας μεταξύ των ευρωπαϊκών αστυνομικών δυνάμεων για την αντιμετώπιση της διεθνικής εγκληματικότητας είναι τόσο παλιά όσο και η έννοια της ίδιας της ευρωπαϊκής ενότητας. Η πρώτη κίνηση προς την κατεύθυνση της άτυπης συνεργασίας ελήφθη στη δεκαετία του 1970, με τη συγκρότηση της ομάδας TREVI με υπουργούς Εσωτερικών και Δικαιοσύνης των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων. Αρχική ανησυχία TREVI ήταν για την αντιμετώπιση της διεθνούς τρομοκρατίας, αλλά σύντομα επεκτάθηκε και εστίαση της προσοχής του να καλύψει άλλες περιοχές του διασυνοριακού εγκλήματος εντός της Ευρωπαϊκής Κοινότητας. Πηγή: Ten Years Of Europol 1999-2009 (σελ 11) διαθέσιμο στο Link (τελευταία ενημέρωση 11/06/2015)

χρήση ή την απειλή χρήσης βίας από συγκεκριμένη ομάδα ανθρώπων για την επίτευξη πολιτικών στόχων. Μέσα στους φορείς αυτούς θα αποτελούσε σφάλμα αν δεν αναφέραμε την αντίληψη του NATO για την τρομοκρατία. Σύμφωνα με το NATO, η τρομοκρατία είναι η χρήση βίας, ως αποτέλεσμα υπολογισμού. Συνήθως κρίνεται ως έγκλημα σε επίπεδο εθνικών νομοθεσιών και απευθύνεται κατά ατόμων ή περιουσίας με απώτερο σκοπό την αποκόμιση πολιτικών και ιδεολογικών οφελών. Επίσης η χρήση βίας αποσκοπεί στη διάβρωση και τον κλονισμό μιας κυβέρνησης.³⁴⁶ Ο ΟΗΕ μπορεί να μην έχει αποδώσει θεωρητικά την τρομοκρατία, έχει αντιμετωπίσει το θέμα της μετανάστευσης. Ήδη το 1972, η Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ, όρισε μία «ad hoc» Επιτροπή, με στόχο την παροχή ενός ορισμού για την τρομοκρατία. Επίσης το 1979, η Γενική Συνέλευση, υιοθέτησε μία καταδικαστική για την τρομοκρατία απόφαση, σύμφωνα με την οποία «όλες οι ενέργειες της τρομοκρατίας που θέτουν σε κίνδυνο ανθρώπινες ζωές ή απειλούν τριτομετακτικές ελευθερίες καταδικάζονται απερίφραστα». Το 1985 ο ΟΗΕ υιοθέτησε μία νέα απόφαση, σύμφωνα με την οποία «καταδικάζει απερίφραστα ως εγκληματικές όλες τις πράξεις, μεθόδους και πρακτικές της τρομοκρατίας από οπουδήποτε και οποιονδήποτε και αν προέρχονται. Το 1991, Η Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ υιοθέτησε μία πρόταση με θέμα : « Μέτρα για την εξάλειψη της διεθνούς τρομοκρατίας». Η πρόταση αυτή αναφέρεται στα γνωστά μέτρα των προηγούμενων ψηφισμάτων, δίχως, ωστόσο, να ορίζει τι είναι τρομοκρατία. Η πρόταση αυτή επεκτάθηκε το 1995 και αφορούσε την επιθυμία στενής συνεργασίας των κρατών για την αντιμετώπιση εγκλημάτων, σχετικά με την τρομοκρατία.³⁴⁷

Εξετάζοντας προσεκτικά καθέναν από αυτούς τους ορισμούς παρατηρούμε, ότι η βασική στρατηγική της τρομοκρατίας είναι μορφή έμμεση στρατηγικής³⁴⁸ και ο ελιγμού³⁴⁹. Η τρομοκρατία αποσκοπεί στη βίαιη ανατροπή της υπάρχουσας

<https://www.europol.europa.eu/content/publication/anniversary-publication-10-years-europol-1999-2009-1477>

³⁴⁶ Μπόση Μαίρη (2000) *Περί του Ορισμού της Τρομοκρατίας* (σελ 73-90), Αθήνα: Εκδόσεις Π. Τραυλός

³⁴⁷ Στο ίδιο σελ 93-96.

³⁴⁸ Οι τρομοκράτες συνήθως επιλέγουν να «χτυπήσουν» βιομηχανικά ανεπτυγμένες χώρες. Η έμμεση στρατηγική που αυτοί ακολουθούν ενδείκνυται στο επιχειρησιακό και τακτικό επίπεδο. Προσπαθούν, δηλαδή να επιτεθούν εναντίον ουσιαστικών στόχων όπως οι πλουτοπαραγωγικές μονάδες μιας χώρας, οι οποίες μπορούν να την ενισχύσουν σε στρατιωτικό επίπεδο και ο πληθυσμός που αποτελεί το έμφυχο δυναμικό που μπορεί να επανδρώσει η χώρα-στόχος των τρομοκρατών. Μέσω της έμμεσης στρατηγικής, οι τρομοκράτες μπορούν να επιτευχθούν κέρδη με μικρότερο δυνατό κόστος και να επιφέρουν ένα αποφασιστικό οικονομικό, κοινωνικό και ηθικό πλήγμα στη χώρα-στόχο. Πηγή: Κολιόπουλος Κωνσταντίνος (2010), *Η Στρατηγική Σκέψη. Από την αρχαιότητα, έως σήμερα* (σελ 19-20) Αθήνα: Εκδόσεις Ποιότητα.

³⁴⁹ Σε αυτήν την περίπτωση οι τρομοκράτες έχουν συναίσθηση, ότι η χώρα, την οποία πρόκειται να χτυπήσουν αποτελεί ανώτερη δύναμη σε οικονομικό και στρατιωτικό μέγεθος. Γι' αυτό το λόγο ακολουθούν την τακτική του Sun Tsu, σύμφωνα με τον οποίο η φύση της στρατιωτικής τακτικής είναι συγκρίσιμη με τη φύση του νερού. Όπως το νερό κυλάει από τα ψηλά στα χαμηλά, έτσι ένας στρατός (έστω και ανοργάνωτος και άτυπος όπως οι τρομοκρατικές ομάδες) πρέπει να αποφεύγει τη δύναμη και να επιτίθεται στην αδυναμία. Οι τρομοκράτες, δηλαδή πρέπει να ακολουθούν μία ευέλικτη στρατηγική, η οποία θα στηρίζεται πάνω στις αδυναμίες του κράτους-στόχου και να μπορεί να μεταβάλλεται ανάλογα με τις περιστάσεις. Πηγή: Sun Tsu, *Η τέχνη του Πολέμου*. (σελ 48-49) Αθήνα : Εκδόσεις Αιώρα.

πολιτικής, κοινωνικής ή και οικονομικής κατάστασης και προκαλείται από ολιγάριθμες ομάδες ανθρώπων (ή και από μεμονωμένα άτομα) εναντίον ανυποψίαστων στόχων , άλλοτε μελών του πολιτικού και επιχειρηματικού κόσμου και άλλοτε απλών πολιτών . Ουσιαστικά πρόκειται για τυφλή βία , βασιζόμενη στο σκεπτικό ότι η πρόκληση φόβου και ανασφάλειας σε μεγάλα τμήματα του πληθυσμού ενός κράτους θα οδηγήσει σε άσκηση πίεσης προς την πολιτική ηγεσία και συμμόρφωση της τελευταίας με τις απαιτήσεις των τρομοκρατών . Όσοι επομένως προβαίνουν σε τρομοκρατικές ενέργειες εκκινούν από θρησκευτικά ή άλλα ιδεολογικά κίνητρα.³⁵⁰ Είναι επίσης μία συμβολική πράξη που γίνεται για την ικανοποίηση των ίδιων των τρομοκρατών και όχι για την προβολή τους στον Τύπο.³⁵¹

Εξετάζοντας ιστορικά την πορεία της τρομοκρατίας παρατηρούμε πως τις περισσότερες φορές η τρομοκρατία συνδέεται με πράξεις βίας. Η βία επιμένει να εμφανίζεται με διαφορετικούς τρόπους από ένα τμήμα του κοινωνικού συνόλου, το οποίο αισθάνεται, ότι δεν εκπροσωπείται και δεν συμμετέχει στο σύνολο ή σε τμήμα της εξουσίας.³⁵² Η βία, που μπορεί να ασκούσαν τα άτομα εκείνη την εποχή (τέλη 19^{ου} αιώνα-αρχές 20^{ου})³⁵³ ήταν ατομικής φύσης και όχι δράσης οργανωμένων ομάδων.³⁵⁴

---

³⁵⁰ Περισσότερα στο διαθέσιμο link (τελευταία ενημέρωση 09/06/2015) http://www.diethnologos.gr/index.php?option=com_content&task=view&id=14&Itemid=28

³⁵¹ Τα ΜΜΕ αποτελούν ένα σημαντικό φορέα, μέσω του οποίου οι τρομοκράτες κοινοποιούν τα αιτήματά τους και αναλαμβάνουν την ευθύνη για τα τρομοκρατικά χτυπήματα, στα οποία επιδόθηκαν και θα επιδοθούν. Η πληροφόρηση μπορεί να αποτελέσει όπλο προπαγάνδας και να εμπνεύσει παρόμοιες ομάδες να επιδοθούν σε παρόμοιες τρομοκρατικές ενέργειες. Πηγή: Μπόση Μάιρη (1996) Ελλάδα και Τρομοκρατία. Εθνικές και διεθνείς διαστάσεις (σελ 65-66) Αθήνα: Εκδόσεις ANT. Ν Σάκκουλα.

³⁵² Μπόση Μάιρη (2000) *Περί του Ορισμού της Τρομοκρατίας* (σελ 19-25), Αθήνα: Εκδόσεις Π. Τραυλός

³⁵³ Τα μέλη των νεόκοπων τρομοκρατικών οργανώσεων εκείνης την εποχής ήταν επηρεασμένα από τα προτάγματα του αναρχισμού, έτσι όπως τον διατύπωσε ο Μιχαήλ Μπακούνιν. Η μελλοντική κοινωνία του Μπακούνιν είναι μια αναρχική κοινωνία ισότητας, απαλλαγμένη από εξουσίες κοσμικές και θεϊκές, όπου μέσα της πραγματώνεται και ολοκληρώνεται η πιο πλατειά ανθρώπινη ελευθερία. Οι λαϊκές μάζες υποφέρουν, χωρίς καμία ελπίδα για το αύριο, είναι δούλοι de facto και de iure. Στερημένες από υλικά αγαθά και από πνευματικές απολαύσεις, αμόρφωτες και ανεκπαιδευτες, μοιάζουν καταδικασμένες αιώνια στην εκμετάλλευση και τη διακυβέρνηση από την κυρίαρχη τάξη των πλουσίων, των προνομιούχων και των κατόχων της εξουσίας, της κοσμικής και της πνευματικής. Όλοι αυτοί, οι αστοί εκμεταλλευτές, έχουν μαζί τους το Κράτος και τους θεσμούς του, το στρατό, τη δικαιοσύνη και τους νόμους τους στηριγμένους στη βία και την επιβολή της δύναμης, την Εκκλησία και την εκ Θεού νομιμοποίηση της εξουσίας τους. Το αστικό, όμως, πολίτευμα, το Κράτος και η Κυβέρνηση, που αποτελούν αξεχώριστα στοιχεία του, δεν είναι η αιώνια και μοναδική σωτηρία της κοινωνίας, όπως οι θιασώτες τους υποστηρίζουν. Είναι απλές, ιστορικές – υποκείμενες στην κίνηση, την αλλαγή και τη φθορά – μορφές κοινωνικής οργάνωσης, τις οποίες ο λαός έχει καθήκον και υποχρέωση να ανατρέψει. Μέσα στον ίδιο το λαό, στα ένστικτά του, στην ιστορία του και στις καθημερινές ανάγκες του, στη ζωή την ίδια και στην αδιάκοπη κίνησή της, υπάρχουν τα σπέρματα της μελλοντικής κοινωνίας. Αυτή, θα έρθει με μια Κοινωνική Επανάσταση ενάντια στην υπάρχουσα συντήρηση και την αντίδραση, που θα ανατρέψει τις κατεστημένες εξουσίες και στη θέση τους δεν θα βάλει άλλες. Οι λαϊκές μάζες θα οργανωθούν αυθόρμητα σε ελεύθερες ενώσεις, από κάτω προς τα πάνω, από την πιο μικρή κοινότητα και ομάδα ανθρώπων, στην περιφέρεια, στο έθνος, στην παγκόσμια κοινότητα. Η μελλοντική κοινωνία, λοιπόν, θα είναι αναρχική και αταξική. Ατομική ιδιοκτησία δεν θα υπάρχει και ο κοινωνικός πλούτος, ο παραγόμενος με τη δουλειά όλων, θα ανήκει στην κοινωνία, δηλαδή σε όλους. Όλοι οι άνθρωποι θα είναι ίσοι

6.1 Θεωρητική Προσέγγιση και κατηγοριοποίηση της Τρομοκρατίας.

6.1.1 Θεωρητική Προσέγγιση της τρομοκρατίας.

Πέραν της απόπειρας των προαναφερθέντων φορέων και διεθνών οργανισμών να αποδώσουν έναν επαρκή και λεπτομερή ορισμό για το φαινόμενο της τρομοκρατίας, έχει επιχειρηθεί μία θεωρητική προσέγγιση της τρομοκρατίας (τρομοκρατία ως πόλεμος, τρομοκρατία ως υποκατάστατο πολεμικών πράξεων, τρομοκρατία ως ανταρτοπόλεμος, τρομοκρατία ως πολιτική βία, κρατική τρομοκρατία).³⁵⁵

1. Τρομοκρατία ως Πόλεμος: Συχνά η τρομοκρατία ταυτίζεται με τον πόλεμο, η μεταφορική έννοια του οποίου συνίσταται στην εικόνα δύο οργανωμένων στρατιωτικών ομάδων, εξοπλισμένων για μάχη, παρατεταγμένων ο ένας απέναντι στον άλλο, με στολές επαγγελματικές, αρχές τιμής, που μάχονται ο ένας τον άλλο, βάσει πολεμικών κανόνων και κωδίκων. Η πραγματικότητα είναι τελείως διαφορετική, εάν υπολογίσουμε, ότι ανάμεσα στα θύματα των δύο πλευρών εκατέρωθεν συναντάμε και μεγάλο ποσοστό αμάχων.
2. Τρομοκρατία ως υποκατάστατο πολεμικών πράξεων: Ο Brian Jenkins³⁵⁶ αναφέρει τρία σενάρια, που περιγράφουν την τρομοκρατία ως υποκατάστατο πολεμικών πράξεων: 1) Το σενάριο της διεθνούς συνομοσίας, 2) Το σενάριο των μαζικών καταστροφών, 3) Το σενάριο της αντικατάστασης του πολέμου από την τρομοκρατία.³⁵⁷

μεταξύ τους από όλες τις απόψεις, τυπικά και ουσιαστικά, και καθένας θα έχει τις ευκαιρίες και τα υλικά μέσα να αναπτύξει ελεύθερα τις ατομικές του κλίσεις και τα ταλέντα του, την ανθρωπιά¹⁰ του. Βέβαια, καμία ενασχόληση δεν θα είναι πιο σημαντική από τις άλλες και κανείς, ούτε και ο καλύτερος επιστήμονας, δεν θα ξεφεύγει από τη χειρωνακτική δουλειά, που θα είναι καθήκον όλων¹¹. Επίσης, ο κοινωνικός πλούτος θα ανήκει σε όλους, θα αποδίδεται, όμως, στον καθένα ανάλογα με τη συνεισφορά του στην παραγωγή του. Πηγή: περισσότερα στο διαθέσιμο link (τελευταία ενημέρωση 09/06/2015) (σελ 13-15, 16) <http://ikee.lib.auth.gr/record/73315/files/gri-2007-415.pdf>

³⁵⁴ Μπόση Μάιρη (1996) *Ελλάδα και Τρομοκρατία. Εθνικές και διεθνείς διαστάσεις* (σελ 23-24) Αθήνα: Εκδόσεις ANT. Ν Σάκκουλα.

³⁵⁵ Στο ίδιο σελ 33-38)

³⁵⁶ Ο Brian Michael Jenkins είναι σύμβουλος του προέδρου της RAND Corporation (Η RAND Corporation είναι ένας μη κερδοσκοπικός φορέας που συμβάλλει στη βελτίωση της πολιτικής και της λήψης αποφάσεων μέσω της έρευνας και της ανάλυσης.) και συγγραφέας πολυάριθμων βιβλίων, εκθέσεις και άρθρα σχετικά με θέματα που σχετίζονται με την τρομοκρατία, συμπεριλαμβανομένης Will τρομοκράτες γίνει πυρηνική; (2008, Προμηθέας Books). Στο παρελθόν έχει διατελέσει πρόεδρος του Πολιτικού Τμήματος Επιστήμης στο RAND. Με την ευκαιρία των 10 χρόνων από 9/11, Jenkins ξεκίνησε μια προσπάθεια RAND να προβεί σε απολογισμό των αντιδράσεων της πολιτικής της Αμερικής και να δώσει τη στοχαστική εκτίμηση για τη μελλοντική στρατηγική. Πηγή: Περισσότερα στο διαθέσιμο link (τελευταία ενημέρωση 10/07/2015) http://www.rand.org/about/people/j/jenkins_brian_michael.html

³⁵⁷ Σύμφωνα με το σενάριο της διεθνούς συνομοσίας, όλοι οι τρομοκράτες είναι μέλη κάποιας αόριστης μυστικής οργάνωσης, η οποία στοχεύει σε μία παγκόσμια αποσταθεροποίηση. Σύμφωνα με το σενάριο των μαζικών καταστροφών, αυτές θα προκληθούν από τους τρομοκράτες, οι οποίοι θα αποκτήσουν πυρηνικά όπλα (ειδικά μετά τη διασπορά τους από τα πρώην σοβιετικά πυρηνικά οπλοστάσια). Το τρίτο σενάριο αναφέρεται στο ενδεχόμενο χρησιμοποίησης τρομοκρατικών

3. **Τρομοκρατία ως ανταρτοπόλεμος**: Τα ΜΜΕ έχουν υποστηρίξει, ότι η τρομοκρατία είναι «αντάρτικο πόλεων» ή «ανταρτοπόλεμος»³⁵⁸. Η άποψη αυτή εκφράζεται για λόγους εντυπωσιασμού της κοινής γνώμης και για εκφοβισμό. Η πιθανότητα χρήσης της ατομικής τρομοκρατίας από αντάρτες απαγορεύεται από το Πρωτόκολλο της Γενεύης.³⁵⁹
4. **Τρομοκρατία ως πολιτική βία**: Η πολιτική βία δεν περιλαμβάνει μόνο την άσκηση ατομικής βίας, η οποία ασκείται μεταξύ ομάδων ή συνόλων. Πολιτική βία μπορεί να θεωρηθεί και η κατάλυση του δημοκρατικού πολιτεύματος από μία στρατιωτική κυβέρνηση.
5. **Κρατική Τρομοκρατία**: Μπορεί να λαμβάνει χώρα σε ένα ολοκληρωτικό κράτος, το οποίο συνεπάγεται: ένας απόλυτος αρχηγός, υποταγή στους νόμους, έλεγχος του ιδιωτικού κεφαλαίου, νομιμότητα μέσω της μαζικής λαϊκής υποστήριξης (ΕΣΣΔ, Λιβύη του Καντάφι, Κούβα, Συρία, Ιράν, Ιράκ επί Σαντάμ Χουσεΐν). Μία άλλη ερμηνεία της κρατικής τρομοκρατίας

ενεργειών σε μαζικούς αθώους στόχους. Πηγή: Μπόση Μάιρη (1996) Ελλάδα και Τρομοκρατία. Εθνικές και διεθνείς διαστάσεις (σελ 34) Αθήνα: Εκδόσεις ΑΝΤ. Ν Σάκκουλα

³⁵⁸ Το ΝΑΤΟ ορίζει τον ανταρτοπόλεμο ως στρατιωτικές και παραστρατιωτικές επιχειρήσεις που διεξάγονται σε κατεχόμενες από τον εχθρό ή εχθρικές περιοχές από άτακτες ντόπιες δυνάμεις. Ο ανταρτοπόλεμος μπορεί να αποφεύγει την κατά μέτωπο σύγκρουση και περιορίζεται απλώς στο να «χτυπά και να φεύγει». Θα πρέπει επίσης να αναγνωριστεί η δυσχέρεια διάκρισης, μεταξύ «ανταρτοπολέμου» και «τρομοκρατίας». Οι περισσότεροι τρομοκράτες δεν δέχονται τον τίτλο αυτό (προτιμούν να λέγονται «μαχητές» ή «αντάρτες»). Ο ανταρτοπόλεμος προσπαθεί να πλήξει τις ένοπλες δυνάμεις του αντιπάλου ως σύνολο, με τελικό στόχο την κατοχή του επιμέρους εδάφους, ενώ η τρομοκρατία συνίσταται σε μεμονωμένα χτυπήματα, εναντίον μη στρατιωτικών στόχων. Ο ανταρτοπόλεμος είναι ένας πόλεμος, δίχως σταθερές. Επίσης υποστηρίζεται ότι δεν μπορεί να επικρατήσει δίχως ξένη υποστήριξη και ότι οι ανταρτικές επιχειρήσεις απαιτούν μεγάλο γεωγραφικό χώρο. Επίσης χαρακτηριστικό του ανταρτοπολέμου είναι και η αγριότητα, η οποία είναι προϊόν των συναισθημάτων που διαπνέουν τους «αντάρτες-μαχητές». Πηγή: Κολιόπουλος Κωνσταντίνος (2010), *Η στρατηγική σκέψη. Από την Αρχαιότητα έως σήμερα*, (σελ 265-267), Αθήνα: Εκδόσεις Ποιότητα.

³⁵⁹ Πρόκειται για το Πρωτόκολλο για την Απαγόρευση της πολεμική χρήση ασφυξιόγων, δηλητηριωδών ή άλλων αερίων, καθώς και βακτηριολογικών μεθόδων πολέμου. Το Πρωτόκολλο της Γενεύης του 1925 απαγορεύει τη χρήση των χημικών και βιολογικών όπλων στον πόλεμο. Το πρωτόκολλο που συντάσσεται και υπογράφεται σε ένα συνέδριο που πραγματοποιήθηκε στη Γενεύη, υπό την αιγίδα της Κοινωνίας των Εθνών από 4 Μάιος έως 17 Ιούνιος 1925, και τέθηκε σε ισχύ στις 8, Φλεβάρη του 1928. Το Πρωτόκολλο της Γενεύης του 1925, συντάχθηκε και υπογράφηκε στη διάσκεψη για την εποπτεία του διεθνούς εμπορίου όπλων και πυρομαχικών, η οποία πραγματοποιήθηκε στη Γενεύη, υπό την αιγίδα της Κοινωνίας των Εθνών από Μάιος 4 - Ιούνιος 17 1925. Το συνέδριο υιοθέτησε μια Σύμβαση για την εποπτεία του διεθνούς εμπορίου όπλων, πυρομαχικών και πολεμικού η οποία δεν έχει τεθεί σε ισχύ και, ως ξεχωριστό έγγραφο, ένα πρωτόκολλο σχετικά με τη χρήση των αερίων. Οι προηγούμενες συνθήκες που απαγορεύουν τη χρήση των αερίων στις οποίες αναφέρεται το πρωτόκολλο είναι ιδιαίτερα τη Διακήρυξη της Χάγης σχετικά με ασφυξιόγωνα αέρια της 29ης Ιουλίου 1899 η συνθήκη των Βερσαλλιών, της 28ης Ιουνίου 1919 καθώς και οι άλλες συνθήκες ειρήνης του 1919. Το άρθρο 171 της Συνθήκης των Βερσαλλιών προβλέπει τα εξής: «Η χρήση ασφυξιόγων, δηλητηριωδών ή άλλων αερίων και όλων των ανάλογων υγρών, υλικών ή συσκευών που απαγορεύεται, την κατασκευή και την εισαγωγή τους απαγορεύεται αυστηρά στη Γερμανία.» Βλέπε επίσης το άρθρο 5 της Συνθήκης της Ουάσιγκτον, της 6ης Φεβρουαρίου 1922 και το σημείωμα για τη θέσπιση Διακήρυξη της Χάγης (IV, 2) του 1899. Πηγές: UNODA (United Nations Office for Disarmament Affairs), διαθέσιμο στο link (τελευταία ενημέρωση 10/06/2015) <http://www.un.org/disarmament/WMD/Bio/1925GenevaProtocol.shtml>, ICRC (International Committee of the Red Cross), διαθέσιμο στο link(τελευταία ενημέρωση 10/06/2015) <https://www.icrc.org/ihl/intro/280>

στηρίζεται στη χρήση της βίας. Μία άλλη ερμηνεία της κρατικής τρομοκρατίας στηρίζεται στη χρήση της βίας από το κράτος, μέσω του στρατού, της αστυνομίας, των μυστικών υπηρεσιών.

6.1.2 Κατηγοριοποίηση της τρομοκρατίας

Όπως επισημαίνει η καθηγήτρια Μαίρη Μπόση η τρομοκρατία κατηγοριοποιείται ως εξής:³⁶⁰

- 1. Αριστερή Τρομοκρατία:** Έκανε την εμφάνισή της στο σύνολο σχεδόν των κρατών της Ευρώπης. Οι ένοπλες οργανώσεις ,που εμφανίστηκαν, λειτούργησαν με συγκεκριμένη στρατηγική, σχετικά με τη δράση τους. Τα κράτη, τα οποία έγιναν «στόχοι» αριστερής τρομοκρατικής βίας ήταν η Γαλλία, η Γερμανία, η Ιταλία και το Βέλγιο.³⁶¹ Βασικά χαρακτηριστικά της αριστερής τρομοκρατίας είναι i) Η επιλογή στόχων από συγκεκριμένες οργανώσεις γινόταν από την ομάδα στόχο των εκφραστών ή των εκπροσώπων του κράτους, ii) Η ιδεολογική τοποθέτηση των συγκεκριμένων οργανώσεων εντάσσεται στον ευρύτερο ιδεολογικό χώρο της μαρξιστικής -λενινιστικής θεώρησης³⁶², iii) Βασική προϋπόθεση των ομάδων αυτών είναι η ιδιαίτερα καλή γνώση του στόχου, τον οποίο επρόκειτο να χτυπήσουν, iv) Η παρακολούθηση των κινήσεων του στόχου για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα αποσκοπούσε στην αποφυγή λαθών και την αποφυγή ύπαρξης τυχαίων θυμάτων, v) Οι οργανώσεις αυτές φρόντιζαν να κρατούν μυστικό το σύνολο της ύπαρξης και των δραστηριοτήτων τους , προκειμένου να αποφύγουν τις συλλήψεις και να διαιωνίσουν τη δράση τους, vi) Η επώνυμη ανάληψη ευθύνης αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα χαρακτηριστικά των αριστερών τρομοκρατικών οργανώσεων.
- 2. Ακροδεξιά Τρομοκρατική Βία:** Υπήρξε τμήμα της ανάπτυξης του Κράτους από τις αρχές του 20^{ου} αιώνα , απέκτησε ιδεολογικό περιεχόμενο μετά την Οκτωβριανή Επανάσταση³⁶³, ενώ κατά τη διάρκεια του Ψυχρού πολέμου είχε

³⁶⁰ Μπόση Μαίρη (2000) *Περί του Ορισμού της Τρομοκρατίας* (σελ33-64) Αθήνα: Εκδόσεις Τραυλός

³⁶¹ Θα μπορούσαμε να προσθέσουμε και την Ισπανία, λόγω των επιθέσεων από άτομα που ανήκαν σε βασικές και καταλανικές τρομοκρατικές ομάδες εναντίον κυβερνητικών στόχων, με απώτερο σκοπό την ανεξαρτησία της Καταλονίας και της Χώρας των Βάσκων, οι οποίες ανήκουν στην ισπανική επικράτεια.

³⁶² Η μαρξιστική-λενινιστική θεωρία του κράτους είναι παραδειγματική εφαρμογή των αρχών του διαλεκτικού και ιστορικού υλισμού. Στηρίζεται σε δύο βασικές θέσεις. Ενώς Αφ ' , το κράτος είναι γέννημα των ταξικών κοινωνιών. Συνέπεια αυτής της θέσης είναι η θέση για τον μαρξισμό του κράτους στο ανώτατο στάδιο της κομμουνιστικής κοινωνίας, όπου οι τάξεις έχουν εξαλειφθεί. Ετέρου Αφ ' , σύμφωνα με τη δεύτερη θέση, η πορεία προς το ανώτατο στάδιο του κομμουνισμού, όπου το κράτος είναι περιττό, είναι διαλεκτική και περιλαμβάνει το πρώτο στάδιο της σοσιαλιστικής οικοδόμησης μέσα σε συνθήκες δικτατορίας του προλεταριάτου. Το κράτος ως δομή καταπίεσης δεν είναι μια φυσική ή μεταφυσική αναγκαιότητα, σημαίνει πως έχουν υπάρξει και μπορούν να υπάρξουν κοινωνίες όπου το κράτος ως δομή είναι περιττό. Πηγή: Περισσότερα στο διαθέσιμο link (τελευταία ενημέρωση 10/06/2015) http://revolutionaryvigilance.blogspot.gr/2014/03/blog-post_14.html

³⁶³ Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η ακροδεξιά τρομοκρατική ομάδα «Block Hundred», η οποία έδρασε στη Ρωσία και είχε καθαρά ακροδεξιά, αντισιμητική και αντικομμουνιστική ιδεολογία

ενεργό ρόλο σε διεθνές επίπεδο. Η ακροδεξιά βία απέδειξε τα ισχυρά στηρίγματά της σε κρατικούς ή παρακρατικούς μηχανισμούς, ενώ πολλές φορές έχουν αποκαλυφθεί και σχέσεις τους με τις μυστικές υπηρεσίες των κρατών.³⁶⁴ Οι οργανώσεις της ακροδεξιάς τρομοκρατίας δεν επιλέγουν στόχους με προσοχή και παρακολούθηση, δεν ενδιαφέρονται για την υστεροφημία της οργάνωσής τους, δεν δρουν κατά του κράτους. Η επιλογή των στόχων τους εστιάζεται στις ομάδες των λαθρομεταναστών³⁶⁵ και των οικονομικών μεταναστών, αλλά και σε αριστερά κόμματα και οργανώσεις και αθώους πολίτες³⁶⁶. Τα κυριότερα χαρακτηριστικά της ακροδεξιάς τρομοκρατίας είναι τα εξής: i) Τα ιδεολογικά τους ερείσματα προέρχονται από το νεοναζισμό³⁶⁷, το φασισμό, τον ακραίο εθνικισμό, τον αντισιμητισμό, ii) Όσοι ασπάζονται αυτές τις ιδεολογίες είναι φιλικά προσκείμενοι σε οργανώσεις της άκρας δεξιάς³⁶⁸, iii) Οι οργανώσεις της ακροδεξιάς τρομοκρατίας έχουν σχετιστεί με παρακρατικές οργανώσεις, με κρατικούς μηχανισμούς, με μυστικές υπηρεσίες, iv) Η επιλογή των στόχων τους είναι τυχαία, v) Οι ομάδες αυτές διακατέχονται από αδυναμία σχεδιασμού συγκεκριμένης στρατηγικής, vi) Παρατηρείται, επίσης, έλλειψη αιτιολόγησης των ενεργειών τους, vii) Επιδεικνύουν αδιαφορία για την κοινωνική κατακραυγή, ενώ στη συμπεριφορά τους ενυπάρχει το στοιχείο του εντυπωσιασμού και της επίδειξης ισχύος.

και απώτερος στόχος της ήταν η δολοφονία των ηγετών του Σοσιαλιστικού Κινήματος. Πηγή: Μπόση Μαίρη (2000) *Περί του Ορισμού της Τρομοκρατίας* (σελ33-64) Αθήνα: Εκδόσεις Τραυλός

³⁶⁴ Πολλά ακροδεξιά κινήματα στηριζόμενα από τις ΗΠΑ κυρίως στη Λατινική Αμερική αναρριχήθηκαν στην εξουσία πολλών κρατών. Τέτοια μπορούν να θεωρηθούν το καθεστώς Μπατίστα στην Κούβα, το οποίο ανατράπηκε από τον Φιντέλ Κάστρο και το Στρατιωτικό Καθεστώς του στρατηγού Πινοσέτ στη Χιλή, το οποίο ανέτρεψε τον νόμιμα εκλεγμένο πρόεδρο Αλιέντε.

³⁶⁵ Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η Χρυσή Αυγή στην Ελλάδα, η οποία έχει ιστορικό επιθέσεων εναντίον αλλοδαπών Χαρακτηριστικότερες επιθέσεις είναι η επίθεση χρυσαυγιτών εναντίον Αιγύπτων ψαράδων το 2012 στην Ιχθυόσκαλα Περάματος, Οι εκφοβισμός εναντίον αλλοδαπών μικροπωλητών στη Ραφήνα και στο Μεσολόγγι και η καταστροφή των πάγκων τους, η συγκρότηση ταγμάτων εφόδου στη Μεσσηνία για την προστασία Ελλήνων, εναντίον του «λαθραίου αλλοδαπού εισβολέα», Πηγές: διαθέσιμο στο link (τελευταία ενημέρωση 26/05/2015)

<http://jailgoldendawn.com/2014/01/22/%CE%B7-%CE%B5%CF%80%CE%AF%CE%B8%CE%B5%CF%83%CE%B7-%CF%83%CF%84%CE%BF%CF%85%CF%82-%CE%B1%CE%B9%CE%B3%CF%8D%CF%80%CF%84%CE%B9%CE%BF%CF%85%CF%82-%CF%88%CE%B1%CF%81%CE%AC%CE%B4%CE%B5%CF%82-%CF%83%CF%84/>, διαθέσιμο στο link (τελευταία ενημέρωση 10/06/2015) <http://tvxs.gr/news/ellada/epithesi-xrysaygiton-enantion-mikropoliton-metanaston-sto-panigyri-tis-rafinas>, διαθέσιμο στο link (τελευταία ενημέρωση 21/06/2015) <http://www.newsbomb.gr/ellada/news/story/227969/i-hrysi-aygi-stinei-tagmata-asfaleias-kata-allodapon-eisvoleon>

³⁶⁶ Χαρακτηριστικό παράδειγμα τέτοιας επίθεσης αποτελεί η δολοφονία του Παύλου Φύσσα από μέλος της χρυσής αυγής στο Κερατσίνι στις 18 Σεπτεμβρίου 2013.

³⁶⁷ Οι νεοναζιστές είναι ακροδεξιές πολιτικές και τρομοκρατικές ομάδες, οι οποίες ως νοσταλγοί του ναζισμού και της ισχύος του Χίτλερ κατά το Β παγκόσμιο πόλεμο και εκμεταλλεζόμενες την ξενοφοβία και την ιδέα της καθαρότητας της «άριας» φυλής και της ιδέας του αντισιμητισμού επιτίθενται εναντίον μεταναστών και γενικά ξένων υπηκόων που ζουν και εργάζονται μακριά από τις χώρες καταγωγής τους.

³⁶⁸ Τέτοιες οργανώσεις είναι η Χρυσή Αυγή, και το Εθνικό Μέτωπο της Μαρίν Λεπεν στη Γαλλία

3. **Ισλαμικός Εξτρεμισμός:** Η κατηγορία αυτή δεν στερείται ιδεολογικού υπόβαθρου, αγγίζει τα όρια του θρησκευτικού παραληρήματος, επιδίδεται σε πολύνεκρες τρομοκρατικές πράξεις. Ο φανατικός ισλαμιστής τρομοκράτης δεν ενδιαφέρεται για την άμεση αποκομιδή πολιτικού οφέλους. Μεγάλες οργανώσεις όπως η Χεζμπολλάχ³⁶⁹ και η Χαμάς³⁷⁰ στηρίζουν τις ενέργειες της ισλαμικής βίας. Σε συνδυασμό με την υποστήριξη και τη χρηματοδότηση, που λαμβάνουν από την κυβέρνηση των Ταλιμπάν στο Αφγανιστάν, οι ισλαμικές οργανώσεις έχουν εισέλθει στο στόχαστρο των διωκτικών αρχών, ως μία ακραία μορφή τρομοκρατίας.
4. **Τρομοκρατία κατά παραγγελία:** Σχετίζεται κυρίως με μισθοφόρους εξτρεμιστές ισλαμιστές, οι οποίοι έναντι αμοιβής αναλαμβάνουν δολοφονίες, δολιοφθορές, εμπρησμούς και άλλες βίαιες ενέργειες.
5. **Τρομοκρατία του ενός θέματος:** Αναφέρεται σε εξτρεμιστικές ενέργειες, οι οποίες διαπράττονται από διάφορες ομάδες ή άτομα.³⁷¹
6. **Πυρηνική Τρομοκρατία:** Στο πλαίσιο της σύγχρονης τρομοκρατικής δραστηριότητας εντάσσεται και η χρήση Όπλων Μαζικής Καταστροφής. Η διάλυση της ΕΣΣΔ προκάλεσε πανικό, εξαιτίας της κακής συντήρησης και εγκατάλειψης των σοβιετικών πυρηνικών εγκαταστάσεων. Η αποσύνθεση του πυρηνικού ιστού της τέως ΕΣΣΔ έγινε αφορμή για κλοπές πυρηνικών και ραδιενεργών υλικών³⁷², εγείροντας έτσι ζητήματα διεθνούς ασφάλειας,

³⁶⁹ Αποτελεί Σιιτική στρατιωτική και πολιτική οργάνωση με βάση το Λίβανο. Συμμετέχει στην κυβέρνηση και στο κοινοβούλιο της χώρας. Η ένοπλη πτέρυγα της οργάνωσης θεωρείται κίνημα αντίστασης στον αραβικό κόσμο.

³⁷⁰ Χαμάς είναι μια ριζοσπαστική ισλαμική τρομοκρατική οργάνωση η ονομασία της οποίας προέρχεται από το ακρώνυμο του πλήρους ονόματός της που σημαίνει Ισλαμικό Κίνημα Αντίστασης. Ιδρύθηκε το 1987 από δύο πρώην μέλη της Μουσουλμανικής Αδελφότητας της Αιγύπτου, τον Σείχη Αχμέντ Γιασίν και τον Μαχμούντ Αλ Ζαχάρ. Αποτελεί μια προέκταση της ιδεολογίας και της πρακτικής του κινήματος της ισλαμιστικής φονταμενταλιστικής Μουσουλμανικής Αδελφότητας. Η Χαμάς αποτελείται από μια πολιτική και από μια στρατιωτική πτέρυγα. Η στρατιωτική της πτέρυγα φέρει την ονομασία Ταξιαρχίες Ιζεντίν Αλ Κασσάμ. Υπολογίζεται ότι διαθέτει περίπου 20.000 πολεμιστές στους κόλπους της. Η Χαμάς έχει την βάση της στη Λωρίδα της Γάζας αλλά η πολιτική ηγεσία βρίσκεται τόσο στη Συρία όσο και στη Γάζα. Χρηματοδοτείται, οπλίζεται και εκπαιδεύεται από την Ισλαμική Δημοκρατία του Ιράν ενώ υποστηρίζεται από το καθεστώς της Συρίας. Έπειτα από την πρόσφατη εξέγερση στη Συρία εικάζεται ότι μέρος της ηγεσίας της που βρίσκεται στη Δαμασκό θα αναγκαστεί να αποχωρήσει και να πάει στην Αίγυπτο ή στο Κατάρ. Η Χαμάς απορρίπτει την ειρηνευτική διαδικασία και την ύπαρξη του Ισραήλ. Πηγή: Πρεσβεία του Ισραήλ στην Ελλάδα. Διαθέσιμο στο [Link](http://embassies.gov.il/athens/AboutIsrael/the-middle-east/Pages/Hamas.aspx) (τελευταία ενημέρωση 10/05/2015)

³⁷¹ Ως δείγματα τρομοκρατίας του ενός θέματος έχουν εμφανιστεί ορισμένες πράξεις βίας, που έχουν σχέση με τα δικαιώματα των ζώων, ενέργειες, στις οποίες επιδίδονται εξτρεμιστικές οικολογικές οργανώσεις, καθώς και πράξεις βίας, που στρέφονται υπέρ της απαγόρευσης των εκτρώσεων. Πηγή: Μπόση Μαίρη (2000) *Περί του Ορισμού της Τρομοκρατίας* (σελ 48) Αθήνα: Εκδόσεις Τραυλός

³⁷² Πλέον και μετά την πτώση της ΕΣΣΔ αναπτύχθηκαν ολοένα και περισσότερο οι τρόποι βιωσιμότητας ενός πυρηνικού οπλοστασίου. Ο συνηθέστερος τρόπος είναι η αύξηση του αριθμού των πυρηνικών όπλων σε ξηρά θάλασσα και αέρα, αλλά και η αραίωση, η απόκρυψη και η κινητικότητα των πυρηνικών όπλων και η σκλήρυνση των σιλό, όπου τοποθετούνταν οι πύραυλοι. Επίσης, η πτώση της ΕΣΣΔ συνεπάγεται διασπορά των πυρηνικών όπλων και ορισμένες επακόλουθες αρνητικές συνέπειες: 1) Αυξάνεται η πιθανότητα χρήσης πυρηνικών όπλων, όσο αυξάνεται ο αριθμός των χωρών που τα κατέχουν, 2) Αυξάνεται η πιθανότητα πυρηνικών ατυχημάτων και ανεξέλεγκτης

εξαιτίας της απόκτησης πυρηνικών από τους ανταγωνιστές στο πολυπολικό διεθνές σύστημα.

7. **Χημική Τρομοκρατία:** Η χρησιμοποίηση της χημικής τρομοκρατίας, με αποτέλεσμα μαζικούς θανάτους, έχει γίνει κυρίως από παρά-θρησκευτικές και ακροδεξιές οργανώσεις³⁷³. Τα χημικά όπλα ανήκουν στην κατηγορία των όπλων μαζικής καταστροφής, άρα οι επιθέσεις με χημικές ουσίες συγκαταλέγονται στις πλέον επικίνδυνες και καταστροφικές για τον άνθρωπο και το περιβάλλον. Η χημική τρομοκρατία θεωρείται, ότι διαθέτει μικρότερο συντελεστή δυσκολίας, σε σχέση με την πυρηνική, καθώς τα χημικά³⁷⁴ αποκτώνται χωρίς ιδιαίτερες δυσκολίες, χωρίς ιδιαίτερες δαπάνες, ενώ οι προφυλάξεις που απαιτούνται για τη χρήση τους είναι μικρότερες από τις αντίστοιχες των πυρηνικών. Βασικά κίνητρα της χημικής τρομοκρατίας είναι 1) η καταστροφή ενός διεφθαρμένου πολιτικού συστήματος, 2) ο αγώνας μ κατά μιας τυραννικής κυβέρνησης, 3) η ολοκλήρωση μιας αποκαλυπτικής προφητείας, 4) η τιμωρία των ενόχων.
8. **Βιολογική Τρομοκρατία:** Η βιολογική βία ή βιό-τρομοκρατία θα μπορούσε να αποδειχθεί ισχυρότερη της χημικής βίας, λόγω των μολυσματικών της δυνατοτήτων και του χρόνου επώασης του μικροβίου στον ανθρώπινο οργανισμό. Τα χαρακτηριστικά της είναι τα εξής: 1) Δεν έχει συγκροτημένη δομή. 2) Έχει κάνει αρκετές προσπάθειες με θεαματικά αποτελέσματα³⁷⁵. 3)

χρησιμοποίησης πυρηνικών όπλων, 3) Αυξάνεται η πιθανότητα προληπτικών πολέμων για την καταστροφή της πυρηνικής υποδομής χωρών που φιλοδοξούν να αποκτήσουν πυρηνικά όπλα, 4) Όσο πιο ευάλωτες είναι οι πυρηνικές δυνάμεις των νέων πυρηνικών χωρών, τόσο θα αυξάνει η ασφάλεια σε περίοδο κρίσεων, 5) Όσο περισσότερες χώρες αποκτούν πυρηνικά όπλα, τόσο αυξάνει ο κίνδυνος να κυβερνάται μία από αυτές από «φανατικό» ή «παρανοϊκό» ηγέτη, ο οποίος, όντας, πολιτικά ανεξέλεγκτος και αδιαφορώντας για τις συνέπειες, να αποφασίσει να χρησιμοποιήσει πυρηνικά όπλα, είτε για προώθηση των όποιων στόχων του, είτε για την πολιτική του επιβίωση, 6) Όσο θα αυξάνει η διασπορά των πυρηνικών, τόσο θα μεγαλώνει ο κίνδυνος διατάραξης τοπικών ισορροπιών και θα αυξάνεται ο αριθμός των κρατών που θα αναγκαστούν να λάβουν μέρος στον πυρηνικό ανταγωνισμό εξοπλισμών, για να διατηρήσουν στο μέλλον την ισορροπία δυνάμεων. Γενικώς γίνεται αντιληπτό, ότι από το 1991 και μετά η γνώση της κατασκευής πυρηνικών όπλων δεν είναι πλέον εξωτική και η μόνη δυσκολία συνίσταται στην εξεύρεση των απαραίτητων υλικών για την κατασκευή τους. Πηγές:: Κολιόπουλος Κωνσταντίνος (2010), *Η στρατηγική σκέψη. Από την Αρχαιότητα έως σήμερα*, (σελ 253-254), Αθήνα: Εκδόσεις Ποιότητα. Πλατιάς Αθανάσιος (1995) *Το Νέο Διεθνές Σύστημα. Ρεαλιστική Προσέγγιση των Διεθνών Σχέσεων* (σελ 194-195) Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση..

³⁷³ Χαρακτηριστικότερο παράδειγμα χρήσης χημικών είναι η χρήση χλωρίου από κυβερνητικές δυνάμεις στη Συρία προς περιοχές που πιστευόταν ότι ήταν φιλικά διακείμενες στους αντάρτες που μάχονται κατά του καθεστώτος. Περισσότερα στο διαθέσιμο link (τελευταία ενημέρωση 10/06/2015) <http://www.newsonly.gr/article.asp?catid=36386&subid=2&pubid=130041890>

³⁷⁴ Τα χημικά επιπλέον, θεωρούνται ως τα «πυρηνικά όπλα των φτωχών» και το ταμπού ενάντια στην απόκτησή τους καταρρέει, μετά τη μαζική χρήση χημικών όπλων στον Πόλεμο του Κόλπου. Πηγή: Πλατιάς Αθανάσιος (1995), *Τα Νέο Διεθνές Σύστημα Ρεαλιστική Προσέγγιση των Διεθνών Σχέσεων*, Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση

³⁷⁵ Τα βιολογικά όπως και τα χημικά όπλα έχουν ονομασθεί από τους ειδικούς "η ατομική βόμβα των φτωχών". Έχουν φοβερά μαζικά καταστροφικά αποτελέσματα και προκαλούν φόβο στους στρατιωτικούς διότι προκαλούν οδυνηρούς θανάτους, είναι εύκολο για τον εχθρό ή τους τρομοκράτες να τα κρύψουν και είναι πολύ δύσκολη η άμυνα εναντίον τους. Ο άνθρωπος από πολύ παλιά σκέφτηκε και χρησιμοποίησε βιολογικά όπλα σε πολέμους. Το 14ο αιώνα στρατοί που

Διαθέτει εξειδικευμένα άτομα στη χρήση των ειδικών όπλων που χρησιμοποιεί. 4) Διακατέχεται από την επιθυμία της μεγαλύτερης εξέλιξης στο θέμα της βιο-τρομοκρατίας. Πιθανός τύπος βιο-τρομοκρατικής οργάνωσης μπορεί να είναι διάφορες παρά-θρησκευτικές οργανώσεις, ομάδες που διαδίδουν αποκαλυπτικές προφητείες, εθνικές μειονότητες, που επιθυμούν να εκδικηθούν την άρχουσα πλειοψηφία. Η βιο-τρομοκρατία ανιχνεύεται με δυσκολία, ενώ η χρήση της έχει την ικανότητα να μολύνει μεγάλα τμήματα του πληθυσμού, αλλά και γεωργικών καλλιεργειών και κτηνοτροφικών μονάδων. Τα βιολογικά όπλα ανήκουν στα όπλα μαζικής καταστροφής, με ικανότητα μαζικών θανάτων, αν διοχετεύονται σε ζωντανούς οργανισμούς.

9. **Ηλεκτρονική Τρομοκρατία:** Αποτελεί συνέπεια εξέλιξης της τεχνολογίας και αφορά συνήθως την ικανότητα παρέμβασης στο διαδίκτυο.

Πέραν των προαναφερθέντων κατηγοριών της τρομοκρατίας, θα μπορούσαμε να προσθέσουμε σε αυτές δύο ακόμα κατηγορίες: τη «μη εδαφική» τρομοκρατία και τη «διεθνική» τρομοκρατία.³⁷⁶

Αναφορικά με τη μη εδαφική τρομοκρατία, οι Sloan³⁷⁷ και Kearney, την αντιλαμβάνονται ως ένα είδος τρομοκρατικών πράξεων μη γεωγραφικά προσδιορισμένων. Συγκεκριμένα: 1) Οι τρομοκράτες είναι νέοι (ηλικιακή κλίμακα από 24 χρονών), άνδρες (κατά κύριο λόγο) και καλά οπλισμένοι, 2) Εισέρχονται νόμιμα στη χώρα, που διεξάγουν την τρομοκρατική ενέργεια. Οι μαζικές μετακινήσεις³⁷⁸ σε χώρες με καλύτερη οικονομία και η σχετική ευκολία απόκτησης πλαστών διαβατηρίων παρέχουν ευκαιρίες σε επίδοξους τρομοκράτες. Οι ανεπτυγμένες βιομηχανικά χώρες (Ιταλία, Γαλλία, Γερμανία) δέχονται μετανάστες από τον Τρίτο κόσμο και μπορεί να είναι περισσότερο ευάλωτες σε τρομοκρατικές επιθέσεις, 3) Τα περισσότερα θύματα της μη εδαφικής τρομοκρατίας έχουν υψηλές

πολιορκούσαν πόλεις έριχναν με καταπέλτες μέσα στα τείχη της πολιορκούμενης πόλης, πτώματα ανθρώπων που πέθαναν από πανώλη, με σκοπό να μεταδώσουν την ασθένεια στους αμυνόμενους. Το 17ο και 18ο αιώνα ορισμένοι Ευρωπαίοι έντεχνα μετέδιδαν την ευλογία και την ιλαρά στους ιθαγενείς Ινδιάνους για να τους εξολοθρέψουν. Στον 20ο αιώνα τα βιολογικά και χημικά όπλα **έχουν** χρησιμοποιηθεί όσο ποτέ άλλοτε. Οι Γερμανοί στον πρώτο παγκόσμιο πόλεμο, οι Ιάπωνες στον δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο στην Κίνα, οι Αμερικανοί στον πόλεμο της Κορέας, οι Σοβιετικοί στο Αφγανιστάν, το Ιράκ εναντίον των Κούρδων είναι παραδείγματα της πρόσφατης ιστορίας όπου τα καταστροφικά αυτά όπλα χρησιμοποιήθηκαν. Πηγή: περισσότερα στο διαθέσιμο link (τελευταία ενημέρωση 10/06/2015) <http://www.medlook.net/%CE%92%CE%B9%CE%BF%CE%BB%CE%BF%CE%B3%CE%B9%CE%BA%CF%8C%CF%82-%CE%A0%CF%8C%CE%BB%CE%B5%CE%BC%CE%BF%CF%82/202.html>

³⁷⁶ Μπόση Μάριη(1996) *Ελλάδα και Τρομοκρατία. Εθνικές και Διεθνείς Διαστάσεις.* (σελ 49-52) Αθήνα: Εκδόσεις ANT. Ν. Σάκκουλα.

³⁷⁷ Ο Στίβεν Σλόαν είναι κοινωνικός ιστορικός, με ειδικευση: στην ιστορία των ΗΠΑ του 20^{ου} αιώνα, στην αμερικανική δύση, στην περιβαλλοντική ιστορία και στην κοινωνική ιστορία. Περισσότερα στο διαθέσιμο link (τελευταία ενημέρωση 10/06/2015) <http://www.baylor.edu/oralhistory/index.php?id=77907>

³⁷⁸ Ακόμα και με την ιδιότητα του «οικονομικού» ή του «παράνομου» μετανάστη.

πολιτικές διασυνδέσεις, 4) Οι περισσότερες απαγωγές και δολοφονίες γίνονται στη μέση του δρόμου, 5) Τα περισσότερα θύματα είναι πρέσβεις, πρόξενοι, διπλωμάτες, αλλά και σύμβουλοι, στρατιωτικοί ακόλουθοι, υπάλληλοι ξένων βιομηχανιών, 6) Ορισμένες τρομοκρατικές ενέργειες έχουν ως άμεσο σκοπό απλώς την απελευθέρωση άλλων τρομοκρατών που βρίσκονται κρατούμενοι, 7) Σε περίπτωση μη εδαφικής τρομοκρατίας, ελάχιστα κράτη επιδεικνύουν μία συγκεκριμένη στρατηγική, 8) Τα ΜΜΕ ευνοούν την ανάπτυξη της μη εδαφικής τρομοκρατίας, μέσω της δημοσιότητας που λαμβάνει το θέμα τους, 9) Οι τρομοκράτες συνήθως δεν είναι συνεπείς με τα χρονικά όρια που δίνουν στις αρχές για την ικανοποίηση των αιτημάτων τους, 10) Οι τρομοκράτες συχνά δεν τιμωρούνται για τις πράξεις τους, 11) Διαρκώς αυξάνεται η συνεργασία διαφόρων τρομοκρατικών ομάδων και εγχώριων υποστηρικτών τους, δίνοντας μία νέα διάσταση στη μη εδαφική τρομοκρατία.

Αναφορικά με τη διεθνή τρομοκρατία, δημιουργός του όρου αυτού είναι η Martha Crenshaw³⁷⁹. Η τελευταία υποστηρίζει, ότι η τρομοκρατία γίνεται διεθνή, όταν έχει σχέση με άτομα διαφορετικών εθνότητων³⁸⁰, όταν έχει σκοπό να επηρεάσει όχι μόνο την κυβέρνηση που τους περιθάλλει, αλλά και μία ξένη κυβέρνηση. Επίσης, επηρεάζει και υπερεθνικούς αντιπάλους, όπως είναι υπερεθνικές εταιρίες.

Κατανοούμε επομένως, ότι η διεθνή τρομοκρατία αποτελεί το κατεξοχήν μοντέλο τρομοκρατίας, με το οποίο μπορούμε να συνδέσουμε την τρομοκρατία ως φαινόμενο καθαυτό με το φαινόμενο της παγκόσμιας μετακίνησης ανθρώπων, από τις χώρες καταγωγής τους προς άλλες χώρες, προς αναζήτηση μίας καλύτερης τύχης. Σε πολλές χώρες υποδοχής σχηματίστηκαν τρομοκρατικές ομάδες, οι οποίες απαρτιζόνταν κυρίως από μετανάστες.³⁸¹

Επιπροσθέτως, το γεγονός, ότι πολλοί μετανάστες, στην Ευρώπη κυρίως αλλά

---

³⁷⁹ Η Martha Crenshaw είναι καθηγήτρια πολιτικών επιστημών στο Πανεπιστήμιο του Standord. Ειδικεύεται σε ζητήματα και δημοκρατικού στοχασμού και είναι και καθηγήτρια στο Πανεπιστήμιο Wesleyan στο Middletown, του Κονέκτικατ, όπου δίδαξε από το 1974 έως το 2007. Έχει γράψει εκτενώς για το θέμα της πολιτικής τρομοκρατίας, στο πρώτο άρθρο της, «η έννοια της επαναστατικής τρομοκρατίας», το οποίο δημοσιεύθηκε στο περιοδικό Journal of επίλυση των συγκρούσεων το 1972. Πηγή: Stanford FSI Institute of International Studies, διαθέσιμο στο link (τελευταία ενημέρωση 10/06/2015) http://fsi.stanford.edu/people/martha_crenshaw

³⁸⁰ Πολλοί από τους τρομοκράτες που συμμετείχαν στα τρομοκρατικά χτυπήματα, τόσο στους Δίδυμους Πύργους, όσο στη Μαδρίτη και στο Λονδίνο αλλά και πιο πρόσφατα στο μακελειό της Βοστώνης είχαν ευρωπαϊκή και αμερικανική παιδεία και πιθανότατα να είχαν σπουδάσει σε αμερικανικά ή ευρωπαϊκά πανεπιστήμια. Για παράδειγμα ο κύριος υπαίτιος του μακελειού της Βοστώνης Τζοχάρ Τσαρνάεφ ήταν φοιτητής στο Πανεπιστήμιο της Βοστώνης, πράγμα που σήμαινε πως ήξερε πολύ καλά και είχε εντρυφήσει στον αμερικανικό τρόπο ζωής και στην αμερικανική κοινωνία. Πηγή: Newsbomb διαθέσιμο στο link (τελευταία ενημέρωση 10/06/2015) <http://www.newsbomb.gr/kosmos/news/story/300797/ipa-o-tzohar-tsarnaef-den-tha-dikastei-os-ehthrikos-mahitis>

³⁸¹ Χαρακτηριστικό παράδειγμα τέτοιας τρομοκρατικής οργάνωσης, απαρτιζόμενη από μετανάστες ήταν οι λεγόμενοι «Molly Maguires», οι οποίοι στην πλειονότητά του ήταν Ιρλανδοί μετανάστες. Αυτοί ήταν αποκλειστικά εργάτες ορυχείων και βιομηχανιών. Οι Molly Maguires πίστευαν, ότι αποτελούσαν αντικείμενο εκμετάλλευσης από τους αμερικανούς εργοδότες τους και συχνά αντιδρούσαν με βίαιες ενέργειες. Πηγή: Μπόση Μαίρη (2000), *Περί του Ορισμού της Τρομοκρατίας*, (σελ 23), Αθήνα: Εκδόσεις Π. Τραυλός

και στις ΗΠΑ εγκαταλείπουν τις ζωές τους στις χώρες υποδοχής και καταφεύγουν στη Μέση Ανατολή για να γίνουν μέλη των εξτρεμιστικών τρομοκρατικών οργανώσεων, το επαληθεύει και ο πρώην Σύμβουλος του Ισραηλινού πρωθυπουργού Μπέντζαμιν Νετανιάχου, Γιαακόβ Αρμιντρόρ. Ο τελευταίος δήλωσε χαρακτηριστικά «οι σημερινοί μετανάστες μπορεί να είναι οι αυριανοί τρομοκράτες»³⁸².

Ο ισραηλινός σύμβουλος ασφαλείας αναφερόμενος σε αυριανούς τρομοκράτες, στην ουσία καταδεικνύει το Ισλαμικό Κράτος και τη δράση του και εφιστά την προσοχή σε χώρες με μετανάστες και κυρίως με μουσουλμάνους μετανάστες, οι οποίοι, ανά πάσα ώρα και στιγμή μπορεί να «στρατολογηθούν» από το Ισλαμικό Κράτος και από άλλες τρομοκρατικές οργανώσεις.

Σχετικά με τον κίνδυνο παρείσφρησης εξτρεμιστικών στοιχείων στην Ευρώπη, ο κ. Αμιντρόρ απέκλεισε την άμεση απειλή από το Ισλαμικό Κράτος, ωστόσο εξήγησε ότι είναι πιθανό οι άνθρωποι που καταφεύγουν στις ευρωπαϊκές ακτές προσπαθώντας να φύγουν μακριά από το Ισλαμικό Κράτος, μπορεί να γίνουν η νέα γενιά τρομοκρατών.

Πρόσθεσε, ότι μπορεί να γίνουν εθελοντές πρόθυμοι να εξαπολύσουν επιθέσεις στην Ευρώπη υποστηρίζοντας το Ισλαμικό Κράτος και επισήμανε πως ένας πόλεμος εναντίον των τζιχαντιστών δεν πρόκειται να τελειώσει αν δεν υπάρξει χερσαία επιχείρηση. Βλέπουμε λοιπόν μία έξαρση της θρησκευτικής και συγκεκριμένα της ισλαμικής τρομοκρατίας, η οποία έχει αναχθεί σε βασικό ζήτημα ασφαλείας, μετά την 11η Σεπτεμβρίου.³⁸³

6.2 Το Ισλαμικό Κράτος (ISIS) και η «χρησιμότητα» της μετανάστευσης για τη διάδοση του «αγώνα» του.

Το Ισλαμικό Κράτος³⁸⁴ (και παλαιότερα και η Αλ Κάιντα και άλλες ακραίες τρομοκρατικές οργανώσεις³⁸⁵) έχουν ως θεμέλιο λίθο το Ισλάμ, το οποίο ανέκαθεν

³⁸² Περισσότερα στο διαθέσιμο link (τελευταία ενημέρωση 11/06/2015) <http://www.defencenet.gr/defence/item/%CF%80%CF%81%CF%8E%CE%B7%CE%BD-%CF%83%CF%8D%CE%BC%CE%B2%CE%BF%CF%85%CE%BB%CE%BF%CF%82-%CE%B9%CF%83%CF%81%CE%B1%CE%AE%CE%BB-%CE%BF%CE%B9-%CF%83%CE%B7%CE%BC%CE%B5%CF%81%CE%B9%CE%BD%CE%BF%CE%AF-%CE%BC%CE%B5%CF%84%CE%B1%CE%BD%CE%AC%CF%83%CF%84%CE%B5%CF%82-%CE%BC%CF%80%CE%BF%CF%81%CE%B5%CE%AF-%CE%BD%CE%B1-%CE%B5%CE%AF%CE%BD%CE%B1%CE%B9-%CE%BF%CE%B9-%CE%B1%CF%85%CF%81%CE%B9%CE%B1%CE%BD%CE%BF%CE%AF-%CF%84%CF%81%CE%BF%CE%BC%CE%BF%CE%BA%CF%81%CE%AC%CF%84%CE%B5%CF%82>

³⁸³ Μπόση Μαίρη (2014), *Η Διεθνής Ασφάλεια στο Μεταψυχροπολεμικό Κόσμο. Οι αραβικές εξεγέρσεις και η περίπτωση της Συρίας* (σελ 17) Αθήνα: Εκδόσεις Ποιότητα

³⁸⁴ Αναφερόμαστε στα αρχικά του Ισλαμικού Κράτους του Ιράκ και της Συρίας (Islamic State of Iraq and Syria), για μία ισλαμική εξτρεμιστική οργάνωση με δράση στις περιοχές αυτές αλλά και στο Λίβανο, στην Αίγυπτο, στη Μέση Ανατολή, Δυτική Αφρική και στη Νότια και Νοτιοδυτική Ασία. Το ISIS Αποτελεί μία από τις πιο εξτρεμιστικές οργανώσεις τζιχαντιστών της Μέσης Ανατολής. Δημιουργήθηκε το 2006 στο Ιράκ, ως μέρος ενός ευρέος ισλαμιστικού μετώπου, το οποίο περιλαμβάνει και την Αλ Κάιντα. Το ISIS έχει καταφέρει να έχει υπό τον έλεγχό του μεγάλο αριθμό πόλεων στο Ιράκ και στη Βόρεια Συρία, με απώτερο ιερό σκοπό τη δημιουργία ενός ευρύτερου

αποτελούσε πηγή του αγώνα τους ενάντια στους μη μουσουλμάνους³⁸⁶ και ύψιστος καταλύτης του πολιτικού αναβρασμού.³⁸⁷ Οι τζιχαντιστές χρησιμοποιούν τη θρησκεία , για να δημιουργήσουν μία «θρησκευτική ταυτότητα»³⁸⁸, η οποία υπερνικά την εθνική³⁸⁹. Στη σημερινή του μορφή, ο ισλαμισμός έχει ως αιχμή του μία αίσθηση διεκδίκησης εκ μέρους των μουσουλμάνων , ένα αίσθημα, που φαίνεται να προσπαθεί να ανατρέψει την ηγεμονία της Δύσης , τόσο στο επίπεδο των πολιτισμικών αξιών, όσο και σε αυτό της οικονομικής , πολιτικής και στρατιωτικής ισχύος.³⁹⁰

Η δράση του ISIS , αλλά και των όλων σχεδόν των ισλαμικών οργανώσεων

ισλαμικού χαλιφάτου: ο όρος «χαλιφάτο» αναφέρεται στο πολιτικό – θρησκευτικό κράτος, την πλέον ιστορική μορφή κεντρικής διακυβέρνησης του Ισλάμ, που διαμορφωνόταν από τη μουσουλμανική κοινότητα, τη γη και τους διαφορετικούς λαούς που είχε υπό την κυριαρχία της η ισλαμική αυτοκρατορία κατά τους αιώνες που ακολούθησαν τον θάνατο του προφήτη Μωάμεθ, το 632. Το όνομα προέρχεται από την αραβική λέξη «χαλίφα» (χαλίφης), που σημαίνει «υπηρέτης του θεού» ή «διάδοχος του Προφήτη του». Προτεραιότητες αυτής της κεντρικής διακυβέρνησης ήταν η επιβολή του νόμου (σαρία), η άμυνα και η επέκταση της επικράτειας του Ισλάμ, καθώς και η γενική επίβλεψη σε οικονομικά θέματα. Πηγή: περισσότερα στο διαθέσιμο link (τελευταία ενημέρωση 11/06/2015) <http://www.paraskhnio.gr/o-grifos-tis-metanasteysis-kai-i-sxesi/>

³⁸⁵ Ως τέτοιες θα μπορούσαμε να αναφέρουμε την Χαμάς που εδρεύει στα Παλαιστινιακά εδάφη και αμφισβητεί την ύπαρξη και νομιμότητα του κράτους του Ισραήλ και τη Χεζμπολλάχ που εδρεύει στο Λίβανο.

³⁸⁶ Ο Κεντρικός ρόλος του Ισλάμ φαίνεται ήδη από τα κινήματα που προέκυψαν μετά την ανεξαρτησία των αραβικών κυβερνήσεων από τις ευρωπαϊκές αποικιοκρατικές δυνάμεις. Η εμφάνιση των αδελφών μουσουλμάνων στην Αίγυπτο ανέδειξε όχι μόνο τη σημαντικότητα της θρησκείας αλλά έγινε παράλληλα μοχλός για την απήχησή της σε μεγάλα λαϊκά στρώματα. Χαρακτηριστικό, παράδειγμα, όπου η θρησκεία λειτούργησε ως μοχλός δράσης ήταν η Ισλαμική Επανάσταση του Ιράν το 1979 , όπου οι δυνάμεις του Αγιατολάχ Χομεινί έριξαν το φιλικό προσκείμενο στις ΗΠΑ καθεστώς του Σάχη και ανέλαβαν τη διακυβέρνηση. Η Επανάσταση αυτή δημιούργησε ένα τεταμένο κλίμα μεταξύ του Ιράν και των ΗΠΑ , κυρίως μετά την εκδίωξη εταιριών και προσωπικού αμερικανικών συμφερόντων από την Ιρανική Επικράτεια και μετά την κατάληψη της αμερικανικής πρεσβείας στην Τεχεράνη. Πηγή: Μπόση Μάιρη (2014) *Η Διεθνής Ασφάλεια στο Μεταψυχροπολεμικό Κόσμο. Οι αραβικές εξεγέρσεις και η περίπτωση της Συρίας* (σελ 75) Αθήνα: Εκδόσεις Ποιότητα

³⁸⁷ Zbigniew Brzezinski (2005) *Η Επιλογή. Παγκόσμια Κυριαρχία ή Παγκόσμια Ηγεσία* (σελ 102) Αθήνα: Εκδοτικός Οίκος Α.Α. Λιβάνη.

³⁸⁸ Γι αυτό το λόγο τα μέλη του Ισλαμικού Κράτους είναι μουσουλμάνοι, ανεξαρτήτως εθνικής ταυτότητας. Το ISIS καλεί τους απανταχού μουσουλμάνους να συσπειρωθούν εναντίον των εχθρών του Ισλάμ, οι οποίοι κατά τους τζιχαντιστές είναι οι Ευρωπαϊκές Χώρες , οι ΗΠΑ και οι κυβερνήσεις των αραβικών χωρών που στηρίζονται από αυτές.. Ο λόγος που θορυβούνται οι δυτικές κυβερνήσεις είναι το γεγονός ότι πολλοί από τους μαχητές του ISIS, είτε υπήρξαν μετανάστες στα ευρωπαϊκά κράτη-μέλη, είτε υπήρξαν πολίτες δεύτερης και τρίτης γενιάς των χωρών αυτών και ότι πολλοί από τους τζιχαντιστές μαχητές μπορούν να περάσουν τα σύνορα των δυτικών χωρών μέσω των καραβανιών των μεταναστών.

³⁸⁹ Έχουν παρατηρηθεί πολλοί βανδαλισμοί και καταστροφές αρχαίων μνημείων. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η καταστροφή της αρχαίας πόλης της Χάτρα, η οποία ιδρύθηκε την περίοδο των Σελευκιδών και αριθμεί 2100 χρόνια ύπαρξης. Πηγή: περισσότερα στο διαθέσιμο link (τελευταία ενημέρωση 12/06/2015) <http://www.protothema.gr/world/article/465332/-sokaroun-oi-eikones-apo-tin-katastrofi-tis-arhais-hatra-apo-tous-tizihadistes/>

³⁹⁰ Μακρής Γεράσιμος (2009) *Ισλάμ. Πεποιθήσεις, Πρακτικές και Τάσεις* (σελ 465) Αθήνα: Εκδόσεις: Ελληνικά Γράμματα

πηγάξει από την ιδέα του «ιερού πολέμου» (τζιχάντ). Ο όρος αυτός έχει διττή σημασία 1) Από τη μία αναφέρεται στην εσωτερική και πνευματική πάλη του ανθρώπου και στην προσπάθειά του να προσεγγίσει το Θεό, καθώς και στη διάδοση του Ισλάμ ως τη μοναδική θρησκεία. 2) Από την άλλη ταυτίζει το τζιχάντ με τις πράξεις βίας.³⁹¹

Βασική θέση των Ισλαμιστών είναι, ότι η ισλαμική παράδοση οφείλει να εξαπλωθεί σε ολόκληρη την ανθρωπότητα, η μάχη εναντίον των απίστων με σκοπό τον προσηλυτισμό τους, την υποταγή ή τον αφανισμό τους.³⁹²

Οι τζιχαντιστές επηρεάζονται από τις διάφορες ιστορικές και τρέχουσες εξελίξεις στο μουσουλμανικό κόσμο, αλλά και από τις σχέσεις που διατηρούν οι κυβερνήσεις των χωρών καταγωγής τους με τις ΗΠΑ και την Ε.Ε. Η στήριξη των ΗΠΑ στα συντηρητικά και αυταρχικά αραβικά καθεστώτα προκάλεσε το θυμό πολλών θρησκευόμενων μουσουλμάνων, οι οποίοι μέσω του τζιχάντ, διοχέτεσαν αυτόν τον θυμό εναντίον αμερικανικών στόχων (πχ κατάληψη της αμερικανικής πρεσβείας στην Τεχεράνη, κατά τη διάρκεια της Ισλαμικής Επανάστασης του 1979). Βλέπουμε λοιπόν, ότι ο ισλαμικός φονταμενταλισμός είναι αντιδραστικός και τροφοδοτεί την αντιδυτική ξеноφοβία, η οποία αποτελεί και την κύρια πηγή της πολιτικής του ζωτικότητας.³⁹³

Το πρόβλημα που αναδύεται με το ISIS, εκτός από την εξτρεμιστική και τρομοκρατική του δράση είναι πως δημιουργεί με τα χτυπήματά του αισθήματα φόβου και πανικού στις δυτικές χώρες και κυβερνήσεις, καθώς οι τελευταίες πιστεύουν, ότι πολλοί τρομοκράτες εισέρχονται στα ευρωπαϊκά σύνορα, αφενός παράνομα και αφετέρου μεταξύ των χιλιάδων μεταναστών που περνούν τα δυτικά σύνορα αναζητώντας μία καλύτερη τύχη.

Οι δυτικές ηγεσίες πιστεύουν, ότι οι τρομοκράτες εκμεταλλεύονται τα «παράθυρα εισόδου» και τις διευκολύνσεις που τους προσφέρει η Σύμβαση Σένγκεν³⁹⁴ και εισέρχονται σε ευρωπαϊκό έδαφος, προκειμένου να πραγματοποιήσουν τα τρομοκρατικά τους χτυπήματα.

Συγκεκριμένα ο Γενικός Γραμματέας του Νάτο Jens Stoltenberg, υποστηρίζει, ότι το Ισλαμικό Κράτος προσπαθεί να περάσει λαθραία στην Ευρώπη μαχητές, κρυμμένους σε βάρκες μεταναστών. Γι' αυτό το λόγο, το

³⁹¹ Μπόση Μάιρη (2014) *Η Διεθνής Ασφάλεια στο Μεταψυχροπολεμικό Κόσμο. Οι αραβικές εξεγέρσεις και η περίπτωση της Συρίας* (σελ 96-97) Αθήνα: Εκδόσεις Ποιότητα

³⁹² Μακρής Γεράσιμος (2009) *Ισλάμ. Πεποιθήσεις, Πρακτικές και Τάσεις* (σελ 356) Αθήνα: Εκδόσεις: Ελληνικά Γράμματα

³⁹³ Zbigniew Brzezinski (2005) *Η Επιλογή. Παγκόσμια Κυριαρχία ή Παγκόσμια Ηγεσία* (σελ 107-108) Αθήνα: Εκδοτικός Οίκος Α.Α. Λιβάνη

³⁹⁴ Υπογράφηκε στις 14 Ιουνίου 1985 μεταξύ της Γερμανίας, του Βελγίου, της Γαλλίας, του Λουξεμβούργου και των Κάτω Χωρών και αποσκοπεί στην προοδευτική κατάργηση των ελέγχων στα κοινά σύνορα και θεσπίζει καθεστώς ελεύθερης κυκλοφορίας όλων των υπηκόων των κρατών τα οποία την έχουν υπογράψει, των άλλων κρατών της Κοινότητας ή τρίτων χωρών. Αποβλέπει δηλαδή στην εξάλειψη των ελέγχων στα κοινά σύνορά τους, την αύξηση των ελέγχων στα εξωτερικά σύνορα των κρατών μελών και τη συνεργασία μεταξύ των διοικήσεών τους γι' αυτούς τους σκοπούς. Πηγές: Europa Syntheses de la Legislation διαθέσιμο στο link (τελευταία ενημέρωση 17/05/2015) http://europa.eu/legislation_summaries/glossary/schengen_agreement_el.htm, Europedia.moussis.eu διαθέσιμο στο link (τελευταία ενημέρωση 17/05/2015) http://europedia.moussis.eu/books/Book_2/4/09/02/index.tkl?term=%CF%83%CE%B5%CE%BD%CE%B3%CE%BA%CE%B5%CE%BD&s=1&e=20&pos=6

NATO επιδιώκει να συνεργαστεί με τις χώρες της Μέσης Ανατολής και της Βόρειας Αφρικής.³⁹⁵ Συγκεκριμένα υποστήριξε:

*«Ένα από τα προβλήματα είναι ότι μπορεί να υπάρχουν ξένοι μαχητές, μπορεί να υπάρχουν τρομοκράτες που κρύβονται ανάμεσα στους πρόσφυγες».*³⁹⁶

Επιπροσθέτως, παρουσία του κ. Stoltenberg, ο Έλληνας υπουργός εθνικής άμυνας Πάνος Καμμένος υποστήριξε:

*«Ανάμεσα στους πραγματικούς πρόσφυγες μπορεί να διακινηθούν και πιθανόν να διακινούνται τρομοκράτες προς την Ευρώπη μέσω της Ελλάδος»*³⁹⁷.

Ο πρώην γενικός γραμματέας του Υπουργείου Δικαιοσύνης Άγγελος Τσιγκρής υποστήριξε³⁹⁸:

«Το ενδεχόμενο η τρομοκρατία να εκμεταλλευτεί το φαινόμενο της μετανάστευσης, είναι ένα θέμα, αλλά θα πρέπει να τονίσουμε ότι δεν έχει διαπιστωθεί συστημικός δεσμός ανάμεσα στην τρομοκρατία και την μετανάστευση για αυτό και δεν θα πρέπει να αφήσουμε την καχυποψία και την ξеноφοβία να υπερισχύσουν του γόνιμου προβληματισμού για την εξεύρεση λύσεων.

Ο ρατσισμός και η ξеноφοβία αποτελούν αντιπάλους της κοινωνίας των ευρωπαϊκών πολιτών για αυτό και το χτύπημα στο Παρίσι³⁹⁹ δεν θα πρέπει να

³⁹⁵ Περισσότερα στο διαθέσιμο link (τελευταία ενημέρωση 11/06/2015) <http://news.yahoo.com/terrorists-may-migrant-cover-europe-nato-102106795.html>

³⁹⁶ Περισσότερα στο διαθέσιμο link (τελευταία ενημέρωση 11/06/2015) <http://www.capital.gr/epikairoiti/3014166/nato-proeidopoiisi-gia-tin-anameixi-tromokraton-kai-tzixantiston>

³⁹⁷ Περισσότερα στο διαθέσιμο link (τελευταία ενημέρωση 11/06/2015) <http://www.tovima.gr/society/article/?aid=705324>

³⁹⁸ Τσιγκρής Άγγελος, Η τρομοκρατία στην Ευρώπη, τα μέτρα αποτροπής, του βίαιου εξτρεμισμού και η μετανάστευση, διαθέσιμο στο link (τελευταία ενημέρωση 07/06/2015) <http://www.filodimos.gr/data/index.php/%CE%B5%CE%B8%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%B5%CF%83-%CE%B5%CE%BA%CE%BB%CE%BF%CE%B3%CE%B5%CF%83-%CE%B9%CE%B1%CE%BD%CE%BF%CF%85%CE%AC%CF%81%CE%B9%CE%BF%CF%82-2015/46226-%CE%AC%CE%B3%CE%B3%CE%B5%CE%BB%CE%BF%CF%82-%CF%84%CF%83%CE%B9%CE%B3%CE%BA%CF%81%CE%AE%CF%82-%CE%B7-%CF%84%CF%81%CE%BF%CE%BC%CE%BF%CE%BA%CF%81%CE%B1%CF%84%CE%AF%CE%B1-%CF%83%CF%84%CE%B7%CE%BD-%CE%B5%CF%85%CF%81%CF%8E%CF%80%CE%B7,-%CF%84%CE%B1-%CE%BC%CE%AD%CF%84%CF%81%CE%B1-%CE%B1%CF%80%CE%BF%CF%84%CF%81%CE%BF%CF%80%CE%AE%CF%82-%CF%84%CE%BF%CF%85-%CE%B2%CE%AF%CE%B1%CE%B9%CE%BF%CF%85-%CE%B5%CE%BE%CF%84%CF%81%CE%B5%CE%BC%CE%B9%CF%83%CE%BC%CE%BF%CF%8D-%CE%BA%CE%B1%CE%B9-%CE%B7-%CE%BC%CE%B5%CF%84%CE%B1%CE%BD%CE%AC%CF%83%CF%84%CE%B5%CF%85%CF%83%CE%B7>

³⁹⁹ Αναφέρεται στην βομβιστική επίθεση στο σατιρικό γαλλικό περιοδικό Charlie Hebdo. Στις 11:30 το πρωί δύο κουκουλοφόροι άνδρες εισέβαλαν στα γραφεία του περιοδικού σκοτώνοντας τουλάχιστον δώδεκα άτομα. Τέσσερις άλλοι είναι μεταξύ ζωής και θανάτου, ενώ είκοσι άλλοι τραυματίστηκαν. Οι δράστες κατάφεραν να διαφύγουν. Πηγή: Le Parisien διαθέσιμο στο link (τελευταία ενημέρωση 11/06/2015) <http://www.leparisien.fr/faits-divers/en-direct-paris-fusillade-au-siege-de-charlie-hebdo-07-01-2015-4425881.php#xtref=https%3A%2F%2Fwww.google.gr%2F>

αποτελέσει αφετηρία για έκρηξη των φαινομένων ρατσισμού απέναντι στους μετανάστες, αλλά αφορμή για να ξαναδεί η Ευρώπη το θέμα της μετανάστευσης και να λάβει μέτρα αντιμετώπισης του φαινομένου.

Θα πρέπει άμεσα να πεισθούν οι Ευρωπαίοι εταίροι μας ότι: 1) η παράνομη μετανάστευση αποτελεί κοινό πρόβλημα των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) και συνεπώς χρειάζεται κοινή και ριζική αντιμετώπιση, 2) απαιτείται συνέπεια στην τήρηση των συλλογικών συμφωνιών από όλες, ανεξαιρέτως, τις χώρες που έχουν συνυπογράψει, 3) η Τουρκία θα πρέπει να σεβαστεί το Διεθνές Δίκαιο και τη συμφωνία που συνυπέγραψε το 2001 για την επανεισδοχή μη νόμιμων μεταναστών και 4) να ενισχυθεί, με προσωπικό και μέσα η Ευρωπαϊκή Ακτοφυλακή (Frontex⁴⁰⁰).

Μεταξύ των προτάσεων που πρέπει άμεσα να υιοθετηθούν από τα κράτη-μέλη της ΕΕ είναι: 1) Η διακοπή των κοινοτικών ενισχύσεων προς τις χώρες προέλευσης που δε θα επιδείξουν πνεύμα συνεργασίας στη δίωξη των δικτύων που διακινούν λαθρομετανάστες 2) Η ενίσχυση των ελέγχων. 3) Η στενότερη συνεργασία στο ζήτημα της θεώρησης των διαβατηρίων. 4) Η αύξηση της κοινοτικής βοήθειας προς την Ελλάδα, την Κύπρο, τη Μάλτα, την Ιταλία, την Ισπανία και την Πορτογαλία, οι οποίες αποτελούν ευαίσθητα εξωτερικά σύνορα της ΕΕ.

Τα κράτη-μέλη της ΕΕ πρέπει να επιδείξουν πνεύμα συνεργασίας προκειμένου να ληφθούν άμεσα μέτρα: 1) Ενημέρωσης των ευρωπαίων πολιτών σε ζητήματα μετανάστευσης. 2) Περιορισμοποίηση των φαινομένων ξενοφοβίας και ρατσισμού. 3) Ενημέρωσης των παραγωγικών φορέων για τη διευκόλυνση της πρόσβασης των νόμιμων μεταναστών στην απασχόληση. 4) Ενημέρωσης των νόμιμων μεταναστών σε ζητήματα εργασίας, εκπαίδευσης, υγείας και κοινωνικής ένταξης. 5) Εκπαίδευσής τους και στοιχειώδους εκμάθησης της γλώσσας των κρατών υποδοχής. 6) Υγειονομικής περίθαλψης των νόμιμων μεταναστών. 7) Εξέτασής τους για τυχών μεταφορά μολυσματικών ασθενειών και επιδημιών. 8) Επίλυσης του στεγαστικού τους προβλήματος των νόμιμων μεταναστών και διευκόλυνσής τους στην απόκτηση στέγης. 9) Πάταξης των κυκλωμάτων παράνομης διακίνησης μεταναστών. 10) Θωράκισης των εξωτερικών συνόρων της ΕΕ. 11) Επαναπροώθησης των παράνομων μεταναστών στις χώρες καταγωγής τους.»

Επιπροσθέτως, τις ανησυχίες της για την διείσδυση τρομοκρατών στα μεταναστευτικά κύματα προς την Ευρώπη έχουν εκφράσει και πολλά ακροδεξιά

---

⁴⁰⁰ Η Frontex (Frontieres Exterieures for "external borders") ιδρύθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 2007/2004 του Συμβουλίου. Η αποστολή της Frontex είναι να βοηθήσει Τα κράτη μέλη της ΕΕ να εφαρμόσουν τους κανόνες της ΕΕ σχετικά με τους ελέγχους στα εξωτερικά σύνορα και να συντονίζει την επιχειρησιακή συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών στον τομέα της διαχείρισης των εξωτερικών συνόρων. Κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του 1980 πέντε κράτη μέλη (Βέλγιο, Γαλλία, Γερμανία, Λουξεμβούργο και Κάτω Χώρες) αποφάσισαν να δημιουργήσουν ένα χώρο ,χωρίς εσωτερικά σύνορα. Οι πρώτες συμφωνίες υπεγράφησαν σε μια μικρή πόλη του Λουξεμβούργου ονόματι Σένγκεν, (εξ ου και ο χαρακτηρισμός «χώρος Σένγκεν») - μια περιοχή στην οποία εξασφαλίζεται η ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων. Η αρχική συμφωνία συμπληρώθηκε το 1990 από μια σύμβαση. Όταν η παρούσα σύμβαση τέθηκε σε ισχύ το 1995, καταργήθηκαν οι έλεγχοι στα εσωτερικά σύνορα και δημιουργήθηκαν ενιαία εξωτερικά σύνορα. Περισσότερα στο link (τελευταία ενημέρωση 11/06/2015) <http://frontex.europa.eu/about-frontex/origin/>

κόμματα⁴⁰¹. Οι ηγέτες των ακροδεξιών κομμάτων προειδοποιούν ότι «τρομοκράτες» μπορεί να επωφεληθούν από το πρωτοφανές μεταναστευτικό ρεύμα στη Μεσόγειο και να κρυφτούν ανάμεσα στους πρόσφυγες για να φτάσουν στην Ευρώπη.⁴⁰²

6.3 Η αντιμετώπιση των (μουσουλμάνων κυρίως) μεταναστών στις δυτικές χώρες.

Η ολοένα και αυξανόμενη εισόδος μεταναστών (κυρίως μουσουλμάνων) στην Ευρώπη, σε συνδυασμό με την άνοδο και τη δράση του ISIS, έχει δημιουργήσει στους πολίτες των χωρών υποδοχής μία τάση ξενοφοβίας και συγκεκριμένα «ισλαμοφοβίας»⁴⁰³.

Εδώ και δεκαετίες η Δυτική Ευρώπη είναι πατρίδα αρκετών εκατομμυρίων μουσουλμάνων. Η μεγαλύτερη μουσουλμανική μειονότητα ζει στη Γαλλία (πάνω από 5 εκατομμύρια ή το 8% του πληθυσμού της χώρας). Ακολουθεί η Γερμανία με 3,5 εκατομμύρια μουσουλμάνους, ανάμεσα τους και 2,2 εκατομμύρια Τούρκοι. Και τρίτη έρχεται η Μεγάλη Βρετανία με 1,5 εκατομμύριο μουσουλμάνους. Οι περισσότερες μεγάλες ευρωπαϊκές πόλεις διαθέτουν ήδη «μουσουλμανικά γκέτο» (το Βερολίνο με 300.000 μουσουλμάνους) όπου σχεδόν απαγορεύεται η είσοδος στους μη μουσουλμάνους. Ορισμένοι πιστεύουν πως στόχος της εγκατάστασης των μουσουλμάνων μεταναστών στην Ευρώπη είναι η σταδιακή της «ισλαμοποίηση». Αυτό μπορεί να συμβεί όταν ο αριθμός των «πιστών» φθάσει σ'έναν υπολογίσιμο ποσοστό π.χ. στο 30% του πληθυσμού τα των χωρών που τους φιλοξενούν. Τότε θα αυξηθεί εκ μέρους τους η πίεση για περισσότερα δικαιώματα και θα επιδιώξουν να «διορθώσουν» την συμπεριφορά του περιγύρου τους, ώστε οι «άπιστοι» να μην «μολύνουν» το ισλαμικό περιβάλλον με τη συμπεριφορά τους. Από την άλλη παρατηρείται και αύξηση της εγκληματικότητας και της ισλαμικής τρομοκρατίας από διάφορες τρομοκρατικές ομάδες (Αλ Κάιντα ISIS) που στρατολογούν τα μέλη τους από μετανάστες δεύτερης γενιές που φυτοζωούν στο περιθώριο, στις φτωχογειτονιές και στα υποβαθμισμένα προάστια των ευρωπαϊκών μητροπόλεων⁴⁰⁴.

Σύμφωνα με αναφορές των Ηνωμένων Εθνών, ο αριθμός των πολιτών, ανά τον κόσμο, που άφησε τις εστίες του για να ενταχθεί στις δυνάμεις της Αλ Κάιντα και του ISIS είναι μεγαλύτερος από 25.000 άτομα. Η ομάδα εμπειρογνομόνων παρακολούθησης κυρώσεων του ΟΗΕ εναντίον της αλ Κάιντα υποστήριξε, ότι ο αριθμός των τρομοκρατών και των ισλαμιστών μαχητών σε όλον τον κόσμο

⁴⁰¹ Τέτοια είναι η Ιταλική Λέγκα του Βορρά, το βρετανικό UKIP του Νάιτζελ Φάρατζ και το εθνικό μέτωπο της Μαρίν Λεπέν.

⁴⁰² Περισσότερα στο διαθέσιμο link (τελευταία ενημέρωση 11/06/2015) <http://www.newsbeast.gr/world/arthro/823735/stin-europi-oi-tzihadistes-horis-na-kruvodai-anamesa-stous-metanastes>

⁴⁰³ *Frontiers of Fear: Immigration and Insecurity in the United States and Europe*, (σελ 898), Vol.37, Issue 5, Ethnic and Racial Studies διαθέσιμο στο link (τελευταία ενημέρωση 11/06/2015) <http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/01419870.2013.800573#.VVieELntmko>

⁴⁰⁴ Στο ίδιο

αυξήθηκε κατά 71% από τα μέσα του 2014 και το Μάρτιο του 2015. Η έκθεση αναφέρει ότι μόνο δύο χώρες αντιπροσώπευαν πάνω από 20.000 ξένων μαχητών: Η Συρία και το Ιράκ. Εκτός από τη Συρία και το Ιράκ, εκτιμάται ότι στο Αφγανιστάν δραστηριοποιούνται περίπου 6.500 ξένοι μαχητές. Υποστηρίζεται επίσης ότι εκατοντάδες αλλοδαποί μαχονται στην Υεμένη, τη Λιβύη και το Πακιστάν, περίπου 100 στη Σομαλία, και άλλοι στις χώρες του Σαχέλ στη βόρεια Αφρική, και στις Φιλιππίνες. Υποστηρίζεται επίσης ότι μεγάλος αριθμός ξένων μαχητών κατάγεται από την Τυνησία, το Μαρόκο, τη Γαλλία και τη Ρωσία, την αύξηση των αγωνιστών από τις Μαλδίβες, τη Φινλανδία και το Τρινιντάντ και Τομπάγκο, καθώς και από ορισμένες χώρες στην υποσαχάρια Αφρική.⁴⁰⁵

Εξαιτίας της δράσης του ISIS, αλλά και τη στρατολόγησης πολλών μουσουλμάνων, οι οποίοι ζούσαν και εργάζονταν σε χώρες του δυτικού κόσμου, είτε με την ιδιότητα του μετανάστη, είτε με την ιδιότητα του πολίτη των χωρών αυτών (πολλοί από αυτούς μπορεί να ήταν μετανάστες δεύτερης και τρίτης γενιάς), οι μουσουλμάνοι μετανάστες από ένα σημεία και μετά άρχισαν να αντιμετωπίζονται διαφορετικά από τους Ευρωπαίους⁴⁰⁶. Κύρια αίτια αυτής της αλλαγής αποτελούν τα τρομοκρατικά χτυπήματα στη Νέα Υόρκη στις 11 Σεπτεμβρίου 2001⁴⁰⁷. Τρία χρόνια μετά, ακολούθησε η τρομοκρατική επίθεση στη Μαδρίτη στις 11 Μαρτίου 2004⁴⁰⁸

---

⁴⁰⁵ Περισσότερα στο διαθέσιμο link (τελευταία ενημέρωση 11/06/2015) <http://www.foxnews.com/world/2015/04/01/un-report-more-than-25000-foreigners-from-over-100-countries-fight-with/>

⁴⁰⁶ Ahmed Elsayed, Andries de Grip (2013) *Terrorism and Integration of Muslim Immigrants*.(σελ 2-3) IZA DP No 7530, Institute for the study of Labor.

⁴⁰⁷ Το πρωινό εκείνης της ημέρας μέλη της Al-Qaida πραγματοποίησαν αεροπειρατεία σε τέσσερα επιβατικά αεροσκάφη αμερικανικών αεροπορικών εταιριών(πτήσεις 11 και 77 της American Airlines και 93 και 175 της United Airlines) . Δύο από τα αεροσκάφη τα κατήχυναν πάνω στους Δίδυμους Πύργους της Νέας Υόρκης , όπου στεγαζόταν το Παγκόσμιο Κέντρο Εμπορίου (World Trade Center) . Μετά την πρόσκρουση , ξέσπασε πυρκαγιά και τα δύο κτήρια κατέρρευσαν με διαφορά λίγων λεπτών το ένα από το άλλο . Το τρίτο αεροσκάφος χρησιμοποιήθηκε για να πλήξει το Πεντάγωνο (έδρα του Υπουργείου Αμύνης των ΗΠΑ) , ενώ το τελευταίο αεροσκάφος συνετρίβη σε ένα χωράφι , αποτέλεσμα πιθανότατα προσπάθειας των επιβατών να αποσπάσουν τον έλεγχο του από τα χέρια των τρομοκρατών . Οι απώλειες από το τετραπλό αυτό τρομοκρατικό χτύπημα ανήλθαν συνολικά σε 2973, Πηγή: Διεθνολόγος.gr, διαθέσιμο στο link (τελευταία ενημέρωση 11/06/2015) http://www.diethnologos.gr/index.php?option=com_content&task=blogcategory&id=15&Itemid=29

⁴⁰⁸ Στις 11 Μαρτίου 2004 έγιναν τέσσερις σφοδρότατες εκρήξεις, ταυτόχρονα, με δεκατρείς βόμβες κοντά στους σταθμούς Ατότσα, Ελ Πόσο και Σάντα Εουχένια, στη σιδηροδρομική γραμμή που συνδέει τη Μαδρίτη με τη Γκουανταλαχάρα. Η πρώτη έκρηξη σημειώθηκε σε αμαξοστοιχία υψηλής ταχύτητας, καθώς πλησίαζε τον σταθμό Ατότσα με αποτέλεσμα τρία βαγόνια να διαλυθούν. Τα συνεργεία διάσωσης που κατέφτασαν σχεδόν αμέσως κατέβαλαν **απεγνωσμένες προσπάθειες για τον απεγκλωβισμό των επιβατών. Άλλες δύο εκρήξεις ακολούθησαν σε δύο αμαξοστοιχίες στους σταθμούς Σάντα Εουχένια και Ελ Πόσο στα περίχωρα της Μαδρίτη.** Πηγή: **Newsbomb** διαθέσιμο

και η τρομοκρατική επίθεση στο Λονδίνο στις 07 Ιουλίου 2005.⁴⁰⁹

Οι επιθέσεις αυτές αποτέλεσαν αφετηρία για την αλλαγή στάσης απέναντι σε μουσουλμάνους μετανάστες. Στις ΗΠΑ παρόλο δεν παρατηρήθηκαν μειώσεις ωραρίων σε εργασίες, στις οποίες απασχολούνταν άραβες και μουσουλμάνοι, σημειώθηκε μία μικρή μείωση της τάξης του 9-11% στα κέρδη. Σε αντίθεση με τις ΗΠΑ, η 11^η Σεπτεμβρίου 2001 επηρέασε αρνητικά τους μουσουλμάνους εργάτες στη Γερμανία, ειδικότερα τους «χαμηλής ειδίκευσης» απασχολούμενους σε μικρό-μεσαίες επιχειρήσεις. Στην Αγγλία, τα εγκλήματα μίσους, εναντίον Ασιατών και Αράβων αυξήθηκαν μετά την 11/09/01 και την 07/07/05 και είχαν ως αποτέλεσμα την κατακόρυφη αύξηση των αρνητικών στάσεων και της ξενοφοβίας, έναντι (μουσουλμάνων κυρίως) μεταναστών.⁴¹⁰

Χαρακτηριστικό παράδειγμα της φοβίας του ενδεχομένου να κρύβονται μετανάστες, μέσα σε караβάνια μεταναστών και προσφύγων αποτελούν οι ανησυχίες των κατοίκων της ιταλικής νήσου Λαμπεντούζα, στην οποία πρόσφατα είχε σημειωθεί και η τραγωδία με το θάνατο μεταναστών.⁴¹¹ Συγκεκριμένα ένας από τους κατοίκους του νησιού αυτού υποστηρίζει:

«Αν ο μετανάστης που έρχεται εδώ είναι πολιτικός πρόσφυγας ή ψάχνει δουλειά, δεν έχω πρόβλημα, αν όμως είναι τρομοκράτης του Ισλαμικού Κράτους, τότε ανησυχώ πολύ για μένα και την οικογένειά μου»⁴¹²

Δεν είναι λίγες οι οργανώσεις που λειτουργούν για λογαριασμό του Ισλαμικού κράτους και προσπαθούν να στρατολογήσουν μετανάστες, προκειμένου να τους στείλουν στο μέτωπο (Συρία και Ιράκ)⁴¹³. Επιπλέον, ο Έλληνας Υπουργός

στο	link	(τελευταία	ενημέρωση	11/06/2015)
	http://www.newsbomb.gr/kosmos/news/story/416059/deka-hronia-apo-to-tromokratiko-htypima-sti-madriti			

⁴⁰⁹ Στις 7 Ιουλίου 2005, σημειώθηκε η πρώτη επίθεση αυτοκτονίας στην Ευρώπη: τρία πλήγματα στο μετρό του Λονδίνου και ένα εναντίον λεωφορείου στην καλύτερα ίσως φυλασσόμενη πρωτεύουσα της Ευρώπης, προκάλεσαν 52 νεκρούς, 700 τραυματίες. Πηγή: in.gr διαθέσιμο στο link (τελευταία ενημέρωση 11/06/2015)

<http://archive.in.gr/news/reviews/article.asp?lngReviewID=654964&lngChapterID=654980&lngItemID=668682>

⁴¹⁰ Ahmed Elsayed, Andries de Grip (2013) *Terrorism and Integration of Muslim Immigrants*.(σελ 4-5) IZA DP No 7530, Institute for the study of Labor.

⁴¹¹ Mattathias Schwartz, *The Anniversary of Lampedusa Tragedy*, The New Yorker, October 3 2014, διαθέσιμο στο link (τελευταία ενημέρωση 11/06/2014) <http://www.newyorker.com/news/news-desk/anniversary-lampedusa-tragedy>

⁴¹² Περισσότερα στο διαθέσιμο link (τελευταία ενημέρωση 11/06/2015) <http://www.e-typos.com/gr/kosmos/article/124375/italia-fovoi-oti-stous-metanastes-pou-perisullegodai-sti-labedouza-borei-na-vriskodai-tromokrates/>

⁴¹³ Τη δράση πυρήνα αποτελούμενου από περίπου 40 Αλβανούς, από το Κόσοβο και την Αλβανία, που έχει τις βάσεις του στη Ρώμη, το Μιλάνο, τη Σιένα και τη Λούκα φέρονται να παρακολουθούν οι

Εξωτερικών Νίκος Κοτζιάς, θεωρεί, πως, εάν καταρρεύσει οικονομικά η Ελλάδα, η Ευρώπη θα «πλημμυρήσει» μετανάστες και τζιχαντιστές. Συγκεκριμένα υποστήριξε⁴¹⁴:

«Θα υπάρξουν εκατομμύρια μετανάστες και χιλιάδες τζιχαντιστές που θα έρθουν στην Ευρώπη, αν καταρρεύσει οικονομικά η Ελλάδα. Τα δυτικά Βαλκάνια δεν είναι σταθεροποιημένα και μετά έχουμε την Ουκρανία, τη Συρία, το Ιράκ και τη Βόρεια Αφρική. Αυτό είναι ένα δρεπάνι»

6.4 Αντιμετώπιση της τρομοκρατίας και της στρατολόγησης μεταναστών και ευρωπαϊών πολιτών από τρομοκρατικές οργανώσεις.

Οι τρομοκρατικές και οι βίαιες εξτρεμιστικές δραστηριότητες εξελίσσονται, συνιστώντας αυξανόμενη και σημαντική απειλή εντός της ΕΕ. Οργανωμένες ομάδες αλλά ολοένα και συχνότερα μικρότερες ομάδες ή μεμονωμένοι δράστες προβαίνουν σε τέτοιες ενέργειες, υποκινούμενοι από πληθώρα πηγών. Οι διαστάσεις της χρήσης διαδικτυακών εργαλείων με σκοπό τη στρατολόγηση και τη διάδοση προπαγάνδας αυξάνονται, καθιστώντας, κατά συνέπεια, δυσκολότερη την πρόληψη και την ανίχνευση πράξεων βίας. Επιπλέον, ολοένα και περισσότεροι Ευρωπαίοι ταξιδεύουν στο εξωτερικό για να εκπαιδευτούν και να λάβουν μέρος σε συρράξεις σε εμπόλεμες ζώνες· η διαδικασία αυτή συμβάλλει στη ριζοσπαστικοποίησή τους και πιθανώς αποτελεί απειλή για την ασφάλειά μας με την επιστροφή των ατόμων αυτών.⁴¹⁵

ιταλικές αρχές, σύμφωνα με δημοσιεύματα των αλβανικών μέσων ενημέρωσης. Καθήκον τους, , είναι να στρατολογήσουν τζιχαντιστές από τις γραμμές των μεταναστών στην Ιταλία και να τους στείλουν στο μέτωπο, στη Συρία και το Ιράκ. Ο πυρήνας, δουλεύει για λογαριασμό του Ισλαμικού Κράτους και, εκτός από τη στρατολόγηση, εφοδιάζει τους τζιχαντιστές ,που στέλνει στη Συρία με πλαστά διαβατήρια και άλλα έγγραφα. Τα μέλη του πυρήνα, για να αποφύγουν τις παρακολουθήσεις, δεν κάνουν τη στρατολόγηση στα τεμένη, αλλά συγκεντρώνονται κυρίως σε κινέζικα μπαρ ή καφενεία, αναφέρουν τα δημοσιεύματα, σημειώνοντας ότι μέχρι τώρα ο πυρήνας έστειλε στη Συρία 59 τζιχαντιστές από την Ιταλία. Πηγή: περισσότερα στο διαθέσιμο link (τελευταία ενημέρωση 12/06/2015) <http://e-dragoumanos.eu/2015/01/22/%CE%B1%CE%BB%CE%B2%CE%B1%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%BF%CE%AF-%CF%80%CF%85%CF%81%CE%AE%CE%BD%CE%B5%CF%82-%CF%83%CF%84%CF%81%CE%B1%CF%84%CE%BF%CE%BB%CE%BF%CE%B3%CE%BF%CF%8D%CE%BD-%CF%84%CE%B6%CE%B9%CF%87/>

⁴¹⁴ Περισσότερα στο διαθέσιμο link (τελευταία ενημέρωση 12/06/2015) <http://www.skai.gr/news/politics/article/276838/kotzias-ekat-metanastes-kai-hiliades-tzihadistes-stin-europi-an-katarreusei-i-ellada/>

⁴¹⁵ European Commission Press Release Database διαθέσιμο στο link (τελευταία ενημέρωση 12/06/2015) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-18_el.htm

Τα μέσα για τη ριζοσπαστικοποίηση και τη στρατολόγηση τρομοκρατών εξελίσσονται συνεχώς και γι' αυτό πρέπει να εξελιχθεί και η ανταπόκριση της Ε.Ε. Για το λόγο αυτό τον Ιούνιο του 2013, το Συμβούλιο συμφώνησε να επικαιροποιηθεί η στρατηγική αντιμετώπισης της στρατολόγησης. Η στρατηγική, που πρέπει να ληφθεί, επί του θέματος, περιγράφει τον τρόπο, με τον οποίο η Ένωση και τα κράτη μέλη προτίθενται να καταπολεμήσουν τη ριζοσπαστικοποίηση, τη στρατολόγηση τρομοκρατών και την εμφάνιση μιας νέας γενιάς τρομοκρατών.⁴¹⁶

Για να αντιμετωπίσει αποτελεσματικά την τρομοκρατία, η ΕΕ προτείνει την οργάνωση της δράσης της γύρω από τέσσερις στόχους: την «*πρόληψη*», την «*προστασία*», την «*καταδίωξη*» και την «*αντίδραση*».⁴¹⁷ Προτάθηκε, επίσης η δημιουργία ενός Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου με απώτερο σκοπό την εκδίκαση τρομοκρατικών εγκλημάτων. Τον Ιανουάριο του 1976 δημιουργήθηκε η ομάδα «*TREVI*».⁴¹⁸ Αρμοδιότητες του TREVI ήταν: ο συντονισμός των πληροφοριών σε

---

⁴¹⁶ Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Γενική Γραμματεία. Βρυξέλλες 3 Ιουνίου 2014. NP/2/14, REV 3319¹ Σύνοδος του Συμβουλίου (Δικαιοσύνη και Εσωτερικές Υποθέσεις) (σελ 4-5) Λουξεμβούργο, 5/6 Ιουνίου 2014, Αναθεωρημένο Σημείωμα προς τον Πρόεδρο.

⁴¹⁷ Ο πυλώνας «*πρόληψη*» έχει ως σκοπό την καταπολέμηση της ριζοσπαστικοποίησης και της στρατολόγησης τρομοκρατών, εντοπίζοντας τις μεθόδους, την προπαγάνδα και τα εργαλεία που χρησιμοποιούν οι τρομοκράτες. Αν και η αντιμετώπιση αυτών των προκλήσεων υπάγεται στην αρμοδιότητα των κρατών μελών, η ΕΕ συμβάλλει στο συντονισμό των εθνικών πολιτικών, στον εντοπισμό των ορθών πρακτικών και στην ανταλλαγή των πληροφοριών. Ο πυλώνας «*προστασία*» έχει ως σκοπό να μειώσει τον ευάλωτο χαρακτήρα των στόχων τρομοκρατικών επιθέσεων και να περιορίσει τις επιπτώσεις αυτών των επιθέσεων. Προτείνει την εφαρμογή μιας συλλογικής δράσης στο επίπεδο της προστασίας των συνόρων, των μεταφορών και όλων των διασυνοριακών δομών. Ο τρίτος πυλώνας έχει στόχο την «*καταδίωξη*» των τρομοκρατών πέραν των συνόρων, ενώ παράλληλα γίνονται πλήρως σεβαστά τα δικαιώματα του ανθρώπου και το διεθνές δίκαιο. Η ΕΕ επιθυμεί καταρχάς να παρεμποδίσει την πρόσβαση στους εξοπλισμούς που επιτρέπουν την εκτέλεση αυτών των τρομοκρατικών πράξεων (όπλα, εκρηκτικά κ.λπ.), να διαλύσει τα δίκτυα τρομοκρατών και τους πράκτορες στρατολόγησής τους καθώς και να καταπολεμήσει την καταχρηστική χρησιμοποίηση των ενώσεων μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα. Ο δεύτερος στόχος της όσον αφορά την καταδίωξη των τρομοκρατών, έχει σκοπό να θέσει τέρμα στους χρηματοδοτικούς πόρους της τρομοκρατίας με τη διεξαγωγή ερευνών, τη δέσμευση των οικονομικών στοιχείων και την παρεμπόδιση των μεταφορών χρημάτων (σημείο που αφορά επίσης την πτυχή «*πρόληψη*»). Η ΕΕ θέσπισε επίσης νομοθεσία για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας. Ο τρίτος στόχος συνίσταται στον τερματισμό του σχεδιασμού τρομοκρατικών πράξεων με την παρεμπόδιση της επικοινωνίας και της διάδοσης των τεχνικών γνώσεων των τρομοκρατών, ιδίως μέσω του Διαδικτύου. Πηγή: Europa Σύνοψη της νομοθεσίας της Ε.Ε. διαθέσιμο στο link (τελευταία ενημέρωση 12/06/2015)

http://europa.eu/legislation_summaries/justice_freedom_security/fight_against_terrorism/l33275_el.htm

⁴¹⁸ Το TREVI είναι αρχικά του Terrorism, Radicalism, Extremism and political violence. Απώτερος στόχος της ήταν η δημιουργία κάποιας μορφής συνεργασίας μεταξύ των ευρωπαϊκών αστυνομικών δυνάμεων για την αντιμετώπιση της διεθνικής εγκληματικότητας είναι τόσο παλιά όσο και η έννοια της ίδιας της ευρωπαϊκής ενότητας. Η πρώτη κίνηση προς την κατεύθυνση της άτυπης συνεργασίας ελήφθη στη δεκαετία του 1970, με τη συγκρότηση της ομάδας TREVI με υπουργούς Εσωτερικών και Δικαιοσύνης των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων. Αρχική ανησυχία TREVI ήταν για την αντιμετώπιση της διεθνούς τρομοκρατίας, αλλά σύντομα επεκτάθηκε και εστίαση της προσοχής του να καλύψει άλλες περιοχές του διασυνοριακού εγκλήματος εντός της Ευρωπαϊκής Κοινότητας. Πηγή: Ten Years Of Europol 1999-2009 (σελ 11) Διαθέσιμο στο link (τελευταία ενημέρωση 12/06/2015)

θέματα τρομοκρατίας, η συνεργασία των αστυνομικών αρχών και γενικά οτιδήποτε αφορά το διεθνές έγκλημα.⁴¹⁹

Στις 18 Φεβρουαρίου 2015 προτάθηκε η θέσπιση ενός ψηφίσματος, σχετικά με τις απειλές του ISIS στη ναυσιπλοΐα και την είσοδο τρομοκρατών στην Ευρώπη, με το πρόσχημα της παράνομης μετανάστευσης. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, έχοντας υπόψη το άρθρο 133 του Κανονισμού του, λαμβάνοντας υπόψη την αύξηση του αριθμού των παράνομων μεταναστών, που εξακολουθούν να εισέρχονται από τη Λιβύη, πρώτα στην Ιταλία και, έπειτα, σε ολόκληρη την Ευρώπη, και λαμβάνοντας υπόψη ότι η αύξηση αυτή είναι αποτέλεσμα της γενικότερης χαοτικής κατάστασης στη Λιβύη αλλά και της παρουσίας του ISIS το οποίο διαχειρίζεται, ως μέσο αυτοχρηματοδότησης, την εμπορία ανθρώπων λαμβάνοντας υπόψη, πως η οργάνωση του ISIS θέλει να διεισδύει σε σκάφη που μεταφέρουν μετανάστες στη Μεσόγειο και να επιτίθεται στις ναυτιλιακές εταιρείες και στα «πλοία των σταυροφόρων», λαμβάνοντας υπόψη ότι οι αρμόδιες αρχές για την παρακολούθηση της παράνομης μετανάστευσης έχουν ήδη επισημάνει αυτή τη μορφή κινδύνου διείσδυσης τρομοκρατών : Α) καλεί την Επιτροπή να παρέμβει με μέτρα που θα αποτρέπουν τη χρήση του μέσου αποβίβασης παράνομων μεταναστών ως πρόσχημα για τη διείσδυση ισλαμιστών τρομοκρατών στην επικράτεια της ΕΕ. 2) ζητά από την Επιτροπή να προβλέψει, σε συνεργασία με τις ένοπλες δυνάμεις των κρατών μελών, μέτρα επαρκούς προστασίας για τις θαλάσσιες μεταφορές, ιδίως στην περιοχή της Μεσογείου, λαμβάνοντας υπόψη τις επιθέσεις που ανήγγειλαν οι δυνάμεις του Ισλαμικού Χαλιφάτου.⁴²⁰

Αξίζει να αναφέρουμε, πως πολλά κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχουν αντιδράσει στη πρόταση της Commission για μετεγκατάσταση των μεταναστών μεταξύ των κρατών μελών.⁴²¹ Συγκεκριμένα, ο πρωθυπουργός της Σλοβακίας, Ρόμπερτ Φίτσο υποστήριξε: « *Ο βασικός κίνδυνος, που μας οδηγεί να αντιταχθούμε στις προτάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, είναι ο κίνδυνος της εισροής ανθρώπων, που δεν φθάνουν στην Ευρώπη, προκειμένου να αναζητήσουν εργασία*

<https://www.europol.europa.eu/content/publication/anniversary-publication-10-years-europol-1999-2009-1477>

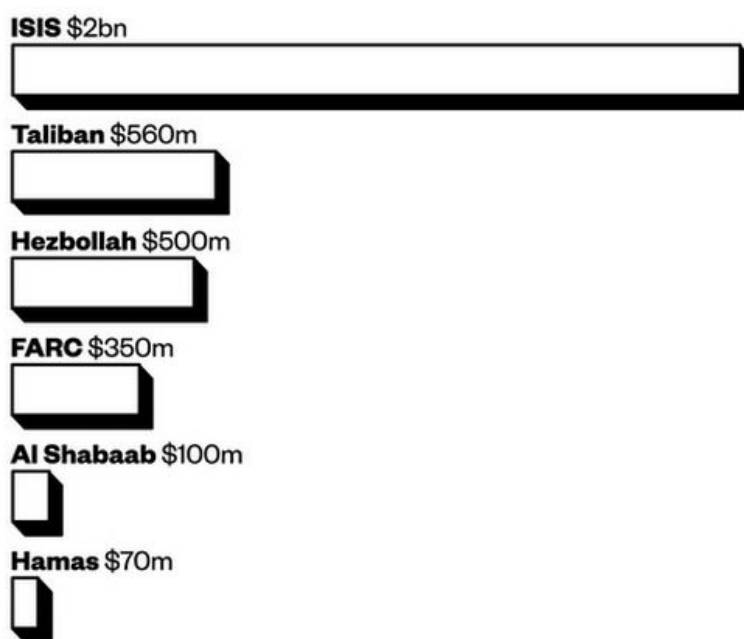
⁴¹⁹ Σταδιακά η TREVΙ ασχολήθηκε και με άλλα θέματα όπως: 1) TREVΙ I, με θέμα την τρομοκρατία και τη συνεργασία των αστυνομικών δυνάμεων, 2) TREVΙ II, με θέμα το οργανωμένο έγκλημα, όπως είναι η διακίνηση ναρκωτικών, 3) TREVΙ 92, για την αστυνομία και την ασφάλεια που σχετίζεται με την ελευθερία κίνησης ατόμων και τη διευκόλυνση ελέγχων στα σύνορα, που είναι διαφορετικά για κάθε κράτος μέλος. Πηγή: Μπόση Μαίρη (1996) *Ελλάδα και Τρομοκρατία. Εθνικές και Διεθνείς Διαστάσεις*. Αθήνα: Εκδόσεις ANT. Ν Σάκκουλα.

⁴²⁰ Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, διαθέσιμο στο Link (τελευταία ενημέρωση 12/06/2015) <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+MOTION+B8-2015-0178+0+DOC+XML+V0//EL>

⁴²¹ Περισσότερα στο διαθέσιμο Link (τελευταία ενημέρωση 12/06/2015) <http://www.iefimerida.gr/news/208573/protasi-avramopoyloy-stin-ee-gia-ti-metegkatastasi-ton-metanaston>

αλλά με στόχο να προωθήσουν την τρομοκρατία»⁴²². « Εμείς θα διαφωνήσουμε , αναζητώντας πάντα την καλύτερη λύση για όλες τις ενδιαφερόμενες πλευρές». Επίσης, τόνισε , ότι η χώρα του δεν θέλει να αποποιηθεί τις ευθύνες της και δεν αμφισβητεί την αξία της ευρωπαϊκής αλληλεγγύης.⁴²³

Επίσης και ο πρωθυπουργός της Ουγγαρίας υποστήριξε, ότι υπάρχει σύνδεση μεταξύ της μετανάστευσης και των τρομοκρατικών επιθέσεων, συμπεριλαμβανομένης και της επίθεσης που έγινε στις αρχές του έτους στο Παρίσι⁴²⁴ και ότι η Ουγγαρία δεν θα είναι προορισμός για τους μετανάστες.⁴²⁵

Οι τραπεζικές καταθέσεις του Ισλαμικού Κράτους⁴²⁶

⁴²² Περισσότερα στο διαθέσιμο link (τελευταία ενημέρωση 12/06/2015)
<http://www.real.gr/DefaultArthro.aspx?page=arthro&id=420135&catID=4>

⁴²³ Περισσότερα στο διαθέσιμο link (τελευταία ενημέρωση 12/06/2015)
<http://www.newsbeast.gr/world/arthro/825953/i-eisroi-metanaston-auxanei-tin-tromokratiki-apeili>

⁴²⁴ Περισσότερα στο διαθέσιμο Link (τελευταία ενημέρωση 12/06/2015)
<http://www.matrix24.gr/2015/05/anisichia-apo-ton-oie-epidi-o-v-ormpan-epichiri-na-sindesi-ti-metanastefsi-me-tin-tromokratia/>

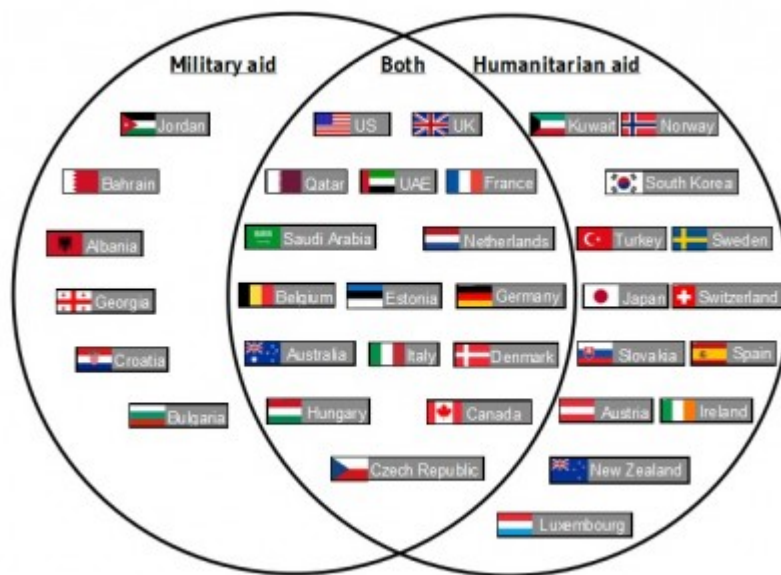
⁴²⁵ Περισσότερα στο διαθέσιμο link (τελευταία ενημέρωση 12/06/2015)
<http://www.newsbomb.gr/kosmos/news/story/542938/ormpan-h-oyggaria-den-tha-einai-proorismos-gia-toys-metanastes>

⁴²⁶ Bloko.gr διαθέσιμο στο Link (τελευταία ενημέρωση 12/06/2015)
<http://www.bloko.gr/kosmos/islamiko-kratos-h-megalyterh-tromokratikh-kerdoskopikh-etaireia-ston-kosmo-pinakes.html>

Member State	Islamist	Separatist	Left-Wing	Right-Wing	Other/Not Specified	Total
Austria	0	0	0	0	1	1
Belgium	0	0	0	0	1	1
France	0	283	0	0	11	294
Germany	1	0	10	0	2	13
Greece	0	0	25	0	0	25
Ireland	0	1	0	0	0	1
Italy	0	0	11	0	0	11
Poland	0	0	0	1	0	1
Portugal	0	0	1	0	0	1
Spain	0	136	8	0	1	145
UK	0	4	0	0	1	5
Total	1	424	55	1	17	498

FIGURE 1: Terrorist Attacks in 2006 by Type of Terrorism

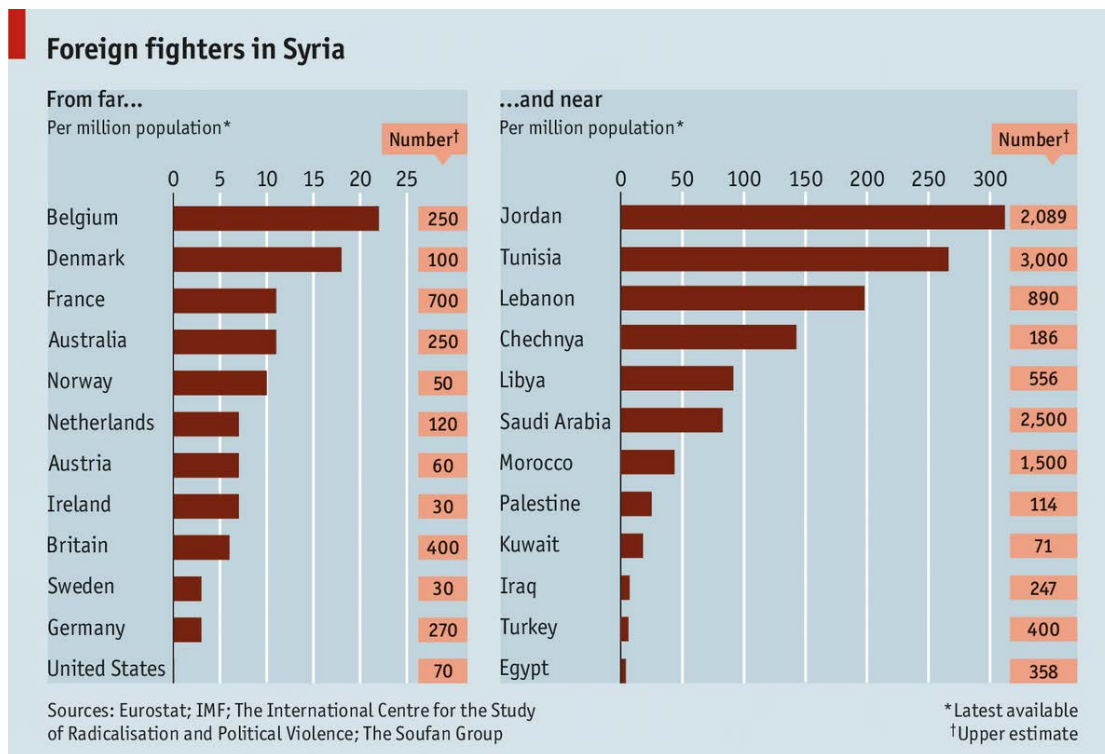
Τρομοκρατικές Επιθέσεις σε Κράτη-μέλη της Ε.Ε το 2006⁴²⁷

Οι χώρες που δρουν εναντίον των τζιχαντιστών και οι τρόποι αντίδρασής τους⁴²⁸

⁴²⁷ Περισσότερα στο διαθέσιμο link (τελευταία ενημέρωση 12/06/2015) <https://theamapati.wordpress.com/2007/05/28/280507/>

⁴²⁸ Περισσότερα στο διαθέσιμο Link (τελευταία ενημέρωση 12/06/2015) <http://www.sigmalive.com/news/international/isis/168094/isis-poes-xores-kai-pos-droun-enantia-stous-tzixantistes>

Χώρες προέλευσης των ξένων μαχητών στη Συρία⁴²⁹

Κεφάλαιο 7 : Μετανάστευση και Οργανωμένο Έγκλημα: Το φαινόμενο του «Human Trafficking».

Η παράνομη μετανάστευση και το οργανωμένο έγκλημα⁴³⁰ είναι δύο φαινόμενα αλληλένδετα. Συγκεκριμένα, η εμπορία ανθρώπων, παρά τη θέλησή τους και η απομάκρυνσή τους από τις χώρες καταγωγής τους, είναι μια επιχείρηση που αποδίδει τεράστια κέρδη και οι διακινητές έχουν μικρό κίνδυνο να ανακαλυφθούν και να τιμωρηθούν. Για τους μετανάστες είναι μια πολύ επικίνδυνη δραστηριότητα, αφού συχνά είναι ευάλωτοι σε κινδύνους που απειλούν την ζωή τους ή τυγχάνουν εκμετάλλευσης από διάφορα κυκλώματα εμπορίας ανθρώπων⁴³¹.

Ωστόσο, για να κατανοήσουμε τη σύνδεση της μετανάστευσης με το

⁴²⁹ Περισσότερα στο διαθέσιμο link (τελευταία ενημέρωση 12/06/2015) <http://www.zerohedge.com/news/2014-09-01/where-do-isis-fighters-come>

⁴³⁰ Και πιο συγκεκριμένα η παράνομη διακίνηση και εμπορία ανθρώπων, γνωστή και με την αγγλική ορολογία “human trafficking”.

⁴³¹ Αποστολόπουλος Κωνσταντίνος (2011), Η παράνομη διακίνηση μεταναστών, διαθέσιμο στο link (τελευταία ενημέρωση 25/07/2015) <http://www.rieas.gr/research-areas/greek-studies-gr/1518-2011-07-02-14-18-41.html>

οργανωμένο έγκλημα πρέπει (όπως αποδώσαμε στα προηγούμενα κεφάλαια έναν ορισμό της μετανάστευσης⁴³²) να κατανοήσουμε αρχικά τι είναι το οργανωμένο έγκλημα.

7.1 Τι είναι το Οργανωμένο Έγκλημα

Προτού προσεγγίσουμε το οργανωμένο έγκλημα ως φαινόμενο καθαυτό, πρέπει να ορίσουμε τι είναι απλά «έγκλημα». Ο Emile Durkheim⁴³³, ότι, όπως η ασθένεια, έτσι και το έγκλημα είναι κάτι το φυσιολογικά αναμενόμενο σε μία κοινωνία. Για να μπορούν όλα τα μέλη της κοινωνίας να συμμορφώνονται στους κανόνες της και να μην τους παραβαίνουν, θα πρέπει να έχουν ίδια δομή στην προσωπικότητά τους, να έχουν κοινωνικοποιηθεί, κατά τον ίδιο τρόπο, να έχουν την ίδια κοινωνική, οικονομική κατάσταση, πράγμα που είναι αδύνατον.⁴³⁴

Για τον Durkheim, το έγκλημα περιλαμβάνεται στους γενικούς όρους της συλλογικής ζωής. Είναι χρήσιμο έμμεσα και άμεσα. Έμμεσα, διότι ο ατομισμός, από τον οποίο προέρχεται, αποτελεί αναγκαία προϋπόθεση για κάθε ηθική και νομική αλλαγή. Άμεσα, διότι σε ορισμένες περιπτώσεις (το έγκλημα) μπορεί να αποδειχθεί χρήσιμο, με την έννοια ότι προετοιμάζει αναγκαίες αλλαγές στην εκάστοτε κοινωνία, που λαμβάνει χώρα.⁴³⁵

Επιπλέον, όπως υποστηρίζει η καθηγήτρια εγκληματολογίας Χριστίνα Ζαραφωνίτου, «η γενική εικόνα του εγκλήματος (κυρίως από την οπτική της κοινωνίας) προδιαγράφεται ως αποκλειστικά βαριά και βίαιη εγκληματικότητα με επικίνδυνους δράστες, οι οποίοι προκαλούν φόβο και αποδοκιμασία και θα πρέπει να τιμωρηθούν. Η κοινωνική αναπαράσταση του εγκλήματος προσδιορίζεται, μέσα από τα χαρακτηριστικά του “βίαιου, επικίνδυνου και περιφερειακού κακοποιού”.⁴³⁶

Παρόλα αυτά δεν υπάρχει ένας καθολικός ορισμός⁴³⁷ του οργανωμένου εγκλήματος. Αντιθέτως πρόκειται για ένα διαρκώς μεταβαλλόμενο φαινόμενο σε ένα

⁴³² Η μετανάστευση είναι η μετακίνηση ατόμων από το κράτος προέλευσής τους προς ένα άλλο, με απώτερο στόχο την εξεύρεση καλύτερων συνθηκών διαβίωσης. Πηγή: Μαρβάκης Αθ, Παρσανόγλου Δ, Παύλου Μ (2001) *Μετανάστες στην Ελλάδα* (σελ 31) Αθήνα: Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα

⁴³³ Ο Emil Durkheim ήταν Γάλλος φιλόσοφος και κοινωνιολόγος, που θεωρείται μία από τις σημαντικότερες φυσιογνωμίες που συνέβαλαν στην εξέλιξη της επιστήμης της κοινωνιολογίας. Πολλοί τον αποκαλούν επίσης "Πατέρα του λειτουργισμού", διότι έθεσε τις βάσεις και τα θεμέλια του λειτουργισμού, στον οποίο όσο οι κοινωνίες εξελίσσονται σε λειτουργικές τόσο χαλαρώνουν οι κοινωνικοί κανόνες που πρέπει να διέπουν την κοινωνία έτσι ώστε να εξασφαλίζεται η κοινωνική συνοχή.

⁴³⁴ Φαρσεδάκης Ιάκωβος (2005), *Στοιχεία Εγκληματολογίας* (σελ 23) Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη.

⁴³⁵ Στο ίδιο σελ 24-25.

⁴³⁶ Ζαραφωνίτου Χριστίνα (2008), *Τιμωρητικότητα. Σύγχρονες τάσεις, διαστάσεις και εγκληματολογικοί προβληματισμοί* (σελ 60) Αθήνα: Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη.

⁴³⁷ Το 1976 ο καθηγητής εγκληματολογίας του πανεπιστημίου του Illinois (πηγή περισσότερα στο διαθέσιμο link τελευταία ενημέρωση 25/07/2015 <http://uic.academia.edu/MichaelMaltz>) Michael Maltz δημιούργησε έναν εγκληματολογικό ορισμό για το οργανωμένο έγκλημα, το οποίο όρισε ως ένα έγκλημα, όπου συμμετέχουν περισσότεροι από ένας παραβάτες, οι οποίοι σκοπεύουν να συνεχίσουν να συνεργάζονται και να σχετίζονται μεταξύ τους, με απώτερο σκοπό τη διάπραξη εγκλημάτων. Στα μέσα διεκπεραίωσης των εγκλημάτων περιλαμβάνονται η βία, η κλοπή η διαφθορά, η οικονομική ισχύς, η εξαπάτηση κλπ. Πηγές: *How does the organized crime misuse E.U funds?* (σελ 6) Directorate General for Internal Policies. Policy Department D .Budgetary Affairs.

διαρκώς μεταβαλλόμενο κόσμο. Ένας ορισμός, που θα μπορούσε να δοθεί είναι ο εξής: « Οργανωμένο Έγκλημα είναι μία διαρθρωμένη ένωση, που ιδρύθηκε σε μία συγκεκριμένη χρονική περίοδο , με σκοπό τη διάπραξη αδικημάτων , προκειμένου να λάβει άμεσα ή έμμεσα οικονομικό ή υλικό όφελος, προκαλώντας σοβαρές βλάβες στην οικονομική ακεραιότητα και στα θεμέλια της χώρας , στην οποία εδράζεται.⁴³⁸

Οι δραστηριότητες⁴³⁹, στις οποίες επιδίδεται το οργανωμένο έγκλημα είναι οι εξής: 1) διαφθορά και δωροδοκία , 2) πλαστά ή ψευδεπίδραφα έγγραφα⁴⁴⁰, 3) Παράνομα οικονομικά οφέλη⁴⁴¹, 4) υπεξαιρέσεις , 5) ξέπλυμα χρήματος, 7) δημιουργία «μπροστινών επιχειρήσεων» ως κάλυψη παράνομων δραστηριοτήτων.

Επιπροσθέτως αξίζει να αναφέρουμε πως το οργανωμένο έγκλημα δεν περιορίζεται στα εθνικά σύνορα ενός κράτους. Η Ε.Ε⁴⁴² καθόρισε μία εγκληματική οργάνωση στην Απόφαση στο πλαίσιο του Συμβουλίου⁴⁴³ ως μία «διαρθρωτική ένωση , που έχει ιδρυθεί σε μία συγκεκριμένη χρονική περίοδο , αποτελούμενη από περισσότερα από δύο μέλη , τα οποία δρουν, με σκοπό τη διάπραξη αξιόποινων

⁴³⁸ *How does the organized crime misuse E.U funds?* (σελ 11-12) Directorate General for Internal Policies. Policy Department D .Budgetary Affairs.

⁴³⁹ Στο ίδιο σελ 14

⁴⁴⁰ Κυρίως όταν οι «εγκληματικές δραστηριότητες» «ειδικεύονται» στον τομέα διακίνησης και μεταφοράς ανθρώπων.

⁴⁴¹ Στα 110 δισ. ευρώ εκτιμάται ο ετήσιος τζίρος του οργανωμένου εγκλήματος στην Ευρωπαϊκή Ένωση, αντανακλώντας το 0,1% του ΑΕΠ των κρατών-μελών της, σύμφωνα με μελέτη που χρηματοδοτήθηκε από την Κομισιόν. Το εμπόριο ναρκωτικών είναι το βασικό πεδίο δράσης του οργανωμένου εγκλήματος στην Ε.Ε. με ετήσιο τζίρο 27,7 δισ. ευρώ. Το 60% των παράνομων δραστηριοτήτων συγκεντρώνεται σεσυγκεκριμένες περιοχές της Φινλανδίας, της Ιταλίας, της Γαλλίας, της Ισπανίας, της Βρετανίας και της Ολλανδίας, με τον συνολικό ετήσιο τζίρο των χωρών αυτών στα 64 δισ. ευρώ. Στις πρώτες θέσεις της λίστας εντοπίζεται, επίσης, η διακίνηση και εμπορία ανθρώπων για εκμετάλλευση στην εργασία αλλά και τη σεξουαλική εκμετάλλευση, χωρίς να δίνονται συγκεκριμένα στοιχεία στο σύνολο των κρατών-μελών της Ε.Ε. Όμως, η διακίνηση ανθρώπων αποφέρει πάνω από 3 δισ. ευρώ, σε ετήσια βάση, στο οργανωμένο έγκλημα τόσο στη Γαλλία όσο και στην Ιταλία.Στις πιο διαδεδομένες δραστηριότητες του οργανωμένου εγκλήματος εντοπίζεται το παράνομο εμπόριο όπλων, με ετήσιο τζίρο 420 εκατ. ευρώ όπως δείχνουν αποσπασματικά στοιχεία. Πολλές εγκληματικές οργανώσεις χρησιμοποιούν την κανονική οικονομία για να «ξεπλύνουν» τα κέρδη τους, επενδύοντας σε μια σειρά νόμιμων επιχειρήσεων⁴⁴¹ που χρησιμοποιούνται ως «βιτρίνες» (Τέτοιες επιχειρήσεις μπορεί να είναι μπαρ, εστιατόρια, κατασκευαστικές εταιρείες ή εταιρείες ακινήτων, εμπορικά καταστήματα (ειδικά στους τομείς του φαγητού και της ένδυσης/υπόδησης), ξενοδοχεία). Πηγές: Περισσότερα στο διαθέσιμο link (τελευταία ενημέρωση 14/07/2015) <http://www.kathimerini.gr/809856/article/oikonomia/die8nhs-oikonomia/megala-kerdh-gia-to-organwmeno-egklhma> Περισσότερα στο διαθέσιμο link (τελευταία ενημέρωση 14/07/2015) <http://www.skai.gr/news/world/article/278639/sta-110-dis-euro-o-etisios-tziros-tou-europaikou-organomenou-eglimatos/>.

⁴⁴² Ο Επίτροπος Μετανάστευσης Δημήτρης Αβραμόπουλος υποστήριξε: «Η Ευρώπη έχει κηρύξει τον πόλεμο, κατά των διακινητών μεταναστών και προσφύγων. Η Ελλάδα βρίσκεται στο σωστό δρόμο αντιμετώπισης του μεταναστευτικού». Περισσότερα στο διαθέσιμο link (τελευταία ενημέρωση 28/07/2015) <http://www.sigmalive.com/simerini/news/243342/ellada-kai-metanastefsi-mia-krisi-mesa-stin-krisi>

⁴⁴³ Πρόκειται για την απόφαση 2008/841/JHA της 24^{ης} Οκτωβρίου 2008. Πηγή: COUNCIL FRAMEWORK DECISION 2008/841/JHA of 24 October 2008 on the fight against organised crime Acts Adopted Under Title V of the EU Treaty.(σελ 1-4) Official Journal of the European Union. (11/11/2008) περισσότερα στο διαθέσιμο Link (τελευταία ενημέρωση 25/07/2015) <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2008:300:0042:0045:EN:PDF>

πράξεων , που τιμωρούνται με στερητική της ελευθερίας ποινή.⁴⁴⁴

Αξίζει να αναφέρουμε, πως οι διάφορες ,ανά τον κόσμο, ομάδες οργανωμένου εγκλήματος , χρειάζονται την υποστήριξη διαφόρων ειδικών⁴⁴⁵ για τη διευκόλυνση , την επέκταση και την προστασία των εγκληματικών τους δραστηριοτήτων.⁴⁴⁶

Εσοδα από το οργανωμένο έγκλημα στην Ευρωπαϊκή Ένωση.⁴⁴⁷

Illicit Market	7 OCP Countries	Whole EU
Illicit Drugs	20,2	27,7
Heroin	5,7	8,0
Cocaine	5,3	6,8
Cannabis	5,4	6,7
Amphetamines	1,6	2,8
Ecstasy	2,2	3,5
Trafficking in Human Beings (THB)	Estimate available only in few EU MS	
Illicit trafficking in firearms (ITF)	-	0,4
Illicit Trade in Tobacco Products	5,2	9,4

⁴⁴⁴ How does the organized crime misuse E.U funds? (σελ 4) Directorate General for Internal Policies. Policy Department D .Budgetary Affairs.

⁴⁴⁵ Τέτοιοι μπορεί να είναι δικηγόροι, οικονομικοί σύμβουλοι, κτηματομεσίτες, φοροτεχνικοί κλπ. Πηγή: EU Organized Crime Threat Assessment 2007(σελ 11), (OCTA) EURO.

⁴⁴⁶ EU Organized Crime Threat Assessment 2007(σελ 11), (OCTA) EURO

⁴⁴⁷ Περισσότερα στο διαθέσιμο link (τελευταία ενημέρωση 14/07/2015) <http://www.kathimerini.gr/809856/article/oikonomia/die8nhs-oikonomia/megala-kerdh-gia-to-organwmeno-egklhma>

Counterfeiting	21,6	42,7
Illegal Gambling	Estimate available only in few EU MS	
Extortion racketeering	Estimate available only in few EU MS	
MTIC fraud	16,9	29,3
Cargo theft	0,36	0,42
TOTAL	64,2	109,9

Έσοδα ,σε δισεκατομμύρια ευρώ, που προέρχονται από παράνομες αγορές ανά έτος
448

7.2 Το φαινόμενο της «διακίνησης και εμπορίας ανθρώπων» (human trafficking)

Η συμμετοχή του οργανωμένου εγκλήματος στην παράνομη μετανάστευση έχει αυξηθεί σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Κοινότητας.⁴⁴⁹ Πολλοί ξένοι υπήκοοι που εισέρχονται παράνομα και με κάθε τρόπο⁴⁵⁰ σε ευρωπαϊκό έδαφος, έρχονται σε συνεννόηση με άτομα, που ανήκουν σε ομάδες οργανωμένου εγκλήματος και έναντι χρηματικού αντιτίμου⁴⁵¹ προμηθεύονται πλαστά διαβατήρια ή κρύβονται μέσα σε φορτία⁴⁵², προκειμένου να περάσουν στην ευρωπαϊκή επικράτεια.⁴⁵³

Πριν προβούμε σε περαιτέρω ανάλυση του φαινομένου του human trafficking, πρέπει να αποδώσουμε έναν ορισμό για το φαινόμενο αυτό. Ως «human trafficking» καλείται η στρατολόγηση, μεταφορά, μεταβίβαση, μέσω εξαναγκασμού, την παραγωγή μέσω της εξασφάλισης συμφωνίας μεταξύ προσώπου, ατόμων , με απώτερο σκοπό την εκμετάλλευση.⁴⁵⁴ Άλλα μέσα εμπορίας των θυμάτων του human trafficking είναι οι απαγωγές, οι απάτες οι παραπλανήσεις, οι βιασμοί , οι ξυλοδαρμοί, ο εθισμός στα ναρκωτικά⁴⁵⁵. Κατανοούμε λοιπόν, ότι η διακίνηση και εμπορία ανθρώπων είναι

⁴⁴⁸ From Illegal Markets to Legitimate businesses: The portfolio of organised crime in Europe (σελ 11) Transcrime. Organised Crime Portfolio. Διαθέσιμο στο link (τελευταία ενημέρωση 14/07/2015) <http://www.ocportfolio.eu/File%20originali/OCP%20Full%20Report.pdf>

⁴⁴⁹ W. Bruggeman (19/09/2002) Deputy Director Europol, *Illegal Immigration and trafficking in human beings seen as a security problem for Europe* (σελ 3)

⁴⁵⁰ Μπορούν να εισέρχονται μέσω του αέρα, μέσω στεριάς και μέσω της θαλάσσιας οδού. Πολλές φορές τα καταφέρνουν(όπως οι χιλιάδες μετανάστες που βρήκαν καταφύγιο έστω και προσωρινά στην ΚΩ) , ωστόσο άλλες φορές το αποτέλεσμα δεν είναι το αναμενόμενο (Λαμπεντούζα, Φαρμακονήσι).

⁴⁵¹ Οι τιμές εισόδου στην Ε.Ε είναι από 3.500 έως 5.000 ευρώ , ενώ μπορούν να φθάσουν και τα 11.250 ευρώ) Πηγή: W. Bruggeman (19/09/2002) Deputy Director Europol, *Illegal Immigration and trafficking in human beings seen as a security problem for Europe* (σελ 3)

⁴⁵² Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η σύλληψη 30 μεταναστών στη λιμάνι της πάτρας το 2014, οι οποίοι προσπαθούσαν να περάσουν στην Ιταλία κρυμμένοι μέσα σε φορτηγά. Πηγή: Makeleio.gr διαθέσιμο στο link (τελευταία ενημέρωση 26/07/2015) <http://www.makeleio.gr/?p=94222>

⁴⁵³ W. Bruggeman (19/09/2002) Deputy Director Europol, *Illegal Immigration and trafficking in human beings seen as a security problem for Europe* (σελ 3).

⁴⁵⁴ Λάζος Γρηγόρης (2010) *Πορνεία και Διεθνική Σωματεμπορία στη Σύγχρονη Ελλάδα. 1. Η εκδιδομένη* Αθήνα : Εκδόσεις Καστανιώτη. (Τρίτη Έκδοση).

⁴⁵⁵ Τσαγκλαγκάνου Γεωργία (2001) *Η Διεθνική Σωματεμπορία- Trafficking*. (σελ 2) Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας (ΚΕΘΙ). Διαθέσιμο στο link (τελευταία ενημέρωση 26/07/2015) http://www.kethi.gr/attachments/153_DIETHNIKI_SOMATEMPORIA.pdf

ένα σύγχρονο δουλεμπόριο. Οι εγκληματικές ομάδες, οι οποίες διακινούν ανθρώπους, αποτελούν συνδυασμό ξένων ομάδων⁴⁵⁶ και εγχώριων ομάδων⁴⁵⁷, οι οποίες είναι ισχυρά εδραιωμένες στο τοπικό εγκληματικό περιβάλλον, στο οποίο συχνά περιλαμβάνεται η βιομηχανία του sex (μέσω οίκων ανοχής, συστήματα προαγωγών κλπ). Οι ομάδες αυτές (ξένες και εγχώριες) εκμεταλλεύονται ορισμένες συγκυρίες⁴⁵⁸ στη ζωή των ανθρώπων που πρόκειται να εμπορευτούν.⁴⁵⁹

Προσπαθώντας να οριοθετήσουμε ιστορικά την ανάπτυξη και τη διάδοση εμπορίας και διεθνικής σωματεμπορίας ανθρώπων σε παγκόσμια κλίμακα, βλέπουμε ότι λαμβάνει χώρα στις αρχές της δεκαετίας του 1990, μετά την κατάρρευση των κομμουνιστικών καθεστώτων στην ανατολική Ευρώπη και τη διάλυση της μέχρι πρότινος Ε.Σ.Σ.Δ.⁴⁶⁰

7.2.1 Τα είδη των ανθρώπων-θυμάτων του λαθρεμπορίου και του human trafficking

Το λαθρεμπόριο και η διακίνηση ανθρώπων περιλαμβάνει άνδρες αλλά κυρίως γυναίκες και παιδιά. Το κέρδος του λαθρεμπορίου προέρχεται κυρίως από τα τέλη⁴⁶¹ που καταβάλλονται για την παράνομη διασυνοριακή μεταφορά, ενώ οι λαθρέμποροι πολλές φορές καρπώνονται και το κέρδος που προέρχεται από την πώληση σεξουαλικών υπηρεσιών ενός εμπορεύσιμου θύματος. Μετά την άφιξή τους στη χώρα προορισμού, οι μετανάστες- «εμπόρευμα» τίθεται στην «υπηρεσία» των λαθρεμπόρων τους, οι οποίοι τους εναποθέτουν στη παράνομη αγορά εργασίας⁴⁶², προκειμένου να αποπληρώσουν τα χρέη μεταφοράς τους. Σε περίπτωση που οι μετανάστες δεν δύνανται να πληρώσουν, συχνά στόχος των λαθρεμπόρων είναι οι συγγενείς των μεταναστών στις χώρες καταγωγής, τους οποίους βασανίζουν ή απειλούν να σκοτώσουν.⁴⁶³

Τα παιδιά, κυρίως τα ανήλικα αποτελούν συχνά «εμπορεύσιμο αγαθό» στους κόλπους του human trafficking και του λαθρεμπορίου. Συγκεκριμένα, παιδιά μεταναστών και μειονοτήτων συχνά πωλούνται σαν εμπόρευμα στους «εκμεταλλευτές» τους, για να χρησιμοποιηθούν αρχικά ως επαίτες. Από την

⁴⁵⁶ Τα μέλη των ομάδων αυτών κατάγονται από τη χώρα καταγωγής των εμπορευόμενων ανθρώπων.

⁴⁵⁷ Τα μέλη των ομάδων αυτών εδράζονται στη χώρα, στην οποία θα «πουληθούν» οι εμπορευόμενοι.

⁴⁵⁸ Προσεγγίζουν κυρίως άτομα και οικογένειες που μαστίζονται από φτώχεια ανεργία, έλλειψη στοιχειώδους μόρφωσης, έλλειψης πόρων)

⁴⁵⁹ W. Bruggeman (19/09/2002) Deputy Director Europol, *Illegal Immigration and trafficking in human beings seen as a security problem for Europe* (σελ 4).

⁴⁶⁰ Λάζος Γρηγόρης (2010) *Πορνεία και Διεθνική Σωματεμπορία στη Σύγχρονη Ελλάδα. 2. Ο πελάτης* Αθήνα : Εκδόσεις Καστανιώτη. (Δεύτερη Έκδοση)

⁴⁶¹ Όπως αναφέραμε χαρακτηριστικά παραπάνω οι τιμές εισόδου στην Ε.Ε είναι από 3.500 έως 5.000 ευρώ, ενώ μπορούν να φθάσουν και τα 11.250 ευρώ) Πηγή: W. Bruggeman (19/09/2002) Deputy Director Europol, *Illegal Immigration and trafficking in human beings seen as a security problem for Europe* (σελ 3)

⁴⁶² Η παράνομη αγορά εργασίας περιλαμβάνει τη βιομηχανία του sex, τα ναρκωτικά κλπ

⁴⁶³ Iztok Prezely and Marija Gaber (December 2005) *Smuggling as a Threat to National and International Security: Slovenia and the Balcan Route. Partnership for Peace.* (σελ 6-7) Consortium of Defence Acafemies and Security Studies. Institute (PfPC) Athena Paper Series No5.

επαιτεία, πολλές φορές περνούν σε δίκτυα σκληρότερης εκμετάλλευσης, όπως η σεξουαλική ή η διακίνηση παράνομων ουσιών. Το φαινόμενο της εμπορίας ενηλίκων είναι έντονο στην Ε.Ε., αλλά και εκτός αυτής (πολλοί λαθρέμποροι και δουλέμποροι εκμεταλλεύονται την απουσία συνοριακών ελέγχων⁴⁶⁴). Στην έκθεσή της η «Terre des Hommes»⁴⁶⁵ υπολογίζει σε 1,2 εκατομμύρια τα θύματα της παράνομης μετανάστευσης και εμπορίας στον κόσμο.⁴⁶⁶

Η διακίνηση παιδιών γίνεται κυρίως από φτωχές οικονομικά και πολιτικά χώρες⁴⁶⁷, με στόχο την υποχρεωτική εργασία τη βιομηχανία του sex και την επαιτεία είναι εντονότερη και από την εμπορία γυναικών. Σε όλο σχεδόν τον κόσμο αναζητούνται παιδιά και αγοράζονται, απάγονται ή παρασύρονται μακριά από τις οικογένειές τους, συχνά έξω από τη χώρα τους. Τρεις μορφές σεξουαλικής εκμετάλλευσης έχουν οριστεί από το Παγκόσμιο Συνέδριο κατά της Εμπορικής Σεξουαλικής Εκμετάλλευσης των Παιδιών⁴⁶⁸: α) πορνεία, β) εμπορία και πώληση για σεξουαλικούς σκοπούς, γ) πορνογραφία.⁴⁶⁹

Χαρακτηριστικό παράδειγμα παιδικής σεξουαλικής εκμετάλλευσης αποτελεί η μελέτη του Ι. Ψημμένου⁴⁷⁰ (1996), ο οποίος αναφέρει, ότι ένας μεγάλος αριθμός ανήλικων παιδιών από την Αλβανία, ηλικίας 14-15 χρονών εμπλέκονται στη

---

⁴⁶⁴ Ελεύθερη Κυκλοφορία στην Ευρώπη: Ο Χώρος Σένγκεν, (σελ 78). διαθέσιμο στον link (τελευταία ενημέρωση 26/07/2015) http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/e-library/docs/schengen_brochure/schengen_brochure_dr3111126_el.pdf

⁴⁶⁵ International Federation Terre des Hommes. info@terredeshommes.org 2002-2003. Press Release 2003 World against Child Labour.

⁴⁶⁶ Γ.Ο Τσομπανόγλου, Γ Κορρές, Ι Γιαννοπούλου. Κοινωνικός Αποκλεισμός και πολιτικές ενσωμάτωσης. (σελ 123) Εργαστήριο Κοινωνιολογίας της Εργασίας και των Επαγγελματών, ΕΡΓΑΕΙΑ, Τμήμα Κοινωνιολογίας Πανεπιστήμιο Αιγαίου.

⁴⁶⁷ Τέτοιες είναι οι χώρες που προέκυψαν μετά τη διχοτόμηση της Γιουγκοσλαβίας (Όταν αναπτύχθηκαν οι κυανόκρανοι στην πρώην Γιουγκοσλαβία τη δεκαετία του 1990, έφεραν μαζί τους και τη ζήτηση για σεξουαλικές υπηρεσίες η οποία αντιμετωπίστηκε κατάλληλα με την αύξηση της διακίνησης των γυναικών στην περιοχή για το σκοπό αυτό. Οι οίκοι ανοχής ξεφύτρωσαν σχεδόν μέσα σε μια νύχτα έξω από τους στρατώνες, με ονόματα κλαμπ και ατμόσφαιρες που γοήτευαν και ήταν ανάλογες με την εθνικότητα των στρατευμάτων στην πλησιέστερη βάση. Όταν έκλεισαν οι βάσεις, έκλεισαν επίσης και οι οίκοι ανοχής. Πολλές από τις γυναίκες που εργαζόντουσαν σε αυτούς τους οίκους ανοχής είχαν διακινηθεί στην πρώην Γιουγκοσλαβία αποκλειστικά για να εξυπηρετήσουν τους Κυανόκρανους του ΟΗΕ. Η σχέση μεταξύ των ανεπτυγμένων στρατευμάτων και της ζήτησης για εμπόριο γυναικών ήταν πρόδηλη.) Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί και η σεξουαλική κακοποίηση γυναικών και παιδιών το 2003 στο Κονγκό από κυανόκρανους στρατιώτες του ΟΗΕ. Πηγή: North Atlantic Treaty Organization (NATO). *Η καταπολέμηση του trafficking*. Διαθέσιμο στο link (τελευταία ενημέρωση 26/07/2015) <http://www.nato.int/docu/review/2006/issue2/greek/analysis.html>

⁴⁶⁸ Background Document for the World Congress Against the Commercial Sexual Exploitation for Children 1996, UNICEF and ECPAT, NGO Group for the Convention on the rights of the Child p.2

⁴⁶⁹ Γ.Ο Τσομπανόγλου, Γ Κορρές, Ι Γιαννοπούλου. Κοινωνικός Αποκλεισμός και πολιτικές ενσωμάτωσης. (σελ 124) Εργαστήριο Κοινωνιολογίας της Εργασίας και των Επαγγελματών, ΕΡΓΑΕΙΑ, Τμήμα Κοινωνιολογίας Πανεπιστήμιο Αιγαίου.

⁴⁷⁰ Ο Ιορδάνης Ψημμένος είναι Αναπληρωτής Καθηγητής Κοινωνιολογίας και Διευθυντής του Κέντρου Κοινωνικής Μορφολογίας και Κοινωνικής Πολιτικής του Τμήματος Κοινωνικής Πολιτικής του Πάντειου Πανεπιστημίου, στο οποίο διδάσκει Βιομηχανική Κοινωνιολογία και Κοινωνιολογία της Μετανάστευσης. Πηγή: περισσότερα στο διαθέσιμο link (τελευταία ενημέρωση 26/07/2015) http://www.biblionet.gr/author/18632/%CE%99%CE%BF%CF%81%CE%B4%CE%AC%CE%BD%CE%B7%CF%82_%CE%A8%CE%B7%CE%BC%CE%BC%CE%AD%CE%BD%CE%BF%CF%82

βιομηχανία του sex, συμμετέχουν στη δημιουργία πορνογραφικού υλικού για κατανάλωση στην Ελλάδα ή σε άλλες χώρες της Ε.Ε , προσφέρουν το σώμα τους για σεξουαλική ικανοποίηση σε άτομα ανώτερων κοινωνικών στρωμάτων και συντελούσαν στην παράνομη μεταφορά χρήματος από τους οίκους ανοχής στους Έλληνες και Αλβανούς «προστάτες». Η παιδική εκμετάλλευση είναι κυρίως διαδεδομένη μεταξύ παιδιών που προέρχονται από τις τάξεις των μεταναστών και των προσφύγων.⁴⁷¹

Σύμφωνα με δημοσιογραφικές πληροφορίες⁴⁷² την περίοδο 1991-2003 περισσότερα από 6000 παιδιά έχουν σταλεί από την Αλβανία στην καλύτερη περίπτωση σε θετές οικογένειες , στις περισσότερες όμως περιπτώσεις έχουν σταλεί στα χέρια ανθρώπων, που τα εκμεταλλεύονται , εξαναγκάζοντάς τα στη ζητιανιά ή την πορνεία.⁴⁷³

Ηλικία	Φύλο		
	Κορίτσια	Αγόρια	Σύνολο
Έως 10 Ετών	51	58	109
Από 11 έως 12 ετών	54	60	114
Σύνολο εκδιδομένων παιδιών ανά φύλο	105	118	223
Από 13 έως 14 ετών	121	46	167
Γενικό Σύνολο παιδιών	226	164	390

Παιδιά στην πορνεία κατά το 25μηνο 1995-1997⁴⁷⁴

7.2.2 Οι «δίοδοι» του λαθρεμπορίου ανθρώπων⁴⁷⁵

⁴⁷¹ Γ.Ο Τσομπανόγλου, Γ Κορρές, Ι Γιαννοπούλου. Κοινωνικός Αποκλεισμός και πολιτικές ενσωμάτωσης. (σελ 127) Εργαστήριο Κοινωνιολογίας της Εργασίας και των Επαγγελματών , ΕΡΓΑΞΙΑ, Τμήμα Κοινωνιολογίας Πανεπιστήμιο Αιγαίου.

⁴⁷² Αριέλα προστάτης οικογενείας ετών 9, Εξουσία, 18 Ιανουαρίου 1998. Έδερναν τα παιδιά, για να ζητιανεύουν, Τα Νέα 13 Νοεμβρίου 1998, Κερδοφόρες επιχειρήσεις με ανάπηρα παιδιά, Τα Νέα 9 Ιουλίου 1999, Το αίσχος του δυτικού πολιτισμού, Ριζοσπάστης 18 Ιουνίου 1999 55 νομά σε ένα δώμα. Τα δύο σπίτια των αθλίων. 35 παιδιά μάξιψε η ΕΛΑΣ. Ζητιανιά και εξαθλίωση, Ελευθεροτυπία 24 Αυγούστου 2000, Ενοικιάζουν και εξωθούν στην επαιτεία Αλβανάκια, Το Βήμα , 14 Σεπτεμβρίου 2000 Στα ίχνη του κυκλώματος αλλοδαπών που εκμεταλλεύονται τα παιδιά των φαναριών, Τα Νέα 14 Σεπτεμβρίου 2000 Ενοικιάζονται παιδιά σε τιμή ευκαιρίας, Η Καθημερινή, 22 Ιουνίου 2003 Πουλάνε τα παιδιά τους . Αλβανία: 6000 ανήλικοι έχουν σταλεί στο εξωτερικό από το 1991.

⁴⁷³ Γ.Ο Τσομπανόγλου, Γ Κορρές, Ι Γιαννοπούλου. Κοινωνικός Αποκλεισμός και πολιτικές ενσωμάτωσης. (σελ 130) Εργαστήριο Κοινωνιολογίας της Εργασίας και των Επαγγελματών , ΕΡΓΑΞΙΑ, Τμήμα Κοινωνιολογίας Πανεπιστήμιο Αιγαίου.

⁴⁷⁴ Λάζος Γρηγόρης (2010) Πορνεία και Διεθνική Σωματεμπορία στη Σύγχρονη Ελλάδα. 1. Η εκδιδομένη (σελ 300) Αθήνα : Εκδόσεις Καστανιώτη. (Τρίτη Έκδοση).

⁴⁷⁵ Iztok Prezely and Marija Gaber (December 2005) Smuggling as a Threat to National and International Security: Slovenia and the Balcan Route. Partnership for Peace. (σελ 9) Consortium of Defence Acafemies and Security Studies. Institure (PfPC) Athena Paper Series No5.

Η Interpol⁴⁷⁶ έχει προσπαθήσει να κατηγοριοποιήσει τις κυριότερες «οδούς», από τις οποίες περνάει το λαθρεμπόριο ανθρώπων:

- 1) Οι μετανάστες από την Ασία χρησιμοποιούν τις διαδρομές μέσω Καζακστάν, Κιργιστάν, Ουζμπεκιστάν, Τατζικιστάν και Τουρκμενιστάν, με κατεύθυνση προς τη Ρωσία και από εκεί, μέσω Ουκρανίας, Σλοβακίας και Τσεχίας κατευθύνονται στη Δυτική Ευρώπη, τις ΗΠΑ και τον Καναδά.
- 2) Τα Βαλκάνια αποτελούν επίσης σημαντική δίοδο για το λαθρεμπόριο ανθρώπων από τις ασιατικές κυρίως χώρες⁴⁷⁷ με κατεύθυνση τη Δυτική Ευρώπη.
- 3) Η Ισπανία είναι και αυτή με τη σειρά της σημαντική οδός αλλά και σταθμός του λαθρεμπορίου ανθρώπων και μεταναστών⁴⁷⁸.
- 4) Οι ΗΠΑ δέχονται μεγάλο ποσοστό παράνομων μεταναστών από την Κεντρική και Νότια Αμερική.

7.2.3 Η κατηγοριοποίηση των λαθρεμπόρων και οι ρόλοι τους⁴⁷⁹

- 1) «Τοπικός Λαθρέμπορος» Οργανώνει τις αναχωρήσεις των παράνομων μεταναστών από τις χώρες καταγωγής τους, τους μεταφέρει από τον προηγούμενο λαθρέμπορο, παραδίδοντάς τους σε άλλο, με απώτερο στόχο τη διευκόλυνση της παράνομης διέλευσης των συνόρων.
- 2) «Ταμίας» Είναι ένα άτομο εμπιστοσύνης, που λαμβάνει και αποπληρώνει χρήματα, μεταξύ μεταναστών και λαθρεμπόρων. Χειρίζεται δηλαδή τις οικονομικές τους συναλλαγές.
- 3) «Οδηγός» Πρόκειται για καλό γνώστη της περιοχής ή των συνόρων και συνοδεύει τους μετανάστες, πάντοτε μέσα στα πλαίσια της συμφωνίας μεταξύ μετανάστη και λαθρεμπόρου.
- 4) «Λαθρέμπορος τοπικής διέλευσης» Μετακινεί τους μετανάστες από τις παραμεθόριες περιοχές της χώρας σε διαμετακόμισης, προς τις περιοχές αναχώρησης της χώρας αυτής.
- 5) «Μεσάζων» Παίρνει τους μετανάστες από το άτομο, που τους αγόρασε, στο σημείο αναχώρησης και τους μεταφέρει σε άλλο λαθρέμπορο, ο οποίος κανονίζει το τελικό ταξίδι στη χώρα προορισμού.
- 6) «Οδηγοί», οι οποίοι κανονίζουν την παράνομη διέλευση των συνόρων, παρέχοντας διόδους μέσω θαλάσσης, ή αέρα και κανονίζουν από ποιο

⁴⁷⁶ Η *International Criminal Police Organization*, ICPO, (INTERPOL) είναι ένας σημαντικός μη κυβερνητικός διακρατικός οργανισμός, ο μεγαλύτερος σε παγκόσμια κλίμακα μετά τον ΟΗΕ. Απώτερος σκοπός της είναι η προώθηση της αμοιβαίας συνεργασίας των διαφόρων "εθνικών" αστυνομικών Αρχών των χωρών μελών, που τον απαρτίζουν, προκειμένου η πρόληψη της εγκληματικότητας να είναι περισσότερο αποτελεσματική με στόχο σε παγκόσμιο επίπεδο..

⁴⁷⁷ Κυρίως από το Ιράν και την Τουρκία

⁴⁷⁸ Οι οποίοι προέρχονται κυρίως από την Υποσαχάρια Αφρική το Μαρόκο και το Γιβραλτάρ.

⁴⁷⁹ Iztok Prezely and Marija Gaber (December 2005) *Smuggling as a Threat to National and International Security: Slovenia and the Balcan Route. Partnership for Peace*. (σελ 27) Consortium of Defence Acafemies and Security Studies. Institute (PfPC) Athena Paper Series No5.

λιμάνι θα αναχωρήσουν οι μετανάστες, χρηματίζοντας τους υπαλλήλους του λιμανιού στο σημείο της εξόδου.

- 7) Διάφοροι άλλο μεσάζοντες, μεταξύ των οποίων και διεφθαρμένοι κρατικοί αξιωματούχοι.

Οι τιμές για το λαθρεμπόριο ποικίλουν. Για παράδειγμα η τιμή λαθρεμπορίου από την Τουρκία σε οποιοδήποτε κράτος μέλος της Ε.Ε κυμαίνεται από 4 έως 5.000 ευρώ. Οι Κοσοβάροι Αλβανοί χρεώνονται 2.500 ευρώ, ενώ οι Αλβανοί από την Π.Γ.Δ.Μ χρεώνονται γύρω στα 1.500 ευρώ.⁴⁸⁰

7.3 Η Βαλκανική Δίοδος του Λαθρεμπορίου

Η Βαλκανική δίοδος του λαθρεμπορίου είναι ένα σύμπλεγμα εγκληματικών δικτύων , οργανωμένων εγκληματικών ομάδων, που επιδίδονται στη μεταφορά ανθρώπων και υλικών αγαθών⁴⁸¹.⁴⁸² Η βασικότερη κατεύθυνση του βαλκανικού λαθρεμπορίου είναι η Ε.Ε⁴⁸³. Χαρακτηριστικό παράδειγμα της συχνότητας του λαθρεμπορίου ανθρώπων στη Χερσόνησο του Αίμου αποτελούν οι αναφορές των σερβικών και μαυροβούνιων αρχών , γύρω από τα ακόλουθα δίκτυα λαθρεμπορίου:⁴⁸⁴

- 1) Ένα δίκτυο από τη Βουλγαρία , κατά μήκος της σερβικής επικράτειας και των σέρβο-ουγγρικών συνόρων. (τα άτομα που διακινούνταν λαθραία ήταν ιρακινοί και Αφγανοί υπήκοοι.
- 2) Ένα δίκτυο μεταφοράς κουρδικής καταγωγής τούρκων πολιτών , μέσω αέρος στην Πρίστινα, το Μαυροβούνιο και τελικώς το Βελιγράδι, απ' όπου τους παραλαμβάνουν άνθρωποι, οι οποίοι θα τους μεταφέρουν σε μέρη κοντά στα σέρβο-κροατικά σύνορα.
- 3) Ένα δίκτυο παράνομης μεταφοράς ξένων υπηκόων , μέσω φορτηγών γεμάτων ξυλεία, τα οποία βρέθηκαν και κατασχέθηκαν στην πόλη Λιουμπίσεβο της Σερβίας.
- 4) Τέσσερα δίκτυα παράνομης μεταφοράς ξένων υπηκόων από τη Ρουμανία, την Ουκρανία και τη Μολδαβία.
- 5) Ένα δίκτυο λαθρεμπορίου ξένων υπηκόων στην περιοχή της Σουμπότιτσα, όπου μία ομάδα δέκα Κινέζων υπηκόων, δίχως ταξιδιωτικά έγγραφα , επρόκειτο να μεταφέρονταν παράνομα στην Ουγγαρία από Σέρβους υπηκόους.

---

⁴⁸⁰ Στο ίδιο σε 33

⁴⁸¹ Ναρκωτικά, τσιγάρα, κλεμμένα αυτοκίνητα, ανθρώπινα όργανα και όπλα.

⁴⁸² Iztok Prezely and Marija Gaber (December 2005) *Smuggling as a Threat to National and International Security: Slovenia and the Balcan Route. Partnership for Peace.* (σελ 15) Consortium of Defence Acafemies and Security Studies. Institute (PfPC) Athena Paper Series No5.

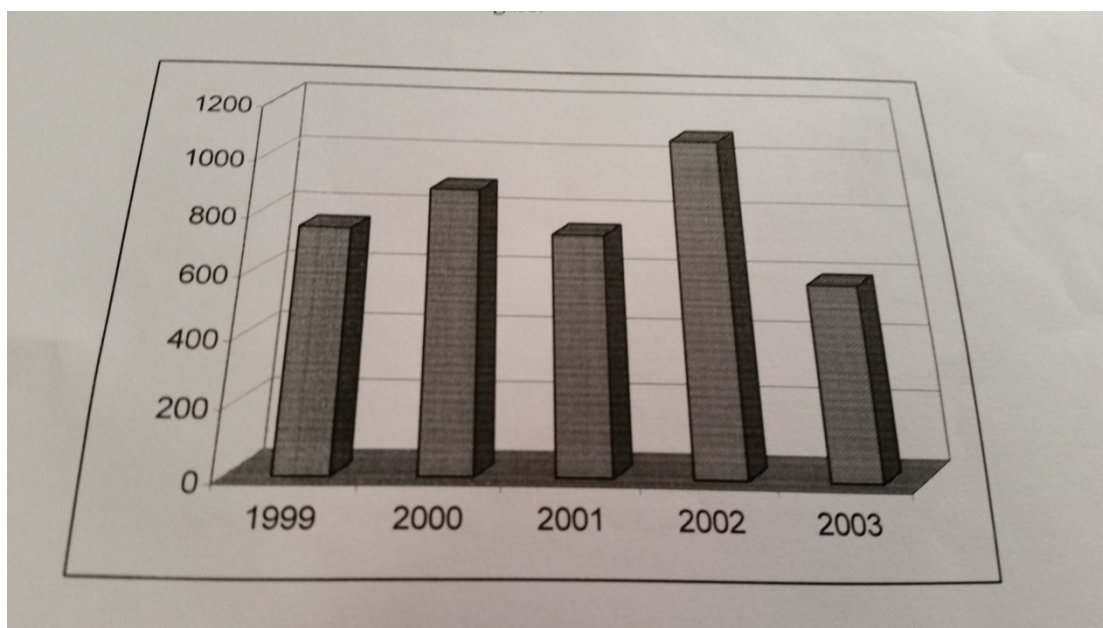
⁴⁸³ Κυρίως οι χώρες του πλούσιου ευρωπαϊκού Βορρά. Η είσοδος γίνεται από τις χώρες του ευρωπαϊκού Νότου.

⁴⁸⁴ Στο ίδιο σελ 18

- 6) Ένα δίκτυο λαθρεμπορίου Ινδών υπηκόων από το Ντουμπάι , χρησιμοποιώντας πλαστά ταξιδιωτικά έγγραφα , τα οποία «πέρασαν» από έλεγχο στο αεροδρόμιο του Βελιγραδίου.
- 7) Ένα δίκτυο οργανωμένης μεταφοράς Πακιστανών υπηκόων.
- 8) Ένα οργανωμένο δίκτυο μεταφοράς σε σερβικό και μαυροβούνιο έδαφος, μέσω της περιοχής Βράνιε στα σύνορα Σερβίας-Κοσόβου, 21 Κουρδικής καταγωγής Τούρκων υπηκόων.

Border with	Austria	Italy	Hungary	Croatia	Total
1999	1.060	4.160	4.200	8.212	18.695
2000	578	3.574	4.799	25.809	35.892
2001	252	4.815	2.180	12.687	20.871
2002	302	1.402	233	4.828	6.926
2003	73	976	218	3.516	5.018
2004	74	853	197	4.323	5.646

Παράνομες διελύσεις συνόρων από συνορεύοντα έθνη⁴⁸⁵

Δεδομένα επιβεβαίωσης της διευκόλυνσης των παράνομων διελύσεων (αρχηγοί, λαθρέμποροι, μεταφορείς, οργανωτές).⁴⁸⁶

Country	2001	2002	2003	2004
Serbia and Montenegro	2.785	2.015	1.500	1.324
Albania	22	142	180	1.153
Turkey	3.159	820	428	734

⁴⁸⁵ Στο ίδιο σελ 25

⁴⁸⁶ Στο ίδιο σελ 25

Bosnia and Herzegovina	405	425	288	470
Macedonia	1.728	1.221	496	412
Moldova	748	295	420	269
Croatia	511	328	255	194
Romania	3.844	178	181	192
Iraq	3.219	586	240	89
Other	4.450	916	803	1.105

Άτομα, ανά υπηκοότητα, τα οποία πέρασαν παράνομα τα Σλοβενικά σύνορα την τριετία 2001-2004 (ταξινομημένα, σύμφωνα με τον αριθμό των μεταναστών το 2004)⁴⁸⁷

Έτος	Ανήλικες εκδιδόμενες ως μέρος του συνολικού πληθυσμού των εκδιδομένων	Ανήλικες εκδιδόμενες ως μέρος των εξαναγκαστικά εκδιδομένων
1990	1,0%	5,1%
1991	2,3%	6,0%
1992	3,3%	6,0%
1993	4,5%	6,3%
1994	5,1%	6,5%
1995	5,5%	6,6%
1995	5,8%	6,8%
1997	6,9%	7,9%
1998	6,6%	7,8%
1999	7,1%	8,3%
2000	6,9%	8,3%

Οι ανήλικες εκδιδόμενες ως μέρος των πληθυσμών των εκδιδομένων συνολικά και των εξαναγκαστικά εκδιδομένων (ποσοστά %)⁴⁸⁸

Έτος	Δίκτυα			
	Ρωσικό	Ουκρανικό	Βαλκανικό	Αλβανικό
1990	620	340	10	-
1991	1.000	480	320	120
1992	1.900	990	400	160
1993	3.500	1.960	610	190
1994	4.430	3.130	670	290
1995	5.730	4.840	840	490
1996	6.590	6.180	1.120	620
1997	6.530	6.260	1.230	450

⁴⁸⁷ Στο ίδιο σελ 26

⁴⁸⁸ Λάζος Γρηγόρης (2010) *Πορνεία και Διεθνική Σωματεμπορία στη Σύγχρονη Ελλάδα. 1. Η εκδιδομένη* (σελ 254) Αθήνα : Εκδόσεις Καστανιώτη. (Τρίτη Έκδοση)

1998	6.810	5.590	1.450	380
1999	5.550	5.450	1.870	420
2000	5.190	5.370	1.790	400

Εξαναγκαστική πορνεία και δίκτυα διεθνικής σωματεμπορίας σε μπαρ και νυχτερινά κέντρα τη δεκαετία 1990-2000⁴⁸⁹

Έτος	Δίκτυα			
	Ρωσικό	Ουκρανικό	Βαλκανικό	Αλβανικό
1990	-	-	-	-
1991	-	-	-	4
1992	-	-	-	5
1993	15	10	55	230
1994	15	20	60	345
1995	20	30	75	605
1996	25	35	100	755
1997	35	30	115	1.895
1998	30	25	135	1.605
1999	30	25	175	1.795
2000	25	25	165	1.695

Εξαναγκαστικά εκδιδόμενες σε οίκους ανοχής τη δεκαετία 1990-2000.⁴⁹⁰

Κεφάλαιο 8: Συμπεράσματα

Η μετανάστευση αποτελεί ένα μείζονος σημασίας παγκόσμιο φαινόμενο. Ιδιαίτερα μετά το τέλος του Ψυχρού Πολέμου (1991) και τη διάσπαση της μέχρι πρότινος πανίσχυρης Ε.Σ.ΣΔ σε 15 κράτη⁴⁹¹, δημιουργούνται ζητήματα ταυτότητας και πληθυσμιακές ανακατατάξεις⁴⁹², οι οποίες ωθούν πολλούς ανθρώπους να εγκαταλείψουν τις πατρογονικές τους εστίες και να μεταναστεύσουν.

Στις χώρες υποδοχής οι αντιδράσεις των «ντόπιων» απέναντι στους μετανάστες πολλές φορές ποικίλουν. Ορισμένες φορές οι μετανάστες γίνονται αποδεκτοί, και αφομοιώνονται από τις χώρες υποδοχής. Ωστόσο υπάρχουν φορές, όπου οι διάφοροι ξένοι υπήκοοι δεν χαίρουν ιδιαίτερης εκτίμησης από τον ντόπιο πληθυσμό. Η δυσαρμονία αυτή μεταξύ μεταναστών και ντόπιων εγείρει συνήθως

⁴⁸⁹ Στο ίδιο σελ 262

⁴⁹⁰ Στο ίδιο σελ 275

⁴⁹¹ Και σε συνδυασμό με άλλα ιστορικό-πολικά γεγονότα όπως η διάλυση της Ενωμένης Γιουγκοσλαβίας και η πτώση του τείχους του Βερολίνου στις αρχές της δεκαετίας του 1990

⁴⁹² Οι οποίες άλλοτε επιλύονται ειρηνικά και άλλοτε μέσω πολεμικών συρράξεων, όπως ο Πόλεμος της Βοσνίας.

ζητήματα ταυτότητας και εθνικής κυριαρχίας⁴⁹³, την οποία οι μετανάστες διαταράσσουν με την παρουσία τους στη χώρα υποδοχής.

Επιπλέον το γεγονός της ανόδου πολλών ισλαμικών εξτρεμιστικών οργανώσεων⁴⁹⁴ έχει αρχίσει να δυσχεραίνει τη θέση πολλών μουσουλμάνων που ζουν στην Ε.Ε και αλλού, με αποτέλεσμα να δημιουργείται ένα ξενοφοβικό κλίμα εις βάρος τους.

Επιπροσθέτως, σε συνδυασμό με την (παράνομη κυρίως) μετανάστευση, παρατηρείται άνθηση του οργανωμένου εγκλήματος και πιο συγκεκριμένα της παράνομης διακίνησης και μεταφοράς ανθρώπων, γνωστού και ως human trafficking. Πολλές ομάδες οργανωμένου εγκλήματος εκμεταλλεύονται το χαμηλό μορφωτικό επίπεδο και την οικονομική δυσχέρεια, εξαιτίας της οποίας πολλοί άνθρωποι⁴⁹⁵ αναγκάζονται να μεταναστεύουν και έναντι χρηματικής αμοιβής⁴⁹⁶ τους μεταφέρουν μακριά από τους τόπους καταγωγής του, προκειμένου να τους εισάγουν στη βιομηχανία του οργανωμένου εγκλήματος.⁴⁹⁷

Συνεπώς κατανοούμε, ότι η μετανάστευση είναι ένα παγκόσμιο φαινόμενο, το οποίο δεν έχει αρχή και τέλος⁴⁹⁸. Ως παγκόσμιο φαινόμενο έχει πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα. Τα πλεονεκτήματά είναι κυρίως οικονομικής φύσεως, διότι μία χώρα σε αναζήτηση φθηνών εργατικών χεριών καλεί υπηκόους από άλλες χώρες.⁴⁹⁹ Επιπλέον, το πλεονέκτημα της μετανάστευσης για τους ίδιους τους μετανάστες είναι η βελτίωση της ποιότητας ζωής για τους ίδιους και τις οικογένειές τους.⁵⁰⁰ Επίσης, η ύπαρξη καθεστώτος ανεξιθρησκείας σε πολλές δυτικές χώρες αποτελεί ενθαρρυντικό

---

⁴⁹³ Τα οποία πολλές φορές γίνονται πράξη μέσω ρατσιστικής και ξενοφοβικής βίας (πχ επίθεση ρώσων εθνικιστών στη λαχαναγορά του Μπιριούλοβο εναντίον Αζέρων και άλλων βορειοκαυκάσιων μεταναστών, επίθεση εναντίον Αιγύπτων ψαράδων στον Πειραιά από μέλη της Χρυσής Αυγής)

⁴⁹⁴ Τέτοιες είναι η Αλ Κάιντα η Χεζμπολάχ και το ISIS και σε συνδυασμό με το γεγονός της στρατολόγησης πολλών μουσουλμάνων από τα δυτικά κράτη και με τις διάφορες τρομοκρατικές επιθέσεις που έλαβαν χώρα κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του 2000 σε Νέα Υόρκη, Λονδίνο και Μαδρίτη.

⁴⁹⁵ Κυρίως γυναίκες και παιδιά

⁴⁹⁶ Οι τιμές για το λαθρεμπόριο ποικίλουν. Για παράδειγμα η τιμή λαθρεμπορίου από την Τουρκία σε οποιοδήποτε κράτος μέλος της Ε.Ε κυμαίνεται από 4 έως 5.000 ευρώ. Οι Κοσοβάροι Αλβανοί χρεώνονται 2.500 ευρώ, ενώ οι Αλβανοί από την Π.Γ.Δ.Μ χρεώνονται γύρω στα 1.500 ευρώ

⁴⁹⁷ Πολλοί άνθρωποι- «προϊόντα» του human trafficking, απασχολούνται στην πορνεία, στο εμπόριο ναρκωτικών και γενικά σε διάφορους τομείς του οργανωμένου εγκλήματος προκειμένου να ξεπληρώσουν το χρέος μεταφοράς στους λαθρεμπόρους, οι οποίοι χρησιμοποιούν ως «μοχλό πίεσης» τις απειλές για τη ζωή των συγγενών τους.

⁴⁹⁸ Κατά τη διάρκεια της ανθρώπινης ιστορίας οι άνθρωποι μετανάστευαν προς αναζήτηση καλύτερης τύχης (πχ Κάθοδος των Δωριέων, μετανάστευση των Ελλήνων προς την Αμερική, τη Ρωσία, τον Καναδά, μετανάστευση Αλγερινών προς τη Γαλλία μετά το 1962 κλπ)

⁴⁹⁹ Για παράδειγμα η Γερμανία μετά το Β Παγκόσμιο Πόλεμο, άρχισε να γίνεται αγορά εργατικής δύναμης, που εξασφαλιζόταν από τα φτωχά και οικονομικά καθυστερημένα κράτη (πχ Ισπανία, Τουρκία, Ελλάδα). Έτσι λοιπόν έχουμε το θαύμα της Γερμανίας, που άνοιξε τις πόρτες της τους μετανάστες από όλη την Ευρώπη, εκμεταλλεζόμενη έτσι τη δυνατότητα αγοράς φθηνότερης εργατικής δύναμης.

⁵⁰⁰ Συγκεκριμένα, μία οικογένεια ή ένα άτομο μπορεί να βρει στη χώρα υποδοχής καλύτερες εκπαιδευτικές υποδομές και ευκαιρίες. Μπορεί επίσης να περάσει όλες τις εκπαιδευτικές βαθμίδες (από το δημοτικό μέχρι το πανεπιστήμιο), κάτι το οποίο θα ήταν αδύνατο στη χώρα καταγωγής τους, είτε λόγω άνισων ευκαιριών στην εκπαίδευση, είτε λόγω ανύπαρκτων εκπαιδευτικών υποδομών.

στοιχείο για μετανάστες, οι οποίοι αδυνατούν να ασκήσουν τα θρησκευτικά τους καθήκοντα στις χώρες καταγωγής τους.⁵⁰¹ Ακόμη, πολλά ανεπτυγμένα κράτη διαθέτουν ένα επαρκές σύστημα υγείας και ιατρικής περίθαλψης.⁵⁰² Τέλος, ο ερχομός και η εγκατάσταση πολλών μεταναστών αποτελεί παράγοντα σύσφιξης των σχέσεων μεταξύ της χώρας υποδοχής και της χώρας καταγωγής των μεταναστών, καθώς και παράγοντα συνδιαλλαγής.⁵⁰³

Παρά τα πλεονεκτήματά του, το φαινόμενο της μετανάστευσης έχει και αρκετά μειονεκτήματα. Καταρχάς, πολλοί ξένοι υπήκοοι, εισέρχονται παράνομα στη χώρα υποδοχής, με αποτέλεσμα να ενισχύεται η παράνομη είσοδος και η καταπάτηση των συνόρων.⁵⁰⁴ Επιπλέον, οι παράνομοι «φθηνοί» μετανάστες μειώνουν το κόστος παραγωγής.⁵⁰⁵ Επίσης, Οι «παράνομοι» αλλοδαποί απασχολούνται στην παραοικονομία και κατά συνέπεια παρατηρείται μεγάλη απώλεια πόρων προς τα ασφαλιστικά ταμεία με δυσμενείς επιπτώσεις στα υφιστάμενα ελλείμματα τους.⁵⁰⁶ Αναφορικά με την ανεργία, η ταχύτατη απορρόφηση των μεταναστών στην αγορά εργασίας υποδηλώνει ότι δημιουργούνται αρκετές θέσεις εργασίας για ανειδίκευτο φθηνό δυναμικό, ενώ παρατηρείται αδυναμία δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας για άτομα με μόρφωση και εξειδίκευση⁵⁰⁷. Επιπροσθέτως η ολοένα και μεγαλύτερη είσοδος παράνομων μεταναστών στις δυτικές χώρες⁵⁰⁸ δημιουργεί ξενοφοβικές και ρατσιστικές στάσεις, από την πλευρά του ντόπιου πληθυσμού, εγείρει ζητήματα ταυτότητας. Διάφορες ακροδεξιές ρατσιστικές ομάδες θεωρούν ότι οι εθνοτικές ομάδες, που μεταναστεύουν παράνομα σε διάφορες χώρες διαρρηγνύουν τη γλωσσική, θρησκευτική, κοινωνική και

---

⁵⁰¹ Παραδείγματα τέτοιων περιπτώσεων μπορεί να συναντήσει κανείς στα Βαλκάνια και συγκεκριμένα κατά την περίοδο του Πολέμου της Βοσνίας, όταν πολλοί Βόσνιοι μουσουλμάνοι αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν τις εστίες τους και να μεταναστεύσουν σε πολλές χώρες της Δυτικής Ευρώπης.

⁵⁰² Αυτό ωθεί πολλούς ανθρώπους να μεταναστεύσουν στα κράτη αυτά, διότι οι υποδομές υγείας στις χώρες καταγωγής τους είναι ελλιπείς έως ανύπαρκτες, αυξάνοντας τα ποσοστά θνησιμότητας. (Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελούν πολλά κράτη της Αφρικής, στα οποία εξαιτίας της φτώχειας αλλά και των ανύπαρκτων υποδομών υγείας πολλοί άνθρωποι πεθαίνουν από ασθένειες όπως το AIDS και η ελονοσία).

⁵⁰³ Οι διάφοροι μετανάστες φέρνουν στη «νέα τους πατρίδα» πολλά στοιχεία του πολιτισμού τους, τα οποία συνδυάζουν με στοιχεία του πολιτισμού της χώρας υποδοχής.

⁵⁰⁴ Συγκεκριμένα στην Ε.Ε πολλοί παράνομοι μετανάστες εκμεταλλεύονται τη Σύμβαση Σένγκεν η οποία έχει ως απώτερο στόχο τη σταδιακή κατάργηση των ελέγχων στα κοινά σύνορα και η θέσπιση καθεστώτος ελεύθερης κυκλοφορίας όλων των υπηκόων των κρατών, τα οποία την έχουν υπογράψει, των άλλων κρατών μελών της Κοινότητας ή Τρίτων Χωρών.

⁵⁰⁵ Για παράδειγμα στην Ελλάδα, η εγκατάλειψη της χειρωνακτικής εργασίας από του Έλληνες (πχ εργασία σε οικοδομές) ώθησε τους εργοδότες να προσλαμβάνουν φθηνό εργατικό δυναμικό. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα τον αποπροσανατολισμό συγκεκριμένων κλάδων της ελληνικής οικονομίας στην ξένη, «μαύρη» και φθηνή εργασία από την προσπάθεια αύξησης της ανταγωνιστικότητάς τους μέσω του τεχνολογικού εκσυγχρονισμού τους και στην επιδίωξη αύξησης της ανταγωνιστικότητάς τους μέσω της μείωσης του εργατικού κόστους. Πηγή: Economica.gr διαθέσιμο στο Link (τελευταία ενημέρωση 05/08/2015) <http://www.economica.gr/files/migra/MigrationResults.pdf>

⁵⁰⁶ Στο ίδιο σελ 17

⁵⁰⁷ Στο ίδιο σελ 17

⁵⁰⁸ Για παράδειγμα στην Ε.Ε κύριες πύλες εισόδου μεταναστών αποτελούν οι χώρες του Ευρωπαϊκού Νότου (πχ Ισπανία, Ιταλία, Ελλάδα)

πολιτισμική ετερογένεια⁵⁰⁹ και μετατρέπουν την (εκάστοτε) κοινωνία σε πολυεθνική, πολυγλωσσική, πολυπολιτισμική.⁵¹⁰ Πρέπει επομένως να γίνει αντιληπτό, ότι η μετανάστευση δεν αποτελεί πρόβλημα, αλλά ένα παγκόσμιο φαινόμενο. Οι άνθρωποι που μεταναστεύουν σε χώρες μακριά από τους τόπους καταγωγής τους πρέπει να αντιμετωπίζονται με τα ίδια δικαιώματα και ως ίσοι με τους κατοίκους των χωρών υποδοχής. Επίσης το μεταναστευτικό δεν πρέπει να αποτελεί «στήριγμα» για την εξάπλωση του οργανωμένου εγκλήματος και της εμπορίας ανθρώπων. Επιπροσθέτως πρέπει να εξαλειφθούν τα στερεοτυπικά κατάλοιπα, και το ρατσιστικό και ξενοφοβικό υπόβαθρο που υπάρχει στους ανθρώπους και καλλιεργείται, μέσα από ακροδεξιές οργανώσεις και έχει ως άμεσου αποδέκτης τις διάφορες εθνοτικές ομάδες. Η αντιμετώπιση των μεταναστών πρέπει να γίνεται στα πλαίσια του σεβασμού και της αναγνώρισης των αναγκών τους. Ακόμη και οι ίδιοι οι μετανάστες, από τη στιγμή που παίρνουν την απόφαση να εγκαταλείψουν για διάφορους λόγους τις χώρες καταγωγής τους και να εγκατασταθούν σε άλλες χώρες, πρέπει να αναγνωρίζουν τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους στη χώρα υποδοχή. Γενικά ο μετανάστης καθαυτός δεν πρέπει να αντιμετωπίζεται ως ο «Άλλος» ως ο διαφορετικός αλλά ως ισότιμο μέλος με ίσα δικαιώματα και υποχρεώσεις με τους γηγενείς κατοίκους της χώρας υποδοχής στην οποία έχει εγκατασταθεί.

Γι' αυτό το λόγο, πέραν των καθιερωμένων μέτρων που έχουν ληφθεί⁵¹¹ είναι απαραίτητο να ληφθούν ορισμένες θέσεις για τους μετανάστες και τους πρόσφυγες.⁵¹² 1) Νομιμοποίηση όλων των μεταναστών, 2) Άσυλο στους πολιτικούς πρόσφυγες, 3) Θεσμοθέτηση των δικαιωμάτων και των μη νόμιμων μεταναστών στην εκπαίδευση και την υγεία, 4) Εκπαίδευση των μεταναστών με σεβασμό της ταυτότητάς τους, 5) Δημιουργία κέντρων υποδοχής για τους πρόσφυγες, 6) Δομές υποστήριξης των μεταναστών, 7) Μέτρα υπέρ των αλλοδαπών γυναικών θυμάτων της καταναγκαστικής πορνείας, 8) Στέγαση των μη νόμιμων μεταναστών, 9) Δικαίωμα στην υγεία για όλους τους μετανάστες, 10) Πολιτικά δικαιώματα για τους μετανάστες και τους πρόσφυγες.

---

⁵⁰⁹ Economica.gr διαθέσιμο στο Link (τελευταία ενημέρωση 05/08/2015) <http://www.economica.gr/files/migra/MigrationResults.pdf>

⁵¹⁰ Επίσης οι ομάδες αυτές θεωρούν, ότι οι μετανάστες είναι υπεύθυνοι για κατηγορίες σοβαρών εγκλημάτων όπως οι ανθρωποκτονίες, οι βιασμοί, οι ληστείες, οι κλοπές και το εμπόριο λευκής σαρκός. Πηγή: Economica.gr (σελ 19) διαθέσιμο στο Link (τελευταία ενημέρωση 05/08/2015) <http://www.economica.gr/files/migra/MigrationResults.pdf>

⁵¹¹ Δουβλίνο II , Σύμβαση Σένγκεν, Κεκτημένο Σένγκεν, Συμβούλιο Τάμπερε, Στοκχόλμης, Πρόγραμμα Χάγης, Συνθήκη της Γενεύης , Ευρωπαϊκές Συνθήκες (Αμσטרνταμ, Ρώμης, Νίκαιας, Λισαβόνας, Μάαστριχτ κλπ)

⁵¹² Μαρβάκης Αθ, Παρσανόγλου Δ, Παύλου Μ (2001) *Μετανάστες στην Ελλάδα* (σελ 441-445) Αθήνα: Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα

Βιβλιογραφία

Μαρβάκης Αθ, Παρσανόγλου Δ, Παύλου Μ (2001) *Μετανάστες στην Ελλάδα* Αθήνα: Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα.

ΥΠΕΞ, Κ.Υ.,1919 Α/5/VI,25 «Περίθαλψις των εκ Ρωσίας Ελλήνων και παλιννόστησις αυτών εις Ελλάδα και Πόντον», αρ. πρωτ. 437, Ροστόβ, 28-1-1919. ΦΩΤΙΑΔΗΣ Κ Οι Έλληνες της Ρωσίας.

Χλέτσος Μιχάλης, Κόλλιας Χρήστος, Συρακούλης Κλεάνθης, Παλαιολόγου Σουζάνα, Θαλασσοχώρη Χριστοδούλη, Μπουρδούβαλη Βικτώρια, Πούλιου Αφροδίτη, *Οικονομικές Διαστάσεις της Μετανάστευσης. Επιπτώσεις στον Αγροτικό Τομέα*. Ινστιτούτο Μεταναστευτικής Πολιτικής. Αθήνα Ιανουάριος 2005.

Αγγελόπουλος Γεώργιος, *Όψεις των ανθρωπολογικών μελετών της μετανάστευσης στην Ελλάδα*. Πανεπιστήμιο Μακεδονία, Τμήμα Βαλκανικών Σλαβικών και Ανατολικών Σπουδών. Ελλάδα-Βαλκάνια: Πολυπολιτισμικότητα και αντί-εθνικιστικός λόγος. Ερευνητικό Πρόγραμμα στα Πλαίσια του Πυθαγόρας II .

Αφρουξενίδης Αλέξανδρος, Σαρρής Νίκος, Τσακηρίδη Όλγα (2012) *Ένταξη των Μεταναστών: Αντιλήψεις, Πολιτικές Πρακτικές*. Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών.

Myron Weiner (1992-1993), *Security, Stability and International Migration* Vol.17. Νο3

Μπόση Μαίρη, (2014), *Η διεθνής ασφάλεια στον μεταψυχροπολεμικό κόσμο. Οι αραβικές εξεγέρσεις και η περίπτωση της Συρίας*. Αθήνα: Εκδόσεις Ποιότητα.

Αρβανιτόπουλος Κωνσταντίνος, Ήφαιστος Παναγιώτης (2003), *Ευρωατλαντικές Σχέσεις* .Αθήνα: Εκδόσεις Ποιότητα.

Πλατιάς Αθανάσιος ,(1995), *Το νέο διεθνές σύστημα. Ρεαλιστική Προσέγγιση Διεθνών σχέσεων*. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.

Πλατιάς Αθανάσιος (2010), *Διεθνείς Σχέσεις και Στρατηγική στον Θουκιδίδη* .Αθήνα:Εκδόσεις Εστία.

John Mearsheimer (2011), *Η Τραγωδία της Πολιτικής των Μεγάλων Δυνάμεων*, Αθήνα: Εκδόσεις Ποιότητα.

Ήφαιστος Παναγιώτης, Πλατιάς Αθανάσιος (1992), *Ελληνική Αποτρεπτική Στρατηγική* Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση

Πετράκου Ηλέκτρα, , *Κυρίαρχες Τάσεις της Πολιτικής Ασύλου στην Ευρωπαϊκή Ένωση και την Ελλάδα*. Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Τμήμα Γεωγραφίας.

Christina Boswell, JCMS (2007), *Migration Control in Europe After 9/11: Explaining the Absence of Securitization*, , Vol: 45, Num:3. University of Edimburgh.

Ινστιτούτο Τεκμηρίωσης Ανάλυσης και Έρευνας, *Η Μετανάστευση και ο Διεθνής Ρόλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών-Τμήμα Στατιστικής.

Ασλανίδου Δέσποινα ,(2012), *Ανθρώπινα δικαιώματα για τους μετανάστες της Ευρωπαϊκής Ένωσης*. Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, Τμήμα Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών.

Corinne Balleix , *Border Control and the Right of Asylum: Where is the EU heading?* Policy Paper 114. 19 June 2014, *Project 'New Decision-Makers, New Challenges'* Notre Europe. Jacques Delors Institute.

Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Γενική Γραμματεία, Βρυξέλλες 28 Μαΐου 2014 NP: 2059/14, 3319ⁿ Σύνοδος του Συμβουλίου (Δικαιοσύνη και Εσωτερικές Υποθέσεις) Μικτή Επιτροπή , Λουξεμβούργο 5/6 Ιουνίου 2014, Σημείωμα προς τον Πρόεδρο.

Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης Γενική Γραμματεία, Βρυξέλλες 28 Μαΐου 2014, NP: 2057/14. 3319ⁿ Σύνοδος του Συμβουλίου (Δικαιοσύνη και Εσωτερικές Υποθέσεις) Μικτή Επιτροπή, Λουξεμβούργο 5/6 Ιουνίου 2014, Σημείωμα προς τον Πρόεδρο.

Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης , Γενική Γραμματεία, Βρυξέλλες 28 Μαΐου 2014, NP: 2058/14, 3319^H Σύνοδος του Συμβουλίου (Δικαιοσύνη και Εσωτερικές Υποθέσεις) Μικτή Επιτροπή Λουξεμβούργο 5/6 Ιουνίου 2014, Σημείωμα προς τον Πρόεδρο.

Αθανασόπουλος Άγγελος, Κυριακή 08 Δεκεμβρίου 2013 *Οι σιδερένιοι φράχτες, ο αποκλεισμός των βαλκάνιων μεταναστών από τη Βρετανία και η λογική της «Ευρώπης-Φρούριο».* Το μεταναστευτικό στοιχειώνει την Ε.Ε. Οι διάφορες πρωτοβουλίες που βρίσκονται στο τραπέζι των Βρυξελλών για τον έλεγχο των διαδρομών των προσφύγων στη Μεσόγειο, μετά την τραγωδία στη Λαμπεντούζα., ΤΟ ΒΗΜΑ.ΠΟΛΙΤΙΚΑ.ΑΝΗΣΥΧΙΑ ΚΑΙ ΚΑΧΥΠΟΨΙΑ.

Sergio Carrera, Elsbeth Guid ,(September 2008), *The French Presidency's European Pact on Immigration and Asylum: Intergovernmentalism vs Europeanisation? Security vs Rights?*, No 170, Centre for European Policy Studies.

Ρουμπάνη Νίκη, *Τα Ευρωπαϊκά Δίκτυα ενάντια στο ρατσισμό και η ελληνική παρουσία* : Μαρβάκης Αθ, Παρσανόγλου Δ, Παύλου Μ (2001), *Μετανάστες στην Ελλάδα*, Αθήνα: Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα.

Marcus Banks (2005), *Εθνοτισμός. Ανθρωπολογικές Κατασκευές* , Αθήνα: Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα.

Γκέφου-Μαδιανού Δήμητρα (2010), *Πολιτισμός και Εθνογραφία. Από τον Εθνογραφικό Ρεαλισμό στην Πολιτισμική Κριτική* (σελ 196), Αθήνα: Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα.

Τσιμουρήs Γιώργος, *Ανθρωπολογικές Προσεγγίσεις της Μετανάστευσης στη Μεταπολεμική Ελλάδα: Ορισμένες Υποθέσεις για μία Αργοπορημένη Σχέση*. Γκέφου-Μαδιανού Δήμητρα, (2009), *Όψεις Ανθρωπολογικής Έρευνας. Πολιτισμός, Ιστορία, Αναπαραστάσεις*, Αθήνα: Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα.

Valery Tishkov, Η κρίση στη Σοβιετική Εθνογραφία: Ευτυχία Βουτυρά, Ρίκη Βαν Μπουσχότεν (2007), *Ανάμεσα σε Παρελθόν και Παρόν. Εθνογραφίες του Μετασοσιαλιστικού Κόσμου*. Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική

Ευτυχία Βουτυρά, *Πρόσφυγες Παλινοστούντες και Μετανάστες. Η έννοια της «εστίας» στη μετασοβιετική Ρωσία*, Πηγή: Ευτυχία Βουτυρά, Ρίκη Βαν Μπουσχότεν (2007), *Ανάμεσα σε Παρελθόν και Παρόν. Εθνογραφίες του Μετασοσιαλιστικού Κόσμου*. Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική.

Ben Judah, *Russia's Migration Crisis, Survival: Global Politics and Strategy*. Russia's Migration Crisis.

Kenneth waltz (2011), *Ο Άνθρωπος, το Κράτος και ο Πόλεμος*. Μία θεωρητική ανάλυση, Αθήνα: Εκδόσεις Ποιότητα.

Λιάκουρας Πέτρος (2007) *Το Κυπριακό-Από τη Ζυρίχη στη Λουκέρνη*, Αθήνα: Εκδόσεις Σιδέρης I

Adam Watson (2010), *Η Εξέλιξη της Διεθνούς Κοινωνίας. Μία Συγκριτική ιστορική Ανάλυση*, Αθήνα: Εκδόσεις Ποιότητα.

Zbigniew Brzezinski (1998): *Η μεγάλη Σκακιέρα. Η αμερικανική υπεροχή και οι γεωστρατηγικές της επιταγές*. Αθήνα: Εκδοτικός Όμιλος Λιβάνη.

Καμπούρη Ελένη, *Φύλο και Μετανάστευση (Τόμος II), Η καθημερινή ζωή των μεταναστριών από την Αλβανία και την Ουκρανία* Αθήνα: Εκδόσεις Gutenberg.

Κασίμης Χαράλαμπος, Βεντούρα Λίνα, Ζιώμας Δημήτρης (2012) *Οι κοινωνικές επιπτώσεις της μετανάστευσης και της αστυφιλίας στην Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη*.

UNHCR The UN Refugee Agency, *Θέσεις της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες για την εφαρμογή του Κανονισμού Δουβλίνο στην Ελλάδα*.

ΠΔ 366/2002, Ίδρυση Κέντρου Προσωρινής Διαμονής Αιτούντων άσυλο αλλοδαπών προσφύγων στην Αθήνα (ΦΕΚ 313, τ. Α).

Benedict Anderson (1997), *Φαντασιακές κοινότητες. Στοχασμοί για τις απαρχές και τη διάδοση του εθνικισμού*. Αθήνα: Εκδόσεις Νεφέλη.

Μπόση Μαίρη (2000) *Περί του Ορισμού της Τρομοκρατίας*, Αθήνα: Εκδόσεις Π. Τραυλός.

Κολιόπουλος Κωνσταντίνος (2010), *Η Στρατηγική Σκέψη. Από την αρχαιότητα, έως σήμερα*. Αθήνα: Εκδόσεις Ποιότητα.

Sun Tsu, *Η τέχνη του Πολέμου*. Αθήνα : Εκδόσεις Αιώρα.

Μπόση Μαίρη (1996) *Ελλάδα και Τρομοκρατία. Εθνικές και διεθνείς διαστάσεις* Αθήνα: Εκδόσεις ANT. Ν Σάκκουλα.

Zbigniew Brzezinski (2005) *Η Επιλογή. Παγκόσμια Κυριαρχία ή Παγκόσμια Ηγεσία* Αθήνα: Εκδοτικός Οίκος Α.Α. Λιβάνη.

Μακρής Γεράσιμος (2009) *Ισλάμ. Πεποιθήσεις, Πρακτικές και Τάσεις* Αθήνα: Εκδόσεις: Ελληνικά Γράμματα.

Frontiers of Fear: Immigration and Insecurity in the United States and Europe, Vol.37, Issue 5, Ethnic and Racial Studies

Ahmed Elsayed, Andries de Grip (2013) *Terrorism and Integration of Muslim Immigrants*. IZA DP No 7530, Institute for the study of Labor.

Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Γενική Γραμματεία. Βρυξέλλες 3 Ιουνίου 2014. NP/2/14, REV 3319ⁿ Σύνοδος του Συμβουλίου (Δικαιοσύνη και Εσωτερικές Υποθέσεις) Λουξεμβούργο, 5/6 Ιουνίου 2014, Αναθεωρημένο Σημείωμα προς τον Πρόεδρο.

Φαρσεδάκης Ιάκωβος (2005), *Στοιχεία Εγκληματολογίας* Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη

Ζαραφωνίτου Χριστίνα (2008), *Τιμωρητικότητα. Σύγχρονες τάσεις, διαστάσεις και εγκληματολογικοί προβληματισμοί* Αθήνα: Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη.

How does the organized crime misuse E.U funds? Directorate General for Internal Policies. Policy Department D .Budgetary Affairs.

EU Organized Crime Threat Assessment 2007(σελ 11), (OCTA) EURO

W. Bruggeman (19/09/2002) Deputy Director Europol, *Illegal Immigration and trafficking in human beings seen as a security problem for Europe*

Λάζος Γρηγόρης (2010) *Πορνεία και Διεθνική Σωματεμπορία στη Σύγχρονη Ελλάδα. 1. Η εκδιδομένη* Αθήνα : Εκδόσεις Καστανιώτη. (Τρίτη Έκδοση).

Λάζος Γρηγόρης (2010) *Πορνεία και Διεθνική Σωματεμπορία στη Σύγχρονη Ελλάδα. 2. Ο πελάτης* Αθήνα : Εκδόσεις Καστανιώτη. (Δεύτερη Έκδοση)

Iztok Prezely and Marija Gaber (December 2005) *Smuggling as a Threat to National and International Security: Slovenia and the Balcan Route. Partnership for Peace*.

Consortium of Defence Academies and Security Studies. Institute (PfPC) Athena Paper Series No5.

Γ.Ο Τσομπανόγλου, Γ Κορρές, Ι Γιαννοπούλου. Κοινωνικός Αποκλεισμός και πολιτικές ενσωμάτωσης. Εργαστήριο Κοινωνιολογίας της Εργασίας και των Επαγγελματιών, ΕΡΓΑΞΙΑ, Τμήμα Κοινωνιολογίας Πανεπιστήμιο Αιγαίου.

Background Document for the World Congress Against the Commercial Sexual Exploitation for Children 1996, UNICEF and ECPAT, NGO Group for the Convention on the rights of the Child p.2

Αριέλα προστάτης οικογενείας ετών 9, Εξουσία, 18 Ιανουαρίου 1998. Έδερναν τα παιδιά, για να ζητιανεύουν, Τα Νέα 13 Νοεμβρίου 1998, Κερδοφόρες επιχειρήσεις με ανάπηρα παιδιά, Τα Νέα 9 Ιουλίου 1999, Το αίσχος του δυτικού πολιτισμού, Ριζοσπάστης 18 Ιουνίου 1999 55 νομά σε ένα δώμα. Τα δύο σπίτια των αθλίων. 35 παιδιά μάζεψε η ΕΛΑΣ. Ζητιανιά και εξαθλίωση, Ελευθεροτυπία 24 Αυγούστου 2000, Ενοικιάζουν και εξωθούν στην επαιτεία Αλβανάκια, Το Βήμα, 14 Σεπτεμβρίου 2000 Στα ίχνη του κυκλώματος αλλοδαπών που εκμεταλλεύονται τα παιδιά των φαναριών, Τα Νέα 14 Σεπτεμβρίου 2000 Ενοικιάζονται παιδιά σε τιμή ευκαιρίας, Η Καθημερινή, 22 Ιουνίου 2003 Πουλάνε τα παιδιά τους. Αλβανία: 6000 ανήλικοι έχουν σταλεί στο εξωτερικό από το 1991.

Παραδεισάνος Αδάμ, *Το φαινόμενο της Μετανάστευσης*. Υπουργείο Προστασίας του πολίτη, διαθέσιμο στο [link, http://www.astynomia.gr/index.php?option=ozo_content&perform=view&id=1852&..](http://www.astynomia.gr/index.php?option=ozo_content&perform=view&id=1852&..)

International Migration: The human face of globalization. OECD Multilingual Summaries, διαθέσιμο στο [link http://www.oecd.org/insights/43568523.pdf](http://www.oecd.org/insights/43568523.pdf)

Η έναρξη του πολέμου της Βοσνίας, διαθέσιμο στο [link http://tvxs.gr/news/%CF%83%CE%B1%CE%BD-%CF%83%CE%AE%CE%BC%CE%B5%CF%81%CE%B1/%CF%83%CE%B1%CE%BD-%CF%83%CE%AE%CE%BC%CE%B5%CF%81%CE%B1-%CE%BE%CE%B5%CE%BA%CE%B9%CE%BD%CE%AC-%CE%BF-%CF%80%CF%8C%CE%BB%CE%B5%CE%BC%CE%BF%CF%82-%CF%84%CE%B7%CF%82-%CE%B2%CE%BF%CF%83%CE%BD%CE%AF%CE%B1%CF%82](http://tvxs.gr/news/%CF%83%CE%B1%CE%BD-%CF%83%CE%AE%CE%BC%CE%B5%CF%81%CE%B1/%CF%83%CE%B1%CE%BD-%CF%83%CE%AE%CE%BC%CE%B5%CF%81%CE%B1-%CE%BE%CE%B5%CE%BA%CE%B9%CE%BD%CE%AC-%CE%BF-%CF%80%CF%8C%CE%BB%CE%B5%CE%BC%CE%BF%CF%82-%CF%84%CE%B7%CF%82-%CE%B2%CE%BF%CF%83%CE%BD%CE%AF%CE%B1%CF%82)

Ιστορία της Αρχαίας Κορίνθου, διαθέσιμο στο [Link http://arcadia.ceid.upatras.gr/pausanias/article.php?id=74](http://arcadia.ceid.upatras.gr/pausanias/article.php?id=74)

Από την Οθωμανική Αυτοκρατορία στο έθνος-κράτος (1908-1923) διαθέσιμο στο [link https://kars1918.wordpress.com/2013/07/04/1908-1923-2/](https://kars1918.wordpress.com/2013/07/04/1908-1923-2/)

Μερικά χαρακτηριστικά της νεοκλασικής θεωρίας, Τεύχος 18. Θέσεις. Αναλύσεις, Κριτική, Ζητήματα της Πάλης των Τάξεων, διαθέσιμο στο [link http://www.theseis.com/index.php?option=com_content&task=view&id=173&Itemid=29](http://www.theseis.com/index.php?option=com_content&task=view&id=173&Itemid=29)

Μπεζεβέγκης Γ. Ηλίας (2008), *Μετανάστες στην Ελλάδα: Επιπολιτισμός και Ψυχοκοινωνική Προσαρμογή*, (σελ 5) Ινστιτούτο Μεταναστευτικής Πολιτικής Αθήνα: Εκδόσεις ΙΜΕΠΟ διαθέσιμο στο link <http://users.uoa.gr/~vpavlop/index.files/memo/05/23.pdf>

Roxanne Lynn Doty (1998) *Immigration and the Politics of Security* (σελ 73), Volume 8, Issue 2-3, Security Studies, διαθέσιμο στο link <http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/09636419808429375>

Hannah Arendt (1906-1975) , διαθέσιμο στο link <http://www.iep.utm.edu/arendt/>

Χάνα Άρεντ. *Εμείς Οι πρόσφυγες*. Διαθέσιμο στο link <https://grassrootreuter.wordpress.com/2014/05/07/%CF%87%CE%AC%CE%BD%CE%B1-%CE%AC%CF%81%CE%B5%CE%BD%CF%84-%CE%B5%CE%BC%CE%B5%CE%AF%CF%82-%CE%BF%CE%B9-%CF%80%CF%81%CF%8C%CF%83%CF%86%CF%85%CE%B3%CE%B5%CF%82-%CE%BF%CE%BB%CF%8C%CE%BA%CE%BB/>

Hector Claudio Silveira Gorski (μτφ: Δημούλης Δημήτρης) (Ιούλιος-Σεπτέμβριος 1999), *Η Ευρωπαϊκή Ένωση, οι πρόσφυγες και οι «παράνομοι μετανάστες»*. Τεύχος 68, Θέσεις, Αναλύσεις, Κριτική, Ζητήματα της Πάλης των Τάξεων, διαθέσιμο στο link http://www.theseis.com/index.php?option=com_content&task=view&id=674

United States Holocaust Memorial Museum, *Το Ολοκαύτωμα: Τόπος Μάθησης. Οι φυλετικοί νόμοι της Νυρεμβέργης*, διαθέσιμο στο link <http://www.ushmm.org/outreach/el/article.php?ModuleId=10007695>

DW 80 χρόνια από το ναζιστικό νόμο της ευγονικής, διαθέσιμο στο link <http://www.dw.de/80-%CF%87%CF%81%CF%8C%CE%BD%CE%B9%CE%B1-%CE%B1%CF%80%CF%8C-%CF%84%CE%BF%CE%BD-%CE%BD%CE%B1%CE%B6%CE%B9%CF%83%CF%84%CE%B9%CE%BA%CF%8C-%CE%BD%CF%8C%CE%BC%CE%BF-%CF%84%CE%B7%CF%82-%CE%B5%CF%85%CE%B3%CE%BF%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%AE%CF%82/a-16947932>

Σύμβαση της 28/04/1951 για το Καθεστώς των Προσφύγων :Υπογράφηκε στη Γενεύη στις 28 Ιουλίου 1951. Έναρξη Ισχύος στις 22 Απριλίου 1954 με το άρθρο 43 , Κείμενο : Ηνωμένα Έθνη, Συλλογή Συμβάσεων No. 2545, Τόμος 189, Σελ.137 Πηγή: UNHCR διαθέσιμο στο link <http://www.refworld.org/cgi-bin/texis/vtx/rwmain/opendocpdf.pdf?reldoc=y&docid=4ba87af22>

UNHCR The UN Refugee Agency, διαθέσιμο στο link <http://www.unhcr.org.cy/el/prostasia/nomiki-prostasia/symbasi-tis-genyis-toy-1951.html>

Πρωτόκολλο της 31/01/1967 για τη Νομική Κατάσταση των Προσφύγων : Έναρξη Ισχύος 4 Οκτωβρίου 1967, σύμφωνα με το άρθρο 8 . Κείμενο : Ηνωμένα Έθνη,

Συλλογή Συμβάσεων, Νο 8791, Τόμος 606, Σελ. 267. Πηγή: UNHCR , διαθέσιμο στο link <http://www.refworld.org/cgi-bin/texis/vtx/rwmain/opendocpdf.pdf?reldoc=y&docid=4ba87af22>

Europedia.Moussis.eu *The Treaty of Lisbon: A Constitution without title* διαθέσιμο στο link http://www.europedia.moussis.eu/books/Book_2/2/2/5/index.tkl?term=%CF%83%CF%85%CE%BD%CF%84%CE%B1%CE%B3%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AE%20%CF%83%CF%85%CE%BD%CE%B8%CE%AE%CE%BA%CE%B7&s=1&e=20&pos=4

Συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας (ΕΟΚ) Ημερομηνία Υπογραφής: 25/03/1957, Έναρξη Ισχύος: 01/01/1958: Europa Σύνοψη της Νομοθεσίας της .Ε.Ε διαθέσιμο στο link (τελευταία ενημέρωση 16/05/2015) http://europa.eu/legislation_summaries/institutional_affairs/treaties/treaties_eec_el.htm

Η Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη Ημερομηνία Υπογραφής: 28//02/1986, Έναρξη Ισχύος: 01/07/2015, Επίσημη Εφημερίδα: ΕΕ L 169 της 29/06/1987 Περισσότερα στο Europa Σύνοψη της Νομοθεσίας της Ε.Ε διαθέσιμο στο link http://europa.eu/legislation_summaries/institutional_affairs/treaties/treaties_singleact_el.htm

Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση (Συνθήκη του Maastricht) Ημερομηνία Υπογραφής: 07/02/1992, Έναρξη Ισχύος: 01/11/1993, Επίσημη Εφημερίδα: ΕΕ C 191 της 29/07/1992 Διαθέσιμο στο Europa Σύνοψη της Νομοθεσίας της ΕΕ, διαθέσιμο στο link http://europa.eu/legislation_summaries/institutional_affairs/treaties/treaties_maastricht_el.htm

in.gr , *Βίαια επεισόδια για έκτη συνεχόμενη νύχτα στα ανατολικά προάστια του Παρισιού*, (02/11/2005), διαθέσιμο στο link <http://news.in.gr/world/article/?aid=660768>

Franco-German Game Initiative Financing Event & Industry Reception, διαθέσιμο στο link <http://www.gamesweekberlin.com/2015/franco-german-game-initiative>

Capital.gr *Η γάλλο-γερμανική συμμαχία επιστρέφει* διαθέσιμο στο link <http://www.capital.gr/story/2286861>

Η Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Κοινότητα και η Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Πηγή: Europedia.moussis.eu , διαθέσιμο στο Link http://europedia.moussis.eu/books/Book_2/2/2/2/index.tkl?term=%CE%BC%CE%B1%CE%B1%CF%83%CF%84%CF%81%CE%B9%CF%87%CF%84&s=1&e=20&pos=4

Συνθήκη του Άμστερνταμ. Υπογραφή Συνθήκης: 02/10/1997, Έναρξη Ισχύος: 01/05/1999 Πηγή: Europedia moussis.eu διαθέσιμο στο Link

http://europedia.moussis.eu/books/Book_2/2/2/3/index.tkl?lang=gr&all=1...&s=1&e=10

Σένγκεν (Συμφωνία και Σύμβαση), Europa. Syntheses de la Legislation, διαθέσιμο στο link http://europa.eu/legislation_summaries/glossary/schengen_agreement_el.htm

Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Τάμπερε 16/05/2015 διαθέσιμο στο link http://www.ypes.gr/UserFiles/f0ff9297-f516-40ff-a70e-eca84e2ec9b9/%CE%A4AMPERE_1999_EL.pdf

Συνθήκη της Λισαβόνας (Μεταρρυθμιστική ή Συνταγματική Συνθήκη) Υπογραφή Συνθήκης: 13 Δεκεμβρίου 2007, Έναρξη Ισχύος: 01/12/2009. Πηγή: Europedia.moussis.eu διαθέσιμο στο link (τελευταία ενημέρωση 16/05/2015) http://europedia.moussis.eu/books/Book_2/2/2/5/index.tkl?term=%CE%BB%CE%B9%CF%83%CE%B1%CE%B2%CE%BF%CE%BD%CE%B1%CF%82&s=1&e=20&pos=12

Ινστιτούτο Μεταναστευτικής Πολιτικής, Γενικό Νομοθετικό Πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Διαθέσιμο στο link <http://www.antigone.gr/files/gr/library/selected-publications-on-migration-and-asylum/eu/metanasteysh.pdf>

Οδηγία 2003/109/ΕΚ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 25ης Νοεμβρίου 2003 σχετικά με το καθεστώς υπηκόων τρίτων χωρών οι οποίοι είναι επί «μακρόν διαμένοντες». (σημείο2) L 16/44 , 23/01/2004 Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης διαθέσιμο στο link http://www.ypes.gr/UserFiles/f0ff9297-f516-40ff-a70e-eca84e2ec9b9/odigia109_2003.pdf

Οδηγία 2000/78/ΕΚ του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 2000, για τη διαμόρφωση γενικού πλαισίου για την ίση μεταχείριση στην απασχόληση και την εργασία Περισσότερα στο διαθέσιμο link <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32000L0078:el:HTML>

Συμπεράσματα της Προεδρίας, Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Τάμπερε 16 και 18 Οκτωβρίου 1999. Διαθέσιμο στο link http://www.ypes.gr/UserFiles/f0ff9297-f516-40ff-a70e-eca84e2ec9b9/%CE%A4AMPERE_1999_EL.pdf

Το πρόγραμμα της Χάγης: 10 προτεραιότητες για την προσεχή πενταετία, Europa. Σύνοψη της νομοθεσίας της ΕΕ, διαθέσιμο στο link http://europa.eu/legislation_summaries/human_rights/fundamental_rights_within_european_union/l16002_el.htm

Η Frontex (Frontieres Exterieures for "external borders"), διαθέσιμο στο link <http://frontex.europa.eu/about-frontex/origin/>

Μαντζούφας Παναγιώτης, *Μεταναστευτικά Ρεύματα και κοινωνική ένταξη στην Ελλάδα*, διαθέσιμο στο link <http://www.constitutionalism.gr/site/1836-metanasteytika-reymata-kai-koinwniki-entaxi-stin-s/>

Μητράκος Θεόδωρος, *Η συμβολή των μεταναστών στην ελληνική οικονομία: Μετά-ανάλυση των εμπειρικών ευρημάτων* (σελ 2), Κοινωνική Συνοχή και Ανάπτυξη 2013 8(2), 87-106, διαθέσιμο στον link http://www.sem-ete.gr/wp-content/uploads/2014/07/file_1.Mitrakos.pdf

Πρόγραμμα της Στοκχόλμης, Europa. Σύνοψη της νομοθεσίας της Ε.Ε, διαθέσιμο στο link http://europa.eu/legislation_summaries/human_rights/fundamental_rights_within_european_union/jl0034_el.htm

Συνέντευξη στη LA STAMPA του αρμόδιου Επιτρόπου της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε θέματα μετανάστευσης, Δημήτρη Αβραμόπουλου, iefimerida, διαθέσιμο στο link <http://www.iefimerida.gr/news/202695/avramopoulos-kiryxame-polemo-stoys-diakinites-psyhon>

Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1987/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 20ής Δεκεμβρίου 2006 σχετικά με τη δημιουργία, τη λειτουργία και τη χρήση του συστήματος πληροφοριών Σένγκεν δεύτερης γενιάς (SIS II). Πηγή: Europa Σύνοψη της νομοθεσίας της Ε.Ε, διαθέσιμο στο link http://europa.eu/legislation_summaries/justice_freedom_security/free_movement_of_persons_asylum_immigration/114544_el.htm

Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 767/2008 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 9^{ης} Ιουλίου 2008 για το σύστημα πληροφοριών για τις θεωρήσεις (VIS) και την ανταλλαγή στοιχείων μεταξύ των κρατών μελών για τις θεωρήσεις μικρής διάρκειας (κανονισμός VIS). Πηγή: http://europa.eu/legislation_summaries/justice_freedom_security/free_movement_of_persons_asylum_immigration/114517_el.htm

Κοινό Ευρωπαϊκό Σύστημα Ασύλου, διαθέσιμο στο Link http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/e-library/docs/ceas-fact-sheets/ceas_factsheet_el.pdf

European Asylum Support Office διαθέσιμο στο link <https://easo.europa.eu/about-us/what-is-easo/>

Nancy Fanara, *Μετανάστευση: Βάρος ή Ευκαιρία για την Ευρωπαϊκή Ένωση*; Dialoggers.eu, διαθέσιμο στο link <http://www.dialoggers.eu/gr/%CE%BC%CE%B5%CF%84%CE%B1%CE%BD%CE%AC%CF%83%CF%84%CE%B5%CF%85%CF%83%CE%B7-%CE%B2%CE%AC%CF%81%CE%BF%CF%82-%CE%AE-%CE%B5%CF%85%CE%BA%CE%B1%CE%B9%CF%81%CE%AF%CE%B1-%CE%B3%CE%B9%CE%B1-%CF%84%CE%B7%CE%BD/>

Κανονισμός «Δουβλίνο II», Europa, Σύνοψη της νομοθεσίας της Ε.Ε, διαθέσιμο στον link http://europa.eu/legislation_summaries/justice_freedom_security/free_movement_of_persons_asylum_immigration/133153_el.htm

Η Cornelia Ernst: Γερμανίδα Ευρωβουλευτής του Κόμματος: «Συνομοσπονδιακή Ομάδα της Ευρωπαϊκής Ενωτικής Αριστεράς/ Αριστερά των Πράσινων των Βόρειων Χωρών .Ειδικεύεται σε θέματα προσφύγων και αιτούντων άσυλο. Πηγή Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο διαθέσιμο στο link http://www.europarl.europa.eu/meps/el/96852/CORNELIA_ERNST_activities.html

Αντύπας Αντίπας, Μετανάστευση στην Ευρώπη: Μία αποτρεπτική πολιτική. Tvxs Ρεπορτάζ , διαθέσιμο στο link <http://tvxs.gr/news/ellada/metanasteysi-stin-eyropi-mia-apotreptiki-politiki>

Ο Δημήτρης Αβραμόπουλος για την Ευρωπαϊκή Ατζέντα για τη Μετανάστευση, Defence Net, διαθέσιμο στο link, <http://www.defencenet.gr/defence/item/%CE%BF-%CE%B4-%CE%B1%CE%B2%CF%81%CE%B1%CE%BC%CF%8C%CF%80%CE%BF%CF%85%CE%BB%CE%BF%CF%82-%CE%B3%CE%B9%CE%B1-%CF%84%CE%B7%CE%BD-%CE%B5%CF%85%CF%81%CF%89%CF%80%CE%B1%CF%8A%CE%BA%CE%AE-%CE%B1%CF%84%CE%B6%CE%AD%CE%BD%CF%84%CE%B1-%CE%B3%CE%B9%CE%B1-%CF%84%CE%B7-%CE%BC%CE%B5%CF%84%CE%B1%CE%BD%CE%AC%CF%83%CF%84%CE%B5%CF%85%CF%83%CE%B7>

UNHCR, *Asylum Trends 2013. Levels and Trends in Industrialized Countries*, (page 13), UNHCR The UN Refugee Agency διαθέσιμο στο link <http://www.unhcr.org/5329b15a9.html>

Το Άσυλο στην Ευρώπη, UNHCR Greece, The UN Refugee Agency, διαθέσιμο στο link <https://www.unhcr.gr/prostasia/to-asylo-stin-eyropi.html>

Παπαδάκη Γιώτη Όλγα, Παπαδάκη Εκάτη, *Η πολιτική διαχείρισης των μεταναστευτικών ρευμάτων προς την Ευρωπαϊκή Ένωση. και την Ελλάδα. Διαθέσιμο στο link (τελευταία ενημέρωση http://www.prd.uth.gr/sites/GS_RSAI/CONFERENCE_MAY2011_SITE/PAPERS_MAY2011_PDF_CD/PAPADAKI_GIOTI_O_PAPADAKI_E_43.pdf*

Ερωτήσεις και απαντήσεις, Amnesty International, διαθέσιμο στο Link <http://www.amnesty.org.gr/refugeesfaq>

Χ.Μ Ακριβοπούλου , Μ Παπανδρέου, Τα θεμελιώδη δικαιώματα του αιτούντα πολιτικό άσυλο, κατά την ΕΣΔΑ και το «μαχητό» τεκμήριο της «ασφαλούς» χώρας. (Κανονισμός Δουβλίνο II) διαθέσιμο στο link <http://www.constitutionalism.gr/site/2407-ta-temeliwdi-dikaiwmata-toy-aitoynta-politiko-asylo/>

Κεκτημένο Σένγκεν, Europedia.moussis.eu διαθέσιμο στο link (τελευταία ενημέρωση 17/05/2015) http://europedia.moussis.eu/books/Book_2/4/09/02/index.tkl?term=%CF%83%CE%B5%CE%BD%CE%B3%CE%BA%CE%B5%CE%BD&s=1&e=20&pos=6

Κώδικας Συνόρων Σένγκεν, Ευρωπαϊκή Ένωση της νομοθεσίας της Ε.Ε , διαθέσιμο στο link

http://europa.eu/legislation_summaries/justice_freedom_security/free_movement_of_persons_asylum_immigration/114514_el.htm

Ελεύθερη Κυκλοφορία στην Ευρώπη: Ο Χώρος Σένγκεν. διαθέσιμο στον link

http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/e-library/docs/schengen_brochure/schengen_brochure_dr3111126_el.pdf

Γιαννικούδης Δημήτριος, *Η προστασία του ατόμου στο πλαίσιο του μηχανισμού Σένγκεν*, διαθέσιμο στο link <http://curia.gr/i-prostasia-tou-atomou-sto-plaisio-tou-mixanizmu-sengken/>

Αθανασόπουλος Άγγελος, *Το μεταναστευτικό στοιχείο στην Ευρωπαϊκή Ένωση, ΤΟ ΒΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ*, διαθέσιμο στο link <http://www.tovima.gr/politics/article/?aid=546660>

Ευρωπαϊκό Συμβούλιο. Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Εκσυγχρονισμός της διαχείρισης των εξωτερικών συνόρων της Ε.Ε διαθέσιμο στο link <http://www.consilium.europa.eu/el/policies/smart-borders-package/>

Ευρωπαϊκός Μηχανισμός για τη λειτουργική διαχείριση μεγάλων πληροφοριακών συστημάτων στο χώρο ελευθερίας ασφάλειας και δικαιοσύνης. Πηγή: Eu-lisa διαθέσιμο στο <http://www.eulisa.europa.eu/AboutUs/WhoWeAre/Pages/default.aspx> Link

Χάρτης της Frontex: Οι 8 πύλες εισόδου των παράνομων μεταναστών στην Ε.Ε. Πηγή: news247 διαθέσιμο στο link <http://news247.gr/eidiseis/koinonia/xarths-ths-frontex-oi-8-pules-eisodoy-twn-paranomwn-metanastwn-sthn-e-e.2479938.html>

Mattathias Schwartz, *The Anniversary of Lampedusa Tragedy*, The New Yorker, October 3 2014, διαθέσιμο στο link <http://www.newyorker.com/news/news-desk/anniversary-lampedusa-tragedy>

Ένα 19χρονο Σύρο έκρινε ένοχο το Δικαστήριο για την τραγωδία στο Φαρμακονήσι, PROTOTHEMA ΕΛΛΑΔΑ, διαθέσιμο στο link <http://www.protothema.gr/greece/article/449265/poini-katheirxis-145-eton-se-19hrono-gia-tin-tragodia-me-tous-12-nekrous-metanastes/>

Παπασίμος Γιώργος, *Ευρωπαϊκός Βορράς κατά Νότου*, διαθέσιμο στον link <https://papasimos.wordpress.com/2012/04/03/%CE%B5%CF%85%CF%81%CF%89%CF%80%CE%B1%CF%8A%CE%BA%CE%BF%CF%83-%CE%B2%CE%BF%CF%81%CF%81%CE%B1%CF%83-%CE%BA%CE%B1%CF%84%CE%B1-%CE%BD%CE%BF%CF%84%CE%BF%CF%85/>

Ε.Ε: Κόντρα Βορρά-Νότου για το μεταναστευτικό και το Άσυλο, Enet.gr
Ελευθεροτυπία, διαθέσιμο στο link <http://www.enet.gr/?i=news.el.article&id=390837>

Φρένο του Ντέιβιντ Κάμερον σε μετανάστες. Kathimerini διαθέσιμο στο Link
<http://www.kathimerini.gr/793762/article/epikairothta/kosmos/freno-toy-nteivint-kameron-se-metanastes>

Christopher Husbands (2013), *Frontiers of Fear: Immigration and Insecurity in the United States and Europe*, (σελ 899), Vol.37, Issue 5, Ethnic and Racial Studies διαθέσιμο στο link
<http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/01419870.2013.800573#.VVieELntmko>

Μετανάστευση στη Σουηδία , διαθέσιμο στο link (τελευταία ενημέρωση 26/04/2015),
<http://www.toxotis.se/diafora/souidia/metanasteysi.html>

Σιβροπούλου Δόξα, *Η μετανάστευση στην Ευρώπη*, BBC GREEK.COM διαθέσιμο στο link
http://www.bbc.co.uk/greek/specials/1841_immigration/page8.shtml

Τα δέκα σημεία του Αβραμόπουλου για τη μετανάστευση, ON ALERT, διαθέσιμο στο link
<http://www.onalert.gr/stories/ta-10-simeia-tou-avramopoulou-gia-tin-metansteysi/42023>

Αθηνά: Ελληνικό Κέντρο Ελέγχου Όπλων, διαθέσιμο στο link
<http://www.ekeo.gr/2010/08/%CE%B7-%CE%B5%CF%80%CE%B9%CF%87%CE%B5%CE%AF%CF%81%CE%B7%CF%83%CE%B7-%CE%B1%CF%84%CE%B1%CE%BB%CE%B1%CE%BD%CF%84%CE%B1-atalanta-%CF%83%CF%85%CE%BD%CE%B5%CF%87%CE%AF%CE%B6%CE%B5%CF%84%CE%B1%CE%B9/#more-6406>

Επιχείρηση για την καταπολέμηση της παράνομης μετανάστευσης στη Μεσόγειο. Πηγή:
<https://www.europol.europa.eu/content/joint-operational-team-launched-combat-irregular-migration-mediterranean>

SOLIDAD. Advancing Social Justice in Europe and Worldwide διαθέσιμο στο link
<http://www.solidar.org/What-we-want.html>

Migration Policy Group . Strategic Thinking on Mobility, Equality and Diversity διαθέσιμο στο link
<http://www.migpolgroup.com/>

European Women's Lobby. Europeen des Femmes, διαθέσιμο στο Link
<http://www.womenlobby.org/spip.php?rubrique44&lang=en>

Library of Congress, *Citizenship Pathways and Border Protection* (Peter Roudik Director of Legal Research, March 2013), διαθέσιμο στο link
<http://www.loc.gov/law/help/citizenship-pathways/russia.php>

MPC- Migration Policy Centre . (June 2013) *Russia. The Demographic Framework of Migration, The Legal Framework of Migration, The Socio-Political Framework of Migration.* Διαθέσιμο στο link http://www.migrationpolicycentre.eu/docs/migration_profiles/Russia.pdf

The Buzz, *Russia: The World's Second-Largest Immigration Haven*, διαθέσιμο στο link <http://nationalinterest.org/blog/the-buzz/russia-the-worlds-second-largest-immigration-haven-11053>

Commission Europeenne (Ο εμφύλιος πόλεμος στο Τατζικιστάν) διαθέσιμο στο link http://europa.eu/rapid/press-release_IP-94-823_el.htm?locale=FR

Ομοσπονδιακή Υπηρεσία Μετανάστευσης: 2,5 εκατομμύρια Ουκρανοί βρίσκονται στη Ρωσία Πηγή: iPaideia, διαθέσιμο στο link <http://www.ipaideia.gr/omospondiaki-ipiressia-metanasteusis-2-5-ekat-oukranoi-vriskontai-sti-rosia.htm>

Έρευνα για τους απλήρωτους μετανάστες του Σότσι Διαθέσιμο στο link <http://www.real.gr/DefaultArthro.aspx?page=arthro&id=297486&catID=4>

Ρωσία: Δύο Νεκροί μετανάστες σε ρατσιστική επίθεση. Διαθέσιμο στο link <http://www.naftemporiki.gr/story/725422/rosia-nekroi-duo-metanastes-se-ratsistiki-epithesi>

Η «Ρωσία για τους Ρώσους» φοβίζει το Κρεμλίνο διαθέσιμο στο link <http://tvxs.gr/news/kosmos/%C2%ABi-rosia-gia-toys-rosoys%C2%BB-fobizei-kremlino>

Νεοναζί δολοφονούν μετανάστες. Διαθέσιμο στο link <http://www.apn.gr/news/world-news/%CE%BD%CE%B5%CE%BF%CE%BD%CE%B1%CE%B6%CE%AF-%CE%B4%CE%BF%CE%BB%CE%BF%CF%86%CE%BF%CE%BD%CE%BF%CF%8D%CE%BD-%CE%BC%CE%B5%CF%84%CE%B1%CE%BD%CE%AC%CF%83%CF%84%CE%B5%CF%82-%CF%83%CF%84%CE%B7%CE%BD-%CF%81/>

The Russian Government, Federal Migration Service. Διαθέσιμο στο link <http://government.ru/en/departement/247/events/>

Ρωσία: Αυστηρότερος ο Νόμος για την παράνομη μετανάστευση, DefenceNet, διαθέσιμο στο link <http://www.defencenet.gr/defence/item/%CF%81%CF%89%CF%83%CE%AF%CE%B1-%CE%B1%CF%85%CF%83%CF%84%CE%B7%CF%81%CF%8C%CF%84%CE%B5%CF%81%CE%BF%CF%82-%CE%BF-%CE%BD%CF%8C%CE%BC%CE%BF%CF%82-%CE%B3%CE%B9%CE%B1-%CF%84%CE%B7%CE%BD-%CF%80%CE%B1%CF%81%CE%AC%CE%BD%CE%BF%CE%BC%CE%B7-%CE%BC%CE%B5%CF%84%CE%B1%CE%BD%CE%AC%CF%83%CF%84%CE%B5%CF%85%CF%83%CE%B7>

Εξετάσεις στη ρωσική γλώσσα και την ιστορία για μετανάστες διαθέσιμο στο link <http://www.inewsg.com/141/exetaseis-sti-rosiki-glossa-kai-tin-istoria-gia-metanastes.htm>

Η Σύγχρονη Ρωσία, *Ρωσικό διαβατήριο με διαδικασίες Εξπρές*, διαθέσιμο link (τελευταία <http://gr.rbth.com/politics/2014/03/11/rosiko-diabatirio-me-diadikasia-ekspre-29005.html>)

BBC News διαθέσιμο στο link <http://www.bbc.com/news/world-europe-16057045>

Αλλαγές στους κανόνες χορήγησης πολιτικού ασύλου στη Ρωσία διαθέσιμο στο link http://greek.ruvr.ru/2012_07_14/81543878/

Eurasian Union. The Real, The Imaginary, The Unlikely (page 9) διαθέσιμο στο link http://www.iss.europa.eu/uploads/media/CP_132.pdf

Kathimerini διαθέσιμο link (Τα προβλήματα της ευρασιατικής οικονομικής ένωσης εκθείασε ο Πούτιν) <http://www.kathimerini.gr/63661/article/epikairothta/kosmos/ta-pleonekthmata-ths-eyrasiatikhs-oikonomikhs-enwshs-ekθειase-o-poytin>

Eurasian Economic Union (EAEU) διαθέσιμο στο link <http://www.eaeunion.org/?lang=en#about>

Focus Migration, Russian Federation, διαθέσιμο στο link <http://focus-migration.hwwi.de/Russian-Federation.6337.0.html?&L=1>

Elena Becatoros, The Associated Press (04/11/2010). *Greece: Europe's Gateway for illegal immigration*, The Washington Post, διαθέσιμο στο link <http://www.washingtonpost.com/wp-dyn/content/article/2010/11/04/AR2010110403590.html>

Η κάθοδος και η επιστροφή των Δωριέων διαθέσιμο στο link <http://www.kathimerini.gr/344201/article/politismos/arxeio-politismoy/h-ka8odos-h-h-epistrofh-twn-dwriewn>

Μετανάστευση των Ελλήνων του Πόντου στη Ρωσία διαθέσιμο στο Link <http://www.kotsari.com/history/49-istoria-metanastefsi-sti-rosia/64-metanastefsi-pontion-sto-kars.html>

Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης (Δ.Ο.Μ), διαθέσιμο στο link <http://eeagrants-iomathens-soam.gr/%CE%B4%CE%BF%CE%BC/>

Κιόχος Πέτρος, *Η εξωτερική Μετανάστευση της χώρας μας και οι συνέπειές της*), διαθέσιμο στο link http://digilib.lib.unipi.gr/spoudai/bitstream/spoudai/605/1/t34_n3-4_734to754.pdf

Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 343/2003 του Συμβουλίου της 18ης Φεβρουαρίου 2003 για τα κριτήρια και τους μηχανισμούς προσδιορισμού του κράτους μέλους το οποίο είναι υπεύθυνο για την εξέταση αίτησης ασύλου που έχει υποβληθεί σε κράτος μέλος από υπήκοο τρίτης χώρας. Περισσότερα στο Ευρωπαϊκό Συνοψή της Νομοθεσίας της Ε.Ε διαθέσιμο στο Link

http://europa.eu/legislation_summaries/justice_freedom_security/free_movement_of_persons_asylum_immigration/l33153_el.htm

Amnesty International, Ερωτήσεις και Απαντήσεις. Διαθέσιμο στο Link <http://www.amnesty.org.gr/refugeesfaq>

Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες διαθέσιμο στο Link <http://www.gcr.gr/index.php/el/publications-media/legal-documents/item/160-%CF%80%CF%81%CE%BF%CE%B5%CE%B4%CF%81%CE%B9%CE%BA%CF%8C-%CE%B4%CE%B9%CE%AC%CF%84%CE%B1%CE%B3%CE%BC%CE%B1-61-1999>

Η FRONTEX έσπρωξε τους μετανάστες στον Έβρο διαθέσιμο στο Link <http://rnbnet.gr/details.php?id=1115>

Τον οδικό χάρτη για το άσυλο και τη μετανάστευση παρουσίασε η Χριστοδουλοπούλου, διαθέσιμο στο Link <http://news.in.gr/greece/article/?aid=1231392297>

Η Ε.Ε θα συνεχίζει να στηρίζει την Ελλάδα στο θέμα των μεταναστών Inews.gr διαθέσιμος το link <http://www.inewsgr.com/200/i-ee-tha-synechisei-na-stirizei-tin-ellada-sto-thema-ton-metanaston.htm>

Μισό δις δίνει ο Αβραμόπουλος στην Ελλάδα για την παράνομη μετανάστευση Protothema διαθέσιμο στο link <http://www.protothema.gr/economy/article/466059/460-ekat-stin-ellada-apo-tin-europi-gia-metanasteusi-kai-esoteriki-asfaleia/>

Η Λέσβος βασική πύλη εισόδου παράνομων μεταναστών στη χώρα διαθέσιμο στο link http://www.huffingtonpost.gr/2015/04/14/lesbos-metanastes_n_7060682.html

Newsbomb, Έβρος: Απεγκλωβίστηκαν με ασφάλεια οι παράτυποι μετανάστες διαθέσιμο στο link <http://www.newsbomb.gr/ellada/news/story/554499/evros-apegklovistikan-me-asfaleia-oi-paratypoi-metanastes>

Terrorists may use migrant cover to get to Europe διαθέσιμο στο Link <http://news.yahoo.com/terrorists-may-migrant-cover-europe-nato-102106795.html>

Η Ελλάδα απειλεί να στείλει μετανάστες στο Βερολίνο διαθέσιμο στο link <http://www.protothema.gr/politics/article/458193/independent-i-ellada-apeilei-na-steilei-metanastes-sto-verolino/>

Τριανταφυλλίδου Άννα, (2005) Ελληνική Μεταναστευτική Πολιτική, Προβλήματα και Κατευθύνσεις.(σελ 17-18)Ελληνικό Ίδρυμα Ευρωπαϊκής και Εξωτερικής Πολιτικής (ΕΛΙΑΜΕΠ), διαθέσιμο στο Link <http://www.eliamep.gr/old/eliamep/files/TRIAND.pdf>

Η οικονομική κρίση οδηγεί τους μετανάστες..... στη μετανάστευση διαθέσιμο στο link

<http://tvxs.gr/news/%CE%B5%CE%BB%CE%BB%CE%AC%CE%B4%CE%B1/%CE%B7-%CE%BF%CE%B9%CE%BA%CE%BF%CE%BD%CE%BF%CE%BC%CE%B9%CE%BA%CE%AE-%CE%BA%CF%81%CE%AF%CF%83%CE%B7-%CE%BF%CE%B4%CE%B7%CE%B3%CE%B5%CE%AF-%CF%84%CE%BF%CF%85%CF%82-%CE%BC%CE%B5%CF%84%CE%B1%CE%BD%CE%AC%CF%83%CF%84%CE%B5%CF%82-%CF%83%CF%84%CE%B7-%CE%BC%CE%B5%CF%84%CE%B1%CE%BD%CE%AC%CF%83%CF%84%CE%B5%CF%85%CF%83%CE%B7>

International Organization for Migration, IOM Office in Greece. Διαθέσιμο στο link <http://greece.iom.int/el/%CE%B7-%CE%B1%CF%80%CE%BF%CF%83%CF%84%CE%BF%CE%BB%CE%B7-%CE%BC%CE%B1%CF%83>

Λαγγάρης Π, Μεταναστευτικό, Το απόστημα έσπασε και μολύνει τα πάντα. Η Έκθεση FRONTEX για Τουρκία-Σένγκεν., Τεύχος 68, διαθέσιμο στο link http://www.elesme.gr/elesmegr/periodika/t68/t68_04.html

Οι μεταναστευτικές τάσεις και η ελληνική πραγματικότητα, DefenceNews, διαθέσιμο στο Link <http://defencenews.gr/index.php/diethneis-sxeseis/1550-oi-metanastefitikes-taseis-kai-i-elliniki-pragmatikotita>

Kathimerini, Συνεργασία με Βουλγαρία Τουρκία για παράνομη μετανάστευση και λαθρεμπόριο διαθέσιμο στο link <http://www.kathimerini.gr/816806/article/epikairothta/ellada/synergasia-me-voylgaria-toyrkia-gia-paranomh-metanasteysh-kai-la8remporio>

Αρ. 7 ΥΠΕΡ 232, Κατά 31 (κατανήφισε το ΚΚΕ και υπερνήφισε η ΝΔ)
Αρ. 8 Υπέρ 179, Κατά 84
Αρ. 10 Υπέρ 179, Κατά 84. Πηγή: Περισσότερα στο διαθέσιμο Link <http://www.protothema.gr/politics/article/491709/psifistike-tonomoshedio-gia-tin-ithageneia/>

Εκτίμηση του Όγκου των Αλλοδαπών, που διαμένουν μόνιμα στην Ελλάδα (2008), Πρόγραμμα χρηματοδοτικής και τεχνικής βοήθειας προς τρίτες χώρες στους τομείς της μετανάστευσης και του ασύλου- AENEAS , «Δημιουργία μηχανισμών για την αποτελεσματική και βιώσιμη υλοποίηση των συμφωνιών επανεισδοχής, μεταξύ της Αλβανίας, της Ε.Κ, και ενδιαφερόμενων τρίτων χωρών. Σύμβαση επιχορήγησης ενέργειας 19.02.03/2005 103499-17 http://www.ypes.gr/AENEAS_EL/slide_2.4.1.pdf

ΟΗΕ: Αδυναμία συνδρομής στους πρόσφυγες σε περίπτωση κατάρρευσης διαθέσιμο στον link <http://news.in.gr/greece/article/?aid=1500011309>

TREVI (Terrorism, Radicalism, Extremism and political violence) , διαθέσιμο στο link <https://www.europol.europa.eu/content/publication/anniversary-publication-10-years-europol-1999-2009-1477>

Diethnologos.gr Πόλεμος κατά της τρομοκρατίας διαθέσιμο στο link http://www.diethnologos.gr/index.php?option=com_content&task=view&id=14&Itemid=28

Μιχαήλ Μπακούνιν: Η αναρχική θεωρία και η διαμάχη του με τους μαρξιστές διαθέσιμο στο Link <http://ikee.lib.auth.gr/record/73315/files/gri-2007-415.pdf>

Πρωτόκολλο της Γενεύης (1925) για την Απαγόρευση της πολεμική χρήση ασφύξιογόνων, δηλητηριωδών ή άλλων αερίων, καθώς και βακτηριολογικών μεθόδων πολέμου διαθέσιμο στο link <http://www.un.org/disarmament/WMD/Bio/1925GenevaProtocol.shtml>

ICRC (International Committee of the Red Cross), διαθέσιμο στο link <https://www.icrc.org/ihl/intro/280>

Η μαρξιστική- λενινιστική θεωρία περί κράτους, διαθέσιμο στο Link http://revolutionaryvigilance.blogspot.gr/2014/03/blog-post_14.html

Η Χαμάς. Πρεσβεία του Ισραήλ στην Ελλάδα διαθέσιμο στο Link <http://embassies.gov.il/athens/AboutIsrael/the-middle-east/Pages/Hamas.aspx>

Newsonly.gr Συρία επιθέσεις με χημικά , διαθέσιμο στο Link <http://www.newsonly.gr/article.asp?catid=36386&subid=2&pubid=130041890>

Πρώην Σύμβουλος Ισραήλ: Οι σημερινοί μετανάστες μπορεί να είναι οι αυριανοί τρομοκράτες, διαθέσιμο στο link <http://www.defencenet.gr/defence/item/%CF%80%CF%81%CF%8E%CE%B7%CE%BD-%CF%83%CF%8D%CE%BC%CE%B2%CE%BF%CF%85%CE%BB%CE%BF%CF%82-%CE%B9%CF%83%CF%81%CE%B1%CE%AE%CE%BB-%CE%BF%CE%B9-%CF%83%CE%B7%CE%BC%CE%B5%CF%81%CE%B9%CE%BD%CE%BF%CE%AF-%CE%BC%CE%B5%CF%84%CE%B1%CE%BD%CE%AC%CF%83%CF%84%CE%B5%CF%82-%CE%BC%CF%80%CE%BF%CF%81%CE%B5%CE%AF-%CE%BD%CE%B1-%CE%B5%CE%AF%CE%BD%CE%B1%CE%B9-%CE%BF%CE%B9-%CE%B1%CF%85%CF%81%CE%B9%CE%B1%CE%BD%CE%BF%CE%AF-%CF%84%CF%81%CE%BF%CE%BC%CE%BF%CE%BA%CF%81%CE%AC%CF%84%CE%B5%CF%82>

Newsbomb: Στην Ευρώπη οι Τζιχαντιστές, χωρίς να κρύβονται ανάμεσα στους μετανάστες διαθέσιμο στο Link <http://www.newsbeast.gr/world/arthro/823735/stin-europei-oi-tzihadistes-horis-na-krivodai-anamesa-stous-metanastes>

1 Fox News: UN report: More than 25,000 foreigners from over 100 countries fight with terrorist groups διαθέσιμο στο link <http://www.foxnews.com/world/2015/04/01/un-report-more-than-25000-foreigners-from-over-100-countries-fight-with/>

Δέκα χρόνια από το τρομοκρατικό χτύπημα στη Μαδρίτη διαθέσιμο στο link <http://www.newsbomb.gr/kosmos/news/story/416059/deka-hronia-apo-to-tromokratiko-htypima-sti-madriti>

IN.gr Το θάνατο σκόρπισαν οι Καμικάζι στη Βρετανία διαθέσιμο στο link <http://archive.in.gr/news/reviews/article.asp?lngReviewID=654964&lngChapterID=654980&lngItemID=668682>

Φόβοι, ότι στους μετανάστες που περισυλλέγονται στη Λαμπεντούζα μπορεί να βρίσκονται τρομοκράτες, διαθέσιμο στο link <http://www.e-typos.com/gr/kosmos/article/124375/italia-fovoi-oti-stous-metanastes-pou-perisullegodai-sti-labedouza-borei-na-vriskodai-tromokrates/>

Σκai.gr: Κοτζιάς: Εκατ. μετανάστες και χιλιάδες τζιχαντιστές στην Ευρώπη αν καταρρεύσει η Ελλάδα διαθέσιμο στο Link <http://www.skai.gr/news/politics/article/276838/kotzias-ekat-metanastes-kai-hiliades-tzihadistes-stin-europei-an-katarreusei-i-ellada/#ixzz3hYrrq0Zj>

European Commission Press Release Database διαθέσιμο στο link http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-18_el.htm

Πρόταση ψηφίσματος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, σχετικά με τις απειλές της οργάνωσης του ISIS στη ναυσιπλοΐα και τον κίνδυνο διείσδυσης τρομοκρατών στην Ευρώπη με το πρόσχημα της παράνομης μετανάστευσης διαθέσιμο στο link <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+MOTION+B8-2015-0178+0+DOC+XML+V0//EL>

Iefimerida: Πρόταση Αβραμόπουλου στην Ε.Ε. για μετεγκατάσταση των μεταναστών, διαθέσιμο στο link <http://www.iefimerida.gr/news/208573/protasi-avramopoyloy-stin-ee-gia-ti-metegkatastasi-ton-metanaston>

Σλοβακία: Η εισροή μεταναστών αυξάνει την τρομοκρατική απειλή διαθέσιμο στο link <http://www.real.gr/DefaultArthro.aspx?page=arthro&id=420135&catID=4>

Newsbeast Η εισροή μεταναστών αυξάνει την τρομοκρατική απειλή, διαθέσιμο στο link <http://www.newsbeast.gr/world/arthro/825953/i-eisroi-metanaston-auxanei-tin-tromokratiki-apeili>

Ανησυχία στον ΟΗΕ επειδή ο Β. Ορμπάν επιχειρεί να συνδέσει τη μετανάστευση με την τρομοκρατία, διαθέσιμο στο link <http://www.matrix24.gr/2015/05/anisichia-apo-ton-oie-epidi-o-v-ormpan-epichiri-na-sindesi-ti-metanastefsi-me-tin-tromokratia/>

Ισλαμικό Κράτος: Η μεγαλύτερη τρομοκρατική κερδοσκοπική εταιρία στον κόσμο διαθέσιμο στο link (<http://www.bloko.gr/kosmos/islamiko-kratos-h-megalyterh-tromokratikh-kerdoskopikh-etairia-ston-kosmo-pinakes.html>)

Η ισλαμική τρομοκρατία στην Ευρώπη, διαθέσιμο στο link <https://theamapati.wordpress.com/2007/05/28/280507/>

Ποιες χώρες και πώς δρουν ενάντια στους τζιχαντιστές διαθέσιμο στο link <http://www.sigmalive.com/news/international/isis/168094/isis-poes-xores-kai-pos-droun-enantia-stous-tzixantistes>

Where do ISIS fighters come from διαθέσιμο στο link <http://www.zerohedge.com/news/2014-09-01/where-do-isis-fighters-come>

Αποστολόπουλος Κωνσταντίνος (2011), Η παράνομη διακίνηση μεταναστών, διαθέσιμο στο link <http://www.rieas.gr/research-areas/greek-studies-gr/1518-2011-07-02-14-18-41.html>

Μεγάλα κέρδη για το οργανωμένο έγκλημα , διαθέσιμο στο Link <http://www.kathimerini.gr/809856/article/oikonomia/die8nhs-oikonomia/megala-kerdh-gia-to-organwmeno-egklhma>

Ο ετήσιος τζίρος του οργανωμένου εγκλήματος <http://www.skai.gr/news/world/article/278639/sta-110-dis-euro-o-etisios-tziros-tou-europaikou-organomenou-eglimatos/>.

Απόφαση 2008/841/JHA της 24^{ης} Οκτωβρίου 2008. Πηγή: *COUNCIL FRAMEWORK DECISION 2008/841/JHA of 24 October 2008 on the fight against organized crime* Acts Adopted Under Title V of the EU Treaty.(σελ 1-4) Official Journal of the European Union. (11/11/2008) περισσότερα στο διαθέσιμο <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2008:300:0042:0045:EN:PDF>

From Illegal Markets to Legitimate businesses: The portfolio of organised crime in Europe (σελ 11) Transcrime. Organised Crime Portfolio. Διαθέσιμο στο link http://www.ocportfolio.eu/_File%20originali/OCP%20Full%20Report.pdf

Τσαγκλαγκάνου Γεωργία (2001) *Η Διεθνική Σωματεμπορία- Trafficking*. (σελ 2) Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας (ΚΕΘΙ). Διαθέσιμο στο link http://www.kethi.gr/attachments/153_DIETHNIKI_SOMATEMPORIA.pdf

North Atlantic Treaty Organization (NATO). *Η καταπολέμηση του trafficking*.
Διαθέσιμο στο link (<http://www.nato.int/docu/review/2006/issue2/greek/analysis.html>)

Economica.gr διαθέσιμο στο Link
<http://www.economica.gr/files/migra/MigrationResults.pdf>

